

แคะแสร้ง = เล่น = สนุกทึ่งภาพ
หนังสือดีกับชุมชนด้วย
เพื่อการพัฒนาคุณภาพเด็กและสังคมไทย

โดย :
พริณ อันวาศศิริวงศ์
ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการ์ตูน

จากรายงานผลการวิจัยเรื่อง
การวิเคราะห์แก่นสารและสุนทรียภาพหนังสือเด็กปฐมวัย :
จาก ๑๐๘ หนังสือดี เปิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
ของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

โดย :

พริณ อนวัชศิริวงศ์

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการอ่าน

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
Reaching Culture Promotion Program

สสส. สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

แก่นสาระและสุนทรียภาพหนังสือเด็กปฐมวัย ✨ เพื่อการพัฒนาคุณภาพเด็กและสังคมไทย

พิมพ์ครั้งแรก : กรกฎาคม ๒๕๕๔

จำนวนพิมพ์ : ๑,๐๐๐ เล่ม

สร้างสรรค์ : แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

สนับสนุนโดย : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

ผู้คัดสรรหนังสือ : คณะกรรมการคัดสรรหนังสือดีสำหรับเด็กปฐมวัยฯ

ผู้เขียน : พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์

บรรณาธิการบริหาร : สุดใจ พรหมเกิด

บรรณาธิการประจำเล่ม : ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์

กองบรรณาธิการ : ยุวดี งามวิทย์โรจน์ , วิลาสินี ดอนเงิน , ชุติมา พุกกลิ่น , คณิตา แอตาล ,
วิไล มีแก้วสุข , จุฑาพร ยอดศรี

ประสานการผลิต : พวงผกา แสนเชื่อนสี , ชญชนัญญ เอี่ยมชื่น

ออกแบบรูปเล่ม : สุรนิติ พักมีทอง

ภาพปก : กลุ่มดินสอสี , ต้นข้าว , สุรนิติ พักมีทอง

จัดพิมพ์และเผยแพร่ : แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

๔๒๔ หมู่บ้านงาไม้ ซ.จรัญสนิทวงศ์ ๖๗ แยก ๓ ถ.จรัญสนิทวงศ์

แขวง/เขต บางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๔๒๔-๔๖๑๖-๗ โทรสาร : ๐-๒๔๒๔-๔๖๑๖-๗ # ๓

E-mail : info@happyreading.in.th Website : www.happyreading.in.th

Facebook : http://www.facebook.com/happy2reading

Twitter : http://www.twitter.com/happy2reading

พิมพ์ที่ : แพลนพรีนซ์ดีจิ่ง จำกัด โทรศัพท์ : ๐-๒๒๗๗-๒๒๒๒

คำนำ

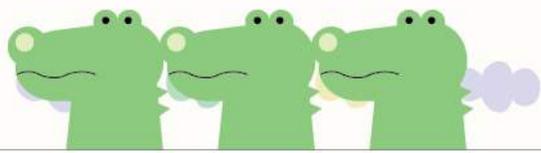
ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ อาทิ ปฐมวัยศึกษา วรรณศิลป์ ศิลปกรรม และสื่อสร้างสรรค์ ตรวจสอบสภาพการณ์หนังสือเด็กในสังคมไทย และได้คัดสรรหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ไม่ใช่หนังสือแบบเรียน เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กทั้งด้านสมอง สติปัญญา รวมถึงศักยภาพและคุณลักษณะอันดีงามเพื่อเป็นรากฐานสำคัญของการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ

" ๑๐๘ หนังสือดี เปิดหน้าต่างแห่งโอกาสในการพัฒนาเด็กปฐมวัย " เป็นผลจากการคัดสรรดังกล่าว อาจารย์พิรุณ อนวัชศิริวงศ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการอ่าน ได้ทำงานต่อเนื่องด้วยงานวิจัยที่วิเคราะห์แก่นสาระ สุนทรียภาพ ทั้งหนังสือที่เป็นหนังสือแปลและผลิตโดยสำนักพิมพ์ของไทย ทั้ง ๑๐๘ เล่ม (จาก ๒,๘๐๐ เล่ม) รวมถึงได้รวบรวมข้อมูลด้านการพัฒนาเด็ก เพื่อคัดเลือกและเน้นย้ำให้เห็นถึงพลังและความสำคัญของหนังสือและการอ่าน เมื่องานวิจัยแล้วเสร็จ แผนงานฯ ได้จัดเวทีคืนกลับข้อมูลสู่ปากฟุ้งของผู้ผลิต ผู้สร้างสรรค์สื่อ และผู้เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาเด็ก ครอบครัว และสังคมไทย และนำมาสู่งานเรียบเรียงเล่มนี้

แผนงานฯ คาดหวังว่า ข้อมูลอันเป็นประโยชน์จากงานวิจัยในครั้งนี้ ยังคงส่งต่อเพื่อจุดประกายสู่บุคคล องค์กรระดับต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมการอ่านเพื่อสังคมสุขภาวะร่วมกัน

สุดใจ พรหมเกิด

ผู้จัดการแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

บทที่ ๑

บทนำ

หนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นสื่อสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นสติปัญญา ภาษา และจินตนาการ นอกเหนือจากความเพลิดเพลินที่ได้รับจากการอ่านหรือฟังผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแล้ว หนังสือภาพยังช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพราะหนังสือภาพนอกจากจะนำเสนอแก่นสาระซึ่งเป็นประเด็นในการพัฒนาเด็กได้แก่ การช่วยเหลือตนเอง ความมีระเบียบวินัย การรู้จักผูกมิตร รู้จักอดทนอดกลั้น ฯลฯ ซึ่งเป็นทักษะการดำรงชีวิตหรือค่านิยมที่พึงส่งเสริมแล้ว ยังเป็น " บทเรียน " สำหรับเด็กในการเตรียมความพร้อมสู่สังคมที่กว้างขึ้น

การนำเสนอประเด็นหรือแก่นสาระต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ อาจนำเสนออย่างตรงไปตรงมาหรือใช้ศิลปะวิธีที่แยบยล ด้วยภาพและภาษา ในหลายลักษณะ เพื่อให้การสื่อสารเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในช่วงต่าง ๆ กันออกไป เช่น ช่วงปฐมวัยตอนต้น ช่วงปฐมวัยตอนกลาง หรือช่วงก่อนเข้าสู่ระดับประถมศึกษา เพื่อขัดเกลาเด็กให้เป็นสมาชิกที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม

การส่งผ่านความคิดและมุมมองต่าง ๆ ให้เด็กได้รู้จักตัวตนและสังคมรอบตัวผ่านหนังสือภาพ เป็นกลไกอย่างหนึ่งของปฏิบัติการทางสังคมที่เรียกว่า การขัดเกลาทางสังคม (socialization) โดยใช้กระบวนการของการเรียนรู้ผ่านหนังสือ ซึ่งเป็นสื่อที่มีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัว

การทำความเข้าใจหนังสือภาพสำหรับเด็ก โดยผ่านการวิเคราะห์ในด้านแก่นสาระและสุนทรียภาพ ซึ่งได้แก่ ประเด็นเนื้อหา หรือสาระต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของพัฒนาการเด็กตามแนวคิดเกี่ยวกับ " หน้าต่างแห่งโอกาส " (windows of opportunity) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของสมองสำหรับเด็กปฐมวัย และศิลปะการนำเสนอ ทั้งในด้านการออกแบบภาพ การใช้ภาษาและอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ความพึงพอใจของเด็ก ฯลฯ ซึ่งมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างปฏิบัติการทางภาษาภาพกับภาษาถ้อยคำ และสัมพันธ์กับประเด็นความคิดหรือคุณค่าที่ต้องการปลูกฝังให้แก่เด็ก ภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรม

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มุ่งหวังให้การอ่านเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญในสังคมไทย และให้ความ

สำคัญกับคุณภาพของ " สาร " หรือ " เนื้อหาสาระ " ที่ต้องการสื่อถึงเด็ก ด้วยเชื่อว่าการปลูกฝัง " การอ่าน " ในวัยแรกเริ่มของชีวิตจะทำให้การอ่านยั่งยืนไปพร้อม ๆ กับการเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคม จึงได้คัดสรรหนังสือดีสำหรับเด็กปฐมวัย โดยคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภายใต้กรอบแนวคิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็ก โดยในการดำเนินการขั้นสุดท้ายคัดเลือกได้ ๑๐๘ เล่ม

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้ดำเนินการให้มีการนำหนังสือเด็กปฐมวัยรวม ๑๐๘ รายการนี้ ไปใช้ส่งเสริมการอ่านในชุมชน ครอบครัว พี่เลี้ยง และเครือข่ายต่าง ๆ โดยการแนะนำผ่านอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน องค์กรพัฒนาสังคมที่ทำงานร่วมกับแผนงานฯ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ โดยมีความมุ่งหวังว่า การเผยแพร่ให้รู้จักหนังสือคัดสรรดังกล่าวอย่างกว้างขวาง จะเป็นการทำให้องค์กรที่เกี่ยวข้องหาทางนำหนังสือดีไปให้ถึงมือกลุ่มเป้าหมาย และครอบครัวหรือหน่วยสังคมที่มีกำลังซื้อ ก็จะได้ซื้อหาหนังสือคุณภาพให้กับเด็กต่อไป

การเข้าใจในเชิงลึกผ่านการวิเคราะห์แก่นสาระและสุนทรียภาพของหนังสือภาพชุดนี้ จะเป็นข้อมูลช่วยเสริมให้แผนงานฯ และอาสาสมัคร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ได้ทราบว่ากำลังใช้หนังสือดังกล่าวไปปลูกฝังเด็กในมิติหรือทิศทางใด มีความแตกต่างกันอย่างไรบ้างระหว่างหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยช่วงต้นและช่วงปลาย ระหว่างหนังสือภาพของไทยในยุคนี้นับกับหนังสือภาพจากต่างประเทศ ประเด็นสาระและมิติเชิงสุนทรียภาพในด้านใดที่ยังมีน้อยและควรส่งเสริมเพิ่มขึ้น ฯลฯ เพื่อนำมาเป็นการรอบในการพิจารณาคัดสรรหนังสือ ส่งเสริมการผลิต หรือเพื่อสร้างคู่มือการใช้หนังสือ กระตุ้นให้สังคมได้ตระหนัก หรือกระทั่งนำไปพิจารณาเพิ่มเติมในการส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้่านระดับวัยที่สูงขึ้น ฯลฯ

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านจึงเห็นควรให้มีการศึกษาวิเคราะห์ " แก่นสาระและสุนทรียภาพหนังสือเด็กปฐมวัย จาก ๑๐๘ เล่มหนังสือดี " ที่แผนงานฯ ได้คัดสรรไว้แล้ว เพื่อให้ได้ผลการวิจัยไปพัฒนาสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านในสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อวิเคราะห์ประเด็นสาระ เนื้อหา และการนำเสนอ ในด้านแนวคิด การใช้ภาษา การออกแบบรูปเล่ม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ปรากฏในหนังสือเด็กปฐมวัยจำนวน ๑๐๘ รายการ

- ๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหนังสือภาพของไทยและหนังสือภาพที่แปลจากต่างประเทศ
- ๓. เพื่อวิเคราะห์หนังสือภาพในเชิงสัมพันธ์กับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย

กรอบงานวิจัย

กรอบความคิดและขอบเขตของการวิจัยมีดังนี้

ก. เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้ฐานการวิเคราะห์จากองค์ความรู้เรื่องหนังสือภาพ (picture book) พัฒนาการของเด็กปฐมวัย (child development) การเรียนรู้กับพัฒนาการของสมอง (brain based learning) โดยจำแนกออกเป็นสองส่วนกว้าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันคือ

- แก่นสาระ ได้แก่ เนื้อหา ประเด็นที่น่าสนใจ สาระสำคัญ
- สุนทรียภาพ ได้แก่ ความงามในด้านภาพและภาษา ในด้านภาพ ได้แก่ การสร้างสรรค์ภาพ การออกแบบรูปเล่ม ในด้านภาษา ได้แก่ ศิลปะการใช้คำ การเล่นกับเสียง กลวิธีด้านตัวอักษร และอื่น ๆ เช่น เทคนิคพิเศษของหนังสือบางเล่มซึ่งมีความแตกต่างออกไปจากเล่มอื่น ๆ

ข. ในการวิเคราะห์จะนำเอามิติในเชิงวรรณกรรม (literature aspects) มาร่วมศึกษาด้วย เช่น มุมมองในการเล่าเรื่อง ลักษณะตัวละคร ฉาก ฯลฯ

ค. หนังสือภาพที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผ่านการคัดสรรของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน จำนวน ๑๐๘ รายการ โดยแยกเป็นสองกลุ่มหลัก คือ หนังสือที่แต่งโดยคนไทยและหนังสือที่แปลจากต่างประเทศ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ในเชิงวิชาการ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและในเชิงประยุกต์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยกลุ่มต่าง ๆ นักการศึกษาหรือนักสื่อสารที่มีความสนใจด้านหนังสือภาพ วรรณกรรมเด็ก นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บรรณารักษ์ นักเขียน นักสร้างสรรค์ภาพ สำนักพิมพ์ - องค์กรผู้ผลิตหนังสือ ทั้งของเอกชนและของรัฐ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์โดยตรงต่อ บรรณารักษ์ห้องสมุด ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักอ่าน นักเล่านิทานสำหรับเด็ก และผู้ที่อยู่ในแวดวงส่งเสริม

การอ่าน ฯลฯ

- ได้ผลการวิจัยที่จะเป็นฐานความรู้ทางวิชาการสำหรับแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ที่จะนำไปกำหนดกรอบและทิศทางการดำเนินงานต่อไป

บทที่ ๒

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

เดิมเชื่อกันว่าเด็กคือผู้ใหญ่ตัวเล็ก ซึ่งไม่มีความแตกต่างจากผู้ใหญ่ เมื่อพ้นจากวัยเด็กก็คือผู้ใหญ่คนหนึ่ง ต่อมาการศึกษาทางจิตวิทยาทำให้เกิดการยอมรับแนวคิดที่ว่า วัยเด็กเป็นขั้นตอนหนึ่งในชีวิตที่ต่างไปจากผู้ใหญ่ เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่โดยผ่านกระบวนการพัฒนาและขั้นตอนต่าง ๆ ตามระดับอายุของเด็ก

ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Theory of Cognitive Development) ของนักจิตวิทยาชาวสวิส ฌอง เพียเจต์ (Jean Piaget) มีบทบาทอย่างมากในวงการการศึกษา เพียเจต์สนใจพัฒนาการของการเกิดความรู้และลักษณะแบบแผนการคิดของคนในแต่ละช่วงอายุ ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร เขาเชื่อว่าความรู้เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดกระบวนการทางสติปัญญาที่จะรับข้อมูลเข้ามา (assimilation) และปรับเปลี่ยนข้อมูลที่มีอยู่ให้เข้ากับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ (accommodation) ทำให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ใหม่

เพียเจต์แบ่งพัฒนาการด้านสติปัญญาออกเป็น ๔ ระยะ คือ

๑. ระยะการใช้ทางประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensorimotor stage)

เด็กแรกเกิด - ๒ ปี ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ พฤติกรรมเด็กและการรับรู้ต่าง ๆ กระทำผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ในการเรียนรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เช่น การใช้มือ ปาก ลิ้น ฯลฯ เพื่อทราบลักษณะของสิ่งนั้น ๆ ว่าแข็ง นุ่ม หรือมีรสเป็นอย่างไร ในทัศนะของเพียเจต์ สติปัญญาและความคิดของเด็กมาจากปฏิกิริยาสะท้อนเหล่านี้กับสิ่งแวดล้อม

๒. ระยะเริ่มมีความคิดและความเข้าใจ (preoperational stage)

เด็กอายุระหว่าง ๒ - ๖ ปี เริ่มรู้จักใช้ภาษาสัญลักษณ์เป็นตัวแทนเรียกชื่อสิ่งของ วัยนี้เป็นระยะที่มีความคิดยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (egocentrism) มองสิ่งต่าง ๆ ในมุมมองของตัวเอง ความคิดความเข้าใจของเด็กยังขึ้นอยู่กับความรู้จากสิ่งที่มองเห็นในขณะนั้น โดยดูจากลักษณะ

ภายนอกเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถสันนิษฐานเกินจากสิ่งที่เห็น

๓. ระยะการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเป็นรูปธรรม (concrete operational stage)

เด็กอายุระหว่าง ๗ - ๑๑ ปี เริ่มเข้าใจแนวคิดพื้นฐานในการเข้าใจเรื่องรอบตัว แต่เป็นเพียงรูปธรรมเท่านั้น ความคิดที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางลดน้อยลง

๔. ระยะการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (formal operational stage)

อายุ ๑๒ ปีขึ้นไป มีความสามารถเข้าใจแนวคิดที่เป็นนามธรรมได้ สามารถที่จะคิดอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล อธิบายความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ทฤษฎีของเพียเจต์มีบทบาทอย่างมากในวงการการศึกษาและวงการวรรณกรรมเด็ก เป็นที่ยอมรับว่าเด็กมีพัฒนาการและความสามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ตามระดับอายุ จึงมีการผลิตวรรณกรรมสำหรับเด็กให้มีเนื้อหา รูปแบบ เหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน

ทฤษฎีพัฒนาการของอิริคสัน

อิริค อิริคสัน (Erik H. Erikson) นักจิตวิเคราะห์ที่จัดอยู่ในกลุ่มฟรอยด์รุ่นใหม่ เห็นว่าการจะทำความเข้าใจพฤติกรรมเด็กจะต้องศึกษาจากการอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม และความเป็นอยู่ของเด็ก เขาอธิบายเชื่อมโยงระหว่างจิตวิทยาและสังคมวิทยา โดยชี้ให้เห็นว่า การเลี้ยงดูมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ แต่ละขั้นของพัฒนาการทางบุคลิกภาพมีโอกาที่จะพัฒนาไปได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเลี้ยงดูในวัยแรกของชีวิตจะเป็นรากฐานสำหรับวัยต่อ ๆ ไป

ทฤษฎีที่อิริคสันพัฒนาขึ้น เรียกว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางจิต - สังคม (Psychosocial Development Theory) หรือพัฒนาการทางบุคลิกภาพ (Personality Development) แบ่งพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยสูงอายุ เป็น ๘ ขั้น ดังนี้

Erikson's stages of personality development

Stage	1	2	3	4	5	6	7	8
Oral	Basic trust vs. mistrust							
Anal		Autonomy vs. shame, doubt						
Phallic			Initiative vs. guilt					
Latency				Industry vs. inferiority				
Genital					Identity vs. role confusion			
Young adulthood						Intimacy vs. isolation		
Adulthood							Generativity vs. stagnation	
Maturity								Ego integrity vs. despair

๑. ความไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ (Trust VS. Mistrust)

ในช่วง ๐ - ๒ ปี ทารกจะต้องพึ่งพาผู้อื่นในการดูแลเอาใจใส่ทุกด้าน เป็นระยะที่การตอบสนองของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู มีความสำคัญอย่างมากในการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของทารก คือการได้รับอาหาร ความรัก การอุ้ม การกอดรัดสัมผัส หรือการพูดคุยเล่นด้วย ถ้าทารกได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ ก็จะเกิดเป็นความพึงพอใจ รู้สึกปลอดภัย และไว้วางใจในสิ่งแวดล้อมของตน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับพัฒนาการในช่วงต่อ ๆ ไป

ในทางตรงข้าม ถ้าหากทารกไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ ขาดการดูแลเอาใจใส่ ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ทารกก็จะรู้สึกว่โลกนี้ไม่มีความปลอดภัย มีแต่ความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจผู้ใด ความรู้สึกนี้จะพัฒนาขึ้นเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ร้ายเมื่อเติบโตใหญ่

๒. ความเป็นตัวของตัวเองกับความคลางแคลงใจ (Autonomy VS. Doubt)

ช่วง ๒ - ๓ ปี พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อแข็งแรงขึ้น เป็นวัยแห่งการทดลองใช้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เด็กรู้สึกว่ตัวเองมีความสำคัญ อยากเอาชนะสิ่งแวดล้อม และเริ่มเรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเอง เช่น เริ่มหัดเดิน หรือตักอาหารใส่ปากเอง เป็นต้น หากได้รับ

การสนับสนุนและกระตุ้น ให้กำลังใจ ให้ลองทำในสิ่งที่เด็กทำได้ตามความสามารถ เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจและมั่นใจในความสามารถของตัวเอง

แต่ถ้าพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูไม่ให้โอกาสหรือทำแทนเด็กทุกอย่าง เด็กจะเกิดความคลางแคลงใจในความสามารถของตัวเอง ไม่กล้าที่จะทำอะไรด้วยตัวเอง ขาดความมั่นใจ

๓. ความริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Initiative VS. Guilt)

ในช่วง ๓ - ๕ ปี จากการที่มีโอกาสสำรวจสิ่งแวดล้อมมากขึ้นในวัยหัดเดิน เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบลองของใหม่ ช่างซักถามและสงสัยอยู่ตลอดเวลา หากพ่อแม่ผู้เลี้ยงดูให้เวลากับเด็กในการตอบคำถาม ไม่ตัดบทด้วยความรำคาญ และสนับสนุนให้เด็กใช้ความสามารถของตนลองทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความคิดของตัวเอง ก็จะช่วยให้เด็กพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

หากผู้ใหญ่คอยเข้มงวด ไม่เปิดโอกาสให้เด็ก ทำหนังสืออยู่ตลอดเวลา เด็กก็จะรู้สึกผิดเมื่อคิดจะทำสิ่งใด ๆ ด้วยตัวเอง

๔. ความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกต่ำต้อย (Industry VS. Inferiority)

ช่วง ๖ - ๑๒ ปี เป็นวัยที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียนและต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น หากเด็กได้รับการกระตุ้นให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้รับคำชมเชย ให้กำลังใจ จะเป็นแรงกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กมีมานะพยายามมากขึ้น เมื่อทำสิ่งใด ๆ สำเร็จและได้รับคำชมเชย เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจในตัวเองและผลสำเร็จที่ได้รับ เห็นคุณค่าของความเพียรพยายาม แต่ถ้าตรงกันข้าม หากเด็กทำสำเร็จแล้วไม่ได้รับความสนใจ หรือผู้ใหญ่แสดงออกมาให้เห็นว่าเป็นการกระทำที่น่ารำคาญ เด็กก็จะรู้สึกที่ตัวเองต่ำต้อย ขาดความมั่นใจ

๕. ความเป็นอัตลักษณ์กับความสับสนในบทบาท (Identity VS. Role Confusion)

ช่วง ๑๒ - ๑๘ ปี เป็นช่วงที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น เริ่มสนใจเรื่องเพศ เข้าไปผูกพันกับสังคมและต้องการตำแหน่งทางสังคม มีความรู้สึกเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง ถ้าค้นหาตนเองได้ เข้าใจว่าตนคือใคร ต้องการอะไร มีความเชื่ออย่างไร เขาจะแสดงบทบาทของตนเองได้อย่างเหมาะสม ตรงข้าม หากไม่สามารถรวบรวมประสบการณ์ในอดีตได้ ก็จะไม่สามารถเข้าใจตัวเอง เกิดความสับสนและความขัดแย้ง และแสดงบทบาทที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับตนเอง

๖. ความผูกพันกับการแยกตัว (Intimacy VS. Isolation)

วัยผู้ใหญ่ (๑๘ - ๓๕ ปี) เป็นขั้นของการพัฒนาทางด้านความรักความผูกพัน เมื่อสามารถ

ค้นพบอัตลักษณ์ของตนเองได้แล้ว ก็เกิดความรู้สึกต้องการมีเพื่อนสนิทที่รู้จัก สามารถปรับทุกข์ซึ่งกันและกัน สร้างและแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์อย่างสนิทสนมกับบุคคลอื่นได้ หากไม่สามารถประสบความสำเร็จในแนวทางแห่งตน ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ เขาก็จะรู้สึกว่าเหวเหมือนถูกทอดทิ้ง ซึ่งจะนำไปสู่การแยกตัวเองและดำเนินชีวิตอย่างโดดเดี่ยว

๗. การทำประโยชน์ให้สังคมกับการคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity VS. Stagnation)

วัยกลางคน (๓๕ - ๖๐ ปี) เป็นช่วงซึ่งมีความพร้อมที่จะสร้างประโยชน์ให้สังคมได้เต็มที่ ถ้าพัฒนาการแต่ละขั้นตอนที่ผ่านมาดำเนินไปด้วยดี เขาจะสร้างสรรค์งานต่าง ๆ เพื่อสังคม คิดถึงผู้อื่น ไม่เห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว แต่ถ้าตรงกันข้าม เขาจะเกิดความรู้สึกท้อถอย เบื่อหน่ายชีวิต คิดถึงแต่ตนเอง (self absorption) ไม่รับผิดชอบต่อสังคม

๘. บูรณากับความสิ้นหวัง (Integrity VS. Despair)

วัยสูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) ถ้าบุคคลผ่านขั้นตอนต่าง ๆ มาด้วยดี ก็จะมองอดีตเต็มไปด้วยความสำเร็จ รู้สึกไว้วางใจผู้อื่น มีความมั่นคงทางจิตใจ ยอมรับความเป็นจริงของชีวิต แต่ถ้าตรงกันข้าม หากบุคคลต้องประสบความล้มเหลวและผิดหวังในอดีต ก็จะเกิดความรู้สึกสิ้นหวัง ไม่พอใจในชีวิต ไม่ยอมรับสภาพตนเอง เกิดความคับข้องใจต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ขาดความสงบสุข

ทฤษฎีของอีริคสัน อธิบายพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยชรา อีริคสันเชื่อว่า วัยแรกของชีวิตเป็นวัยที่เป็นรากฐานเบื้องต้น และพัฒนาการในวัยต่อ ๆ มา ก็สร้างจากรากฐานนี้ ถ้าหากเด็กตั้งแต่วัยแรกเริ่ม ได้รับการดูแลอย่างดีและอบอุ่น ก็จะช่วยให้เด็กมีความเชื่อถือและวางใจในผู้อื่น ตั้งแต่พ่อแม่ และบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รายรอบ เมื่อเขาเติบโตขึ้น ก็จะพัฒนาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้ดี และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์ความรู้และแนวคิดสมัยใหม่เรื่องพัฒนาการของสมอง

ในช่วงที่ผ่านมามีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่* วิเคราะห์การทำงานของสมอง เพื่อศึกษาพัฒนาการในแต่ละขั้นตอน ความรู้ใหม่พบว่า โอกาสแห่งการเรียนรู้และอัตราการเรียนรู้สูงสุดอยู่ในช่วงปฐมวัย การเติบโตและพัฒนาการของสมองเป็นรากฐานของการเรียนรู้ และการเติบโตของสมองสูงสุดอยู่ในช่วง ๐ - ๖ ปี ซึ่งเป็นการเติบโตทางปริมาณ ทำให้มีขนาดเกือบจะเท่าสมองของผู้ใหญ่ การทำงานของสมองซีกซ้ายและขวาไม่แยกส่วนกัน แต่จะทำงานในลักษณะร่วมกัน จากองค์ความรู้นี้นำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้สมัยใหม่ให้เข้ากับพัฒนาการของสมอง

BBL - Brain Based Learning หรือการเรียนรู้บนฐานการทำงานของสมอง เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๘๐ โดยบูรณาการความรู้จากสาขาวิชาต่าง ๆ มาอธิบายกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยด้านประสาทวิทยาศาสตร์ (Neuroscience) ชีววิทยา (Biology) และจิตวิทยา (Psychology) เพื่อนำมาทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กับสมอง

หัวใจสำคัญของ BBL อยู่ที่การออกแบบการเรียนการสอนให้สมองสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด ซึ่งหมายความว่า ระบบการศึกษาจะต้องให้ความสนใจมากกว่าพัฒนาการด้านสติปัญญา (IQ - Intelligence Quotient) เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องให้ความสนใจกับพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านอารมณ์ สิ่งแวดล้อม ร่างกาย จิตใจ ทักษะคิด เพราะพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวนี้ ไม่สามารถแยกออกจากพัฒนาการด้านสติปัญญา

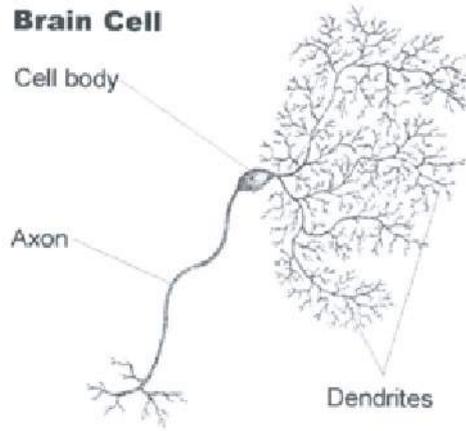
นักประสาทวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่า สมองไม่ได้เรียนรู้เหมือนเครื่องจักร แต่เรียนรู้ตามจังหวะชีววิทยา การทำงานของสมองขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย ความพร้อมทางอารมณ์ สิ่งแวดล้อมภายนอก รวมทั้งเวลา ก็มีผลต่อการเรียนรู้

* นวัตกรรมในการศึกษาการทำงานของสมอง ๓ ชนิด คือ CAT - Computerized Axial Tomography : เครื่องสแกนภาพสามมิติ สามารถมองเห็นการทำงานของสมองอย่างเป็นรูปธรรม PET - Positron Emission Tomography : เครื่องมือสำหรับจับตูกการทำงานของสมอง และ MRI - Magnetic Resonance Imaging : เครื่องสแกนเพื่อตรวจเช็คการทำงานของสมองด้วยคลื่นแม่เหล็กแล้วแปลงเป็นภาพ

มีความพยายามในการอธิบายการทำงานของสมองในเชิงอุปมาอุปมัยว่า สมองเปรียบเสมือนการทำงานของคอมพิวเตอร์ มีโครงข่ายการเชื่อมต่อและเส้นทางในการจัดการและส่งสัญญาณข้อมูลเป็นวงจร ทว่า กลไกการทำงานของสมองมีความซับซ้อนกว่ามาก

สมองของทารกแรกเกิดมีเซลล์ประสาทสมองนับแสนล้านเซลล์ เซลล์สมองหนึ่งเซลล์ประกอบด้วย ตัวเซลล์ (cell body) และปลายประสาทที่แยกออกไป ซึ่งมี ๒ ลักษณะ คือ เส้นประสาทคล้ายกระสวยที่แตกแขนงออกไปรอบ ๆ เรียกว่า " เดรนไดร์ท " (dendrites) และเส้นประสาทที่เป็นแกนเดี่ยวมีขนาดใหญ่ยื่นออกไป เรียกว่า " แอกซอน " (axon) โดยปลายประสาทของแอกซอนซึ่งมีหลายแฉก จะเข้าไปเชื่อมต่อกับเดรนไดร์ทของอีกเซลล์หนึ่ง

จุดที่มีการเชื่อมต่อระหว่างเซลล์เรียกว่า " ซินแนปส์ " (synapses) เมื่อมีการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เซลล์ที่ได้รับการกระตุ้นก็จะเชื่อมต่อกับเซลล์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นั่นคือ เกิดการเรียนรู้ เซลล์ในตำแหน่งที่ถูกกระตุ้นบ่อย ๆ จะมีความแข็งแรง สามารถส่งและรับข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

ในขณะที่เซลล์ในตำแหน่งที่ไม่ถูกกระตุ้น ก็จะค่อย ๆ หดหายไป ที่เรียกว่า เซลล์สมองฝ่อ (neuron pruning) เนื่องจากไม่ได้ใช้

จากทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญเรื่องพัฒนาการเด็ก รวมทั้งความรู้เรื่องพัฒนาการของสมอง ชี้ให้เห็นว่า ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดและจำเป็นที่สุดของการวางรากฐานการพัฒนาความเจริญเติบโตในทุกด้าน ฉะนั้น หากเด็กได้รับเลี้ยงดูที่ดี และได้รับการปลูกฝัง

คุณลักษณะที่เหมาะสมตามช่วงวัยแล้ว เด็กจะเกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาและเป็นผู้ที่มีคุณภาพของสังคม ในทางตรงข้าม หากไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาด้านที่เหมาะสม เมื่อพ้นวัยนี้ไปแล้ว โอกาสทองของการพัฒนาก็ยากที่จะหวนกลับมาอีก

" หน้าต่างแห่งโอกาส " : โอกาสในการพัฒนาเด็ก

ในช่วงทศวรรษ ๑๙๗๐ นักวิทยาศาสตร์สองคน คือ *David Hubel* และ *Torstein Wiesel* ได้ทำการทดลองโดยปิดตาข้างหนึ่งของลูกแมวที่เพิ่งเกิดใหม่ทั้งคอก จากนั้นสองสัปดาห์ต่อมาจึงเปิดตาของลูกแมวเหล่านี้ พวกเขาพบว่า แม้อวัยวะของดวงตาภายนอกจะดูปกติ แต่ลูกแมวเหล่านี้ไม่สามารถมองเห็นได้ นักวิทยาศาสตร์ทั้งสองจึงได้ชื่อว่าเป็นบุคคลแรกที่ค้นพบเรื่อง " หน้าต่างแห่งโอกาส " (windows of opportunity) หรือบางครั้งเรียกว่า ระยะเวลาวิกฤติ (critical periods) ของพัฒนาการของสมอง (Sharon Mays : Brain Development : Windows of Opportunity, 2006)

เด็กทารกเกิดมาพร้อมกับเซลล์สมองเป็นเส้นล้านเซลล์ และเซลล์สมองแต่ละตัวมีแขนงมากมายเพื่อติดต่อกับเซลล์สมองตัวอื่น ๆ มีการรับและส่งสัญญาณระหว่างเซลล์โดยผ่านการเชื่อมต่อจุดที่มีการเชื่อมต่อระหว่างเซลล์เรียกว่า ซินแนปส์ (synapses)

เมื่อได้รับการกระตุ้นซ้ำ ๆ ซินแนปส์ก็จะคงอยู่ถาวรและมีประสิทธิภาพ หากขาดการกระตุ้นด้วยประสบการณ์ซ้ำ ๆ หรือไม่ได้รับการกระตุ้น มันก็จะหายไป ดังนั้น ถ้าซินแนปส์ไม่มีการสร้างในเวลาที่เหมาะสม ก็จะไม่มีโอกาสสร้างได้อีก ดังที่เกิดขึ้นกับลูกแมว เพราะลูกแมวไม่ได้รับการกระตุ้นจากการมองเห็น เซลล์เหล่านั้นก็จะหายไป หรือพัฒนาไปเป็นเซลล์อย่างอื่น ความสามารถที่จะพัฒนาด้านการมองเห็นก็จะหายไปตลอดกาล

ธรรมชาติได้กำหนดไว้ว่า ช่วงที่เซลล์สมองมีความยืดหยุ่นสูงในการเชื่อมต่อกันเป็นวงจรนั้น มันควรจะเชื่อมต่อกันเพื่อทำหน้าที่อะไรบางอย่าง เช่น การมองเห็น ธรรมชาติเปิดโอกาสในการพัฒนาได้ในช่วง ๒ ปีแรกของชีวิต (เกิดขึ้นในช่วง ๒ - ๔ เดือน และพัฒนาสูงสุดในช่วง ๘ เดือน) หากพ้นกำหนดไปแล้ว ประสาทการมองเห็นยังไม่ได้รับการกระตุ้น (ไม่ให้แสงผ่านเข้าไปกระตุ้นเซลล์ประสาท หรือเอาอะไรไปปิดตาเด็กไว้) การมองเห็นก็จะบกพร่อง หรืออาจตาบอดไปเลย

นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่า ความสามารถในการเรียนภาษานั้นจะได้มาอย่างง่ายตายในช่วงสิบปีแรกของชีวิต ในช่วงนี้สมองจะมีการเชื่อมต่องานวงจรเรียนรู้จากเสียงต่าง ๆ ได้ดีที่สุด หากเด็กได้รับการกระตุ้นจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดี และนำไปสู่การเรียนรู้คำใหม่ ๆ ได้เพิ่มมากขึ้นในภายหลัง ไม่ว่าจะเป็นภาษาที่สองที่สามหรือมากกว่านั้น หากพ้นช่วงอายุดังกล่าว การเรียนภาษาก็จะยากขึ้น

การเชื่อมต่อของเซลล์สมองเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ดังนั้น พ่อแม่ ผู้เลี้ยงเด็ก จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการรับรู้ของเด็กในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในเรื่องภาษาร่างกาย อารมณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ การได้รับประสบการณ์แบบซ้ำ ๆ และเป็นประสบการณ์ที่ดีที่พ่อแม่ให้กับเด็ก ส่งผลโดยตรงต่อพัฒนาการทางสมองของเด็ก

การที่คนจะพัฒนาจากทารกกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ธรรมชาติได้กำหนดขั้นตอนไว้เป็นขั้น ๆ และไม่มีการกระโดดข้าม ความสำเร็จของขั้นต้น ๆ จะเป็นฐานสำหรับขั้นต่อไป โดยในช่วงแรกธรรมชาติได้กำหนดให้เป็นช่วงของการพัฒนาทักษะพื้นฐานในการมีชีวิตรอด และใช้เป็นต้นทุนสำหรับพัฒนาศักยภาพในช่วงต่อ ๆ ไป

การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้มีความสามารถเต็มขั้นนั้นจึงต้องเดินตามสิ่งที่ธรรมชาติกำหนดไว้ สิ่งนี้เรียกว่า " หน้าต่างแห่งโอกาส " (windows of opportunity)

" หน้าต่างแห่งโอกาส " (windows of opportunity) คือ ช่วงเวลาที่สมองเปิดรับการเรียนรู้ได้ดีที่สุด นักจิตวิทยาเด็กนำแนวคิดนี้มาบูรณาการกับพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็ก ถือว่าเป็นโอกาสที่ธรรมชาติมอบให้ ว่าช่วงใดเหมาะสมกับการพัฒนาคุณสมบัติอะไร แต่ละเรื่อง ธรรมชาติได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้ หากพ้นช่วงที่ธรรมชาติกำหนดไปแล้ว การพัฒนาก็อาจเกิดขึ้นได้ยากหรืออาจเป็นไปไม่ได้เลย

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย จะช่วยให้พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กสามารถสร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีให้กับเด็กแต่ละวัยตามพัฒนาการของเขาได้

" ...สมองเด็กแต่ละวัยมีโอกาสในการพัฒนาหรือสร้างคุณลักษณะบางอย่างได้ง่ายให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก หากพ่อแม่ไม่ทราบ อาจทำให้พ่อแม่ข้ามโอกาสนั้นไป และเมื่อโอกาสนั้นปิดลง

คุณลักษณะเหล่านี้จะสร้างได้ยากขึ้น... " (นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ : งานเสวนาเปิดห้องเรียนพ่อแม่ " สร้างเสริมพฤติกรรมเด็กตามพัฒนาการ " ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗)

" ...นี่คือโอกาสที่ธรรมชาติมอบให้กับเรา เราต้องใช้โอกาสนี้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ มันเป็นโอกาสที่มีอยู่แต่ไม่ตลอดไป มีช่วงเวลาของมัน เขาถึงใช้คำว่า " หน้าต่างแห่งโอกาส " หรือ *windows of opportunity* เราจึงต้องรู้จักที่จะใช้ประโยชน์จากมันและใช้ให้ถูกจังหวะ เรื่องนี้สำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก หากเราละเลยโอกาสนี้ไป แน่แน่นอน ความสมบูรณ์ย่อมจะไม่เกิดขึ้น... " (นพ.อุดม เพชรสังหาร : การประชุมเชิงวิชาการ " การค้นพบทางประสาทวิทยาศาสตร์ : นวัตกรรมทางการศึกษา " ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐)

นายแพทย์ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์* ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาเด็กแต่ละวัยตามพัฒนาการของเด็ก และเรียกลำดับขั้นเหล่านี้ว่า " หน้าต่างแห่งโอกาส " ซึ่งแบ่งตามธรรมชาติของมนุษย์ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้คุณลักษณะต่าง ๆ ของชีวิต ถือเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก หรือผู้ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็กควรมีความเข้าใจ

- **เด็กวัย ๐ - ๒ ปี** หน้าต่างแห่งโอกาสที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถเสริมสร้างให้แก่เด็กในวัยนี้มี ๒ ข้อ คือ **สร้างความผูกพัน** และ **ความไว้วางใจผู้อื่น** คุณสมบัติทั้งสองประการนี้เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ หากเด็กขาดคุณสมบัติทั้งสองข้อนี้ เมื่อโตขึ้นอาจทำให้ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นให้มั่นคงได้
- **เด็กวัย ๓ - ๕ ปี** หน้าต่างแห่งโอกาสที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถเสริมสร้างให้แก่เด็กวัยนี้มี ๒ ข้อ คือ **การรู้จักถูกผิด** และ **การควบคุมอารมณ์ตัวเอง** วัย ๓ - ๕ ปี หรือวัยอนุบาลเป็นวัยที่เด็กรู้จักความรู้สึกถูกผิดได้ดี ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก จะสอนให้รู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูก ควรนำไปปฏิบัติ เช่น การแบ่งปันให้เพื่อน เป็นต้น และอะไรคือสิ่งที่ผิด ไม่ควรปฏิบัติ เช่น ไม่หยิบของผู้อื่น ไม่ทำร้ายผู้อื่น หรือการทะเลาะกับเพื่อนแล้วใช้ความรุนแรง เป็นต้น เด็กวัยนี้เมื่ออยากได้สิ่งของต่าง ๆ ก็แสดงออกด้วยอารมณ์อันรุนแรง

* เรียบเรียงจาก นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ : การเสวนาเชิงวิชาการ " อนาคตสังคมไทยกับทิศทางการรังสรรค์สื่อการ์ตูนเพื่อสุขภาพทางจิตวิญญาณ " ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ และ งานเสวนาเปิดห้องเรียนพ่อแม่ " สร้างเสริมพฤติกรรมเด็กตามพัฒนาการ " ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

แรง อยากได้อะไรก็ต้องเอาให้ได้ตั้งใจ พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูควรสอนให้เด็กเรียนรู้ในการควบคุมตัวเอง ควบคุมความโกรธ ควบคุมความอยาก รู้จักรอคอย ในระยะนี้ นิทานสอนใจว่าด้วยคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ นับเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กควรจะมีโอกาสได้รับรู้ เพราะหากขาดการแนะนำในเรื่องการควบคุมอารมณ์และเรื่องความผิด - ถูก ควร - ไม่ควรแล้ว จะเป็นอันตรายต่อพัฒนาการของเด็กในระยะต่อไป

- **เด็กวัย ๖ - ๑๒ ปี** หน้าต่างแห่งโอกาสที่พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก สามารถเสริมสร้างให้แก่เด็กวัยนี้มี ๓ ข้อ คือ **การประหยัด มีวินัย** และ **ไม่รู้** พัฒนาการของเด็กในช่วงนี้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในเรื่องของจำนวนเงิน การวางกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องเวลา รู้จักร่วมรับผิดชอบ และเปิดรับการเรียนรู้ที่หลากหลาย กระบวนการเรียนรู้ในช่วงวัยนี้จึงควรมีความยืดหยุ่นเพื่อพัฒนาการทางสมองของเด็ก

ส่วนนายแพทย์อุดม เพชรสังหาร* แสดงช่วงเวลาตามธรรมชาติในการพัฒนาทักษะพื้นฐานต่าง ๆ หรือ " หน้าต่างแห่งโอกาส " ดังภาพ

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะพื้นฐานต่าง ๆ หรือ " หน้าต่างแห่งโอกาส "

* นพ.อุดม เพชรสังหาร : การประชุมเชิงวิชาการ " การค้นพบทางประสาทวิทยาศาสตร์ : นวัตกรรมทางการศึกษา " ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

Pam Schiller ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กปฐมวัย (อ้างใน Nancy Ripton : Checklist of Early Child Development , 2009) กล่าวว่า " หน้าต่างแห่งโอกาส " คือ ช่วงเวลาที่เด็กพร้อมจะเรียนรู้ทักษะบางอย่างได้ดีที่สุด

" หน้าต่าง " คือตารางเวลาของระบบสายใยประสาทที่พร้อมจะเชื่อมต่อกัน ส่วน " โอกาส " คือช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการเรียนรู้

และนี่เป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก จำเป็นต้องรู้ว่า " หน้าต่าง " เหล่านี้จะเกิดขึ้นในช่วงใด เพื่อจะใช้ " โอกาส " ในการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ในช่วง ๒ - ๓ ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สำคัญมากในการพัฒนาเด็กในด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา Schiller บอกว่า " ในฐานะพ่อแม่ คุณจะต้องวางรากฐานสำหรับการเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ให้กับเด็กในช่วงแรกนี้ เพราะการสร้างวงจรสายใยประสาทให้เชื่อมต่อกันเลยช่วงที่ ' หน้าต่าง ' เปิดไปแล้ว จะไม่ได้ผลสูงสุดเท่ากับในช่วงที่ ' หน้าต่าง ' กำลังเปิดอยู่ "

" ตัวอย่างเช่น ลูกของคุณมีความพร้อมสูงสุดที่จะเรียนรู้ทักษะด้านการอ่านและคำศัพท์ตั้งแต่เกิด ถ้าคุณคอยจนกว่าจะให้เด็กพูดได้หรือเมื่อเริ่มเรียนหนังสือ เท่ากับคุณพลาดช่วงเวลาที่ดีที่สุดที่จะสร้างพื้นฐานในด้านการอ่านและการเรียนรู้ให้กับเด็กไปแล้ว "

และนี่คือบางประเด็นของ " หน้าต่างแห่งโอกาส " ที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพได้

" หน้าต่าง "

" โอกาส " ในการสร้างวงจรของสมอง

ความฉลาดทางอารมณ์

ความไว้วางใจ

การควบคุมอารมณ์

พัฒนาการทางสังคม

สร้างความผูกพัน

ความเป็นตัวของตัวเอง (เชื่อมั่น)

การรู้จักร่วมมือทำงาน

ทักษะการคิด

รู้จักเหตุ - รู้จักผล

รู้จักแก้ปัญหา

พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว

การมองเห็น

ทักษะด้านการอ่าน*

การฟังเสียงอ่านในช่วงแรก ๆ

คำศัพท์

๐ - ๔๘ เดือน

๐ - ๑๔ เดือน

๑๖ - ๔๘ เดือน

๐ - ๔๘ เดือน

๐ - ๑๒ เดือน

๑๘ - ๓๖ เดือน

๒๔ - ๔๘ เดือน

๐ - ๔๘ เดือน

๐ - ๑๖ เดือน

๑๖ - ๔๘ เดือน

๐ - ๒๔ เดือน

๐ - ๒๔ เดือน

๐ - ๒๔ เดือน

๔ - ๘ เดือน

๐ - ๒๔ เดือน

* หมายเหตุ : สองสิ่งที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในด้านการอ่านได้อย่างน่าเชื่อถือมากที่สุด คือ เด็กสามารถแยกความแตกต่างของเสียงได้ และขนาดของจำนวนคำศัพท์ใน " คลัง " เพิ่มขึ้น

บทที่ ๓

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยกับบทบาทของหนังสือภาพ

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

" พัฒนาการ " ในทางจิตวิทยาหมายถึง การเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคล ทั้งในด้านโครงสร้าง (structure) และรูปแบบ (pattern) พฤติกรรมที่แสดงออก พัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนเป็นผู้ใหญ่จะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ เป็นแบบฉบับที่สอดคล้องกัน

พัฒนาการของเด็ก ส่วนใหญ่แบ่งเป็น ๔ ด้าน คือ

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย (Physical Development) คือลักษณะต่าง ๆ ของความเจริญเติบโตทางร่างกาย ประกอบด้วย พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor Development) และพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor Development)
๒. พัฒนาการด้านสติปัญญา (Cognitive Development) คือความสามารถที่เพิ่มขึ้นทางด้านสติปัญญา ความคิด ความมีเหตุผล และภาษา ประกอบด้วย พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor Development) และพัฒนาการด้านภาษา (Language Development)
๓. พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development) คือกระบวนการทางจิตที่สามารถรับผิดชอบ ควบคุม ชัดถেলা และแสดงออกซึ่งอารมณ์หรือความรู้สึกให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ
๔. พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) คือความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบุคคลในครอบครัว และเด็กกับบุคคลอื่น ๆ ประกอบด้วย พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) และพัฒนาการด้านคุณธรรม (Moral Development)

นักจิตวิทยาได้สรุปพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย

อายุ	พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่	พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก
แรกเกิด	งอแขนขา , เคลื่อนไหวเท่ากัน ๒ ด้าน	กำมือที่มาสัมผัส (ปฏิกริยาสะท้อน)
๑ เดือน	หันซ้ายขวาได้ (นอนหงาย)	กำมือแน่น
๒ เดือน	ชันคอ (เมื่อจับนอนคว่ำ)	กำมือหลวม , มองตาม
๔ เดือน	ยกแขนดันตัวชูขึ้นในท่าคว่ำ	เอื้อมมือคว้าสิ่งของใกล้ ๆ ได้
๖ เดือน	คว่ำหงายได้เอง , เริ่มนั่งได้	หยิบของมือเดียว , ถือของเปลี่ยนมือได้
๙ เดือน	นั่งได้มั่นคง , คลาน , ยืนโดยมีที่เกาะ	ใช้นิ้วหยิบของเล่นเล็ก ๆ ได้
๑๒ เดือน	เดินได้ (โดยมีที่เกาะ)	หยิบของใส่กล่องได้ , รู้จักตบมือ
๑๕ เดือน	เดินเองได้	วางของซ้อนกันได้
๑๘ เดือน	วิ่งกระเตาะกระแตะ , ยืนก้มเก็บของได้	ต่อของเล่นได้มากขึ้นขึ้น
๒ ปี	เตะลูกบอล , กระโดดเตี้ย ๆ (๒ เท้า)	ขีดเส้นตามแนวนอนได้
๓ ปี	ชันบันไดสลับเท้า , ยืนขาเดียวได้	เขียนวงกลมตามแบบได้
๔ ปี	ลงบันไดสลับเท้า , กระโดดขาเดียว	วาดสี่เหลี่ยมตามแบบได้
๕ ปี	เดินต่อเท้า , กระโดดสลับเท้าได้	วาดสามเหลี่ยมตามแบบได้

พัฒนาการด้านภาษา

อายุ	การรับรู้ภาษา (Receptive)	การสื่อสารภาษา (Expressive)
แรกเกิด	แยกเสียงแม่จากเสียงอื่นได้	ร้องไห้
๑ เดือน	-	ทำเสียงในคอ
๒ เดือน	ฟังเสียงคนคุยด้วย	ยิ้มตอบ
๔ เดือน	พยายามหันหาเสียง (รู้จักคนคุ้นเคย)	ทำเสียงอ้อแอ้ , หัวเราะโต้ตอบ
๖ เดือน	หันหาเสียงเรียกชื่อ	ทำเสียงได้หลายเสียงนอกจากตัว อ
๙ เดือน	เข้าใจสีหน้า ท่าทาง	ออกเสียงพยางค์เดียว , เรียกพ่อ - แม่
๑๒ เดือน	ทำตามคำบอกที่มีท่าทางประกอบได้	พูดคำโดดมีความหมาย ๑ คำได้
๑๕ เดือน	ชี้ส่วนต่าง ๆ บนใบหน้าที่ตามคำบอกได้	พูดคำโดดได้ ๒ - ๓ คำ
๑๘ เดือน	-	พูดคำโดดได้มากคำขึ้น (เรียกสิ่งของ)
๒ ปี	ชี้รูปภาพตามคำบอก	พูด ๒ - ๓ คำต่อกันเป็นประโยค
๓ ปี	รู้จักสี ๓ สี	เล่าเรื่องได้โดยเข้าใจบางส่วน
๔ ปี	รู้จักสี ๔ สี	เล่าเรื่องได้เข้าใจทั้งหมด ออกเสียงถูก
๕ ปี	-	นับเลขได้ถึง ๒๐

พัฒนาการด้านสังคม

อายุ	พัฒนาการด้านสังคม
แรกเกิด	มองหน้าช่วงสั้น ๆ
๑ เดือน	มองจ้องหน้า
๒ เดือน	ยิ้มตอบ , สบตา
๔ เดือน	ยิ้มทัก , แสดงท่าทางดีใจเมื่อเห็นอาหารหรือผู้เลี้ยงดู
๖ เดือน	กลัวคนแปลกหน้า
๙ เดือน	ร้องตามแม่ , เล่นจ๊ะเอ๋ , หยิบอาหารกิน
๑๒ เดือน	ตบมือ , โบกมือ , สวัสดี
๑๕ เดือน	ถือถ้วยน้ำดื่มเอง
๑๘ เดือน	จับช้อนตักอาหาร
๒ ปี	บอกได้เวลาขับถ่าย, เลียนแบบผู้ใหญ่
๓ ปี	รู้เพศของตัวเอง , ถอดรองเท้า , สวมเสื้อเองได้
๔ ปี	เล่นรวมกลุ่มได้ , ตีตกระดุมได้
๕ ปี	เล่นอย่างมีกติกา , เล่นสมมุติ , รู้อายุ , แต่งตัวเองได้

เด็กในวัยแรกเริ่มของชีวิตถือเป็นวัยแห่งการสร้าง *ความไว้วางใจ* เป็นวัยที่เด็กต้องพึ่งพาผู้อื่นรอบ ๆ ตัวในการทำกิจกรรมทุกด้าน เพราะยังเล็กเกินกว่าจะช่วยตัวเองได้ ดังนั้นเมื่อเด็กมีความต้องการใด ๆ และได้รับการสนองตอบจากคนรอบข้างอย่างเข้าอกเข้าใจ ก็จะสร้างความไว้วางใจให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นความต้องการพื้นฐานที่เด็กต้องการความช่วยเหลือ อาทิ การกินเพื่อการดำรงชีวิต การขับถ่ายเพื่อความสบายตัว การสัมผัสโอบกอดที่สร้างความอบอุ่นให้แก่เด็ก รวมถึงเสียงพูดคุยกะที่สื่อถึงความรักความเอาใจใส่จากพ่อแม่ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการพัฒนาความไว้วางใจของเด็กทั้งสิ้น ประกอบกับพัฒนาการอยู่ในวัยที่ต้องใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเรียนรู้ โลกรอบตัวด้วยการมอง การลิ้มรส ที่สำคัญคือการสัมผัส และตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น

ในขวบปีแรก เด็กจะเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือตา ดู หู ฟัง จมูก รับกลิ่น ลิ้น รับรส และผิวหนังรับสัมผัส ประสาทสัมผัสเหล่านี้นำข้อมูลเข้าสู่สร้างใยประสาทเชื่อมต่อกัน และจัดสรรเป็นวงจรการเรียนรู้ในสมอง

แรกเกิด - ๑ เดือน

เมื่อลืมตามองโลก ประสาทสัมผัสทั้งห้าก็เริ่มทำงาน เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ทุกอย่างจากสิ่งที่ผ่านเข้ามาทางตา หู จมูก ปาก และสัมผัส

ในช่วงแรก ทารกจะมองเห็นได้ในระยะใกล้ ๆ ความจำและความนุ่มนวลของแสงและสีล้วนต่าง ๆ ล้วนมีผลต่อการสร้างวงจรการเห็น เด็กจะรู้สึกถึงแสงสว่าง จำบ้าง จางบ้าง จากแสงไฟ เห็นรูปเงาคนหรือสิ่งต่าง ๆ แต่ดวงตายังเห็นไม่ชัด สายตาของเด็กในช่วงแรกนั้นจะเริ่มคุ้นตากับสิ่งที่มองเห็นในระยะประมาณ ๘ - ๑๐ นิ้ว ข้างหน้า ซึ่งเป็นระยะที่เห็นหน้าแม่ในขณะที่ป้อนนมนั่นเอง แต่การแปลผลภาพที่เห็นนั้นยังต้องใช้การทำงานของสมองส่วนต่าง ๆ อีกหลายระดับ

ในขณะที่หูก็รับรู้เสียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว ทารกได้ยินเสียงต่าง ๆ โดยที่ยังไม่รู้ความหมาย ไม่ทราบว่าเป็นเสียงที่ได้ยินนั้นเป็นเสียงอะไร เพียงแต่รู้ว่าเป็นเสียงที่แตกต่างกัน และจะค่อย ๆ เรียนรู้ที่จะแยกแยะความแตกต่างเหล่านั้น

จมูกของทารกจะได้กลิ่นผิวหนังของแม่หรือคนที่มาอุ้ม และทุกกลิ่นที่เกิดขึ้นกับตัวหรือใกล้ตัว ทารกเรียนรู้ความแตกต่างทั้งหมดด้วยสัมผัสจากการดม และการรับรสอาหาร(นม)ทางปาก ประสาทสัมผัสก็ไ้ว ผิวหนังสัมผัสความร้อน เย็น เปียก แห้ง นุ่ม ลื่น จากที่นอน จากมือผู้มาอุ้ม รวมทั้งการสัมผัสสลับไล้ของแม่ ทารกสามารถสัมผัสความเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิได้ จำแนกแยกแยะกลิ่นและรสได้

เด็กแรกเกิดสามารถให้ความสนใจเป็นพิเศษกับสิ่งใหม่ ๆ ที่ได้เห็นหรือได้ยินถ้าได้รับการกระตุ้นขึ้นมา

ทารกนั้นเกิดมาพร้อมกับประสาทการได้ยินสมบูรณ์ตามอายุ ผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัยระบุว่า เด็กสามารถเรียนรู้และรู้จักเสียงตั้งแต่ออยู่ในท้องแม่ ตอนอายุท้องได้ ๕ - ๖ เดือน และชอบที่จะฟังเสียงคนพูดมากกว่าเสียงอื่น ๆ มีการทดสอบพบว่า ทารกแรกเกิดจะกะพริบตา สะดุ้งเฮือก หรือไม่ก็หายใจเข้าลึก ๆ เป็นการตอบโต้กับเสียงที่ได้ยิน นอกจากนี้ทารกยังชอบเสียงประเภทหนึ่งมากกว่าอีกประเภทหนึ่ง เสียงดนตรี เสียงจิ้งหะกอลงแผ่ว ๆ และเสียงมนุษย์นั้นมักจะช่วยให้ทารกที่โยเยเงียบสงบลงได้

การร้องไห้ เป็นวิธีเดียวที่เด็กใช้สื่อสารกับแม่ เพื่อที่จะบอกว่า ขณะนี้ต้องการอะไรบางอย่าง อาจจะเป็นความต้องการดูดนมเพราะหิว ง่วงนอน ร้อน หนาว หรือเปียกแฉะทำให้ไม่สบายตัว ต้องการให้เปลี่ยนผ้าอ้อม หรือต้องการความใกล้ชิด ต้องการให้อุ้ม เพื่อให้รู้สึกอบอุ่น สบายใจ และเกิด

ความมั่นคงทางจิตใจว่าจะได้รับการดูแลปกป้อง

การร้องไห้จึงเป็นการสื่อสารกับสังคมประการแรกของทารก และเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเป็นการส่งสัญญาณให้ผู้ใหญ่รู้ความต้องการของตน

สภาพแวดล้อมมีส่วนไม่น้อยกับการร้องไห้ของทารก ในยามที่แม่เหนื่อยหรือหงุดหงิด ทารกจะจับความรู้สึกนี้ได้และพานโยเยมากตามไปด้วย มีการศึกษาพบว่า อากาโรยเย็นนี้ลดลงไปมากเมื่อทารกได้รับการโอบอุ้มและพูดคุยจากคุณแม่

นักจิตวิทยาเด็กบางคนมีความเห็นว่า ทารกที่ถูกอุ้มไว้นานเกินไปใกล้หัวใจแม่นั้น ร้องไห้น้อยมาก เสี่ยงที่จะหวะการเต้นของหัวใจช่วยกล่อมให้ทารกสบายใจ เพราะเป็นเสียงที่คุ้นเคยที่ได้ยินมาตั้งแต่อยู่ในท้องแม่

ระยะตั้งแต่แรกเกิดถึง ๑ เดือน เป็นช่วงที่เด็กจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ภายนอกครรภ์มารดา หากเด็กได้รับการดูแลที่ใกล้ชิด จะปรับตัวได้ง่ายและเกิดความผูกพันร้อยรักระหว่างแม่ลูกได้ไม่ยาก

สัมผัสที่นุ่มนวลและอ่อนโยนจะส่งผลให้เกิดเป็นความรู้สึกมั่นคง พึ่งพอใจ และเป็นสุข

วัย ๒ เดือน เริ่มมีความสามารถในการใช้มือของตัวเอง เมื่อปฏิกิริยาสะท้อนกลับของเด็กในการกำวัตถุที่มีอยู่ในมือโดยอัตโนมัติเริ่มลดลง เด็กจะเริ่มสนใจกับมือ ๒ ข้าง ของตัวเองที่เพิ่งค้นพบ และใช้มือทั้ง ๒ ข้าง รวมทั้งปาก ในการสำรวจสิ่งของแปลกใหม่รอบตัว

เด็กพยายามมุ่งสมาธิไปที่การมองเห็นอย่างเต็มที่ พยายามเอาใจใส่กับสิ่งต่าง ๆ รอบข้าง และหันหน้าไปมองตามเสียงเสมอ ๆ นักพัฒนาการเด็กชี้ว่า ในวัยตั้งแต่ ๖ สัปดาห์ไปแล้ว เลนส์สายตาของทารกจะเริ่มปรับตัวให้จับระยะสิ่งของได้ และในวัย ๒ เดือน จะสามารถแบ่งแยกขนาดวัตถุได้แล้ว ครั้นอายุครบ ๔ เดือน เลนส์สายตาก็จะปรับระยะห่างของสิ่งของได้ การกระตุ้นประสาทการมองเห็นของทารกในระยะ ๒ - ๔ เดือน จะช่วยพัฒนาการทางดวงตาของเด็กได้มาก

ทารกวัย ๒ เดือน สามารถจำแนกระหว่างเสียงกับภาพได้ เมื่อแรกเกิด ทารกจะไม่ใส่ใจกับการขยับศีรษะขึ้นลงเพื่อตามเสียง แต่จะมองตามแสงแวบ ๆ หากในวัย ๒ เดือน นั้นมักจะชอบมองคนมากกว่าสิ่งของ และแสดงปฏิกิริยาออกมาต่างกันด้วย เด็กจะชอบรูปโค้ง เช่นหน้าคน มากกว่ารูปตรง ๆ ที่อ ๆ เด็กจะนั่งอยู่ก่อนที่จะหันไปดูลูกบอลหรือระฆัง แต่จะมีปฏิกิริยาขึ้นมาทันทีกับผู้คน

" หน้าต่าง "

" โอกาส " ในการสร้างวงจรของสมอง

ความฉลาดทางอารมณ์

ความไว้วางใจ

การควบคุมอารมณ์

พัฒนาการทางสังคม

สร้างความผูกพัน

ความเป็นตัวของตัวเอง (เชื่อมั่น)

การรู้จักร่วมมือทำงาน

ทักษะการคิด

รู้จักเหตุ - รู้จักผล

รู้จักแก้ปัญหา

พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว

การมองเห็น

ทักษะด้านการอ่าน*

การฟังเสียงอ่านในช่วงแรก ๆ

คำศัพท์

๐ - ๔๘ เดือน

๐ - ๑๔ เดือน

๑๖ - ๔๘ เดือน

๐ - ๔๘ เดือน

๐ - ๑๒ เดือน

๑๘ - ๓๖ เดือน

๒๔ - ๔๘ เดือน

๐ - ๔๘ เดือน

๐ - ๑๖ เดือน

๑๖ - ๔๘ เดือน

๐ - ๒๔ เดือน

๐ - ๒๔ เดือน

๐ - ๒๔ เดือน

๔ - ๘ เดือน

๐ - ๒๔ เดือน

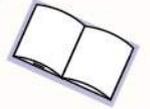
* หมายเหตุ : สองสิ่งที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในด้านการอ่านได้อย่างน่าเชื่อถือมากที่สุด คือ เด็กสามารถแยกความแตกต่างของเสียงได้ และขนาดของจำนวนคำศัพท์ใน " คลัง " เพิ่มขึ้น

บทที่ ๓

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยกับบทบาทของหนังสือภาพ

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

" พัฒนาการ " ในทางจิตวิทยาหมายถึง การเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคล ทั้งในด้านโครงสร้าง (structure) และรูปแบบ (pattern) พฤติกรรมที่แสดงออก พัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนเป็นผู้ใหญ่จะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ เป็นแบบฉบับที่สอดคล้องกัน

พัฒนาการของเด็ก ส่วนใหญ่แบ่งเป็น ๔ ด้าน คือ

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย (Physical Development) คือลักษณะต่าง ๆ ของความเจริญเติบโตทางร่างกาย ประกอบด้วย พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor Development) และพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor Development)
๒. พัฒนาการด้านสติปัญญา (Cognitive Development) คือความสามารถที่เพิ่มขึ้นทางด้านสติปัญญา ความคิด ความมีเหตุผล และภาษา ประกอบด้วย พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor Development) และพัฒนาการด้านภาษา (Language Development)
๓. พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development) คือกระบวนการทางจิตที่สามารถรับผิดชอบ ควบคุม ชัดเจน และแสดงออกซึ่งอารมณ์หรือความรู้สึกให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ
๔. พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) คือความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบุคคลในครอบครัว และเด็กกับบุคคลอื่น ๆ ประกอบด้วย พัฒนาการด้านสังคม (Social Development) และพัฒนาการด้านคุณธรรม (Moral Development)

ช่วงนี้เด็กจะพยายามลุกขึ้นยืน บางคนอาจเริ่มเดินก้าวแรกในชีวิตได้แล้วหากมีผู้ใหญ่ช่วยพยุง เด็กเริ่มสนุกกับความเป็นอิสระในการที่จะไปโน่นมานี้ด้วยสองขาของตัวเอง เด็กจะพูดเป็นคำได้ชัดขึ้น และเริ่มเชื่อมโยงถ้อยคำกับวัตถุหรือคน การชี้ชวนให้เด็กดูรูปภาพใหญ่ ๆ ในหนังสือ หรือการพูดคุยกับเด็กพร้อมทำท่าประกอบ จะช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายของคำได้ดีขึ้น

๑๓ - ๑๕ เดือน พัฒนาการด้านการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก แขนและมือดีขึ้น เริ่มตักข้าวใส่ปากได้เองโดยหกเลอะเทอะน้อยลง เมื่ออายุครบ ๑๕ เดือน เด็กเริ่มเดินเองได้แล้วแต่ยังเตาะเตาะ

๑๖ - ๑๘ เดือน เด็กเริ่มรู้จักช่วยเหลือตัวเอง เช่น ถอดรองเท้า ถุงเท้า หรือถอดเสื้อเองได้ แต่ยังไม่ใส่เองได้ และจะเริ่มเดินโดยลำพังได้คล่องขึ้นเมื่ออายุครบ ๑๘ เดือน

ช่วงนี้ เด็กเข้าใจความหมายของคำมากขึ้น แต่ยังไม่พูดได้น้อย เริ่มพูดเป็นคำ ๆ ได้อย่างน้อย ๑๐ คำ และเริ่มเลียนแบบคำพูดของพ่อแม่หรือคนใกล้ชิด รู้จักทำตามคำสั่งง่าย ๆ ได้

๒ ขวบ กล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็กเริ่มเข้าที่จนเด็กสามารถควบคุมได้แล้ว สามารถเดินกระโดด วิ่งได้แม้จะยังไม่คล่องดีนัก

เด็กวัยนี้เรียนรู้ภาษาได้รวดเร็วมากและจดจำคำศัพท์ได้ดี เริ่มพูดโต้ตอบแสดงความต้องการด้วยการพูด ๒ - ๓ คำ ติดต่อกัน เด็กเริ่มเข้าใจความหมายของคำได้มากขึ้น และเริ่มเรียนรู้มารยาททางสังคมเบื้องต้นได้แล้ว พ่อแม่บางคนอาจเริ่มต้นให้เด็กฝึกช่วยตัวเอง เช่น กินข้าวเอง ขับถ่ายให้เป็นที่ ล้างมือก่อนกินอาหารหรือหลังขับถ่าย เป็นต้น

เด็กวัยนี้ชอบทำอะไรด้วยวิธีของตัวเอง วัยนี้เริ่มเข้าสังคมและรู้จักเล่นกับเด็กอื่นแล้ว แต่ยังไม่ยอมแบ่งปันของเล่น

เด็กวัยนี้ ชอบฟังนิทานที่ใช้คำง่าย ๆ สั้น ๆ สนใจเสียงต่าง ๆ และคำซ้ำ ๆ วน

๓ ขวบ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ที่เจริญเติบโตอย่างเห็นได้ชัด ทักษะการเคลื่อนไหวดีขึ้น เดิน วิ่ง ก้าวกระโดด ยืนขาเดียวได้ชั่วครู่ และเริ่มขึ้นบันไดเองได้แล้ว แสดงถึงความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อให้ทำงานไปตามความต้องการได้เป็นอย่างดี เด็กชอบเลียนแบบท่าทางและ

กิจกรรมในชีวิตประจำวันของพ่อแม่ และทำกิจวัตรง่าย ๆ ได้เอง เช่น แปรงฟันและเข้าห้องน้ำ เป็นต้น

พัฒนาการด้านภาษาและการพูด : เพราะเห็นมากขึ้น ฟังมากขึ้น และเรียนรู้มากขึ้น จึงมีคำถามมากมาย เด็กวัยนี้ช่างพูด ช่างถาม " อะไร " " ทำไม " จนติดปาก ชอบพูดคุยในเรื่องที่ตัวเองรู้ ชอบเล่าเรื่องสมมุติ รู้จักเล่นแบบจินตนาการและสมมุติ เช่น เล่นเป็นพ่อแม่ เล่นขายของ เป็นต้น แต่การพูดยังพูดประโยคยาว ๆ ไม่ได้

นอกจากพัฒนาการที่ชัดเจนในด้านความสนใจใคร่รู้ผ่านคำถามมากมายแล้ว เด็กวัยนี้บอกได้ว่าตัวเองเป็นเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชาย ส่วนใหญ่คุยเก่ง สามารถพูดและใช้คำศัพท์ที่เรียนรู้มาใหม่ ๆ ได้ถึงเดือนละประมาณ ๕๐ คำ

พัฒนาการทางสังคม : นอกจากจะชอบเล่นกับคนอื่นแม้จะยังหวงของ แต่ก็เริ่มรู้จักแบ่งปันของเล่นบ้างแล้ว รู้จักให้และรับ และรู้จักรอคอยชั่วขณะนั้น ๆ

เด็กวัยนี้มีความต้องการที่จะทำอะไร ๆ ได้ด้วยตัวเอง เช่น กินข้าวเอง แต่เพราะความล้มพันธ์ของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายยังประสานการทำงานกันไม่ดีนัก เด็กวัยนี้จึงหงุดหงิดง่าย และจะแสดงออกทางอารมณ์ทุกครั้งที่ไม่สามารถทำอะไรให้ลุล่วงตามที่ต้องการ ซึ่งด้วยความตั้งใจที่จะทำกิจกรรมหรือทดลองเรียนรู้กับสิ่งใหม่ ๆ รอบตัว เด็กจึงมุ่งความสนใจอยู่กับความสำเร็จของตนมากกว่าผู้คนรอบข้าง อารมณ์และจิตใจของเด็กวัยนี้อาจจะมีขึ้น ๆ ลง ๆ โดยเฉพาะการเอาแต่ใจตัวเอง อยากได้อะไรจะเอาให้ได้

การปลูกฝังวินัยและกิจวัตรประจำวันง่าย ๆ เช่น ให้เด็กแปรงฟันเอง หรือช่วยทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ จะทำให้เด็กรู้สึกที่ตัวเองเป็นคนสำคัญมากขึ้น

เด็กวัย ๓ ขวบ มีจินตนาการสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็น เข้าใจเรื่องเล่าที่ง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ชอบเรื่องซ้ำไปซ้ำมา ชอบดูรูป ชอบสัตว์ หรือฟังเรื่องที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อม

๔ ขวบ เป็นวัยที่ใช้พลังงานไปกับการเล่น เล่น และเล่น ซึ่งถือเป็นธรรมชาติของเด็ก การเล่นถือเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง นอกจากจะช่วยเสริมพัฒนาการแล้วยังเป็นการสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กออกมาด้วย

พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยนี้จะคล่องแคล่วมากขึ้น แต่งตัวเองได้ กินอาหารเอง ล้างหน้าหวีผมเองได้ เด็กจะรู้สึกดีหากได้แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตัวเอง

พัฒนาการทางสติปัญญา : เด็กสามารถเรียงสิ่งของจากใหญ่ไปเล็กได้ จดจำตัวอักษรที่เรียนแล้วได้ และสามารถเขียนชื่อตัวเองได้แล้ว บางครั้งก็จำค่าง่าย ๆ ในหนังสือได้

เด็กเริ่มเข้าใจหลักการที่สัมพันธ์กับตัวเลข ขนาด สี น้ำหนัก ระยะทาง ตำแหน่ง เวลา ขณะเดียวกันก็นับจำนวนได้แต่ยังไม่ถึง ๑๐ และรู้จักรูปทรงประเภทสามเหลี่ยม วงกลม สี่เหลี่ยม

เด็กสามารถเข้าใจและเชื่อฟังกฎเกณฑ์ง่าย ๆ ได้ แต่ยังไม่มีความอดทนน้อย อยากได้อะไรต้องเอาให้ได้ ยังไม่รู้จักการรอคอย

พัฒนาการทางภาษา : เด็กวัยนี้ยังคงช่างคิดช่างฝัน สนุกสนานกับการเล่นบทบาทสมมุติหรือเรื่องที่เกิดขึ้นเอง

เด็กวัยนี้จะรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้รับคำชมเชย พ่อแม่จึงควรแสดงความชื่นชมเมื่อเด็กทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดสำเร็จ ซึ่งจะเป็นการสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตัวเอง ให้โอกาสเด็กได้แสดงออกถึงความคิดอิสระ การตัดสินใจ และเป็นตัวของตัวเอง เป็นการสร้างทัศนคติที่ดี ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และมีความสามารถที่จะทำได้

๕ ขวบ เด็กจะแข็งแรงและคล่องแคล่วมากขึ้น กล้ามเนื้อมัดใหญ่สามารถควบคุมได้ตั้งใจมากขึ้น สามารถกระโดดสลับเท้าได้ สามารถกระโดดข้ามสิ่งกีดขวางเตี้ย ๆ ได้ ทักษะการใช้ตาและมือก็จะพัฒนาดีขึ้น สามารถวาดรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้

เด็กยังคงชอบเล่นสมมุติโดยใช้จินตนาการ แต่งตัวเองได้ และควบคุมการขับถ่ายของตัวเองได้

พัฒนาการด้านภาษาและการสื่อความหมาย : เด็กเข้าใจเรื่องเล่าสั้น ๆ ที่ไม่ซับซ้อนได้แล้ว และเล่าให้คนอื่นฟังเข้าใจได้ด้วย มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบซักถามเหตุและผล ทำไม ทำไมทำไม เริ่มจำตัวอักษรและตัวเลขได้ถึง ๑๐ บางคนอาจเริ่มจับดินสอเขียนตัวเลขและอักษรได้บ้างแล้ว

การฝึกเด็กให้รู้จักสังเกต รู้จักเปรียบเทียบสิ่งที่แตกต่างและจัดกลุ่มที่เหมือนกัน ให้นำสิ่งของที่พบเห็น หัดอ่าน เขียนรูปและตัวอักษร และพูดคุยกับเด็ก ให้เด็กเล่าเรื่องจากรูปที่วาดหรืออธิบายสิ่งที่ตนพบเห็นมา จะช่วยเพิ่มทักษะในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

๖ ขวบ การเข้าโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นที่เด็กต้องออกจากสังคมครอบครัวสู่สังคมที่กว้างขึ้น

ถือเป็นประสบการณ์ครั้งแรกที่เด็กต้องอยู่ในกตึกา ต้องมีวินัย และต้องใช้ชีวิตอย่างระมัดระวังมากยิ่งขึ้น การปรับตัวในสังคมโรงเรียนจึงเป็นประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กวัยนี้ พ่อแม่ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะในการช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อต้องออกไปอยู่ท่ามกลางสภาวะแวดล้อมที่พ่อแม่อาจจะควบคุมไม่ได้

ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ต้องทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้จักแบ่งปัน และทำตามระเบียบ รู้จักการรับและการให้ความช่วยเหลือ รู้จักขอบคุณและขอโทษ ซึ่งเป็นทักษะทางสังคมพื้นฐานที่จะช่วยให้อยู่ร่วมกับคนหมู่มากได้

พ่อแม่จำเป็นต้องเอาใจใส่ในความต้องการของเด็ก เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่เด็กพร้อม ๆ กับการสร้างความผูกพัน ระหว่างพ่อแม่และเด็กได้ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมากต่อชีวิตและจิตใจของเด็กวัยนี้

พ่อแม่ต้องมีความรัก ความเมตตา มีเหตุผล มีความสม่ำเสมอ ต้องเสมอต้นเสมอปลาย เพราะจะช่วยให้เด็กมีจิตใจมั่นคง ไม่สับสน

วัยนี้เป็นวัยที่มีความสนใจ ใฝ่รู้ พ่อแม่จึงสามารถสร้างแรงจูงใจให้เด็กกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง กล้าแสดงความคิดเห็นที่ดี อย่าเร่งให้เด็กต้องเรียนรู้ทุกเรื่องจนเคร่งเครียด พ่อแม่ไม่ควรจ้องที่จะสอน หรือตั้งอกตั้งใจยึดเยียดสิ่งที่ตนคิดว่าดีให้แก่เด็กโดยทิ้งความเป็นธรรมชาติไป และควรใช้การเชิญชวนมากกว่าการใช้คำสั่ง

หนังสือภาพกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษา

เด็กเรียนรู้ที่จะพูดเป็นคำเมื่ออายุประมาณ ๑ ขวบ และค่อย ๆ เรียนรู้ที่จะพูดด้วยคำสองคำและประโยคสั้น ๆ เมื่ออายุมากขึ้น หนังสือภาพสามารถพัฒนาภาษาของเด็กได้เป็นอย่างดี ผู้ใหญ่ควรให้เด็กมีโอกาสดูหนังสือภาพ และอ่านเรื่องราวหรือคำอธิบายประกอบภาพ ซึ่งอาจจะเป็นคำ ๆ คำสัมผัสคล้องจอง หรือเป็นประโยคอธิบายสั้น ๆ เกี่ยวกับภาพให้เด็กฟัง ให้เด็กคุ้นเคยกับคำและเสียง และสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างเสียง ความหมาย และภาพ

เด็กสามารถพัฒนาการใช้ภาษาได้ดีจากการดูภาพและเสียงที่ได้ยิน เมื่อถึงวัยเข้าโรงเรียน การอ่านและเขียนจะพัฒนาได้รวดเร็ว

พัฒนาการทางอารมณ์

ขณะที่อ่านหรือฟังเรื่องราวจากหนังสือภาพ เด็กได้มีโอกาสสัมผัสและเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคล เรื่องราว และเหตุการณ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ความไม่พอใจ การดำเนินชีวิตของตัวละคร ได้เรียนรู้ความสุข ทุกข์ ความอดทนของตัวละคร ช่วย让孩子ได้เข้าใจ เห็นใจ ซาบซึ้ง และมีอารมณ์ร่วมกับตัวละคร ได้เรียนรู้ที่จะมีอารมณ์ ความรู้สึก และการควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ไปพร้อมกัน

การได้อ่านหรือฟังเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของตัวละคร ปัญหา การแก้ปัญหา ส่วนที่ดีและไม่ดีของตัวละคร ทำให้เด็กรู้จักเปรียบเทียบกับตัวเอง ทั้งในแง่ของความรู้สึกนึกคิดและการประพฤติปฏิบัติ เหตุการณ์และการกระทำต่าง ๆ ของตัวละครทำให้เด็กรู้จักเข้าใจผู้อื่น เข้าใจตนเอง และรู้จักที่จะยอมรับและนับถือผู้อื่น พร้อม ๆ ไปกับการรู้จักตนเอง

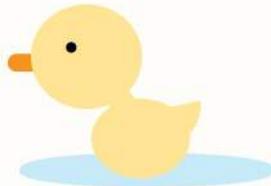
พัฒนาการทางสังคม

การที่เด็กเติบโตขึ้นมาในครอบครัวหรือชุมชนใด เด็กย่อมได้รับอิทธิพล ความคิด ความเชื่อ และแนวทางการปฏิบัติตนของครอบครัวและชุมชนนั้น เมื่อเด็กเรียนรู้ถึงความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติเช่นนั้น ก็จะมีความคิดความเชื่อและปฏิบัติตนในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้เกิดความกลมกลืน เป็นที่ยอมรับ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

หนังสือภาพมักจะแฝงไว้ซึ่งความเชื่อ ค่านิยมของสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ เมื่อเด็กอ่านหรือ

ฟังเรื่องราว จะช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกันในโลก รู้จักที่จะปฏิบัติตนอย่างไรต่อผู้อื่น รู้จักยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากของตน รู้ความประพฤติที่เป็นที่ยอมรับและไม่เป็นที่ยอมรับ รู้ว่าอะไรผิดหรือถูก รู้บทบาทของบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งรู้จักบทบาทของตนเองทั้งในระดับครอบครัว และชุมชน

May Mill Aebuthnot และ Zena Sutherland (1972) ได้สรุปไว้ในหนังสือ " Children and Books " ว่า " ในกระบวนการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กต้องค้นหาความสมดุลระหว่างการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข และดำรงตนในโลกให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป หนังสือภาพสำหรับเด็ก ช่วยให้เด็กเข้าใจตนเองและสังคมดีขึ้น หนังสือให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเอง และความเป็นไปในสังคม ที่เด็กจะต้องเผชิญเมื่อเติบโตใหญ่ หนังสือภาพจึงมีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อมในการกล่อมเกลา และเตรียมเด็กให้พร้อมเข้าสู่สังคม "

บทที่ ๔

บทวิเคราะห์ " ๑๐๘ หนังสือดี " : การวิเคราะห์ประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส "

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้ขอความร่วมมือจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ส่งหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย (๐ - ๖ ปี) เข้าร่วมการคัดสรรเพื่อเป็นตัวอย่าง " หนังสือดี " สำหรับเด็ก มีสำนักพิมพ์ต่าง ๆ จำนวน ๕๓ สำนักพิมพ์ (รวมสำนักพิมพ์ที่เป็นบริษัทในเครือเดียวกันแล้ว) ที่ส่งหนังสือมา และแผนงานฯ ได้จัดหาหนังสือจากการแนะนำขององค์กรต่าง ๆ อีกส่วนหนึ่ง มีจำนวนหนังสือทั้งสิ้นประมาณ ๒,๘๐๐ เล่ม

กระบวนการคัดสรรดำเนินโดย " คณะกรรมการคัดสรรหนังสือดีสำหรับเด็กปฐมวัย " ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านวรรณศิลป์ ศิลปกรรม ปฐมวัยศึกษา สื่อสร้างสรรค์ ร่วมกันคัดเลือกจากหนังสือจำนวนดังกล่าว โดยกำหนดคุณสมบัติว่า เป็นหนังสือภาพที่ให้ความสุขและความสนุกพร้อมกับปลูกฝังมิติในการพัฒนาเด็กที่สอดคล้องกับแนวคิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " ได้ผลสรุปเป็นหนังสือภาพจำนวน ๑๐๘ เรื่อง

หนังสือทั้ง ๑๐๘ เรื่อง ที่ผ่านการคัดสรรว่าเป็นหนังสือภาพที่ดี เปิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " หรือช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการเรียนรู้ของเด็กระดับปฐมวัย แบ่งเป็นหนังสือภาพของไทย ๖๗ เรื่อง และหนังสือแปลจากต่างประเทศ ๔๑ เรื่อง ในที่นี้จะวิเคราะห์ในเชิงประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " และการจัดแบ่งหนังสือตามพัฒนาการของเด็กและช่วงอายุของเด็ก

การจัดแบ่งหนังสือตามช่วงอายุของเด็ก

โดยทั่วไปการจัดแบ่งหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยมักแบ่งเป็น ๒ ช่วงอายุ คือ ๐ - ๓ ปี และ ๓ - ๖ ปี อย่างไรก็ตาม สำนักพิมพ์และร้านจำหน่ายหนังสือของต่างประเทศบางแห่ง จัดแบ่งหนังสือตามช่วงอายุที่ต่างออกไป* เช่น Barnes & Noble (อเมริกา) แบ่งหนังสือเด็กเป็น ๐ - ๒ , ๓ - ๕ และ ๖ - ๘ ปี ส่วน Amazon (อังกฤษ) แบ่งเป็น ๐ - ๒ , ๓ - ๔ และ ๕ - ๘ ปี เป็นต้น

เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์การแบ่งช่วงอายุ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๔ และการแบ่งชั้นพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กตามแนวคิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " จึงจัดแบ่งหนังสือออกเป็น ๔ ช่วงอายุ คือ

- กลุ่ม ๐ - ๒ ปี
- กลุ่ม ๑ - ๓ ปี
- กลุ่ม ๓ - ๕ ปี
- กลุ่ม ๔ - ๖ ปี

สองกลุ่มแรกคือหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่อายุต่ำกว่า ๓ ปี (๐ - ๓ ปี) และสองกลุ่มหลังคือหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ซึ่งสอดคล้องกับความนิยมในการจัดแบ่งหนังสือในประเทศไทย

จำนวนหนังสือ แบ่งตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๐ - ๒ ปี	๘	๗.๔
๑ - ๓ ปี	๒๘	๒๕.๙
๓ - ๕ ปี	๒๕	๒๓.๒
๔ - ๖ ปี	๔๗	๔๓.๕
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

* Barnes & Noble (USA) : Ages 0 - 2 , 3 - 5 , 6 - 8 , 9 - 12 , Teen Powells (USA) : Ages 0 - 3 , 3 - 6 , 6 - 8 , 9 - 12 , Young adult Amazon (UK) : Ages 0 - 2 , 3 - 4 , 5 - 8 , 9 - 11 , 12 - 16 Amazon (Canada) : Baby - 3 , 4 - 8 , 9 - 12 , Young adult

การจัดแบ่งหนังสือเป็น ๔ ช่วงอายุ เพื่อให้ได้รายละเอียดมากขึ้นในเชิงวิเคราะห์ นอกจากใช้เกณฑ์พิจารณาจากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังพิจารณาจากแก่นสาระ การใช้ภาษา และความยาวของเนื้อหาประกอบพิจารณาด้วย ส่วนความเหลื่อมระหว่างช่วงอายุ คือช่วง ๑ - ๒ ปี (คาบช่วงระหว่าง ๐ - ๒ และ ๑ - ๓ ปี) และ ๔ - ๕ ปี (คาบช่วงระหว่าง ๓ - ๕ และ ๔ - ๖ ปี) นั้น กลุ่มอายุดังกล่าวสามารถอ่านได้ทั้งสองกลุ่ม (ช่วงอายุที่คาบเกี่ยว) แต่จะเหมาะสมกับกลุ่มหลังมากกว่า หากใช้ระดับอายุเริ่มต้นมาเป็นเกณฑ์พิจารณา

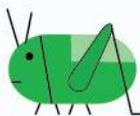
หนังสือคัดสรรสำหรับเด็กปฐมวัยทั้งหมด ๑๐๘ เรื่อง เป็นหนังสือสำหรับเด็ก ๔ - ๖ ปี จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ ๔๓.๕ หรือ ๔๗ เรื่อง) หนังสือสำหรับเด็ก ๐ - ๒ ปี มีน้อยเพียงร้อยละ ๗.๔ (๘ เรื่อง) ส่วนหนังสือสำหรับเด็ก ๑ - ๓ ปี และ ๓ - ๕ ปี มีจำนวนใกล้เคียงกัน คืออย่างละประมาณ ๑ ใน ๔ ของหนังสือทั้งหมด (ร้อยละ ๒๕.๙ และ ๒๓.๒ ตามลำดับ)

หากแบ่งหนังสือเป็นสองช่วงอายุ คือกลุ่ม ๐ - ๓ ปี และ ๓ - ๖ ปี แล้ว หนังสือกลุ่ม ๐ - ๓ ปี (๐ - ๒ ปี + ๑ - ๓ ปี) รวมกันแล้วมีประมาณ ๑ ใน ๓ ของหนังสือทั้งหมด (ร้อยละ ๓๓.๓) และกลุ่ม ๓ - ๖ ปี (๓ - ๕ ปี + ๔ - ๖ ปี) มีจำนวน ๒ ใน ๓ (ร้อยละ ๖๖.๗) จากหนังสือทั้งหมด (๑๐๘ เรื่อง) เทียบสัดส่วนระหว่างกลุ่ม ๐ - ๓ ปี : ๓ - ๖ ปี แล้วจะเห็นว่า หนังสือกลุ่มหลังมีมากกว่ากลุ่มแรกถึงหนึ่งเท่าตัว (ร้อยละ ๓๓.๓ : ๖๖.๗)

จำนวนหนังสือไทย - แปล

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือที่แต่งโดยคนไทย	๖๗	๖๒.๐
หนังสือแปล	๔๑	๓๘.๐
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

จำนวนหนังสือไทย - แปล แบ่งตามช่วงอายุ

อายุ	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๐ - ๒ ปี	๘	๗.๔	-	-	๘	๗.๔
๑ - ๓ ปี	๑๘	๑๖.๖	๑๐	๙.๓	๒๘	๒๕.๙
๓ - ๕ ปี	๑๖	๑๔.๘	๙	๘.๓	๒๕	๒๓.๒
๔ - ๖ ปี	๒๕	๒๓.๒	๒๒	๒๐.๔	๔๗	๔๓.๕
รวม	๖๗	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๘	๑๐๐.๐

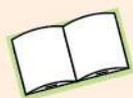
ในจำนวนหนังสือคัดสรร ๑๐๘ เรื่อง มีทั้งหนังสือที่แต่งโดยคนไทยและหนังสือแปล หนังสือที่แต่งโดยคนไทยมี ๖๗ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๖๒ ส่วนหนังสือแปลมี ๔๑ เรื่อง หรือร้อยละ ๓๘ เมื่อจัดแบ่งหนังสือตามระดับอายุแล้ว หนังสือสำหรับเด็กวัย ๐ - ๒ ปี ไม่มีหนังสือจากต่างประเทศที่นำมาแปล

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ประมาณ ๓ ใน ๕ ของหนังสือทั้งหมดเป็นหนังสือที่แต่งโดยคนไทย และเกือบ ๒ ใน ๕ เป็นหนังสือนำเข้า (แปล) หนังสือแปลประมาณครึ่งหนึ่งเป็นหนังสือสำหรับกลุ่มปฐมวัยตอนปลาย (๔ - ๖ ปี) (๒๒ เรื่อง จาก ๔๑ เรื่อง) ส่วนอีกครึ่งหนึ่งกระจายในกลุ่ม ๑ - ๓ ปี และ ๓ - ๕ ปี ในระดับใกล้เคียงกัน (มีประมาณกลุ่มละ ๑ ใน ๔ ของหนังสือแปล)

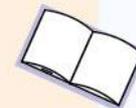

รายชื่อหนังสือ แบ่งตามช่วงอายุของเด็ก (๔ กลุ่ม)

อายุ	ชื่อหนังสือ	(แปล)	สำนักพิมพ์	
๐ - ๒ ปี	๑ ของขวัญแสนวิเศษ		พาส พับลิชชิ่ง	
	๒ พ่อจ๊ะ พ่อจ๋า		พาส แอท คิตส์	
	๓ แม่จ๊ะ แม่จ๋า		พาส แอท คิตส์	
	๔ ยามเช้าเบิกบาน		ห้องเรียน	
	๕ รู้ไหม... หนูชอบทำอะไรกับพ่อ			แฮปปี้คิตส์
	๖ รู้ไหม... หนูชอบทำอะไรกับแม่			แฮปปี้คิตส์
	๗ ลูกจ๊ะ ลูกจ๋า			พาส แอท คิตส์
	๘ สวัสดี... สวัสดี			พาส พับลิชชิ่ง
๑ - ๓ ปี	๑ ขอนหนูหลับหน่อย			แพรวเพื่อนเด็ก
	๒ เท้าไม่ได้มีไว้เตะ		แปล	แฮปปี้คิตส์
	๓ นัยหนึ่งถึงอร่อย			พาส พับลิชชิ่ง
	๔ ป้อมแปมกล้วนน้ำ			พาส แอท คิตส์
	๕ ฟันไม่ได้มีไว้กัด	แปล	แฮปปี้คิตส์	
	๖ มือไม่ได้มีไว้ตี	แปล	แฮปปี้คิตส์	
	๗ ลูกเจี๊ยบ ๕ ตัว		แพรวเพื่อนเด็ก	
	๘ อันไม่ไหว ขอไปด้วย		พาส แอท คิตส์	
	๙ กบอยู่รอดดี/กบมีต่อมตัว (นิทานกลับหัว)		บ้านแปลน	
	๑๐ กุ๊กไก่ปวดท้อง		แฮปปี้คิตส์	
	๑๑ กุ้งกิ้งตัวมอม		แฮปปี้คิตส์	
	๑๒ กุ้งกิ้งท้องผูก		แฮปปี้คิตส์	
	๑๓ กุรีกับกุระ	แปล	แพรวเพื่อนเด็ก	
	๑๔ ข้าวไข่เจียว เดี่ยวเดียวอร่อยจัง		วาดดาว	
	๑๕ ความต้องการของหมีน้อย	แปล	อักษรา ฟอว์ คิตส์	
	๑๖ ความรู้สึกของตุบน้อย	แปล	อักษรา ฟอว์ คิตส์	
	๑๗ คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน	แปล	แฮปปี้คิตส์	
	๑๘ คุณแต่่าพูดเพราะ		ก้อนเมฆ	
	๑๙ คุณแม่ขา อุ้มหน่อย		บ้านแปลน	
	๒๐ เชื่อโรคไม่ได้มีไว้แบ่งปัน	แปล	แฮปปี้คิตส์	
๒๑ ตะลุยกอมฟาง		सानอักษร		

อายุ	ชื่อหนังสือ	(แปล)	สำนักพิมพ์	
๑ - ๓ ปี (ต่อ)	๒๒	เธอชอบแปรงฟันหรือเปล่านั้น	บ้านแปลน	
	๒๓	ไปเดินเล่น	บรรณกิจ ๑๙๙๑	
	๒๔	สี่เกลอพิสดาร	แฮปปี้คิดส์	
	๒๕	หนูรู้นะ ไม่เล่นหรรอก	แฮปปี้คิดส์	
	๒๖	หางไม่ได้มีไว้ให้ตั้ง	แปล	แฮปปี้คิดส์
	๒๗	อี	แปล	แพรวเพื่อนเด็ก
	๒๘	ไอ้หยาเหม็นจัง		พาส พับลิชชิง

หมายเหตุ : ในกลุ่ม ๑ - ๓ ปี ตั้งแต่ลำดับที่ ๙ - ๒๘ เหมาะสมกับกลุ่ม ๒ - ๓ ปี

๓ - ๕ ปี	๑	กระต่ายตื่นตูม		แฮปปี้คิดส์
	๒	กุงกิงรักเพื่อนบ้าน		แฮปปี้คิดส์
	๓	ขนมของแม่		แพรวเพื่อนเด็ก
	๔	ของเล่นเดินทาง		มูลนิธิเด็ก
	๕	ชาวผ่องซีโมโท !	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๖	จ๊ะเอ๋... ฟูฟ่า		สุวีรียาสาส์น
	๗	ฉันจะทำอะไรถ้าไม่มีเธอ	แปล	นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
	๘	เดวิดไปโรงเรียน	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๙	ตด	แปล	แพรวเพื่อนเด็ก
	๑๐	ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ	แปล	แฮปปี้คิดส์
	๑๑	ทายซิ ทายซิ ฉันคือใคร		แพรวเพื่อนเด็ก
	๑๒	นกกระจอกเทศหาเพื่อน	แปล	แฮปปี้คิดส์
	๑๓	บันทึกวันหยุด		ไทยวัฒนาพานิช
	๑๔	ปัญหาหมดมด		ประกาศการพับลิชชิง
	๑๕	เม่นหลบฝน		แพรวเพื่อนเด็ก
	๑๖	เมล็ดแครอท	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๑๗	ยักษ์สองตน		วาดดาว
	๑๘	ลูกเบ็ดลูกไก่เพื่อนรัก		อักษรฯ พอร์ คิดส์
	๑๙	เล่นกลางแจ้ง		แพรวเพื่อนเด็ก
	๒๐	เล่นริมน้ำ		แพรวเพื่อนเด็ก
	๒๑	ลัมผัส... จับดู รู้สึกอย่างไร		พาส พับลิชชิง

อายุ	ชื่อหนังสือ	(แปล)	สำนักพิมพ์
๓ - ๔ ปี (ต่อ)	๒๒ หัวผักกาดยักษ์	แปล	แพรวเพื่อนเด็ก
	๒๓ อนุบาลข้างเบิ้ม	แปล	แพรวเพื่อนเด็ก
	๒๔ เอ๊ะ ! ทางของใคร		เกริกยู่นพันธ์
	๒๕ โอม... เพียง !		บ้านแปลน
๔ - ๖ ปี	๑ ก็แค่หมวกใบกระจิด !	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๒ การผจญภัยของบิลลี่	แปล	ดรีม พับลิชชิ่ง
	๓ ชมันมัน ชยันยั้ง		พาส แอท คิตส์
	๔ คุณตาหนวดยาว		แพรวเพื่อนเด็ก
	๕ คุณแม่ฟุ้งโต		แฮปปี้คิดส์
	๖ แค่อำรามนะนี่ !	แปล	นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์
	๗ แครอดยักษ์ของบิลลี่	แปล	ดรีม พับลิชชิ่ง
	๘ ตัวเลขไทยไก่เขี่ย		มูลนิธิเด็ก
	๙ เธอจะยกโทษให้ฉันไหม	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๑๐ บ้านฟักทอง		มูลนิธิเด็ก
	๑๑ แบ่ง " ฉัน " บ้างซิ		พาส พับลิชชิ่ง
	๑๒ เป็นเพื่อนกันนะ !		สถานอักษร
	๑๓ ไปจับปูนากัน		บรรณกิจ ๑๙๙๑
	๑๔ พระจันทร์ร่อยไทม	แปล	แพรวเพื่อนเด็ก
	๑๕ มะเขือเทศยักษ์		ประกาศการพับลิชชิ่ง
	๑๖ มังกรแปลงกาย		บรรณกิจ ๑๙๙๑
	๑๗ ม้าน้อยร้องเพลง		แฮปปี้คิดส์
	๑๘ มาเล่นด้วยกันนะ	แปล	แพรวเพื่อนเด็ก
	๑๙ มีหมวกมาขายจ้า	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๒๐ แมลงปอจอมชน		แฮปปี้คิดส์
	๒๑ เรามาเป็นเพื่อนกันนะ	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๒๒ วันหยุดของบิลลี่	แปล	ดรีม พับลิชชิ่ง
	๒๓ สงครามขนมหวาน		มูลนิธิเด็ก
	๒๔ สามนักสู้		สุวีริยาสาส์น
	๒๕ หนังสือเล่มผีเสื้อ ชุดภูมิปัญญาไทย		พาส พับลิชชิ่ง
	๒๖ หมุนตัวดาวพิเศษ		พาส พับลิชชิ่ง
	๒๗ อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย !/ รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๒๘ ความลับของเต้านม	แปล	วาดดาว

อายุ	ชื่อหนังสือ	(แปล)	สำนักพิมพ์	
๔ - ๖ ปี (ต่อ)	๒๙	ความลับของสะเก็ดแมล	แปล	วาดดาว
	๓๐	ค้างคาวค้างคืน		บ้านแปลน
	๓๑	จู้... จู้... ฉันมีความลับจะบอก	แปล	ดริม พับลิชชิง
	๓๒	ฉันจะเก็บบ้างนะ		ตลาดหลักทรัพย์
	๓๓	เด็กชื้อาย	แปล	ดริม พับลิชชิง
	๓๔	บ้านนี้เหมือนฝันกลางเมือง		บรรณกิจ ๑๙๙๑
	๓๕	เป๊าะเป๊าะ อย่าใช้เยอะเยะ		พาส แอท คิตส์
	๓๖	ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี
	๓๗	พี่เข้ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี	แปล	แฮปปี้คิดส์
	๓๘	มนุษย์หิมะกับหุ่่นโลกา	แปล	แฮปปี้คิดส์
	๓๙	มาลดขะยะกันเถอะ		แฮปปี้คิดส์
	๔๐	เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน	แปล	แฮปปี้คิดส์
	๔๑	แม่มัดกับนางฟ้า	แปล	แฮปปี้คิดส์
	๔๒	เล่น... ร้อง ทำนองข้าว		सानอักษร
	๔๓	ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่		ตลาดหลักทรัพย์
	๔๔	ออมสินฟักทอง		ตลาดหลักทรัพย์
	๔๕	อัลเฟรด	แปล	ไปร้ทคิดส์
๔๖	อุจจ่อม		ตลาดหลักทรัพย์	
๔๗	ฮูกน้อยชื้อแย	แปล	แฮปปี้คิดส์	

หมายเหตุ : ในกลุ่ม ๔ - ๖ ปี ตั้งแต่ลำดับที่ ๒๘ - ๔๗ เหมาะสมกับกลุ่ม ๕ - ๖ ปี

หนังสือบางเรื่องที่สำนักพิมพ์จัดพิมพ์ออกมาโดยใช้ชื่อชุดเดียวกัน หรือมีตัวละครตัวเดียวกัน การจัดกลุ่มอาจมีชื่ออยู่ในกลุ่มอายุเดียวกัน ตัวอย่างเช่น หนังสือชุดกุงกิง (แฮปปี้คิดส์) ที่คัดสรรมามี ๓ เรื่อง จัดแบ่งตามประเด็นสาระที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กแล้ว กุงกิงตัวมอม และ กุงกิงท้องผูก จึงจัดไว้ในกลุ่ม ๑ - ๓ ปี ส่วน กุงกิงรักเพื่อนบ้าน จัดไว้ในกลุ่ม ๓ - ๕ ปี

หรือเช่น หนังสือชุดหนุ่ยยากู (แพรวเพื่อนเด็ก) ซึ่งคัดสรรมามีเรื่อง ตด กับ อี จัดแบ่งตามความยากง่ายของเนื้อหา อี จัดไว้ในกลุ่ม ๑ - ๓ ปี ส่วน ตด อยู่ในกลุ่ม ๓ - ๕ ปี เป็นต้น ทั้งนี้ได้พิจารณาจัดแบ่งกลุ่มหนังสือตามเกณฑ์ที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

สำนักพิมพ์

ในจำนวนหนังสือคัดสรรสำหรับเด็กปฐมวัย ๑๐๘ ปกนี้ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ๒๑ ราย บางสำนักพิมพ์เป็นกลุ่มในเครือบริษัทเดียวกัน แต่แยกใช้ชื่อสำนักพิมพ์ต่างกัน เช่น กลุ่มบริษัท นานามีบุ๊กส์พับลิเคชันส์ มีทั้งหนังสือที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์นานามีบุ๊กส์คิดดีและสำนักพิมพ์นานามีบุ๊กส์พับลิเคชันส์

หรือบริษัท พาส เอ็ดดูเคชัน มีทั้งหนังสือที่พิมพ์โดยใช้ชื่อสำนักพิมพ์ พาส พับลิชชิ่ง และสำนักพิมพ์ พาส แอท คิดส์

กลุ่มบริษัทในเครือ แพลน ฟอว์ คิดส์ มีทั้งสำนักพิมพ์วาดดาว และสำนักพิมพ์แฮปปี้คิดส์ ส่วนสำนักพิมพ์ไบรท์ คิดส์ ก็เป็นสำนักพิมพ์ในเครือสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช เมื่อจัดรวมกลุ่มเป็นบริษัทในเครือเดียวกันแล้ว มีทั้งสิ้น ๑๗ แห่ง อย่างไรก็ตามในช่วงต้น จะพิจารณาจากชื่อผู้จัดพิมพ์ (สำนักพิมพ์) โดยยังไม่รวมเป็นกลุ่มในเครือบริษัทเดียวกัน

จำนวนหนังสือไทย - แปล แยกตามสำนักพิมพ์

สำนักพิมพ์	หนังสือไทย	หนังสือแปล	รวม
๑ ก้อนเมฆ	๑	-	๑
๒ เกริกยู่นพันธ์	๑	-	๑
๓ ดรีม พับลิชชิ่ง (บูค พอยท์)	-	๕	๕
๔ ตลาดหลักทรัพย์ฯ	๔	-	๔
๕ ไทยวัฒนาพานิช	๑	-	๑
๖ นานามีบุ๊กส์คิดดี (นานามีบุ๊กส์พับลิเคชันส์)	-	๙	๙
๗ นานามีบุ๊กส์พับลิเคชันส์	-	๒	๒
๘ บรรณกิจ ๑๙๙๑	๔	-	๔
๙ บ้านแพลน (แพลน สารา)	๕	-	๕
๑๐ ไบรท์ คิดส์ (ไทยวัฒนาพานิช)	-	๑	๑
๑๑ ประภาคารพับลิชชิ่ง (วัฒนาพานิช)	๒	-	๒
๑๒ พาส พับลิชชิ่ง (พาส เอ็ดดูเคชัน)	๘	-	๘
๑๓ พาส แอท คิดส์ (พาส เอ็ดดูเคชัน)	๗	-	๗
๑๔ แพรวเพื่อนเด็ก	๘	๗	๑๕
๑๕ มุลนิธิเด็ก	๔	-	๔
๑๖ วาดดาว (แพลน ฟอว์ คิดส์)	๒	๒	๔

สำนักพิมพ์	หนังสือไทย	หนังสือแปล	รวม
๑๗ สานอักษร (มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ)	๓	-	๓
๑๘ สุวีริยาสาส์น (ชมรมเด็ก)	๒	-	๒
๑๙ ห้องเรียน	๑	-	๑
๒๐ อักษรา พอร์ คิตส์	๑	๒	๓
๒๑ แสบปี่คิตส์ (แปลน พอร์ คิตส์)	๑๓	๑๓	๒๖
รวม	๖๗	๔๑	๑๐๘

สำนักพิมพ์ที่มีหนังสือคัดสรรเป็นทั้งหนังสือของไทยและหนังสือแปล มี ๔ แห่ง คือสำนักพิมพ์แสบปี่คิตส์ แพรวเพื่อนเด็ก วาดดาว และอักษรา พอร์ คิตส์

สำนักพิมพ์ที่มีหนังสือคัดสรรเฉพาะที่เป็นหนังสือแปล คือ สำนักพิมพ์ดริม พับลิชชิง นานมีบุ๊คส์คิดดี นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ และไบรท์ คิตส์ ส่วนสำนักพิมพ์ที่มีหนังสือคัดสรรเฉพาะที่แต่งโดยคนไทย คือ สำนักพิมพ์พาส พับลิชชิง พาส แอท คิตส์ บ้านแปลน บรรณกิจ ๑๙๙๑ มูลนิธิเด็ก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และอื่น ๆ ที่เหลือ

ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่า สำนักพิมพ์ที่มีหนังสือคัดสรรเฉพาะหนังสือของไทยอาจไม่มีนโยบายจัดพิมพ์หนังสือเด็กที่เป็นหนังสือแปล และมุ่งผลิตหนังสือที่แต่งขึ้นโดยคนไทยเท่านั้น ส่วนสำนักพิมพ์ที่มีหนังสือคัดสรรเฉพาะหนังสือแปล ก็อาจเป็นไปได้ในทำนองเดียวกัน

เมื่อจัดแบ่งหนังสือตามกลุ่มอายุ สำนักพิมพ์ที่มีหนังสือคัดสรรครบทั้ง ๔ กลุ่ม คือ สำนักพิมพ์แสบปี่คิตส์ และสำนักพิมพ์พาส พับลิชชิง สำนักพิมพ์ที่มีหนังสือสำหรับเด็ก ๐ - ๒ ปี นอกจากสองสำนักพิมพ์นี้แล้วก็มีสำนักพิมพ์พาส แอท คิตส์ และสำนักพิมพ์ห้องเรียน ส่วนสำนักพิมพ์อื่น ๆ กระจายอยู่ในกลุ่ม ๑ - ๓ , ๓ - ๕ และ ๔ - ๖ ปี มากน้อยต่างกัน เช่น สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก หนังสือส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม ๓ - ๕ ปี หรือหนังสือของสำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์คิดดี สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก ส่วนใหญ่เป็นหนังสือในกลุ่ม ๔ - ๖ ปี เป็นต้น

จำนวนหนังสือ แยกตามสำนักพิมพ์และกลุ่มอายุ

สำนักพิมพ์	กลุ่มอายุ				รวม
	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี	
๑ ก้อนเมฆ	-	๑	-	-	๑
๒ เกरिकย้อนพันซ์	-	-	๑	-	๑
๓ ดรีม พับลิชซิง (บู๊ค พอยท์)	-	-	-	๕	๕
๔ ตลาดหลักทรัพย์ฯ	-	-	-	๔	๔
๕ ไทยวัฒนาพานิช	-	-	๑	-	๑
๖ นานมีบุ๊คส์คิดดี (นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์)	-	-	๓	๖	๙
๗ นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์	-	-	๑	๑	๒
๘ บรรณกิจ ๑๙๙๑	-	๑	-	๓	๔
๙ บ้านแปลน (แปลน สารา)	-	๓	๑	๑	๕
๑๐ ไบรท์ คิดส์ (ไทยวัฒนาพานิช)	-	-	-	๑	๑
๑๑ ประภาคารพับลิชซิง (วัฒนาพานิช)	-	-	๑	๑	๒
๑๒ พาส พับลิชซิง (พาส เอ็ดดูเคชั่น)	๒	๒	๑	๓	๘
๑๓ พาส แอท คิดส์ (พาส เอ็ดดูเคชั่น)	๓	๒	-	๒	๗
๑๔ เพรวเพื่อนเด็ก	-	๔	๔	๓	๑๕
๑๕ มูลนิธิเด็ก	-	-	๑	๓	๔
๑๖ วาดดาว (แปลน พอร์ คิดส์)	-	๑	๑	๒	๔
๑๗ สานอักษร (มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ)	-	๑	-	๒	๓
๑๘ สุวีริยาสาส์น (ชมรมเด็ก)	-	-	๑	๑	๒
๑๙ ห้องเรียน	๑	-	-	-	๑
๒๐ อักษรา พอร์ คิดส์	-	๒	๑	-	๓
๒๑ แสบปี่คิดส์ (แปลน พอร์ คิดส์)	๒	๑๑	๔	๙	๒๖
รวม	๘	๒๘	๒๕	๔๗	๑๐๘

เมื่อจัดกลุ่มสำนักพิมพ์ตามกลุ่มบริษัทในเครือเดียวกันแล้ว มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๗ กลุ่ม สำนักพิมพ์ที่มีหนังสือได้รับคัดสรรมากที่สุด คือ กลุ่มสำนักพิมพ์แปลน พอร์ คิดส์ (วาดดาว แสบปี่คิดส์) มีหนังสือคัดสรรคิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘ (๓๐ ปก แบ่งเป็นหนังสือไทยและหนังสือแปล จำนวนอย่างละ ๑๕ ปกเท่ากัน)

ส่วนสำนักพิมพ์ในกลุ่มบริษัทพาส เอ็ดดูเคชั่น (พาส พับลิชซิง พาส แอท คิดส์) และสำนักพิมพ์เพรวเพื่อนเด็ก หนังสือที่ได้รับคัดสรรมีจำนวนรองลงมา คือบริษัทละ ๑๕ ปก หรือร้อยละ

๑๓.๕ สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็กมีทั้งหนังสือไทยและหนังสือแปลจำนวนใกล้เคียงกัน (๘ และ ๗ ปกตามลำดับ) ส่วนกลุ่มบริษัทพาส เอ็ดดูเคชั่น เป็นหนังสือไทยทั้งหมด (๑๕ ปก)

กลุ่มบริษัทในเครือนานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ มีหนังสือได้รับการคัดสรร ๑๑ ปก หรือร้อยละ ๑๐.๒ ในจำนวนนี้เป็นหนังสือแปลทั้งหมด

เมื่อรวมหนังสือที่ได้รับการคัดสรรของกลุ่มบริษัททั้ง ๔ แห่งนี้ จะมีหนังสือถึง ๒ ใน ๓ ของหนังสือทั้งหมด (ร้อยละ ๖๕.๘ หรือ ๗๑ ปก จาก ๑๐๘ ปก)

จำนวนหนังสือ แยกตามกลุ่มสำนักพิมพ์และบริษัทในเครือ (ลำดับจากมากไปน้อย)

สำนักพิมพ์/บริษัทในเครือ	ไทย	แปล	รวม	ร้อยละ
๑ แพลน ฟอว์ คิตส์ (วาดดาว ๔ , แสบบีคิตส์ ๒๖)	๑๕	๑๕	๓๐	๒๗.๘
๒ พาส เอ็ดดูเคชั่น (พาส พับลิชซิง ๘ , พาส แอท คิตส์ ๗)	๑๕	-	๑๕	๑๓.๙
๓ แพรวเพื่อนเด็ก	๘	๗	๑๕	๑๓.๙
๔ นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ (นานมีบุ๊คส์คิดดี ๙ , นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ ๒)	-	๑๑	๑๑	๑๐.๒
๕ ดรีม พับลิชซิง (บุ๊ค พอยท์)	-	๕	๕	๔.๖
๖ บ้านแปลน (แปลน สารา)	๕	-	๕	๔.๖
๗ ตลาดหลักทรัพย์ฯ	๔	-	๔	๓.๗
๘ บรรณกิจ ๑๙๙๑	๔	-	๔	๓.๗
๙ มุลนิธิเด็ก	๔	-	๔	๓.๗
๑๐ อักษรา ฟอว์ คิตส์	๑	๒	๓	๒.๘
๑๑ สานอักษร (มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ)	๓	-	๓	๒.๘
๑๒ ไทยวัฒนาพานิช (ไบริท คิตส์ ๑ , ไทยวัฒนาพานิช ๑)	๑	๑	๒	๑.๙
๑๓ ประกาศการพับลิชซิง (วัฒนาพานิช)	๒	-	๒	๑.๙
๑๔ สุวีริยาสาส์น (ชมรมเด็ก)	๒	-	๒	๑.๙
๑๕ ก้อนเมฆ	๑	-	๑	๐.๙
๑๖ เกริกยู่นพันธ์	๑	-	๑	๐.๙
๑๗ ห้องเรียน	๑	-	๑	๐.๙
รวม (คิดเป็นร้อยละ)	๖๗ (๖๒.๐)	๔๑ (๓๘.๐)	๑๐๘ (๑๐๐.๐)	๑๐๐.๐

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส

จากการประมวลเอกสารวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศ สรุปสาระสำคัญของประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พร้อมให้คำจำกัดความเพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์หนังสือคัดสรรของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ดังนี้

๐ - ๒ ปี

๑. สร้างความผูกพัน

- ในช่วงแรกของชีวิต ทารกเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากประสาทสัมผัส ความสัมพันธ์ และการสัมผัสด้วยความรักจากพ่อแม่ การโอบกอด การดูแลเอาใจใส่ด้วยความรักอย่างใกล้ชิด สร้างความผูกพันระหว่างเด็กกับพ่อแม่ได้เป็นอย่างดี
- เมื่อเริ่มโตขึ้น ความผูกพันจะขยายไปสู่เพื่อนและบุคคลอื่น ๆ อันเป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นในสังคมต่อไป

๒. ความไว้วางใจผู้อื่น

- ทารกยังต้องพึ่งพาผู้อื่นรอบตัวในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และรับรู้ได้จากสัมผัสที่ได้รับ การดูแลเอาใจใส่เมื่อต้องการอาหาร หรือเมื่อรู้สึกไม่สบายตัว เช่น เปียกร้อน หรือเย็นเกินไป การทำความสะอาด การพูดคุยของพ่อแม่ที่สื่อถึงความรัก ความเอาใจใส่ สิ่งเหล่านี้เมื่อได้รับการสนองตอบ มีผลต่อการพัฒนาความไว้วางใจของเด็กทั้งสิ้น จะทำให้เด็กเชื่อมั่นและวางใจในสิ่งแวดล้อมของตัวเอง อันจะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาทางอารมณ์และสังคมของเด็กต่อไป

๓ - ๕ ปี

๑. การรู้จักถูกผิด

- ไม่ใช้ความรุนแรง : ไม่ทำร้ายผู้อื่นหรือรังแกสัตว์ ไม่พูดคำหยาบหรือด่าว่าผู้อื่น
- รู้จักแบ่งปัน
- รู้จักยอมรับเมื่อทำผิด

๒. การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง - Self Help

- ด้านสุขอนามัย : รู้จักทำกิจวัตรประจำวันด้วยตัวเอง เช่น แปรงฟัน อาบน้ำ ขับถ่าย รู้จักดูแลตัวเองและเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ เช่น การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เป็นต้น
- รู้จักหน้าที่ของตนในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น รู้จักจัดเก็บข้าวของของตัวเอง ถือเป็น การสร้างวินัยในเบื้องต้น

๓. ทักษะด้านความปลอดภัย - Safety Skill

- ด้านความปลอดภัย : คือการใช้ชีวิตให้ปลอดภัยจากทั้งคน อุบัติเหตุ สิ่งของ เครื่องใช้ในบ้าน และสิ่งรอบ ๆ ตัว และสามารถดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจของตนเองได้

๔. การควบคุมอารมณ์ตัวเอง - Emotional Self Control

- คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมตัวเองได้เหมาะสม ไม่เอาแต่ใจตัวเอง รู้จักรอคอยและอดกลั้น (Delayed Gratification) เช่น อาจต้องสูญเสียความพึงพอใจในระยะสั้นเพื่อผลที่ดีกว่าและผลสำเร็จในระยะยาว

๕. การมีแรงจูงใจภายใน - Intrinsic Motivation

- คือ การมีแรงจูงใจซึ่งมาจากความคิด ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่าหรือความพอใจของตนเองที่จะทำให้แสดงพฤติกรรม โดยไม่หวังผลรางวัลหรือผลตอบแทนจากภายนอก

๖. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น - Discovery Learning

- คือ ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ แสวงหา หรือสืบค้น จาก การที่เด็กมีความสนใจใคร่รู้ เกิดคำถาม อยากค้นหาคำตอบในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตัวเอง

๗. ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - Interpersonal Skill

- คือ ความสามารถในการรู้จัก เข้าใจความต้องการต่าง ๆ ของคนที่เกี่ยวข้องด้วย (เพื่อน/ผู้ใหญ่) รวมถึงมีความเอาใจใส่ เอื้ออาทรต่อผู้อื่น รู้จักแสดงออกอย่างเหมาะสม

๘. การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

- คือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือการแสดงพฤติกรรมในลักษณะร่วมแรงร่วม

ใจกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่าง

๙. ส่งเสริมจินตนาการ

- คือ ความคิดอิสระในเรื่องใดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ไม่จำกัดด้วยกรอบของเหตุผล

๑๐. การใช้ภาษา/การนับจำนวน

- ส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้คำศัพท์ต่าง ๆ และรู้จักเลือกใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมในการสื่อสาร รวมถึงการรู้จำนวนหรือการนับเลขเบื้องต้นอย่างง่าย ๆ

๖ - ๙ ปี

๑. ประหยัด

- เห็นคุณค่าของการรู้จักประหยัด ทั้งในเรื่องการใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ

๒. มีวินัย - Self Discipline

- รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ปฏิบัติตามกฎกติกาที่กำหนดขึ้นในบ้านหรือในสังคม

๓. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ - Critical Thinking

- คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และประเมินปัญหาหรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัว ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต รู้จักเปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่าง และประเมินสถานภาพ

๔. ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง - Self Esteem

- คือ ความรู้สึกที่ดีกับตัวเอง ภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง มั่นใจว่าตัวเองสามารถประสบความสำเร็จได้และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ

๕. การเห็นคุณค่าความแตกต่าง - Appreciating Diversity

- ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจความต้องการของคนอื่นที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

๖. การคิดถึงสังคมส่วนรวม - Social Concern

- รู้จักคิดถึงความรู้สึกของผู้อื่น หรือรับรู้ว่ามีสิ่งใดที่ตัวเองทำมีผลกระทบต่อผู้อื่น

๗. ทักษะการแก้ปัญหา - Problem Solving Skill

- เป็นการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างเป็นระบบ ไม่เกิดความเครียดทาง

กายและจิตใจ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และไม่นำไปสู่ความขัดแย้ง

๘. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์หรือการทำกิจกรรมแบบสร้างสรรค์

- เช่น ส่งเสริมให้สร้างงานศิลปะ หรือการทดลองต่างๆ

๙. ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

- ความรู้เกี่ยวกับร่างกายมนุษย์
- ความรู้เรื่องสัตว์/ธรรมชาติของสัตว์
- วัฒนธรรมความเป็นไทย/วิถีชุมชน
- ความรู้ด้านอื่น ๆ เช่น สิ่งแวดล้อม

การจัดแบ่งหนังสือตามประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส

โดยสรุป ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาสในการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีทั้งสิ้น รวม ๒๑ ประเด็น ดังนี้

๑. สร้างความผูกพัน
๒. ความไว้วางใจผู้อื่น
๓. การรู้จักถูกผิด (ไม่ใช่ความรุนแรง/แบ่งปัน/รู้จักยอมรับผิด)
๔. การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง - Self Help
๕. ทักษะด้านความปลอดภัย - Safety Skill
๖. การควบคุมอารมณ์ตัวเอง - Emotional Self Control
๗. การมีแรงจูงใจภายใน - Intrinsic Motivation
๘. กระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น - Discovery Learning
๙. ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล - Interpersonal Skill
๑๐. การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
๑๑. ส่งเสริมจินตนาการ
๑๒. การใช้ภาษา/การนับจำนวน

๑๓ ประหยัด

๑๔. มีวินัย - Self Discipline

๑๕. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ - Critical Thinking

๑๖. ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง - Self Esteem

๑๗. การเห็นคุณค่าความแตกต่าง - Appreciating Diversity

๑๘. การคิดถึงสังคมส่วนรวม - Social Concern

๑๙. ทักษะการแก้ปัญหา - Problem Solving Skill

๒๐. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์หรือการทำกิจกรรมแบบสร้างสรรค์

๒๑. ให้ความรู้ (เรื่องร่างกาย/สัตว์/วัฒนธรรมไทย/อื่น ๆ)

จากประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งสิ้น ๒๑ ประเด็น เมื่อแยกพิจารณาโดยแบ่งตามพัฒนาการของเด็ก ๔ ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านอารมณ์ และพัฒนาการด้านสังคมแล้ว สามารถจัดประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

พัฒนาการของเด็ก	อายุ	ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส
พัฒนาการด้านร่างกาย	๓ - ๕	- การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง - Self Help
	๓ - ๕	- ทักษะด้านความปลอดภัย - Safety Skill
พัฒนาการด้านสติปัญญา	๓ - ๕	- กระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น - Discovery Learning
	๓ - ๕	- ส่งเสริมจินตนาการ
	๓ - ๕	- การใช้ภาษา/การนับจำนวน
	๖ ปี	- การคิดอย่างมีวิจารณญาณ - Critical Thinking
	๖ ปี	- ทักษะการแก้ปัญหา - Problem Solving Skill
	๖ ปี	- ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ หรือการทำกิจกรรมแบบสร้างสรรค์
	๖ ปี	- ให้ความรู้ (เรื่องร่างกาย/สัตว์/วัฒนธรรมไทย/อื่น ๆ)

พัฒนาการของเด็ก

อายุ

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส

พัฒนาการด้านอารมณ์

- ๐ - ๒ - ความไว้วางใจผู้อื่น
- ๓ - ๕ - การควบคุมอารมณ์ตัวเอง - Emotional Self Control
- ๓ - ๕ - การมีแรงจูงใจภายใน - Intrinsic Motivation
- ๖ ปี - ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง - Self Esteem
- ๖ ปี - การเห็นคุณค่าความแตกต่าง - Appreciating Diversity

พัฒนาการด้านสังคม

- ๐ - ๒ - สร้างความผูกพัน
- ๓ - ๕ - การรู้จักถูกผิด (ไม่ใช้ความรุนแรง/แบ่งปัน/รู้จักยอมรับผิด)
- ๓ - ๕ - ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล - Interpersonal Skill
- ๓ - ๕ - การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
- ๖ ปี - ประหยัด
- ๖ ปี - มีวินัย - Self Discipline
- ๖ ปี - การคิดถึงสังคมส่วนรวม - Social Concern

หมายเหตุ : การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเองและทักษะด้านความปลอดภัย เป็นประเด็นที่ส่งเสริมในเรื่องสุขภาพร่างกาย โภชนาการ สุขอนามัย และความปลอดภัยของร่างกาย จึงจัดไว้ในส่วนของการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

หนังสือคัดสรรของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน เมื่อนำมาวิเคราะห์ที่แก่นสาระของเนื้อหาในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ตามประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็กแล้ว ในจำนวนหนังสือทั้งหมด ๑๐๘ เรื่องนี้ มีประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาสรวม ๒๑๐ ประเด็น บางเรื่องส่งเสริมมากกว่า ๑ ประเด็น

ประเด็นที่พบมากที่สุด คือ การสร้างความผูกพัน (ร้อยละ ๑๕.๗ ของหนังสือทั้งหมด) ซึ่งมีหลายระดับ ตั้งแต่ส่งเสริมเรื่องความผูกพันกับพ่อแม่ ซึ่งพบมากในกลุ่มหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ต่อนต้น (๐ - ๒ ปี) และขยายออกไปส่งเสริมการสร้างความผูกพันกับญาติในครอบครัว เพื่อน ไปจนถึงสังคมและชุมชน ซึ่งจะพบมากขึ้นในกลุ่มหนังสือของวัยที่สูงขึ้น

ประเด็นการสร้างความผูกพันนี้ พบในหนังสือของทุกกลุ่มอายุ (ทั้ง ๔ กลุ่ม)

นอกจากประเด็นนี้แล้ว ประเด็นที่พบมากรองลงมาคือ การรู้จักถูก - ผิด (ร้อยละ ๙.๕) ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (ร้อยละ ๗.๖) การช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง (ร้อยละ ๖.๗)

ประเด็นที่พบน้อยที่สุดคือ หนังสือที่ส่งเสริมในเรื่อง *ความมีวินัย* (ร้อยละ ๑.๔)

ส่วนประเด็นอื่นที่พบน้อยรองลงมา และมีระดับต่ำกว่าร้อยละ ๓ คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดถึงสังคมส่วนรวม ทักษะการแก้ปัญหา การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์หรือการทำกิจกรรมแบบสร้างสรรค์ (ร้อยละ ๑.๕ เท่ากัน) และทักษะด้านความปลอดภัย (ร้อยละ ๒.๕) สี่ประเด็นแรกอยู่ในระดับปฐมวัยตอนปลาย (๖ ขวบ) ส่วนประเด็นสุดท้าย (ทักษะด้านความปลอดภัย) เป็นระดับปฐมวัยตอนกลาง (๓ - ๕ ขวบ)

จำนวนประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาสของหนังสือคัดสรร ๑๐๘ เรื่อง

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
๑. สร้างความผูกพัน	๓๓	๑๕.๗	๑
๒. ความไว้วางใจผู้อื่น	๑๒	๕.๗	๕
๓. การรู้จักถูก - ผิด	๒๐	๙.๕	๒
๓.๑ ไม่ใช้ความรุนแรง (๘)	๘	๓.๘	
๓.๒ แบ่งปัน (๘)	๘	๓.๘	
๓.๓ รู้จักยอมรับผิด (๔)	๔	๑.๙	
๔. การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง - Self Help	๑๔	๖.๗	๔
๔.๑ สุขอนามัย (๘)	๘	๓.๘	
๔.๒ อาหาร - โภชนาการ (๒)	๒	๑.๐	
๔.๓ อื่น ๆ (รู้หน้าที่/กิจวัตรประจำวัน/เก็บของ) (๔)	๔	๑.๙	
๕. ทักษะด้านความปลอดภัย	๖	๒.๙	๑๖
๕.๑ ความปลอดภัยจากเครื่องใช้/สัตว์เลี้ยง (๔)	๔	๑.๙	
๕.๒ ความปลอดภัยด้านสุขภาพ(อาหาร/เชื้อโรค) (๒)	๒	๑.๐	
๖. การควบคุมอารมณ์ตัวเอง - Emotional Self Control	๑๑	๕.๒	๗
๗. การมีแรงจูงใจภายใน - Intrinsic Motivation	๘	๓.๘	๑๓
๘. กระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น - Discovery Learning	๗	๓.๓	๑๔
๙. ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - Interpersonal Skill	๑๖	๗.๖	๓
๙.๑ สัมพันธภาพกับผู้อื่น(เพื่อน/ญาติ) (๙)	๙	๔.๓	
๙.๒ การสื่อสารระหว่างบุคคล (๗)	๗	๓.๓	
๑๐. การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	๘	๓.๘	๑๒
๑๑. ส่งเสริมจินตนาการ	๑๒	๕.๗	๕
๑๒. การใช้ภาษา/การนับจำนวน	๑๐	๔.๘	๘

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส

	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
๑๓. ประหยัด	๗	๓.๓	๑๔
๑๔. มีวินัย - Self Discipline	๓	๑.๔	๒๑
๑๕. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ - Critical Thinking	๔	๑.๙	๑๗
๑๖. ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง - Self Esteem	๙	๔.๓	๙
๑๗. การเห็นคุณค่าความแตกต่าง - Appreciating Diversity	๙	๔.๓	๙
๑๘. การคิดถึงสังคมส่วนรวม - Social Concern	๔	๑.๙	๑๗
๑๙. ทักษะการแก้ปัญหา - Problem Solving	๔	๑.๙	๑๗
๒๐. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์/การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ศิลปะ การทดลองต่าง ๆ	๔	๑.๙	๑๗
๒๑. ให้ความรู้	๙	๔.๓	๙
๒๑.๑ ร่างกายมนุษย์ (๔)	๔	๑.๙	
๒๑.๒ ความรู้เรื่องสัตว์ (๑)	๑	๐.๕	
๒๑.๓ วัฒนธรรมความเป็นไทย/วิถีชุมชน (๓)	๓	๑.๔	
๒๑.๔ ความรู้อื่น ๆ (สิ่งแวดล้อม) (๑)	๑	๐.๕	
รวม	๒๑๐	๑๐๐.๐	

หมายเหตุ : บางเรื่องมีมากกว่า ๑ ประเด็น

สรุปประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาสในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของ " ๑๐๘ หนังสือคัดสรร " ลำดับจำนวนจากมากไปน้อย

ลำดับ	ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	จำนวน	ร้อยละ
๑	สร้างความผูกพัน	๓๓	๑๕.๗
๒	การรู้จักถูก - ผิด	๒๐	๙.๕
๓	ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	๑๖	๗.๖
๔	การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง - Self Help	๑๔	๖.๗
๕	ความไว้วางใจผู้อื่น	๑๒	๕.๗
๖	ส่งเสริมจินตนาการ	๑๒	๕.๗
๗	การควบคุมอารมณ์ตัวเอง - Emotional Self Control	๑๑	๕.๒
๘	การใช้ภาษา/การนับจำนวน	๑๐	๔.๘
๙	ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง - Self Esteem	๙	๔.๓
๑๐	การเห็นคุณค่าความแตกต่าง - Appreciating Diversity	๙	๔.๓

ลำดับ	ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	จำนวน	ร้อยละ
๑๑	ให้ความรู้	๕	๔.๓
๑๒	การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	๘	๓.๘
๑๓	การมีแรงจูงใจภายใน - Intrinsic Motivation	๘	๓.๘
๑๔	กระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น - Discovery Learning	๗	๓.๓
๑๕	ประหยัด	๗	๓.๓
๑๖	ทักษะด้านความปลอดภัย	๖	๒.๕
๑๗	การคิดถึงสังคมส่วนรวม - Social Concern	๔	๑.๕
๑๘	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ - Critical Thinking	๔	๑.๕
๑๙	ทักษะการแก้ปัญหา - Problem Solving	๔	๑.๕
๒๐	ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์/การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ศิลปะ การทดลองต่าง ๆ	๔	๑.๕
๒๑	มีวินัย - Self Discipline	๓	๑.๔
	รวม	๒๑๐	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : บางเรื่องมีมากกว่า ๑ ประเด็น

เมื่อแยกพิจารณาหนังสือตามระดับอายุแล้ว หนังสือในกลุ่ม ๐ - ๒ ปี มีประเด็นเรื่องสร้างความผูกพัน มากที่สุด (๒ ใน ๓ ของหนังสือในกลุ่ม) ส่วนหนังสือกลุ่ม ๑ - ๓ ปี ส่งเสริมในเรื่อง การช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง มากที่สุด ในประเด็นนี้ครอบคลุมทั้งเรื่องช่วยเหลือตัวเอง ด้านสุขอนามัย รู้จักเลือกกินอาหารที่มีประโยชน์ และรู้จักทำกิจวัตรประจำวันของตัวเอง

หนังสือกลุ่ม ๓ - ๕ ปี และ ๔ - ๖ ปี มีประเด็น การสร้างความผูกพัน มากที่สุดเช่นเดียวกัน (และเป็นประเด็นที่พบมากในกลุ่มเด็กเล็ก ๐ - ๒ ปี เช่นกัน) แต่เป็นระดับความผูกพันที่ขยายวงกว้างออกไปสู่กลุ่มเพื่อนและสังคมนอกบ้าน

อีกประเด็นหนึ่งที่พบมากในหนังสือกลุ่ม ๔ - ๖ ปี และมีจำนวนใกล้เคียงกับการสร้างความผูกพัน คือ ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาสของ " ๑๐๘ หนังสือคัดสรร " แยกตามกลุ่มอายุ

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี จำนวน	๑ - ๓ ปี จำนวน	๓ - ๕ ปี จำนวน	๕ - ๖ ปี จำนวน	รวม	ร้อยละ
๑. สร้างความผูกพัน	๖	๘	๘	๑๑	๓๓	๑๕.๗
๒. ความไว้วางใจผู้อื่น	๑	๖	๒	๓	๑๒	๕.๗
๓. การรู้จักถูก - ผิด	-	๘	๖	๖	๒๐	๙.๕
๓.๑ ไม่ใช้ความรุนแรง (๘)	-	(๕)	(๒)	(๑)		
๓.๒ แบ่งปัน (๘)	-	(๑)	(๔)	(๓)		
๓.๓ รู้จักยอมรับผิด (๔)	-	(๒)	-	(๒)		
๔. การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง - Self Help	๑	๑๐	-	๓	๑๔	๖.๗
๔.๑ สุขอนามัย (๘)	-	(๕)	-	(๓)		
๔.๒ อาหาร - โภชนาการ (๒)	-	(๒)	-	-		
๔.๓ อื่น ๆ (รู้หน้าที่/กิจวัตรประจำวัน/เก็บของ) (๔)	(๑)	(๓)	-	-		
๕. ทักษะด้านความปลอดภัย	-	๓	๒	๑	๖	๒.๙
๕.๑ ความปลอดภัยจากเครื่องใช้/สัตว์เลี้ยง (๔)	-	(๒)	(๑)	(๑)		
๕.๒ ความปลอดภัยด้านสุขภาพ (อาหาร/เชื้อโรค) (๒)	-	(๑)	(๑)	-		
๖. การควบคุมอารมณ์ตัวเอง - Emotional Self Control	-	๔	๓	๔	๑๑	๕.๒
๗. การมีแรงจูงใจภายใน - Intrinsic Motivation	-	-	๕	๓	๘	๓.๘
๘. กระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น - Discovery Learning	-	๑	๒	๔	๗	๓.๓
๙. ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล - Interpersonal Skill	๑	๒	๓	๑๐	๑๖	๗.๖
๙.๑ สัมพันธภาพกับผู้อื่น (เพื่อน/ญาติ) (๙)	-	(๒)	-	(๗)		
๙.๒ การสื่อสารระหว่างบุคคล (๗)	(๑)	-	(๓)	(๓)		
๑๐. การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	-	๑	๓	๔	๘	๓.๘
๑๑. ส่งเสริมจินตนาการ	-	๓	๑	๘	๑๒	๕.๗
๑๒. การใช้ภาษา/การนับจำนวน	-	๖	๓	๑	๑๐	๔.๘
๑๓. ประหยัด	-	-	-	๗	๗	๓.๓
๑๔. มีวินัย - Self Discipline	-	๑	-	๒	๓	๑.๔
๑๕. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ - Critical Thinking	-	-	๑	๓	๔	๑.๙
๑๖. ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง - Self Esteem	-	๑	๓	๕	๙	๔.๓
๑๗. การเห็นคุณค่าความแตกต่าง - Appreciating Diversity	-	๑	-	๘	๙	๔.๓
๑๘. การคิดถึงสังคมส่วนรวม - Social Concern	-	-	-	๔	๔	๑.๙
๑๙. ทักษะการแก้ปัญหา - Problem Solving	-	-	๑	๓	๔	๑.๙
๒๐. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์/การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ศิลปะ การทดลองต่าง ๆ	-	-	๔	-	๔	๑.๙
๒๑. ให้ความรู้	-	-	๔	๕	๙	๔.๓
๒๑.๑ ร่างกายมนุษย์ (๔)	-	-	(๑)	(๓)		
๒๑.๒ ความรู้เรื่องสัตว์ (๑)	-	-	(๑)	-		
๒๑.๓ วัฒนธรรมความเป็นไทย/วิถีชุมชน (๓)	-	-	(๒)	(๑)		
๒๑.๔ ความรู้อื่น ๆ (สิ่งแวดล้อม) (๑)	-	-	-	(๑)		
รวม	๙	๕๕	๕๑	๙๔	๒๑๐	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : บางเรื่องมีมากกว่า ๑ ประเด็น

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาสของ " ๑๐๘ หนังสือคัดสรร " แยกตามหนังสือไทย - แปล

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	หนังสือไทย			หนังสือแปล			ภาพรวม		
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
๑. สร้างความผูกพัน	๒๐	๙.๕	๑	๑๓	๖.๒	๑	๓๓	๑๕.๗	๑
๒. ความไว้วางใจผู้อื่น	๕	๒.๔	๙	๗	๓.๓	๕	๑๒	๕.๗	๕
๓. การรู้จักถูก - ผิด	๘	๓.๘	๕	๑๒	๕.๗	๒	๒๐	๙.๕	๒
๓.๑ ไม่ใช้ความรุนแรง (๘)	-	-		๘	๓.๘				
๓.๒ แบ่งปัน (๘)	๖	๒.๙		๒	๑.๐				
๓.๓ รู้จักยอมรับผิด (๔)	๒	๑.๐		๒	๑.๐				
๔. การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง - Self Help	๑๐	๔.๘	๒	๔	๑.๙	๙	๑๔	๖.๗	๔
๔.๑ สุขอนามัย (๘)	๕	๒.๔		๓	๑.๔				
๔.๒ อาหาร - โภชนาการ (๒)	๒	๑.๐		-	-				
๔.๓ อื่น ๆ (รู้หน้าที่/กิจวัตรประจำวัน/เก็บของ) (๔)	๓	๑.๔		๑	๐.๕				
๕. ทักษะด้านความปลอดภัย			๓	๑.๔		๓	๑.๔	๖	๒.๙
๕.๑ ความปลอดภัยจากเครื่องใช้/สัตว์เลี้ยง (๔)	๒	๑.๐		๒	๑.๐				
๕.๒ ความปลอดภัยด้านสุขภาพ (อาหาร/เชื้อโรค) (๒)	๑	๐.๕		๑	๐.๕				
๖. การควบคุมอารมณ์ตัวเอง - Emotional Self Control	๒	๑.๐		๙	๔.๓	๔	๑๑	๕.๒	๗
๗. การมีแรงจูงใจภายใน - Intrinsic Motivation	๓	๑.๔		๕	๒.๔	๗	๘	๓.๘	๑๓
๘. กระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น - Discovery Learning	๕	๒.๔	๙	๒	๑.๐		๗	๓.๓	๑๔
๙. ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล - Interpersonal Skill									
๙.๑ สัมพันธภาพกับผู้อื่น (เพื่อน/ญาติ) (๙)	๓	๑.๔		๖	๒.๙				
๙.๒ การสื่อสารระหว่างบุคคล (๗)	๓	๑.๔		๔	๑.๙				
๑๐. การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	๔	๑.๙		๔	๑.๙	๙	๘	๓.๘	๑๒
๑๑. ส่งเสริมจินตนาการ	๙	๔.๓	๓	๓	๑.๔		๑๒	๕.๗	๕
๑๒. การใช้ภาษา/การนับจำนวน	๙	๔.๓	๓	๑	๐.๕		๑๐	๔.๘	๘
๑๓. ประหยัด	๗	๓.๓	๖	-	-		๗	๓.๓	๑๔
๑๔. มีวินัย - Self Discipline	๒	๑.๐		๑	๐.๕		๓	๑.๔	๒๑
๑๕. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ - Critical Thinking	๒	๑.๐		๒	๑.๐		๔	๑.๙	๑๗
๑๖. ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง - Self Esteem	๔	๑.๙		๕	๒.๔	๗	๙	๔.๓	๙
๑๗. การเห็นคุณค่าความแตกต่าง - Appreciating Diversity	๒	๑.๐		๗	๓.๓	๕	๙	๔.๓	๙
๑๘. การคิดถึงสังคมส่วนรวม - Social Concern	๔	๑.๙		-	-		๔	๑.๙	๑๗
๑๙. ทักษะการแก้ปัญหา - Problem Solving	๑	๐.๕		๓	๑.๔		๔	๑.๙	๑๗
๒๐. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์/การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ศิลปะ การทดลองต่าง ๆ	๔	๑.๙		-	-		๔	๑.๙	๑๗
๒๑. ให้ความรู้			๖	๒.๙	๗		๓	๑.๔	๙
๒๑.๑ ร่างกายมนุษย์ (๔)	๑	๐.๕		๓	๑.๔				
๒๑.๒ ความรู้เรื่องสัตว์ (๑)	๑	๐.๕		-	-				
๒๑.๓ วัฒนธรรมความเป็นไทย/วิถีชุมชน (๓)	๓	๑.๔		-	-				
๒๑.๔ ความรู้อื่น ๆ (สิ่งแวดล้อม) (๑)	๑	๐.๕		-	-				
รวม	๑๑๖	๕๕.๒		๙๔	๔๕.๘		๒๑๐	๑๐๐.๐	

หมายเหตุ : หนังสือทั้งหมด ๑๐๘ เรื่อง เป็นหนังสือของไทย ๖๑ เรื่อง หนังสือแปล ๔๗ เรื่อง ส่วนลำดับเรียงจากจำนวนร้อยละจากมากไปน้อย จำนวนที่เท่ากันมีลำดับที่ซ้ำกัน และนับจำนวนข้ามตามจำนวนที่ซ้ำเป็นลำดับถัดไป

เมื่อแยกพิจารณาระหว่างหนังสือที่แต่งโดยคนไทยและหนังสือแปล พบว่า ในประเด็นย่อย บางประเด็นไม่พบในหนังสือของไทย คือ การไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นประเด็นย่อยในเรื่องการรู้จัก ถูก - ผิด และบางประเด็นไม่มีในหนังสือแปล เช่น การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเองในเรื่องการ รู้จักรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย (อาหาร - โภชนาการ) หรือประเด็นเรื่อง การ ประหยัด การคิดถึงสังคมส่วนรวม เป็นต้น

กล่าวได้ว่า การคัดสรรหนังสือดีที่มีหนังสือที่แปลจากต่างประเทศรวมอยู่ด้วย นอกจากจะ ช่วยเปิดโลกทัศน์ของผู้อ่านให้กว้างขึ้นในแง่ของการรับรู้เรื่องราวของคนต่างวัฒนธรรมแล้ว ยังช่วย เสริมบางประเด็นที่หนังสือของไทยไม่มีหรือมีน้อยด้วย

หนังสือคัดสรร ๑๐๘ เล่ม ของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ที่มีเนื้อหาหรือข้อความ บางตอนที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยตามประเด็นแนวคิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในที่นี้จะ ยกตัวอย่างหนังสือบางเรื่อง แยกรายละเอียดตามประเด็น ดังนี้

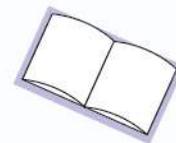
สร้างความผูกพัน

เด็กในวัยแรกเริ่ม เรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัส เก็บเป็นข้อมูลนำเข้าสู่ร่างกายประสาทให้ เชื่อมต่อกันเป็นวงจรการเรียนรู้ และเก็บเป็นคลังข้อมูลในสมอง ช่วงปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่เด็ก ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ นอกกรรมมารดา หากเด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จะปรับตัวได้ง่ายและเกิดความผูกพัน นักพัฒนาการเด็กแนะนำว่า สัมผัสที่นุ่มนวลอ่อนโยนและ สม่่าเสมอ จะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคงและไว้วางใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว

การสัมผัสด้วยความรักจากพ่อแม่ การโอบกอด การได้เล่นกับพ่อแม่ เป็นรูปธรรมที่เห็น ได้ชัดเจนในการสร้างความผูกพัน หนังสือสำหรับเด็ก ๐ - ๒ ปี เกือบทั้งหมดเน้นส่งเสริมใน ประเด็นนี้

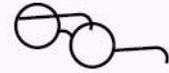
เด็กหญิงตัวน้อยเล่าเรื่องราวของเธอกับแม่ว่า

อึ้มแล้วแม่อึ้ม	เนียนุ่มแม่นี้
อบอุ่นทุกที	ที่หนูแนบกาย...
แม่จ๊ะ แม่จ๋า	เรามากอดกัน
รักแม่ทุกวัน	ตราบนิรันดร (แม่จ๊ะ แม่จ๋า)

ส่วนกับพ่อ เธอบอกว่า

พ่อรีบมาอุ้ม	ซุ่มขึ้นจริงหนอ
ซบไหล่กอดคอ	พ่อหอมทั่วตัว...
พ่อจ๊ะ พ่อจ๋า	ไม่ว่าชาติไหน
รักพ่อตลอดไป	หมดใจหนูเลย (พ่อจ๊ะ พ่อจ๋า)

พ่อแม่ของเด็กหญิงจูงมือเธอออกไปเดินเล่น พร้อมบอกกับเธอว่า

ไม่ว่าร้อนหนาว	ก็คราวไม่ห่าง
ห่วงทุกก้าวย่าง	ทุกอย่างพลีได้
ลูจ๊ะ ลูจ๋า	ผีนฟ้าว่าใหญ่
รักที่มอบให้	หมดใจเกินฟ้า (ลูจ๊ะ ลูจ๋า)

- เด็กชายที่ " ซี้ค้อ (พ่อ) คว่าดาว " บนภาพปก พร้อมกับชวนให้ตอบคำถามว่า รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับพ่อ เด็กชายบอกว่า หนูชอบให้พ่อ " อ่านหนังสือเล่มโปรด " เล่นกับพ่อ " นั่งบนขา โยกเยกเอ๋ย " แล้ว " ครอกพี บนอก (พ่อ) หลับปุ๋ย... สบาย " (รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับพ่อ)

ส่วนเด็กหญิงที่ยิ้มแต่นั่งบนตักแม่บนภาพปก ก็ชวนให้ตอบคำถามเดียวกัน เธอบอกว่าเธอชอบ " กอดแม่ หอมแม่ " " ยิ้มแต่ นั่งตัก " ชอบให้แม่ " ลูบหัวหนูเบาเบา " " ฟังนิทานที่แม่เล่า หลับปุ๋ย... สบาย " (รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับแม่)

- ของขวัญแสนวิเศษ เชิญชวนให้ทายว่า สิ่งที่บรรดาสัตว์แต่ละชนิดรักและผูกพันคืออะไร ใช้เทคนิคพิเศษด้วยการเปิดภาพกล่องของขวัญจึงจะรู้คำตอบ ตอนทายถามว่า " อะไรเอ่ย ของขวัญแสนวิเศษของพ่อแม่ ทายซิ ทายซิ ทายถูกไหมเอ๋ย " คำตอบที่ซ่อนในกล่องของขวัญก็คือ " ตัวฉัน ของขวัญจากสวรรค์ วิเศษสุด สุดวิเศษ "

หนังสือสำหรับเด็ก ๑ - ๓ ปี ที่ส่งเสริมการสร้างคามผูกพัน มีทั้งระดับผูกพันในครอบครัว และเริ่มขยายไปสู่การผูกพันกับเพื่อน ๆ

- ภาพการนอนหลับของสัตว์ต่าง ๆ พร้อมข้อความสั้น ๆ " ลูกนอนในรัง " " ค้างคาวหลับ "

ห้อยหัว " " เต่าหลับในกระดอง " " ปลาอยู่หนึ่ง ๆ ริมสาหร่าย " ฯลฯ ใช้ลักษณะภาพเหมือนสวยงาม ลงท้ายด้วยภาพการนอนของเด็ก ๆ ในลักษณะต่าง ๆ พร้อมกับถามว่า " หนูจะหลับแบบไหนดี " มีคำตอบบอกไว้ " เด็ก ๆ นอนหลับกับแม่ดีที่สุด " พร้อมภาพเด็กน้อยหลับอย่างมีความสุขในอ้อมกอดของแม่ (ขอหนูหลับหน่อย)

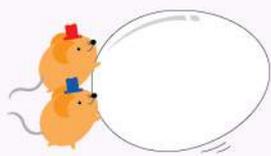
- มือไม่ได้มีไว้ตี นอกจากจะบอกเด็ก ๆ ว่าการใช้ความรุนแรงด้วยการเอามือไปตีคนอื่นเป็นสิ่งไม่ดีแล้ว ยังเสนอภาพของการใช้มือในทางสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นภาพของแม่จูงมือลูกน้อยข้ามถนน ในลักษณะที่พร้อมจะ " ปกป้องคุ้มครอง " ลูกรัก และจบลงด้วยภาพของลูก ๆ โผเข้า " กอด " พ่อ สะท้อนถึงความรักใคร่ผูกพันที่เด็ก ๆ มีต่อพ่อและใช้สองมือแสดงออกถึงความรู้สึกเหล่านี้

- " แม่จำ มาเล่นกันนะ " ต้อยตั้งซักชวน
" รอให้แม่ซักผ้าเสร็จก่อนจ๊ะ ตอนนี้อนุออกเดินเล่นในสวนก่อนนะจ๊ะ " คุณแม่บอก เด็กหญิงจึงออกไปเดินเล่นพร้อมกับนับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ที่เธอพบตามทาง ขากลับ
" แม่ตากเสื้อ ๑๐ ตัว เสร็จพอดี มาเล่นกันได้แล้วจ๊ะ " คุณแม่บอก
" ดีใจจัง แม่จำ หนูเก็บดอกไม้มาฝากแม่ด้วยจ๊ะ " (ไปเดินเล่น)

- ท่าทางของแม่โกรธร้อนรนด้วยความห่วงใยที่ลูกเจ็บหายไปหนึ่งตัว เด็กหญิงถาม " คุณแม่ไก่อเป็นอะไรไปจ๊ะ ลูกเจ็บหายไปหรือ " แล้วเด็กหญิงก็ช่วยตามหากระทั่งพบลูกเจ็บ สะท้อนความรักความผูกพันสองมิติ ทั้งของแม่ (ไก่) ที่มีต่อลูกและเด็กหญิงกับเพื่อนไก่ของเธอ พร้อม ๆ ไปด้วยการสอนนับจำนวนตัวเลข (ลูกเจ็บ ๕ ตัว)

- ความผูกพันระหว่างหนูนาสองตัวสื่อออกมาด้วยเพลงที่พวกเขาชอบร้อง

สองเราหนูนา ชื่อว่า กุรี กับ กุระ
สองเราหนูนา ชอบทำอาหารนะ
สองเราหนูนา ชอบกินด้วยกันจ๊ะ
กร็อบแกร็บ กรึบกรับ กุรี กุระ

ทำอาหารเสร็จก็ยังเกื้อกูลให้เพื่อนสัตว์อื่น ๆ ในป่าได้กินด้วยกัน (กุรีกับกุระ)

- " หมิน้อยเล่นมาทั้งวัน กลับถึงบ้านก็รู้สึกเหนื่อยและอ่อนเพลีย ลองทายสิว่าหมิน้อยต้องการอะไร ? " " ต้องการนอนหลับพักผ่อน พรุ่งนี้หมิน้อยจะได้มีแรงตื่นขึ้นมาเล่นใหม่นะสิ " " แล้วแม่ก็เข้ามาให้สิ่งที่หมิน้อยต้องการเป็นประจำทุกคืนก่อนนอน นั่นคือ ' จูบราตรีสวัสดิ์ ' "

ที่แก้มของหมिन้อย " (ความต้องการของหมिन้อย)

ส่วนตบน้อยเห็นพ่อแม่ดูแลน้อง แม้จะรู้สึกอิจฉาน้อง แต่ " ลองทายสิว่า ใครเอ่ยที่ตบน้อยรักมาก ? " " ก็น้องของตบน้อยนะสิ " แล้วตอนที่ตบน้อยรู้สึกมีความสุขที่สุดก็คือตอนที่พ่อแม่ น้อง และเพื่อน ๆ พร้อมหน้าพร้อมตากันในงานเลี้ยงฉลองวันเกิดของตบน้อยนั่นเอง

(ความรู้สึกของตบน้อย)

ทั้งสองเรื่องชวนเด็กให้ตอบคำถามแสดงความต้องการและความรู้สึกของตัวเองออกมา เสริมสร้างความไว้วางใจไปพร้อม ๆ กับความผูกพัน

- " ว้าว ว้าว ว้าว ว้าว ! ฟางข้าวกองโต "

" ไฮ้ไฮ้ ไฮ้ไฮ้ ! ใหญ่โตลอมฟาง "

" เล่น เล่น เล่น เล่น ! มาเล่นลอมฟาง " (ตะลุมลอมฟาง)

กลิ่นฟางที่ตลบอบอวลในท้องทุ่ง สื่อถึงความผูกพันของเด็ก ๆ ทั้งในระดับกลุ่มเพื่อน ๆ ธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชุมชนแบบชนบท

เด็กวัย ๓ - ๕ ปี เป็นช่วงเวลาที่โลกใบเล็ก ๆ ของเด็กขยายกว้างจากรั้วบ้านออกไปสู่สังคมภายนอก อาจเรียกว่าเป็นวัยอนุบาล เริ่มเข้าสู่โลกแห่งการเรียนรู้สังคมนอกรั้วบ้าน นักพัฒนาการเด็กแนะนำว่า พ่อแม่ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้เด็กมีทักษะในการช่วยเหลือตัวเองมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อต้องออกไปอยู่ท่ามกลางสภาวะแวดล้อมนอกรั้วบ้าน

ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ต้องทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง พ่อแม่จำเป็นต้องเอาใจใส่ในความต้องการของเด็ก เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่เด็กพร้อม ๆ กับการสร้างความผูกพันระหว่างพ่อแม่และเด็กได้ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญมากต่อชีวิตและจิตใจของเด็กวัยนี้

หนังสือสำหรับเด็กวัย ๓ - ๕ ปี ที่ส่งเสริมการสร้าง ความผูกพันก่อนมาในระดับเพื่อนมากขึ้น พร้อม ๆ ไปกับสร้างความผูกพันกับผู้ใหญ่ ทั้งที่เป็นญาติ (ยาย) รวมถึงผู้ใหญ่ในชุมชน (คุณตาที่พาเด็ก ๆ ไปเล่น)

- เด็กชายดีดีเข้าไปช่วยคุณยายยกอาหาร

" โอ๊ย ! ร้อนจัง " มือของดีดีไปแตะโดนหม้อแกงจืดที่ตั้งอยู่บนเตาไฟเข้าแล้วละ

คุณยายดึงมือดีดีขึ้นมาเบา ๆ " โอม เพียง ! ไม่เจ็บนะไม่เจ็บ "

คุณยายพูดแค่นั้นแล้วลูบหัวดีดีอย่างอ่อนโยน

ผ่านไปชั่วครู่ มือคุณยายก็ไปโดนหูกระต่ายร้อนเข้า
ตีตีรับเข้าไปหาคุณยาย " โอม เพียง ! ไม่เจ็บนะไม่เจ็บ " ตีตีดึงมือคุณยายมาเป่า
แล้วทั้งคู่ก็หัวเราะขำพร้อมกันอย่างมีความสุข...

" โอม เพียง ! ตีตีรักคุณยายมากครับ " (โอม... เพียง !)

- " คุณตา " เป็นภาพแทนผู้อาวุโสในชุมชน พาเด็ก ๆ ออกไปเล่น พร้อมกับทำของเล่นแบบ
ไทย ๆ ให้เด็ก ๆ ใน เล่นกลางแจ้ง และ เล่นริมน้ำ ปลูกฝังให้เด็ก ๆ เกิดความผูกพัน
ทั้งระดับผู้เฒ่าผู้แก่ เพื่อน ๆ และวิถีชีวิตในชุมชน พร้อม ๆ ไปด้วยการรื้อฟื้นเครื่องเล่น
แบบไทย ๆ ที่นับวันจะห่างหายไป

- ลิงตัวใหญ่กับลิงตัวเล็ก ตัวเล็กชอบซุกซนจนตัวใหญ่อารมณ์เสีย ตวาดไล่จนตัวเล็กร้องไห้
ตัดพ้อ

" เธอไม่รักฉันแล้ว " ตัวเล็กสะอึกสะอื้น

" ฉันรักเธอนะ ตัวเล็ก " ตัวใหญ่ปลอบ " เธอก็รู้ไม่ใช่เธอว่าฉันรักเธอ "

" แต่เธอไม่รักฉันตอนที่ฉันชนนี่นา " ตัวเล็กตัดพ้อ

" ไม่ใช่ไม่รักนะ... " ตัวใหญ่อธิบาย " ฉันแค่ไม่ชอบเรื่องซุกซนทั้งหลายที่เธอทำ แต่ฉันก็รัก
เธอเสมอแม้เวลาที่เธอชน... ฉันก็ยังรักเธอ "

...ตัวใหญ่กอดตัวเล็กแน่น " ฉันรักเธอนะ ตัวเล็ก " ตัวใหญ่บอก (ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ)

- ได้เวลาที่หมีใหญ่อย่างเจ.บี.ต้องจำศีลแล้ว จึงจอกน้อยฟีกก็เลยไม่มีเพื่อน ฟีกก็ทั้งเหงา เศร้า
และโดดเดี่ยว... แต่ฟีกก็ก็ยังรู้สึกผูกพันอยู่กับเจ.บี. ฟีกก็จึงสร้างตุ๊กตาหมีขึ้นมาเป็น
ตัวแทนของเจ.บี. " ทุกครั้งที่ฉันมองตุ๊กตาหมีหิมะ ฉันจะนึกถึงเจ.บี. " ฟีกก็รำพึง... กระทั่ง
เจ.บี.ออกมาจากถ้ำ " เจ.บี. !!! " ฟีกก็ร้องอย่างตื่นเต้น " ฉันคิดถึงเธอมากเลย ก็เลยทำ
ตุ๊กตาหมีขึ้นมาแทนตัวเธอ... " (ฉันจะทำอย่างไรถ้าไม่มีเธอ)

- ความผูกพันระหว่างเพื่อน ลูกเปิดชวนลูกไก่เล่นน้ำ แต่ลูกไก่อายุน้ำไม่เป็น ลูกเปิดก็ให้เกาะ
หลังเล่นน้ำด้วยกัน

ลูกไก่ดีใจ

ได้ว่ายน้ำเล่น

ส่งเสียงประสาน

ก๊าก ก๊าก ! เจี๊ยบ เจี๊ยบ !

เพื่อนว่ายน้ำเป็น

เพราะเพื่อนแสนดี

ดังเสียงดนตรี

ร้องคนละที

สมานไมตรี

สนุกสุขใจ (ลูกเบ็ดลูกไก่เพื่อนรัก)

- ความผูกพันของเด็กชายที่มีต่อควาย สัตว์ใช้งานในบ้านที่เป็นภาพแทนของเพื่อนเล่น เมื่อควายหายไป เด็กชายจึงออกตามหา หนังสือใช้คำบรรยายน้อย เพียงหน้าละ ๒ พยางค์ " ว่างเปล่า " " เศร้าโศก " " ตามหา " " ไถ่ถาม " " เห็นไหม " " อยู่ไหน " สัตว์ในป่าช่วยบอกทาง ในที่สุดก็พบควายที่ตัวเองรักและผูกพัน (ของเล่นเดินทาง)
 - " สัมผัสดี... ดี มาสัมผัสกัน มาจับมือฉัน กอดกันทั้งครอบครัว
อบอุ่น อบอุ่นใจ สายใยครอบครัว เรียนรู้รอบตัว ด้วยสัมผัสกัน
กอดกันดุสิต กอดสิ กอดสิ "
- คำคล้องจองชวนให้ผูกพันสายใยในครอบครัว พร้อมด้วยภาพพ่อกอดลูกสาว แม่อุ้มลูกชาย (สัมผัส... จับดู รู้สึกอย่างไร)

เด็กวัย ๔ - ๖ ปี เริ่มเข้าใจเรื่องเล่าสั้น ๆ ที่ไม่ซับซ้อนได้แล้ว และยังเล่าให้คนอื่นฟังได้ด้วย หนังสือสำหรับวัยนี้ส่วนใหญ่จะมีการผูกเรื่องเชิงละคร (มีการผูกปมให้ตัวละครพบปัญหาอุปสรรค) หนังสือที่มีประเด็นส่งเสริมการสร้างความผูกพันมีค่อนข้างมากและหลากหลาย ทั้งระดับครอบครัว เพื่อน ผู้ใหญ่ และสังคมรอบตัว

- กระจ่าตายน้อยบิลลีไปเที่ยวป่าตามลำพัง แต่ได้ยินเสียงและมีเงอะโรบางอย่างที่น่ากลัวจนต้องหนีกลับ เมื่อเพื่อน ๆ พากันไปเยี่ยมบิลลีในป่าก็พบเพียงเตินท์ที่ว่างเปล่า ไม่เจอบิลลีเพื่อน ๆ ต่างก็กังวลว่าบิลลีหายไปไหน สุดท้ายก็พบว่าบิลลีกลับมาอยู่ในบ้านของตัวเองนั่นเอง เมื่อเพื่อน ๆ ชวนบิลลีไปเที่ยวป่าอีกครั้ง คราวนี้บิลลีรู้แล้วว่า การมาพร้อมกันกับเพื่อน ๆ สนุกกว่ามาตามลำพังเยอะเลย (การผจญภัยของบิลลี)
- อาร์ตี้ ลูกสิงโต กับจูลี ลูกกระต่าย มีพ่อแม่ที่ต่างบอกให้ระวังอีกฝ่ายให้ดี พ่อของอาร์ตี้สอนลูกให้จับกระต่ายเป็นอาหาร ส่วนพ่อของจูลีก็สอนลูกให้รู้จักวิธีหนีสิงโต เมื่อทั้งคู่บังเอิญมาพบกัน และ " เล่นน้ำฝนในทุ่งผลไม้อย่างสนุกสนาน จนตัวเปียกโชก "
- " อาร์ตี้ดีใจมากที่ได้เพื่อนใหม่ มันมอบขนสิงโตปอยหนึ่งให้จูลีเป็นของขวัญ "
- " จูลีดีใจมากที่ได้เพื่อนใหม่ มันมอบขนกระต่ายปอยหนึ่งให้อาร์ตี้เป็นของขวัญ " (เรามาเป็นเพื่อนกันนะ)
- ควายน้อยหลงฝูง ได้รับความช่วยเหลือจากนกเอี้ยงที่มาจิกกินแมลงบนหลังช่วยบอกทาง

กลับให้ ทั้งคู่ก็เลยกลายเป็นเพื่อนรักกัน

ควายน้อยกับเอี้ยง ส่งเสียงสดใส

สัญญาด้วยใจ จะไม่ทิ้งกัน

นัดพบที่เก่า คอยเฝ้าทุกวัน

ทั้งสองสุขสันต์ รักกันตลอดไป (เป็นเพื่อนกันนะ !)

- พ่อชวนปอกกับปิ่นไปจับปูนาที่กลางทุ่ง ชวนลูก ๆ ปิ่นดินเหนียวเป็นสัตว์ต่าง ๆ แล้วช่วยกันเก็บผักจับปลากลับมาบ้าน เรื่องราวความผูกพันระหว่างพ่อกับลูก ๆ และวิถีชีวิตในชนบทที่ต้องการย้ำว่า " ทรัพย์ที่ว่ามีอยู่ในดิน สินที่ว่ามีอยู่ในน้ำนี่เอง " (ไปจับปูนากัน)
- จอชน้อยสงสัย " ทำไมคุณแม่ดูเหนื่อย ๆ แถมพุงก็โตโตด้วยล่ะ " พ่อหมีกับแม่หมีช่วยอธิบายให้จอชน้อย " แม่กำลังท้องจ๊ะ คือตอนนี้มีเด็กเล็ก ๆ อยู่ในท้องแม่ไงจ๊ะ " " รั้ม๊ย ลูกเองก็เคยอยู่ในท้องแม่เหมือนกันนะจ๊ะ " " อ๊ัย !... ผมรู้สึกว่่าท้องดิ้นด้วยล่ะ " สร้างความผูกพันในครอบครัวระหว่างพี่น้องและพ่อแม่ไปพร้อม ๆ กัน (คุณแม่พุงโต)
- จระเข้น้อยเล่าเรื่องของพี่ชายวัยรุ่นกับครอบครัวของเขา เมื่อก่อนพี่บอริสกับเข้น้อยมักจะเล่นด้วยกัน แต่พักหลังพี่บอริสไม่ยอมเล่นกับเข้น้อยเพราะคิดว่าตัวเองโตเกินกว่าจะเล่นแบบเด็ก ๆ แล้ว เข้น้อยคิดว่าพี่บอริสไม่ชอบเขาแล้ว
" พี่บอริสไม่ยอมเล่นกับผมเลย " ฉันทบอกแม่
แม่รู้ว่าฉันกำลังรู้สึกแย่มาก ๆ แม่จึงกอดฉันแน่น ๆ ทำให้ฉันรู้สึกดีขึ้นมากเลยล่ะ...
แล้วปู่กับย่าก็เข้ามาช่วยแก้ปัญหาในครอบครัวของเข้น้อยจนเข้าใจกันที่สุดในที่สุด
พี่บอริสยอมเล่นเกมที่ฉันทำด้วยล่ะ
ฉันโชคดีจริง ๆ ที่มีพี่ชายอย่างพี่บอริส
พี่บอริสเป็นพี่ชายที่แสนดีที่สุดในโลก... (พี่เข้ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี)
- นกฮูกน้อยร้องให้ลั่นป่า บรรดาสัตว์ต่างก็มาช่วยกันปลอบ แสดงถึงความผูกพันรักใคร่ที่ผู้ใหญ่มีต่อเด็ก
" เป็นอะไรไปจ๊ะ หนูตกลงมาจากรังเธอ " เม่นทัก
" เป็นอะไรไปจ๊ะ หนูอยากเล่นกับฉันไหม " กาใจดีถาม
" เป็นอะไรไปจ๊ะ หนูหิวใช่ไหม " กระรอกกระโจนออกมาอยู่ตรงหน้าฮูกน้อย
" เป็นอะไรไปจ๊ะ มานี่มา หนูตรองให้เถอะนะ " ตัวตุ่นโผล่ขึ้นมา... (ฮูกน้อยชี้เย)

ความไว้วางใจผู้อื่น

ในช่วงแรกของชีวิตถือเป็นวัยแห่งการสร้าง ความไว้วางใจ เป็นวัยที่เด็กต้องพึ่งพาผู้อื่นรอบ ๆ ตัวในการทำกิจกรรมทุกด้าน ดังนั้นเมื่อเด็กมีความต้องการใด ๆ และได้รับการสนองตอบจากคนรอบข้างอย่างเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการพื้นฐานที่เด็กต้องการความช่วยเหลือ เช่น การกิน การขับถ่าย และการสัมผัสโอบกอดที่สร้างความอบอุ่นให้กับเด็ก เหล่านี้ก็จะสร้าง ความไว้วางใจ ให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

นักจิตวิทยาเด็กบอกว่า ความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอและคงเส้นคงวาจากแม่ พ่อ หรือผู้เลี้ยงดู เป็นเรื่องสำคัญต่อพัฒนาการเจริญเติบโตของเด็ก หากเด็กได้รับการเอาใจใส่ต่อความต้องการ การทันทีตามสมควรนั้น เท่ากับได้สร้างความคิดให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจขึ้นมาว่าตัวเองนั้นมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมของตนเอง

และจาก การไว้วางใจ ในสภาพแวดล้อมของตนเอง ที่จะนำไปสู่การมีพื้นฐานอารมณ์ที่ดี รู้สึกปลอดภัย ไม่หวาดระแวง และรู้จักไว้วางใจผู้อื่น ตามทฤษฎีของอิริคสัน การไว้วางใจและไม่ไว้วางใจจะเกิดขึ้นในช่วง ๒ ปีแรก หากไม่ได้รับการพัฒนาให้เกิดความไว้วางใจแล้ว จะเป็นปัญหา ด้านสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นเมื่อเขาเติบโตใหญ่

หนังสือที่ส่งเสริมในประเด็นความไว้วางใจผู้อื่น ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มเดียวกับประเด็น สร้างความผูกพัน โดยส่งเสริมควบคู่กันไป

- ความไว้วางใจของเด็กหญิงตัวน้อย ๆ ที่มีต่อแม่

พลัดตกหกล้ม

ระบมร้องไห้

แม่มาปลอบใจ

ใส่ยาทาแผล

ยามลูกป่วยไข้

หายไวเพราะแม่

ห่วงใยดูแล

รักแท้อาทร (แม่จ๊ะ แม่จ๋า)

- กบขี้มูกจะหงุดหงิดเพื่อนอย่างกบมีที่ทำอะไรก็ไม่ถูกใจ นั่งพับกลองด้วยกันแล้วกลองพัง กบขี้ก็โทษว่าเป็นเพราะกบมี เลยแยกไปนั่งพับกลองตามลำพัง แต่พับอย่างไรก็ไม่สำเร็จ ส่วนกบมีนั่งพับกลองโดยไม่มีกบขี้กลับพับได้ รีบยกกลองมาให้ กบขี้จึงเห็นคุณค่าของเพื่อน เกิดความเชื่อถือและไว้วางใจ ยอมกลับมาเล่นด้วยกันอีก (กบขี้อวดดี กบมีถ่อมตัว)
- ความต้องการของหมีน้อย และ ความรู้สึกของตุบน้อย นำเสนอในลักษณะคำถามเชิงชวนให้เด็กตอบ เช่น "หมีน้อยต้องอยู่บ้านคนเดียว รู้สึกเหงาเหลือเกิน ลองทายสิว่า"

หมื่นน้อยต้องการอะไร ? " หรือ " ตูบน้อยกำลังรู้สึกผิด ลองทนายสิว่า เขาไปทำอะไรผิดมา ? " การส่งเสริมให้เด็ก ๆ เข้าใจความรู้สึกของตัวเองและบอกให้ผู้ใหญ่รับรู้ กล่าวบอกความต้องการ การ ช่วยเสริมพัฒนาการด้านความไว้วางใจให้แก่เด็ก ทำให้เด็กมั่นใจที่จะบอกถึงความต้องการและความรู้สึกของตัวเองออกมา

- เรื่องไม่ดีที่ทำให้ไม่สบายใจ คิดที่ไรก็เศร้าใจทุกที " จงรวบรวมความกล้า บอกผู้ใหญ่หรือใครสักคน " " ใช่แล้ว ไม่ใช่คนอื่นไกล คนในครอบครัวนั่นไง และคุณครู... ผู้ใหญ่ใจดีทั้งหลาย สามารถช่วยเธอได้ทุกคน " " จงรวบรวมความกล้าเร็วไว บอกผู้ใหญ่ให้รับฟัง " (จี้... จี้... ฉันมีความลับจะบอก)

การรู้จักถูกผิด

หนังสือที่ส่งเสริมเด็กในเรื่องการรู้จักถูกผิด คือให้รู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูก ควรนำไปปฏิบัติ และอะไรคือสิ่งที่ผิด ไม่ควรปฏิบัติ แบ่งออกเป็นประเด็นย่อย ๓ ประเด็น คือ การไม่ใช้ความรุนแรง การรู้จักแบ่งปัน และการรู้จักยอมรับเมื่อตัวเองทำผิด รายละเอียดแยกตามประเด็นย่อย ดังนี้

ไม่ใช้ความรุนแรง

- เพราะความที่อยากมีเพื่อน แต่ก็คิดว่าตัวเองเก่งกว่าใคร จึงทำให้เข้ม (จระเข้หน่อย) พยายามเรียกร้องความสนใจด้วยวิธีการแปลก ๆ จากโก้ (สิงโตน้อย) เพื่อนใหม่ในชั้นเรียน " พอโก้เดินผ่าน เข็มแก้งทำน้ำผลไม้หกใส่ตุ๊กตาหมีของเธอ เมื่อเห็นโก้ต่อแ่งไม่เป็นหอคอย เขาก็แก้งเดินผ่านแล้วเตะมันล้มดัง ครืน...น...น...! จากนั้นเขาก็เป่าแตรอันใหญ่ใส่หูของโก้...
โก้อ้าปาก แล้วส่งเสียงน่ากลัว...ดังสนั่นหวั่นไหว แฮ่ แฮ่ แฮ่ ฮ่ ฮ่ ฮ่ ฮ่...!
เข็มสะดุ้งผละถอยหลัง เขาไม่เคยได้ยินใครส่งเสียงเหมือนแบบนี้มาก่อน " เข็มอับอายมากและรู้แล้วว่าตัวเองไม่ได้เก่งที่สุด ด้วยความที่อยากมีเพื่อน เข็มจึงเข้าไปขอเล่นกับโก้ด้วยความสุภาพ ในที่สุดเข็มก็ได้เรียนรู้วิธีอยู่ร่วมกับเพื่อนอย่างมีความสุข (แค่คำรามนะนี่ !)
- เดวิดจอมซน ที่มักจะไปโรงเรียนสายและทำตัวป่วนในชั้นเรียน ถึงเวลาพักเที่ยง ทุกคนเข้าคิวกันรับอาหาร แต่เดวิดแซงคิว เพื่อนไม่ยอมจึงทะเลาะกัน คุณครูเลยต้องทำโทษทั้งคู่

พร้อมกับบอกว่า " ครูไม่สนใจว่าใครเป็นคนเริ่ม ! " (เดวิดไปโรงเรียน)

- เรื่องราวของลิงตัวใหญ่กับลิงตัวเล็ก ที่สะท้อนความรุนแรงจากการใช้คำพูด (ตวาด)
" ชักจะชนมากไปแล้วนะ ตัวเล็ก " ตัวใหญ่ตวาด " ขึ้นไปนอนเดี๋ยวนี้เลย...ไป ! "
ตัวเล็กได้ขึ้นไปบนที่นอนของเธอ ...แล้วเริ่มร้องไห้ " เธอไม่รักฉันแล้ว " ตัวเล็กสะอึกสะอื้น...
" ฉันขอโทษนะ... ที่ตวาดใส่เธอ " ตัวใหญ่บอก
" ใช่แล้ว " ตัวเล็กรีบบอก " การตวาดใส่ฉัน ก็ถือว่าชนเหมือนกันนั่นแหละ " (ตัวเล็ก...

ฉันรักเธอนะ)

- หนังสือชุดส่งเสริมพฤติกรรมการสร้างสรรค์ คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน ทำไม่ได้มีไว้เตะ
ฟันไม่ได้มีไว้กัด มือไม่ได้มีไว้ตี และ หางไม่ได้มีไว้ดึง ล้วนสอนเด็ก ๆ ว่า การใช้ความ
รุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่ดี

มีข้อสังเกตว่า ประเด็นไม่ใช้ความรุนแรง ล้วนเป็นหนังสือแปลจากต่างประเทศ ไม่พบใน
หนังสือที่แต่งโดยคนไทย

รู้จักแบ่งปัน

- หนูนาสองตัว กุริกับกระเข้าไปในป่าเพื่อหาอาหาร แต่บังเอิญเจอไขใบใหญ่เมื่อเริ่มเก็บ นำ
กลับบ้านไม่ได้ ทั้งคู่จึงทำขนมไขกันใป่า กลิ่นขนมหอมฟุ้งไปทั่วป่า
" ทำขนมไขไขใหม่ ! หอมไปไกลเลยละ ! "
สัตว์ทั้งหลายในป่าพากันมารออบกระทะ
ทำจุกฟูคุดพิด หอมจังนะ
ต้องหอมซี ขนมไขฝีมือ กุริ กับ กระ
เราใจดีด้วยนะ กุริ กับ กระ
เราจะแจกให้จ๊ะ รอดี๋ยวนะ... (กุริกับกระ)

- เรื่องราวของมิตรไมตรีระหว่างกุงกิงกับเพื่อนบ้าน ที่มีทั้ง " การรับ " และ " การให้ "
ดิ่งหน่อง... เสียงกริ่งประตู่ ยืนชะเง้อดู เอ๊ะ ! ใครมาหา
เอ๊ะ ! อ้อ ! นั่นพี่ลูกตาล... ที่อยู่ข้างบ้านถืออะไรมา
" สวัสดีจ๊ะ กุงกิง นี่ขนมผิง เอามาฝากจ้า "
กุงกิงไหว้ รับของฝาก " ขอขอบคุณมากค่ะ พี่ลูกตาลขา "

...แบ่งไก่ใส่จานหลายใบ
ทุกคนยิ้มแย้มรับไว้
เพื่อนบ้านชื่นชมกุงกิง
แบ่งปันด้วยความเต็มใจ

แล้วนำไปให้เพื่อนบ้านทั่วหน้า
ขอบคุณน้ำใจที่มอบให้มา
น่ารักจริง ๆ ชอบขันอาสา
ไม่หวังสิ่งใด มีน้ำใจนักหนา

(กุงกิงรักเพื่อนบ้าน)

- แม่หมีทำขนมให้ลูกหมีนำไปฝากลุงช้าง ระหว่างทางลูกหมีพบฮูกจิวนอนหมดแรงอยู่ริมทาง
ลูกหมีเดินรีเข้าไปพักกาย
" สวัสดีฮูกจิว มาทำอะไรอยู่ตรงนี้ "
นกฮูกจิวตาปรือ " โอ้ย... หิวจัง เมื่อคืนหาอาหารไม่ได้เลย
บินกลับรังไม่ไหว หิวจัง หิวจัง "
" ขนมของแม่ กินสิ จะได้มีแรงบินกลับบ้าน "
นกฮูกจิวดีใจ กินขนมอย่างเอร็ดอร่อย
" ชอบใจนะ... ขนมอร่อยจัง " นกฮูกจิวเริ่มขยับปีก...
...เมื่อไปถึงบ้านลุงช้างขนมก็หมดเกลี้ยงแล้ว จะทำอย่างไรดี
ลุงช้างบอกว่า " ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร ขนมหมดแล้วก็ทำใหม่ได้ " (ขนมของแม่)
- มดดำกับมดแดงพบขนมปุยฝ้ายตากอยู่ ต่างก็ยื้อแย่งกันโดยไม่มีใครยอมใคร ทั้งคู่ทำแข่งกัน
ว่าถ้าใครชนะเกมก็จะได้ขนมไปกิน แต่ขณะที่มัวแต่แข่งกันอยู่นั้น มดเบ้มก็เอาขนมปุยฝ้าย
ไปกินจนหมด มดแดงกับมดดำจึงอดกินขนม แต่ระหว่างทางกลับบ้าน ทั้งคู่ได้พบกับขนม
เค้กก้อนใหญ่ตากอยู่ คราวนี้ทั้งคู่รู้แล้วว่าควรทำอย่างไร
" มีอะไรดี ๆ พวกเราจะไม่แย่งกัน
มีอะไรดี ๆ พวกเราไม่รู้จักแบ่งปัน
ให้เธอสุข ฉันสุข เพราะพวกเรานั้นเป็นเพื่อนกัน " (ปัญหามดมด)
- หนังสือที่นำเสนอด้วยภาพล้วน ๆ โดยไม่มีตัวอักษรเลย อย่าง เม่นหลบฝน ส่งเสริมให้
เด็กรู้จักแบ่งปันผู้อื่นในเรื่องที่พิถีพิถันเดือดร้อน ในวันที่ฝนตกหนัก กระต่ายวิ่งเข้าไป
หลบฝนใต้ต้นไม้ใหญ่ จากนั้นก็มีสัตว์อื่น ๆ หยอยกันวิ่งเข้าไปขอหลบฝนด้วย กระทั่งต้อง
เบียดเสียดกันทั้ง ๔ ตัว แต่แล้วสัตว์ตัวสุดท้ายที่วิ่งเข้าไปขอหลบฝนด้วยก็คือ เม่น สัตว์ทุก
ตัวต่างก็ตกใจเพราะกลัวขนแหลมของเม่นที่ม แต่แล้วในที่สุดก็แบ่งพื้นที่ให้เม่นอยู่ใต้ท้องช้าง
ส่วนสัตว์อื่น ๆ ก็อยู่ข้างข้างบ้าง บนหลังช้างบ้าง เพื่อแม่และแบ่งปันพื้นที่กันหลบฝน

- แเบ่ง " ฉันท " บ้างซี บอกสาระที่ต้องการปลูกฝังเด็กเอาไว้ตั้งแต่ชื่อเรื่อง หนังสือนำเสนอ แยกส่วนระหว่างภาพกับเนื้อหาที่เป็นตัวอักษร กล่าวคือ ส่วนที่เป็นตัวอักษรของทุกหน้านำมาลำดับไว้ในหน้าสุดท้ายของหนังสือ แต่ละหน้าที่ปรากฏก่อนจะถึงหน้าสุดท้ายจึงมีเพียงภาพอย่างเดียว มุ่งหวังให้เด็กแต่งเรื่องเองจากภาพที่เห็น เป็นเรื่องราวของ " ฉันท " ซึ่งหมายถึงสัตว์ทุกตัวที่ปรากฏในเรื่องรวมถึงเด็กหญิง เริ่มต้นจากนกเห็นผลไม้หล่นจากต้น " อู๊ย ๆ ผลไม้หล่นแล้ว " อยากกินแต่ตามผลไม้ไม่ทัน กระรอกเห็นก็อยากกินแต่คว้าไว้ไม่ทัน ผลไม้ก็ลิ่งไปตามทาง " อู๊ย ๆ ผลไม้ก็ลิ่งแล้ว " กระต่าย หมา แมว และเด็กหญิงเห็นผลไม้ก็ลิ่งก็อยากกิน ทั้งหมดวิ่งตามกันเป็นขบวนแต่ก็ไม่ทันผลไม้ลูกนั้น กระทั่งผลไม้ลูกนั้นไปหยุดอยู่ข้าง ๆ คุณแม่ คุณแม่จึงหยิบขึ้นมา สัตว์ทุกตัวรวมถึงเด็กหญิงบอก " แเบ่ง " ฉันท " บ้างซี " คุณแม่จึงตัดแบ่งผลไม้เป็นชิ้น ๆ แเบ่งให้สัตว์ทุกตัวรวมถึงเด็กหญิงและตัวคุณแม่เองก็กินด้วยกันอย่างเอร็ดอร่อย

รู้จักยอมรับเมื่อทำผิด

- กบอวดตัวอย่างกบยู ที่มักโทษว่าเป็นความผิดของกบมีไปเสียทุกเรื่อง เมื่อตอนที่เล่นตัดกระดาษทำเป็นกลอง ทั้งคู่เล่นด้วยกันแต่ทำกลองอย่างไรก็ไม่สำเร็จ กบยูก็โทษว่าเป็นเพราะกบมี " เพราะเธอคนเดียว " กบยูเลยแยกตัวไปทำกลองตามลำพัง แต่ทำอย่างไรก็ไม่สำเร็จ จะโทษใครดีล่ะ... " ความจริง... เราก็ไม่ได้ทำอะไรดีไปซะทั้งหมดหรอกนะ นี่ถ้ามีกบมีช่วยก็คงดีสิ " ขณะที่กบมีถูกทิ้งให้ทำกลองเองกลับทำสำเร็จ เลยยกกลองมาให้กบยูพร้อมกับช่วยสอนวิธีทำให้ กบมีจึงยอมชมกบยู " เธอเก่งจัง " แล้วทั้งคู่ก็กลับมาเล่นด้วยกันอีกครั้ง (กบยูอวดดี / กบมีถ่อมตน)
- ตูบน้อยรู้สึกผิดที่ขึ้นไปเหยียบบ้านของครอบครัวกูกโก่จนเลอะเทอะไปหมด เขาก็เลยวาดรูปให้สมาชิกครอบครัวกูกโก่เป็นการโก่โทษ ตูบน้อยรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ทำอะไรดี ๆ เป็นการทดแทนความผิดของตน (ความรู้สึกรู้สึกของตูบน้อย)
- ขณะที่หมีเจ.บี.ขึ้นไปหาน้ำผึ้งบนต้นไม้ ก็ฝากไม้เกาหลังให้ฟิกกี้ (จิ้งจอกน้อย) ช่วยดูแล แต่ฟิกกี้ทำไม้คู่ใจของเจ.บี.เพื่อนรักหาย จึงรับผิดชอบด้วยการออกตามหาไม้จันทน์ตัวเองได้รับบาดเจ็บติดอยู่บนต้นไม้ เจ.บี.ต้องออกมาช่วย สุดท้ายฟิกกี้ก็ได้ไม้เกาหลังมาคืนเจ.บี. ฟิกกี้จึงสารภาพกับเจ.บี.

" ฉันกลัว ไม่กล้าบอกเธอตอนแรก " พิกก็กระซิบ
 " อ้อ... กลัวที่จะบอกเพื่อน แต่ไม่กลัวเรื่องปีนต้นไม้ " เจ.บี.พูด
 " เธอจะยกโทษให้ฉันไหม " พิกก็ถาม (เธอจะยกโทษให้ฉันไหม)

- แมลงปอจอมซ่าต้องการอวดเพื่อน ๆ ด้วยการแก๊งค์ทำทำบินไปชนรังมดแดง แต่พลาดทำ
 บินไปชนเข้าจริง ๆ ราชินีมุดออกมาจากรังด้วยความโมโห ตะโกนถามว่าใครมาแก๊งค์ แม้
 แมลงปอจะกลัวจนตัวสั่นแต่ก็กล้ายอมรับผิด กล่าวขอโทษราชินีมุด

แมลงปอขวัญกระเจิง เพื่อนคุมเชิงยืนบังไว้
 แต่แมลงปอเต็มใจ ยอมรับผิดแต่โดยดี
 ชูทางขึ้นลั่นลั่น ทั้งที่หวั่นกลัวถูกตี
 ตอบมดราชินี " ขอโทษครับ ผมผิดเอง " (แมลงปอจอมซน)

การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง

หนังสือที่ส่งเสริมเด็กในประเด็นการรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเอง (Self Help) แบ่งออก
 เป็นประเด็นย่อย ๓ ประเด็น คือ ๑. การรู้จักดูแลตัวเองด้านสุขอนามัย รู้จักรักษาความสะอาดของ
 ร่างกาย เช่น แปรงฟัน อาบน้ำ สระผม หรือการขยับถ่าย ๒. การรู้จักดูแลตัวเองด้านอาหารและ
 โภชนาการ เช่น เลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เป็นต้น ๓. การรู้จักหน้าที่ของ
 ตัวเองในการทำกิจวัตรประจำวันทั่วไป รายละเอียดแยกแต่ละประเด็นย่อย ดังนี้

ด้านสุขอนามัย

- กุ้งกิ้งตัวมอม บอกให้รู้ว่า เราต้องทำความสะอาดร่างกายทุกวันด้วยการอาบน้ำ ไม่เช่นนั้น
 ก็จะทำให้คันทั้งหมื่น เพื่อน ๆ ก็ไม่อยากเข้าใกล้ แบบเดียวกับกุ้งกิ้งที่เล่นจนตัวเลอะ กลับ
 มาบ้านก็เข้านอนโดยไม่อาบน้ำ รุ่งขึ้นตื่นสายก็ไปโรงเรียนโดยไม่ได้อาบน้ำอีก เพื่อน ๆ เลย
 ไม่ยอมนั่งใกล้เพราะกุ้งกิ้งตัวเหม็น แถมวันนั้นกุ้งกิ้งก็รู้สึกคันไปทั้งตัว กลับถึงบ้าน กุ้งกิ้ง
 ร้องให้สารภาพกับแม่ " หนูไม่อาบน้ำ คัน... คัน... แม่ขา "

แม่ปลอบ " โอ้... โอ้... อย่าร้องไห้ ดูแลร่างกายให้ดีสิจ๊ะ
 ต้องไม่ขี้เกียจอาบน้ำ ทำเป็นประจำวันละสองเวลา"
 กุ้งกิ้งสัญญากับแม่ หนูหมั่นดูแลและตั้งใจว่า

จะอาบน้ำเข้าเย็นทุกวัน

ไม่เหม็น ไม่คัน " เย็นสบายจริง ๆ จ้า "

(กุงกิงตัวมอม)

- หนูแก่งชวนเพื่อนสัตว์ต่าง ๆ มาเล่นด้วยกัน แต่เมื่อเพื่อนเข้าใกล้หนูแก่งต่างก็เอามือปิดจมูก ร้อง " โอ๊ยหยา " แล้ววิ่งหนีไปกันหมด หนูแก่งร้องไห้เพราะไม่มีใครยอมเล่นด้วย เพื่อนข้าง จึงบอกหนูแก่ง " ผมเธอแหละหนาเพื่อนว่าเหม็นจัง " ซ้ำกับเพื่อน ๆ ยกขบวนกลับมาพร้อม เครื่องมือสระผม ทั้งหมดช่วยกันสระผมให้หนูแก่ง

โอ้ โอ้ อย่าร้อง เพื่อนพ้องร้องเพลง
มาเถอะหนูแก่ง รีบเร่งสระผม
สระผมไม่ยาก ถ้าหากแหงหน้า
เมื่อฟองไหลมา หลับตาก็ได้

ในที่สุดเพื่อน ๆ ก็กลับมาเล่นกับหนูแก่งอีกครั้ง เพราะผมหนูแก่ง " หอม... จัง "

(โอ๊ยหยาเหม็นจัง)

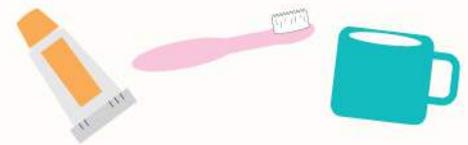
- น้องข้าวชอบกินลูกอมแต่ไม่ชอบแปรงฟัน แมงกินฟันที่ซ่อนมากับลูกอมเลยแฝงฤทธิ์ ทำให้น้องข้าวปวดฟันจนร้องไห้ คุณแม่จึงพาไปหาหมอฟัน คุณหมอบอกว่าเพราะน้องข้าวกินลูกอมขนมหวานแล้วไม่ยอมแปรงฟัน ตั้งแต่นั้นมาน้องข้าวก็เลิกกินลูกอมและแปรงฟันตามวิธีที่คุณหมอแนะนำ แมงกินฟันอยู่ในปากที่สะอาดไม่ได้ก็เลยหนีไป น้องข้าวก็เลยไม่ปวดฟันอีกเลย (เธอชอบแปรงฟันหรือเปล่าจ๊ะ)
- เรื่องราวของการต่อสู้ระหว่าง ขนเม่น (แปรงสีฟัน) ฟองขาว (ยาสีฟัน) และถ้วยโย (แก้วน้ำ) กับเหล่าปิศาจร้ายที่มาทำลายภูเขาสีขาว (ฟัน) แม้ว่าการต่อสู้จะจบลงด้วยชัยชนะของสามนักสู้ ทว่า

" พวกหนู ๆ ต้องช่วยสามนักสู้ด้วยนะจ๊ะ

ต้องแปรงฟันหลังอาหารทุกครั้งนะ

ไม่เช่นนั้น สามนักสู้ของเรา

เห็นจะต้องเป็นสามผู้พ่ายแพ้แน่ ๆ เล้ย ! " (สามนักสู้)

- เด็กชายเล่นอยู่กับเพื่อนสัตว์ต่าง ๆ ที่กองทราย แต่แล้วเพื่อน ๆ ต่างก็ทยอยวิ่งกันออกไป บ้างก็เอามือปิดกัน บ้างก็ปิดข้างหน้า มีอาการบางอย่างคล้าย ๆ กัน เหลือแต่เด็กชายยืนแปลกใจอยู่ที่กองทรายเพียงคนเดียว แต่แล้วเด็กชายก็เริ่มรู้สึก " โอ๊ย โอ๊ย ปวดจัง " และ

เข้าใจแล้วว่าเพื่อน ๆ วิ่งกันไปทำไม " อี ฉี ไซ่ไหม โอ้ย อันไม่ไหว ขอไปด้วยคน " แล้วทั้งหมดก็วิ่งไปหีบกระโถนมานั่ง " เพื่อนแก้วเริ่มได้ อี ฉี ตามสบาย ถ่ายลงกระโถน " เด็ก ๆ อี ฉี ต้องรู้จักใช้กระโถน " ไ้อ้โห ! เก่งจัง...นั่งกระโถนเรียบร้อย... อีฉีง่ายตาย แสนสบาย ใช้กระโถน " (อันไม่ไหว ขอไปด้วย)

- พ่อก็อ๊ อี ลูกก็อ๊... อีสิงกระโถน อีบนผ้าอ้อม...

เด็กดีอ๊เป็นที่เป็นที่...

อ๊แล้วเซ็ด เซ็ดแล้วล้าง

เรากินเข้าไป เราก็ต้องอ๊ อ๊อ... พร้อมภาพเด็กน้อยนั่งอ๊บนกระโถน (อ๊)

- รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก ! นำเสนอข้อความด้านสุขอนามัยที่เด็ก ๆ ไม่ควรปฏิบัติ แล้วมีข้อความเตือนตามมา

แคะซี่มูกแล้วลองดูซิว่า รสชาติเป็นอย่างไร หยับ หยับ - รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !

ชอบอมลูกอม ชอบกินช็อกโกแลต แต่ไม่ชอบแปรงฟัน - รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !

ไม่ชอบอาบน้ำ ไม่อยากสระผม แฮ้อ แต่ว่าคันจังเลย ยุกยุก ยุกยุก - รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !

เก็บอมยืมที่ตกพื้น ขึ้นมาหมา้อีกครั้ง - รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !

- อยากแคะจ้ง อยากแคะจ้ง สะเก็ดแผลทำให้รู้สึกคัน แต่แล้วรู้สึกสาก ๆ ทำให้ออยากแคะมากเลย ทำไมถึงห้ามแคะสะเก็ดแผลละ

...สะเก็ดแผล คือเลือดที่จับตัวเป็นก้อน

ถ้าเราเป็นแผล แล้วเลือดไหลออกมา

เลือดตรงปากแผลจะจับตัวกันเป็นก้อน...

ก้อนเลือดนี้จะกลายเป็นฝาปิดปากแผล

แล้วเลือดก็จะหยุดไหล

เชื้อโรคเข้าปากแผลไม่ได้ เพราะสะเก็ดแผลไม่ยอมให้เข้าไป

" อ๊๊ะ ! ห้ามแคะสะเก็ดแผลเด็ดขาด " (ความลับของสะเก็ดแผล)

ด้านอาหาร - โภชนาการ

- กูกักไก่ชอบกินลูกกวาดสีฉูดฉาด แต่จู้ ๆ ก็ร้อง โอ้ย ! โอ้ย... ปวดท้องจังเลย คุณแม่จึงพา

กูกี้ไปหาหมอมหมี คุณหมอบอกว่า

" เด็กน้อย... ลูกกวาดอร่อยแต่ระวังหน่อยซี

แดงเบ็ด เขียวปี สีสวย

มีสารพิษปนด้วย จึงปวดท้องอย่างนี้

ทีหลังจะกินลูกกวาด เลือกสีสะอาด ห่อมิดชิดดี "

เด็ก ๆ ต่างตั้งใจฟัง ต่อไประวังตัวเองดีดี (กูกี้ไปปวดท้อง)

- กูกี้ชอบกินอาหารสารพัด แต่ไม่ชอบกินผักและผลไม้ กูกี้ก็เลยอึไม่ออก... คุณแม่จึงอธิบายถึงประโยชน์ของผักผลไม้

แม่รีบเดินเข้าไปหา

ปวดท้อง ท้องอืด ท้องผูก

พืชผักประโยชน์หลากหลาย

กากใยในผักผลไม้

" นอกจากผลไม้และผัก

ดื่มน้ำ ออกกำลังกาย

ก่อนเดินออกจากห้องน้ำ

เชื่อฟังสิ่งที่แม่บอก

" โอ๊ะโอ...ลูกจำ ไม่เป็นไรคนดี

ก็เป็นเพราะลูกไม่กินผักนะซี

วิตามินมากมาย เกลือแร่มากมี

ช่วยให้ขับถ่ายสะดวกคล่องดี "

หนูต้องรู้จักดูแลตัวเอง

ฝึกการขับถ่ายเป็นเวลาให้ดี

หนูต้องจดจำล้างมือทุกที

หนูจะอึออก ไม่ทรมานอย่างนี้ "

(กูกี้ท้องผูก)

ด้านกิจวัตรประจำวันทั่วไป

- ยามเช้าเบิกบาน นำเสนอให้เห็นถึงกิจวัตรประจำวันในยามเช้าของเด็ก ๆ ที่ตื่นเช้าขึ้นมากก็ต้องรู้จักแปรงฟันอาบน้ำ ถือเป็นกิจที่พึงปฏิบัติเป็นประจำของเด็ก ส่งเสริมให้รู้จักช่วยเหลือตัวเองอย่างง่าย ๆ

ตื่น ตื่น ตื่น... หนูตื่นแล้วจ้า สดชื่นแจ่มใส สวัสดีจ้าทุกคน

...หนูก็แปรงฟัน ทุกวันขยันแปรง ฟันขาวแข็งแรง ยิ้มแจ่มสวยจัง

...หนูก็อาบด้วย แม่ช่วยอาบให้ เย็นฉ่ำชื่นใจ ตุ่มต่า ตุ่มต่า

- หมิน้อยกำลังปวดท้อง ลองทายสิว่า หมิน้อยต้องการอะไร ?

กระโถนของหมิน้อยยังไถ่ละ

หมีน้อยเล่นทรายกับตุบ้น้อยจนเนื้อตัวสกปรกมอมแมม ลองทายสิว่า หมีน้อยต้องการอะไร ?
ต้องการน้ำมาชำระร่างกายให้สะอาดหมดจด

ลมหนาวเริ่มพัดมาลองทายสิว่า หมีน้อยต้องการอะไร ?

ต้องการเสื้อกันหนาวหนา ๆ ลักตัวไว้สวมใส่ ถึงลมจะแรงแค่ไหน หมีน้อยก็ยังอุ่นสบาย

(ความต้องการของหมีน้อย)

- ป่อมแม่เห็นเพื่อน ๆ เล่นน้ำ ก็อยากเล่นด้วย แต่ตัวเองไม่กล้าลงน้ำ เปรียบเหมือนเด็ก ๆ กลัวการอาบน้ำ เพื่อน ๆ ก็เลยช่วยกันออกอุบายให้ป่อมแม่ได้ลงน้ำ ป่อมแม่สนุกสนานจากการเล่นน้ำ จากนั้นก็เลยเลิกตื่นกลัวน้ำ อาบน้ำได้สบายแฮ... (ป่อมแม่กลัวน้ำ)

ทักษะด้านความปลอดภัย

ประเด็นที่ส่งเสริมทักษะด้านความปลอดภัย (Safety Skill) แบ่งออกเป็นประเด็นย่อย ๒ ประเด็น คือ ๑. ความปลอดภัยจากสิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน รวมถึงจากสิ่งรอบ ๆ ตัว เช่น คน สัตว์เลี้ยง และอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ๒. ความปลอดภัยด้านสุขภาพร่างกาย เช่น ไม่ควรเข้าใกล้คนที่ไม่สบาย (เป็นหวัด) หรือ การเล่นก็ควรอยู่ในที่โล่งโปร่ง มีอากาศพอเพียง เป็นต้น รายละเอียดดังนี้

ความปลอดภัยจากเครื่องใช้/สิ่งรอบตัว (คน สัตว์เลี้ยง)

- หนูรู้นะ...

เตารีด ร้อนจี้จี้

ต้นไม้ ที่สูงสูง

มีด ของคมคม

พัดลม หมุนหมุน

ปลั๊กไฟ แหะรูรู

เตาแก๊ส พูฟู

ตะปู แหลมหลม

หนูรู้ว่า... อันตราย ! ไม่เล่นหรรอก (หนูรู้นะ ไม่เล่นหรรอก)

- สัมผัสปลอดภัย ให้ระวังไว้ พวกสิ่งเหล่านี้
มีดคม ๆ เข็ม ตะปู ไม้ปลายแหลม
ต้องหยิบต้องใช้ ดูให้ดี... ดี
ระวังไว้สิ ปลอดภัย... ปลอดภัย (สัมผัส...จับดู รู้สึกอย่างไร)
- อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย ! นำเสนอข้อความที่เด็ก ๆ อาจกระทำด้วยความไม่รู้ แล้ว
มีข้อความเตือนตามมา
แหยนิ้วเข้าไปในพัดลมที่หมุนตัว ๆ - อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย !
ใช้ไม้แคะหูแหยหูให้จิกจี้เหมือนที่แม่ทำ - อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย !
เอ๊ะ นั่นอะไร (เต้าปลั๊กไฟ) เหมือนหมูอู๊ด ๆ เลย ใช้ตะเกียบแหยดูซิ - อย่างนะ แบบนั้นมัน
อันตราย !
โผล่หน้าออกไปนอกรถที่กำลังแล่นฉิว - อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย !
เข้าไปซ่อนในรถบรรทุกดีกว่า เพื่อนจะได้หาไม่เจอ - อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย !
พวกสัตว์ซีเซ๊ว ต้องปลุกให้ตื่น ใช้กิ่งไม้แหยดูซิ - อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย !
- ถ้าสัตว์เลี้ยงพูดได้ หนูคิดว่ามันอยากพูดอะไรเอ่ย
" ทางไม่ได้มีไว้ให้ตึงนะจ๊ะ ! "
บางทีสัตว์เลี้ยงก็ตกใจกลัว
พวกมันคิดว่าหนูกำลังจะทำร้ายมัน
แม้ว่าหนูจะไม่ได้ตั้งใจเลยสักนิด
" แอ๊ะ !! " " แย้วว !! " " แห้ง !! "
นั่นเป็นอาการที่สัตว์เลี้ยงกำลังบอกว่า
" อย่างมาโดนตัวฉันนะ " (ทางไม่ได้มีไว้ให้ตึง)

ความปลอดภัยด้านสุขภาพร่างกาย

- ฮัดซีว ! ฮัดเซย์ ! หนูต้องทำยังไงเอ่ย
สั่งน้ำมูก เช็ด แล้วทิ้งลงถังขยะ
เพราะอะไรนะเธอ
ก็เพราะว่า เชื้อโรคไม่ได้มีไว้แบ่งปันนะซีจ๊ะ
" เชื้อโรคอาจทำให้เธอป่วยได้นะ "

...จู้บ ! จู้บ ! จูบนั้นดีทั้งให้และรับ

" แต่ไม่ใช่ตอนที่เธอป่วยนะ "

แล้วหนูจะทำยังไงดีเอ่ย

ถอยออกไป... แล้วส่งจูบ

แล้วก็รับจูบ

" นั่นแหละ ถูกต้อง ! " (เชื้อโรคไม่ได้มีไว้แบ่งปัน)

- สองพี่น้อง ไหมพูกับฟุฟ่าเล่นซ่อนหากันอยู่ในบ้าน แต่ฟุฟ่าหายไป ไหมพูจึงตามคุณแม่มาช่วยหา คุณแม่พบว่าฟุฟ่าใช้ผ้าคลุมโปงซ่อนอยู่ใต้เตียง อาการของฟุฟ่าคล้ายจะเป็นลมเพราะขาดอากาศหายใจ คุณแม่เลยต้องสอนลูก ๆ ว่า

ณ ที่โปร่งโล่งอากาศบริสุทธิ์

ดีที่สุดและแสนจำเป็น

คราวหน้าอย่าไปซ่อนเร้น

ที่อับทึบเช่นใต้ตู้ตั้งเตียง (จะเอ... ฟุฟ่า)

การควบคุมอารมณ์ตัวเอง

- บางคำพูดของหนูนั้นช่างแสนดี " ผมรักพี่ "
- แต่บางคำพูดของหนูก็ไม่ดีเลย " ไป ! ไปให้พ้น "
- ...คำพูดที่ร้ายกาจทำอะไรลงไปบ้างล่ะ
- คำพูดเหล่านี้ทำร้ายหูของเรา
- คำพูดเหล่านี้ทำร้ายความรู้สึกของเรา...
- เก็บคำพูดที่ร้ายกาจเอาไว้ข้างใน
- ถ้าคำพูดหลุดปากออกมาก่อนที่หนูจะห้ามทัน... "เฮ้ย ! "
- คำพูดอีกสองคำที่ต้องพูดก็คือ " พี่ขอโทษ "
- คำพูดสั้น ๆ เพียงสองคำนั้น สามารถช่วยได้มากทีเดียว (คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน)
- เวลาที่หนูโมโห เสียใจ หรือหงุดหงิด หนูอาจอยากกัดอะไรสักอย่าง
- แต่ฟันไม่ได้มีไว้กัดนะ " โอ๊ย ! กัดเจ็บจังเลย "
- เรามาทำอย่างนี้แทนเถอะนะ

ใช้คำพูด บอกผู้ใหญ่

พักผ่อนสักนิด

มากอดกันหน่อย

อืม... รู้สึกดีขึ้นตั้งเยอะ (ฟันไม่ได้มีไว้กัด)

- " โอ๊ย ! ตะเจ็บจังเลย " อูยยยยยย ! "

เท้าไม่ได้มีไว้เตะใครหรอกนะ

ถ้าหนูอยากเตะอะไรได้บ้าง

บอลลูกใหญ่...

บอลลูกเล็ก...

หรือโบว์ที่ร่วงลงมา

ถ้าใครเตะหนู หนูควรทำอะไร

บอกเขาว่า " เท้าไม่ได้มีไว้เตะใครนะ " (เท้าไม่ได้มีไว้เตะ)

- น้องข้าวซอบีให้คุณแม่อุ้มอยู่เป็นประจำ แม้จะเดินเองได้แล้วก็ยังจะให้คุณแม่อุ้ม วันหนึ่งน้องข้าวอุ้มตุ๊กตาหมีแล้วรู้สึกว่าหนักมาก น้องข้าวก็เลยคิดได้ว่า ตัวน้องข้าวหนักกว่าตุ๊กตาหมีเสียอีก แล้วยังจะให้คุณแม่อุ้ม จากนั้น น้องข้าวก็เลยรู้จักเดินเอง ไม่ร้องงอแงให้คุณแม่อุ้มอีกเลย (คุณแม่ขา อุ้มหน่อย)

- ชาวฟองแกะนั้นชื่อโมโห เพียงเพราะไม่ได้กินแอปเปิ้ลลูกที่ต้องการเท่านั้น เขาก็โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยง ความโกรธจัดทำให้ชาวฟองมีเขา เขี้ยว และเล็บ งอกออกมาคล้ายสัตว์ประหลาด ชาวฟองพาลเอากับทุกคนที่อยู่ใกล้ เขาระทึบเท้าอย่างรุนแรงจนแผ่นดินแยกออกจากกัน ตัวชาวฟองตกลงไปใต้ดินตามรอยแยก เขาต้องอยู่ในที่มืดมิดอย่างโดดเดี่ยว แต่ในที่สุดเมื่ออารมณ์สงบ ความโกรธก็หายไป ชาวฟองจึงได้กลับมาเล่นกับเพื่อนอีกครั้ง (ชาวฟองชื่อโมโห)

- ถึงเวลาที่หมีใหญ่สีน้ำตาลอย่างเจ.บี.ต้องเข้าถ้ำจำศีลแล้ว จึงจอกน้อยฟิกก็จะทำอะไรถ้าไม่มีเพื่อนชื่ออย่างเจ.บี.

" ตลอดทั้งวัน ฟิกก็เอาแต่บ่นหิมะ บั่น บั่น บั่น แล้วก็บั่น " เป็นรูปหมีตัวใหญ่

ฟิกก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น มันทั้งเหงา เศร้า และโดดเดี่ยว ความรู้สึกเหล่านั้นเริ่มเปลี่ยนเป็นความโกรธ มันคิดว่าถ้าเจ.บี.เป็นเพื่อนของมันแล้วละก็ ทำไมจึงปล่อยให้มันอยู่ตามลำพังนานขนาดนี้

แล้วฟิกก็เอาหิมะขว้างใส่ตุ๊กตาหิมะด้วยความโกรธ...

แต่แล้วฟิกก็ได้พบกับกระรอกหางฟู หางฟูช่วยปลอบฟิกก็ " ก็เขาจำเป็นต้องนอนหลับนี่ " ฟิกก็กับหางฟูกลายเป็นเพื่อนกัน ความโกรธของฟิกก็ค่อย ๆ หายไป... (ฉันจะทำอย่างไร ถ้าไม่มีเธอ)

- เมื่อแพชันทมหวกกลายเป็นของเก๋ไก๋ในป่า บรรดาสัตว์ต่างก็ชวนขวยหาหวมมาสวม แม้จะทำให้การใช้ชีวิตทุลักทุเล แต่พวกเขาก็ยังจะสวมหวมให้เหมือนกับสัตว์อื่น ๆ ครั้นพายุพัดหวมของพวกสัตว์ปลิวตกน้ำ สัตว์ทุกตัวต่างก็กระโจนลงน้ำเพื่อตามเก็บหวม แต่แล้วพวกเขาก็รู้ว่าการเล่นน้ำสนุกกว่าเป็นไหน ๆ จึงปล่อยให้หวมลอยน้ำไป เปรียบเสมือนเด็ก ๆ เห็นเพื่อน ๆ มีของเล่น ก็โยเยอยากจะมีเหมือนคนอื่นบ้าง เรื่องราวส่งเสริมให้เด็ก ๆ รู้จักควบคุมอารมณ์ ไม่เอาแต่ใจตัวเอง เพราะยังมีสิ่งอื่นที่สนุกและน่าสนใจมากกว่าการมีของเล่นตามแบบเพื่อน ๆ (ก็แค่หวมใบกระจิริด !)

การมีแรงจูงใจภายใน

การมีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจซึ่งมาจากความคิด ความสนใจ ความตั้งใจแน่วแน่ของตนเอง ทำให้แสดงพฤติกรรมออกมาโดยไม่หวังรางวัลหรือผลตอบแทนจากภายนอก หนังสือที่ส่งเสริมและแสดงให้เห็นถึงการมีแรงจูงใจภายใน เช่น

- เด็กน้อยหยอดเมล็ดแครอทลงในดิน ใคร ๆ ก็บอกว่าปลูกไม่ขึ้นหรอก ยิ่งงาก็ปลูกไม่ขึ้นหรอก แต่เด็กน้อยก็ยังรดน้ำ ถอนหญ้า ดูแลทุกวี่วัน เผื่อวันที่ยอดแครอทจะงอกขึ้นมาด้วยความมุ่งมั่น และแล้ววันหนึ่ง ต้นแครอทก็งอกขึ้นมาจริง ๆ สมดังที่เด็กน้อยตั้งหน้าตั้งตารอคอย (เมล็ดแครอท)
- เธอเป็นเพียงนักร้องจอกเทศ แต่เธอก็มีเสียงร้องที่ไพเราะมากเลยละ เป็นเสียงร้องที่หวานจับใจ... วันหนึ่ง นักร้องจอกเทศออกเดินทางไกลไปหากระรอกเพื่อนรัก ระหว่างทาง ได้พบสัตว์ต่าง ๆ ที่กำลังไม่สบายใจ เธอจึงร้องเพลงปลอบใจพวกเขา แต่พวกสัตว์ต่างก็กำลังวุ่นวายกับปัญหาของตัวเองจึงไม่มีใครสนใจ " งั้นฉันร้องเพลงเพราะ ๆ ให้เธอฟังนะ เธอจะารู้สึกดีขึ้น " อีกาบอกอย่างหงอย ๆ " ฉันไม่อยากฟังเพลงอะไรทั้งนั้น ! " ...กระต่ายบอกอย่างหงุดหงิด " ฉันไม่อยากฟังเพลงของเธอ ฉันจะรีบหาดินสอของฉัน "

นกกระจอกเทศยังคงมุ่งมั่นที่จะแสดงความเห็นอกเห็นใจด้วยการร้องเพลงปลอบประโลมพวกเขา โดยมีได้หวังผลตอบแทนใด ๆ แม้จะไม่มีใครสนใจ เธอก็ยังคงทำของเธอต่อไป... เมื่อสัตว์ต่าง ๆ จัดการกับปัญหาของตัวเองได้แล้ว ต่างก็กลายมาเป็นเพื่อนของนกกระจอกเทศ เธอมีความสุขมากที่ได้เพื่อนใหม่อีกมากมาย **(นกกระจอกเทศซีเเหงา)**

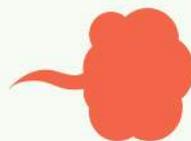
- ยักษ์ม่วงกับยักษ์เหลือง สร้างสนามเด็กเล่นไว้บนภูเขา เผื่อวันที่เด็ก ๆ จะขึ้นมาเล่น แต่ก็ไม่มีใครกล้ามา เมื่อน้ำท่วมที่อยู่ของยักษ์ทั้งสอง พวกเขาจึงย้ายไปอยู่ด้านหลังภูเขา จากนั้นมา เด็ก ๆ ก็กล้าขึ้นมาเล่นที่สนามเด็กเล่นบนเขา ยักษ์ทั้งสองมีความสุขมากที่ได้ยินเสียงหัวเราะใส ๆ ของเด็ก ๆ ทุกวัน เรื่องราวที่สื่อให้เห็นความมุ่งมั่นของผู้ใหญ่ (ยักษ์) ที่อยากให้เห็นเด็ก ๆ มีความสุข **(ยักษ์สองตน)**
- วันหยุด เด็กชายข่าวโพดคิดถึงคุณครูและเพื่อน ๆ ที่โรงเรียนเหลือเกิน ข่าวโพดจึงวาดรูปห้องฟ้าที่บ้าน ตั้งใจว่าจะเก็บภาพแห่งความสุขไปฝากทุกคนที่โรงเรียน จากนั้น ข่าวโพดก็วาดรูปดอกทานกยูงที่ร่วงอยู่หน้าบ้าน แล้ววาดรูปอื่น ๆ อีกหลายรูป คุณพ่อช่วยเย็บรวมเป็นเล่มให้ คืนนั้น ข่าวโพดนอนกอดบันทึกวันหยุดของตัวเองอย่างมีความสุข "อยากให้ถึงวันไปโรงเรียนเร็ว ๆ จังเลยครับ " ข่าวโพดจะได้เอาภาพแห่งความสุขไปฝากทุก ๆ คน... **(บันทึกวันหยุด)**
- ช้างเบิ้ม จากป่าเข้าเมืองมาทำงาน แต่ทำอะไรก็ออกมาทีขึ้นใหญ่เมื่อเริ่มเท็ม เกินความพอดี จนถูกเจ้าของร้านไล่ออก ไม่ว่าจะเป็ขนม จาน รองเท้า เปียโน หรือรถยนต์ แม้ช้างเบิ้มจะถูกปฏิเสธด้วยการไล่ออก แต่ช้างเบิ้มก็ยังคงมุ่งมั่นหางานทำต่อไปไม่ย่อท้อ สุดท้าย สิ่งของที่ช้างเบิ้มทำไว้แบบเกิน ๆ กลับกลายเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับเด็ก ๆ ช้างเบิ้มมีความสุขมาก... **(อนุบาลช้างเบิ้ม)**
- นกขมื่นมุ่งมั่นสร้างรังด้วยความพิถีพิถัน เพื่อน ๆ มาชวนไปเล่นก็ไม่ไป ในที่สุดก็ได้รังที่แข็งแรง เมื่อเกิดพายุใหญ่ รังของนกอื่น ๆ ถูกพัดพังเสียหาย มีเพียงรังของขมื่นที่ต้านพายุได้ เพื่อน ๆ แปลกใจขอให้ขมื่นช่วยแนะวิธีสร้างรัง ขมื่นบอกเพื่อน ๆ ว่า "ฉันไม่ได้มีวิเศษอะไรหรอก ขอมีเพียงความตั้งใจและความพยายามก็พอ... แล้วต้องมุ่งมั่นทำจนกว่าจะสำเร็จด้วยนะ " **(ขมื่นมั่น ขยันยิ่ง)**
- มนุษย์หิมะผู้ใจดี เสียสละสิ่งต่าง ๆ บนตัวของเขา เพื่อให้ผู้อื่นได้นำไปใช้ประโยชน์ เช่น ให้จมูกแครอตแก่กระต่ายผู้หิวโหย ให้หมวกและผ้าพันคอแก่เด็กน้อยผู้หนาวเหน็บ แม้ว่า

หุ่่นไ่ล่อกาจะเตื่อนเขาว่า หากให้ของแก่ผู้อื่นเสียหมด ตัวเองก็จะหมดคุณค่าไปด้วย แต่มนุษย์หิมะก็ยังมีมุ่งมั่นและมีความสุขกับการให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (มนุษย์หิมะกับหุ่่นไ่ล่อกา)

ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น

หนังสือที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบสืบค้น (Discovery Learning) คือหนังสือที่นำเด็ก ๆ ไปสู่การใฝ่รู้ เกิดความสงสัยและสนใจใคร่รู้ เกิดคำถาม และอยากสืบค้นหาคำตอบในเรื่องต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น

- คนสุขภาพดี ตดครั้งละ ๑๐๐ มิลลิลิตร
๑๐๐ มิลลิลิตร เท่ากับครึ่งขวดนม
คนตดครั้งละ ครึ่งขวดนม
ใน ๑ วัน คนเราตดประมาณ ๕๐๐ มิลลิลิตร
คนตดวันละ ครึ่งขวดนม ๕ ขวด (ตด)
- ทำไมผู้ชายไม่ใส่ยกทรงล่ะ
ทำไมเต้านมของผู้หญิงถึงโตล่ะ
น้ำนมของแม่ เกิดขึ้นได้อย่างไรนะ
ทำอย่างไรน้ำนมจึงจะหลั่งออกมาจากเต้านมของแม่ล่ะ (ความลับของเต้านม)
- ลูกนอนอนในรัง ค้างคาวนอนในรังหรือเปล่า...
ลูกหมูนอนในเล้า แล้วเต่าล่ะ นอนอย่างไร (ขอหนูหลับหน่อย)
- หมุนตัว คาถาวิเศษ ใช้เทคนิคพิเศษให้ภาพจับหมุนเล่นได้ ๓๖๐ องศา สัตว์แต่ละชนิดมีอย่างละ ๔ ตัว หันหน้าไปทิศทางเดียวกัน ๓ ตัว ส่วนอีกตัวหนึ่งหันไปในทิศทางตรงกันข้าม เมื่อบรรดาสัตว์แต่ละกลุ่มต้องคาถาของแม่หมด ต่างก็หมุนตัว ตัว ตัว และมีนง จะมีตัวหนึ่งในแต่ละกลุ่มที่ต้องหลงทางเพราะหันหน้าไปต่างทิศจากเพื่อน ๆ แล้วแม่หมดก็จับตัวนั้นไป ส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกตความแตกต่างของทิศทางซ้าย - ขวา และหาคำตอบจากการสังเกตนั้น
- เอ๊ะ ! หางของใคร เสนอภาพหางของสัตว์หลากหลายชนิด พร้อมกับถามเด็ก ๆ ว่า " เด็ก ๆ รู้ไหม หางของใครเอ่ย " ให้เด็ก ๆ ลองตอบว่าเป็นสัตว์อะไร ก่อนที่จะพลิกหน้าไปพบกับภาพเฉลยที่เติมตัวของสัตว์ชนิดนั้น ผูกให้เด็กรู้จักสังเกตความแตกต่างของสัตว์จาก " หาง "

- หนังสือสัมผัส ชุดภูมิปัญญาไทย ใช้วัสดุของจริงมาประกอบภาพวาด ไม่ว่าจะเป็นผ้าไหมไทย ผ้าขาวม้า เชือกป่าน กระดาษสา ฯลฯ พร้อมคำกลอนบรรยายว่าวัสดุเหล่านั้นมาจากไหน หรือนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้จากการสัมผัสจากของจริง

ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล

ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Skill) คือความสามารถในการรู้จักและเข้าใจความต้องการต่าง ๆ ของคนที่เกี่ยวข้องด้วย การแสดงออกถึงความเอาใจใส่ ความเอื้ออาทรระหว่างกัน ทั้งในระดับของเพื่อน และระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ตัวอย่างหนังสือที่ส่งเสริมด้านทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล เช่น

- หนังสือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชุดก้าวแรกสู่การเรียนรู้ ซึ่งมีตัวละครเอกคือกระต่ายน้อยบิลลี ได้รับการคัดสรรมา ๓ เรื่อง คือ การผจญภัยของบิลลี แครอทยักษ์ของบิลลี และวันหยุดของบิลลี ทั้ง ๓ เรื่อง ล้วนส่งเสริมในประเด็นนี้ และสื่อให้เห็นว่าเพื่อน มิตรภาพ การอยู่ร่วมกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คือจุดเริ่มต้นของสังคมแห่งความสุข
- มาเล่นด้วยกันนะ บอกกับเด็ก ๆ ว่า เราควรเคารพต่อทุกชีวิตที่อยู่รอบตัว รวมทั้งความสงบจะนำมาซึ่งความสุขแก่ทุกชีวิต เรื่องราวของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างเด็กหญิงกับบรรดาสัตว์ เมื่อเด็กหญิงไปเดินเล่นในทุ่งนายนามเช้า เธอพบกับสัตว์ต่าง ๆ และพยายามจะจับสัตว์เหล่านั้นให้มาเล่นด้วย แต่พวกสัตว์ต่างก็หนีไปกันหมด เธอจึงนั่งอยู่คนเดียวริมน้ำเมื่อเธอนั่งนิ่ง ๆ เงียบ ๆ สัตว์เหล่านั้นก็กลับมาหาเธอ แม้แต่ลูกกวางก็ยังมาเลียหน้าเธอ " หากจะจับมัน ฉันก็ทำได้ แต่ฉันไม่เคลื่อนไหว และไม่พูดอะไร " เด็กหญิงมีความสุขมาก เพราะสัตว์ทุกตัวมาเล่นกับเธอแล้ว
- กุ้งกิ้งเห็นยายนวลซึ่งอยู่บ้านตรงข้าม เดินหัวข้าวหลามมาเต็มตะกร้า

กุ้งกิ้งรีบเดินออกไป

พอเดินถึงบ้านยายนวล

วางของแล้วเดินเข้าไป

กุ้งกิ้งช่างมีน้ำใจ

" หนูช่วยถือให้นะจะยายจ๋า "

ก็เห็นตาม้วนกำลังตากผ้า

" หนูช่วยตากให้นะจะตาจ๋า "

ตายายจึงให้ข้าวหลามกลับมา

อาตัมร้องทักเสียงใส
กุงกิงรียยกมือไหว้

จากบ้านถัดไป ประตูลีฟ้า
พร้อมกล่าวทักทาย " สวัสดีค่ะ "

(กุงกิงรักเพื่อนบ้าน)

- สวัสดี... สวัสดี แม่หมีสอนไว้
เวลาพบใคร ทักไป " สวัสดี "
ปู้ย่าตายาย มากมายน้องพี่
พบกันทุกที " สวัสดี " ทุกคน
ทักกันไม่ยาก เอ่ยปากสักหน
" สวัสดี " มีผล คนรักมากมาย

(สวัสดี...สวัสดี)

- ทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่
ไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิด
เริ่มด้วยการยิ้มให้กันทีละนิด
เขยิบเข้าไปใกล้ซิดอีกสักหน่อย
แล้วเอ่ยทักทาย " สวัสดี
ฉันขอเล่นด้วยคนสิ ได้ไหม
ฉันมีของเล่นด้วยล่ะ นี่ไง
มาสิ มาเล่นด้วยกัน "

...มาเถอะ มารูจักโลกที่แสนเบิกบาน

หาประสบการณ์ให้ตัวเอง

บอกตัวเองเสมอ ๆ ว่าเธอนั้นเป็นคนสำคัญ

เธอเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ที่ดีกับทุก ๆ คน

อย่ากลัวการพูดจากับใครทุกคน และจงเชื่อมั่นในตัวเอง (เด็กขี้อาย)

การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

เป็นการแสดงพฤติกรรมในลักษณะที่ร่วมแรงร่วมใจกัน ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน บางเรื่องมีนัยยะแสดงถึงความสามัคคีในการทำงาน ตัวอย่างหนังสือที่

ส่งเสริมในประเด็นของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น

- หัวผักกาดที่คุณตาปลูกไว้กลายเป็นหัวผักกาดยักษ์ คุณตาพยายามถอนหัวผักกาด แต่ดึงเท่าไรหัวผักกาดก็ไม่หลุดออกมาจากพื้นดิน ยายมาช่วยดึง หัวผักกาดก็ยังไม่หลุด หลาน หมา แมวและหนู ต่างก็ทยอยกันมาช่วยคุณตาดึงหัวผักกาด เมื่อร่วมแรงแข่งขัน ในที่สุดก็ดึงหัวผักกาดออกมาจากพื้นดินได้สำเร็จ

หนูดึงแมว

แมวดึงหมา

หมาดึงหลาน

หลานดึงยาย

ยายดึงตา

ตาก็ดึงหัวผักกาด

ฮุยเลยฮุย เอ้า ฮุยเลยฮุย ฮีบ...

ไชโย !

หัวผักกาดหลุดออกมาแล้ว ! (หัวผักกาดยักษ์)

- เต่าอยากลองชิมพระจันทร์ จึงเดินขึ้นไปยอดเขา แต่เขย่งขาอย่างไรก็ไม่ถึงพระจันทร์ สัตว์อื่น ๆ ทยอยออกมาช่วย ด้วยการต่อกันสูงขึ้น ๆ สุดท้ายก็บีพระจันทร์ออกมาชิมได้สำเร็จ ...เมื่อลงมาถึง จึงเหยียบบนหลังหมาจิ้งจอก หมาจิ้งจอกเหยียบบนหลังสิงโต สิงโตเหยียบบนหลังม้าลาย ม้าลายเหยียบบนหลังยีราฟ ยีราฟเหยียบบนหลังช้าง ช้างเหยียบบนหลังเต่า แล้วเอื้อมไปจับพระจันทร์... (พระจันทร์อร่อยไหม)

- ในร้านขายขนมแห่งหนึ่ง กลุ่มขนมไทยกับกลุ่มขนมฝรั่งมั่วแต่ทะเลาะกันว่าใครเป็นฝ่ายทำให้ร้านขายดี แต่ขณะที่พวกขนมทะเลาะกันอยู่นั้น พวกมดก็ยกขบวนขึ้นมาจู่โจม ขนมทั้งสองกลุ่มจึงร่วมแรงร่วมใจกันต่อสู้กับมด จนมดต้องล่าทัพกลับไป ขนมทั้งสองกลุ่มจึงกลับมาปรองดองกันที่สุดในที่สุด (สงครามขนมหวาน)

- ควายน้อยไล่กเี้ยงไม่ให้มาเกาะบนหลังของตัวเอง แต่เี้ยงก็ให้เหตุผลว่าที่มาเกาะก็เพื่อช่วยกำจัดเห็บที่กัดเจ็บบนหลังให้ ควายน้อยจึงยอมให้เี้ยงเกาะหลังตัวเองได้อีก ทั้งคู่กลายเป็นเพื่อนกันจากความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

" ที่มาเกาะหลัง ก็หวังขอแบ่ง "

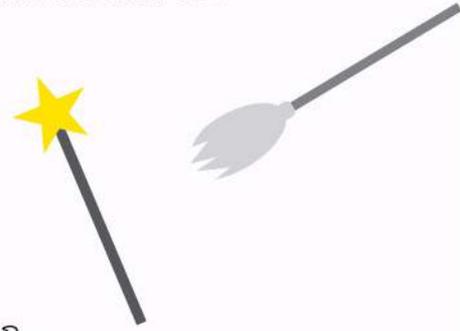
จิกกินแมลง	ตามแข่งตามตัว... "
ร้องอ้อ...เสียงอ้อย	ควายน้อยเคอะเขิน
งกก เงินเงิน	เดินมาขอบใจ
บอกว่า " ตัวเห็บ	กัดเจ็บรู้ไหม
เอี้ยงช่วยฉันไว้	กลับไม่เคยรู้
เป็นเพื่อนกันนะ	เอะอะเมื่อครู
เพราะตกใจอยู่	จึงขู่เสียงดัง " (เป็นเพื่อนกันนะ !)

ส่งเสริมจินตนาการ

- หนังสือที่เล่นกับตัวเลขไทย จินตนาการตัวเลขให้เป็นภาพต่าง ๆ
 " เราอยู่ที่ไหน จะกลับบ้านได้อย่างไร " ตัวเลขบางตัวร้องให้
 " อย่าตกใจ... อย่าตกใจ " เลข ๕ ปลอบเพื่อน ๆ " ฉันจำทางกลับบ้านได้ ตอนที่แม่มดเสก
 ให้พวกเราหลับ นางลืมนึกไปว่าฉันมีสองตา " เลข ๕ อธิบาย
 พวกตัวเลขเดินทางมาจนถึงชายป่า แต่ทว่ามีกองไฟกองใหญ่ลุกโชนขวางทางออกอยู่
 " พวกเราต้องช่วยกันหาหน้ำมาเติมฉันให้เต็ม ฉันจะเอาไปดับไฟเอง " เลข ๒ ผู้มีรูปร่างคล้าย
 กาน้ำกล่าว
 ...ตัวเลขเดินทางมาถึงบ้าน... แต่ทว่าโต๊ะเขียนหนังสือสูงเกินไป
 " เอาอย่างนี้ ฉันมีวิธีแล้ว " เลข ๙ กล่าวอย่างดีใจ " พวกเธอเห็นสปริงที่ตัวฉันไหม เราต้อง
 กระโดดสูง ๆ แล้วดึงตัวขึ้นไป... " (ตัวเลขไทยโก๊ะเขี้ยว)
- คุณตาแก่่ง แก่่งทุกวัน หนวดของคุณตาก็ยาวขึ้น ยาวขึ้นทุกวัน คุณตาจึงต้องหาวิธีอยู่กับ
 หนวดยาวของคุณตา
 " เอ๊ะ ! ใช้หนวดกวาดบ้านก็ได้... "
 " เอ๊ะ ! ใช้หนวดถูบ้านก็ได้... "
 คุณตายังใช้หนวดเป็นพู่กันวาดรูป
 ใช้หนวดยาวชุน้ำไปดับไฟที่ไหม้หญ้า
 หนวดยาวของคุณตาใช้เล่นดนตรีได้ด้วย
 คุณตาสีหนวดเป็นเพลงไพเราะหลายเพลง (คุณตาหนวดยาว)

- คืนหนึ่ง ขณะพระจันทร์ลอยขึ้นบนท้องฟ้า ดวงกลมโตสว่างขาวนวลอยู่นั้น พวกสัตว์ทั้งหลายต่างก็ออกมาเฝ้าดูพระจันทร์กันเต็มไปหมด สัตว์แต่ละชนิดต่างก็จินตนาการถึงอาหารโปรดของตัวเอง แล้วต่างก็ไต่ขึ้นไปบนภูเขา เพื่อจะชมพระจันทร์... (พระจันทร์อร่อยใหม่)
- โคลทิลดา ผู้ซึ่งไม่ใช่ทั้งนางฟ้าและแม่มด ไต่ขึ้นไปบนพีระมิดของทั้งนางฟ้าและแม่มด เธอไต่สูงขึ้นไป สูงจน... ยอดหมวกแตะถึงดวงดาวเลยล่ะ
แล้วยอดที่ชี้แหลมนี้แหละ ที่ไปจิ้มโดนดวงดาว...
พวกดวงดาวรู้สึกจ๊กจ๊ก จึงพากันหัวเราะ
หัวเราะจน... ลอยอยู่บนฟ้าไม่ไหว
ก็เลยร่วงลงมาใส่พวกนางฟ้าและแม่มด (แม่มดกับนางฟ้า)
- เมื่อกลุ่มขนมถูกพวกมดจู่โจม " พวกเรารีบหนีเร็ว " ทองม้วนตะโกนบอก...
ฝอยทองรีบคลายตัวเป็นเชือกพันลูกซุบ ส่งลงพื้นอย่างรวดเร็ว... แล้วฝอยทองก็เหวี่ยงตัวไปช่วยดึงขนมพายลงมา
พวกคุกกี้ร้องไห้กันกระจองอแง ไม่กล้ากระโดดลงจากโต๊ะเพราะกลัวแตก วุ้นมะพร้าวไปจู่เยลลีมาแล้วบอกว่า " คุกกี้กระโดดลงมาเลย ฉันกับเยลลีตัวนี้ม " คุกกี้เลยกระโดดลงมาบนวุ้นมะพร้าวและเยลลีอย่างปลอดภัย
ฝายทองหยอดรีบแบ่งตัวกลายเป็นขนมไข่แมงดาที่เหมือนกระสุนเล็ก ๆ ยิงใส่พวกมด...
ทองม้วนวิ่งไปต่อตัวกับโดนัท ทำเป็นรถให้จ่ามงกุฎขึ้นนั่ง จ่ามงกุฎคว้าตัวฝอยทองไปด้วย
จ่ามงกุฎเหวี่ยงฝอยทองไปพันตัวขนมหน้าवल แล้วดึงกลับมาจนได้... (สงครามขนมหวาน)
- สามนักสู้ สร้างจินตนาการจากอุปกรณ์สำหรับการแปร่งฟันให้พูดจาและเคลื่อนไหวได้ แปร่งสีฟันเป็น " ขนมเเมน " หลอดยาสีฟันเป็น " ฟองขาว " และแก้วน้ำเป็น " ถ้วยโย " ทั้งสามเป็นพนักงานหน่วยลาดตระเวนรักษาความปลอดภัยในน่านน้ำกลางหุบเขาสีขาว ซึ่งก็คือในช่องปากและฟันนั่นเอง
- นับหนึ่งถึงอร่อย นำภาพของขนมต่าง ๆ มาจินตนาการเป็นสิ่งของต่าง ๆ พร้อม ๆ ไปกับการสอนนับจำนวน เช่น จินตนาการขนมตาลให้เป็นฟูก " นั่งนอนได้สุขใจจริง " หรือขนมพายฝ้าย ก็จินตนาการให้เป็น " บอลลูกใหญ่ ล่องลอยไปในนภา " เป็นต้น

การใช้ภาษา/การนับจำนวน

- คุณแต่่าพูดเพราะ ชักชวนเด็ก ๆ ให้พูดจามีหางเสียง (ครับ/ค่ะ) พร้อม ๆ ไปด้วยไปกับสื่อถึงผู้ใหญ่ให้เป็นต้นแบบที่ดีให้กับเด็ก ๆ เนื้อหาสอนเด็ก ๆ ให้รู้จักคำทักทาย " สวัสดีครับ/ค่ะ " มีผู้ให้ของก็รู้จักพูด " ขอขอบคุณครับ/ค่ะ " หรือเมื่อทำผิดก็ควรจะ " ขอโทษครับ/ค่ะ "
- เอ๊ะ ! ทางของใคร มุ่งให้เด็กรู้จักและเข้าใจคำอุทาน ซึ่งเป็นคำที่ไม่มีคำแปลเหมือนคำอื่น ๆ " อ้าว ! นี่ทางใคร " " อ๊ะ ! กระดิกได้ " " อู๊ย ! ทางยาวเรียว " " อู๊ย ! อู๊ย ! เชิญดูเชิญดู " ฯลฯ
- ข้าวไข่เจียว เดี่ยวเดี่ยวอร่อยจัง นำเสนอถ้อยคำที่ให้เสียง ให้ความรู้สึก จากกิจกรรมในเรื่อง (การเจียวไข่) " เหน้มน้ำมันลงกระทะ... ฉ่า ! " " รอจนกระทะร้อน... จี๋ ! " " เทไข่ใส่ผัดลงไป... ฉู่ ! " " ใช้ตะหลิวพลิกไข่... ฉับ ! "
- ม้าน้อยร้องเพลง ให้เด็กได้รู้จักกับเสียงร้องของสัตว์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น พ่อไก่เสียงเพราะ " เอ๊ก อี้ เอ๊ก เอ๊ก " แม่เป็ดเสียงดัง " ก๊าบ ก๊าบ ก๊าบ ก๊าบ " ลูกแกะขนปุย " เบ๊ะ เบ๊ะ เบ๊ะ เบ๊ะ " แม่วัวเสียงใหญ่ " มอ มอ มอ มอ " เจ้าหมูขี้เซา " อู๊ด อู๊ด อู๊ด อู๊ด " และ ม้าน้อยที่อยากจะร่วมร้องเพลง " อี้ อี้ อี้ อี้ "
- ลูกเจี๊ยบ ๕ ตัว สอนนับจำนวนจาก ๑ ถึง ๕ พร้อม ๆ ไปด้วยไปกับให้เด็กรู้จักสังเกตความแตกต่างระหว่างลูกเปิดกับลูกไก่ ไปเดินเล่น สอนนับเลขจาก ๑ ถึง ๑๐ จากจำนวนสัตว์และสิ่งของที่เด็กหญิงพบตามรายการขณะเดินเล่นในสวน เช่นเดียวกับ เม่นหลบฝน ให้เด็กนับจำนวนโดยใช้สัญลักษณ์เป็นจุดกลมเท่ากับจำนวนสัตว์ที่ปรากฏในหน้ากระดาษ จาก ๑ ถึง ๑๐ นับหนึ่งถึงร้อย มุ่งให้รู้จักตัวเลขไทยพร้อม ๆ ไปด้วยกับขนมของไทย ๑๐ ชนิด แต่ละชนิดเพิ่มจำนวนขึ้นทีละหนึ่ง ๆ จนครบสิบ

ประหัต

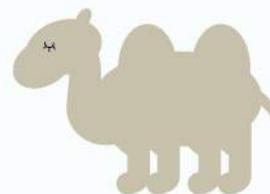
- กลุ่มคนแคระที่ดูแลป่าดินสอพากันไปร้องเรียนเทวดา เนื่องจากป่าเริ่มโล้นเพราะเด็ก ๆ ใช้ดินสอแบบไม่รู้คุณค่า เทวดาจึงมาหาคุณครูและตกลงกันว่าถ้าเด็ก ๆ รู้จักใช้ดินสออย่างประหัต เทวดาจะให้พรหนึ่งประการ เมื่อเทวดากลับมาอีกครั้ง ปรากฏว่ามีเพียงกระต่ายน้อยจอมประหัตเท่านั้นที่ยังเหลือดินสออยู่ " ดินสอแห่งสันจิตจู้ ก็ยังใช้อยู่ไม่บ่นสักแอะ " เทวดาให้ขอพรได้หนึ่งอย่าง ถ้ากระต่ายวาดอะไรก็จะเป็นจริงตามนั้น กระต่ายจึงวาดรูปป่า

- ของคนแคระ " ปากลับสมบุญอีกครา ทุกตัวยิ้มร่ากระโดดเตี๊ยะเตี๊ยะ " ส่วนพวกคนแคระ
 " สุขใจได้ปากกลับคืน ร้องเพลงครีกครีน ตบแปละ ตบแปละ " (เป๊าะเป๊าะ อย่าใช้เยอะเยอะ)
- " ทำไมแม่ไม่ใส่ผ้าอ้อมสำเร็จรูปให้มีญาติ์ครับ " ลูกหมีจอน้อยถาม
 " ไม่ต้องใส่หรอกจ้ะ อากาศร้อนอย่างนี้ น้องจะได้สบายตัว " คุณแม่ตอบ
 " ถ้าเราใส่ผ้าอ้อมสำเร็จรูปน้อยลง ก็จะทำให้เกิดขยะน้อยลงด้วย ถือเป็นการช่วยโลกไ้จ้ะ " คุณแม่อธิบาย (มลาดขยะกันเถอะ)
 - ดวงอาทิตย์กับดวงจันทร์ให้พวกสัตว์ต่าง ๆ ช่วยกันคิดวิธีทำให้โลกสวยงามน่าอยู่ เพื่อให้
 คาถาของแม่มดเสื่อม บรรดาสัตว์ต่างก็เสนอความเห็น
 " ใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดสิ โลกจะได้ร้อนน้อยลง " ช้างบอก
 " ดัดแปลงของที่ไม่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ใหม่สิ ลดขยะ ลดการทำลายธรรมชาติด้วย " กระจ่ายเสนอ (หมุนตัว คาถาวิเศษ)
 - ฉันทะเก็บบังนะ ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่ ออมสินฟักทอง และ อูฐออม ล้วนเป็นหนังสือ
 ที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการส่งเสริมเรื่องการหยุดด้วยการออม " รู้เก็บ รู้ใช้ " สามเรื่องแรก
 นำเสนอในเรื่องของการเก็บออมเงินโดยตรง ส่วน อูฐออม ใช้ภาพของบ่อน้ำในทะเลทราย
 แทนทั้งเรื่องของการจำนวนเงินและสิ่งของอื่น ๆ ในลักษณะของการล้อจากคำว่า " อดออม "

มีวินัย

- หมีน้อยใส่เสื้อกันหนาวเข้ามาในบ้าน ทำให้รู้สึกร้อน
 ลองทายสิว่า หมีน้อยต้องการอะไร ?
 หมีน้อยต้องการถอดเสื้อกันหนาวออก
 แต่ก็ไม่มีสิ่งที่จะแขวนเก็บเอาไว้ในตู้เสื้อผ้า (ความต้องการของหมีน้อย)
- ค้างคาวที่ไม่ยอมไปเรียนหนังสือ ชอบนอน ชอบดูทีวี และเล่น ในตอนต้นเรื่อง เมื่อประสบ
 อุบัติเหตุและได้รับความเอื้ออาทรจากเพื่อน ๆ ในที่สุดค้างคาวก็ซาบซึ้งและสำนึก กลับตัว
 กลับใจมาเรียนหนังสือ รู้หน้าที่ของตัวเอง

ค้างคาวค้างคิน ไม่ขึ้นพ่อแม่
 ขยันแน่น่วน ทำทำทำทำ

ค้ำคาวค้ำคั้น ตื่นมาทุกคำ
ขยันประจำ ทำหน้าที่ตน (ค้ำคาวค้ำคั้น)

- แม่ मदจอมเกร มีนิสัยชอบแก้มเด็ก ๆ ทุกคืนนางจะชี้ไม้กวาดเหาะมาแอบดูตามหน้าต่างว่ามีของอะไรบ้างที่ถูกวางทิ้งไว้ และขโมยเอาไปซ่อน เพราะเวลาที่เด็ก ๆ ตื่นขึ้นมาหาของไม่เจอแล้วร้องไห้ แม่ मदจะดีใจเป็นที่สุด แต่ถ้าของสิ่งนั้นเก็บไว้เข้าที่ จะมีเวทมนตร์แม่บ้านคุ้มครอง แม่ मदไม่สามารถแตะต้องของเหล่านั้นได้...
...เด็กชายคิด " ฉันไม่น่าลืมวางสมุดไว้บนโต๊ะเลยเชียว ดีละ ที่นี้พ่อเขียนเสร็จ ฉันจะเก็บสมุดกลับบ้านไว้ในกระเป๋า..." (ตัวเลขไทยไก่เขียว)

" มีวินัย " เป็นประเด็นที่พบน้อยที่สุดในจำนวนหนังสือคัดสรรทั้งหมด

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การส่งเสริมให้รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายความว่า ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์รอบ ๆ ตัว รู้จักเปรียบเทียบความเหมือน ความต่าง และประเมินสถานภาพหรือสภาพการณ์ของสิ่งต่าง ๆ

- บรรดาสัตว์ในป่าต่างวิ่งกันซุลมุนจนป่าป่วน เมื่อได้ยินกระต่ายร้องตะโกนว่าฟ้าถล่ม ให้รีบหนี ขณะที่สัตว์น้อยใหญ่กำลังวิ่งหนีกันอยู่นั้น ก็บังเอิญได้พบกับแม่ช้าง แม่ช้างฟังเรื่องราวแล้วจึงชวนพวกสัตว์ไปดูที่เกิดเหตุ ปรากฏว่าที่แท้ก็เป็นเพียงลูกตาลหล่นลงมาจากต้นเท่านั้น แม่ช้างจึงเตือนเด็ก ๆ ว่า " จะเชื่ออะไร ต้องพินิจ พิจารณา " (กระต่ายตื่นตูม)
- เรื่องราวอาร์ตี้ ลูกสิงโตที่พ่อพร่ำสอนให้รู้จักจับกระต่ายเป็นอาหาร กับจูลี่ ลูกกระต่ายที่พ่อบอกว่าศัตรูตัวร้ายก็คือสิงโต ถ้าเจอต้องรีบหนีให้ไกล ทั้งคู่มองปัญหาพบกัน และเล่นด้วยกันอย่างสนุกสนาน เมื่อแยกย้ายกันกลับบ้าน ต่างก็บอกกับพ่อของตัวเองว่า
" ผมไม่เจอกระต่ายนำกินเลยฮะ ผมเล่นกับเพื่อนใหม่ตลอดบาย... "
" หนูไม่เจอสิงโตตัวร้ายเลยค๊ะ หนูแค่เล่นกับเพื่อนใหม่... "
พ่อของทั้งสองต่างก็ประหลาดใจว่า สิงโตกับกระต่ายจะเป็นเพื่อนกันได้ยังไง (เรามาเป็นเพื่อนกันนะ)

- โคลทิลดาอยู่ในป่าที่มีทั้งนางฟ้าและแม่มด แต่เธอดูไม่เหมือนนางฟ้า และไม่เหมือนแม่มด จึงไม่มีใครยอมให้เธอเล่นด้วย เมื่อแม่มดกับนางฟ้าแข่งกันต่อตัวเป็นพีระมิด จึงให้โคลทิลดาเป็นคนตัดหิน แต่หมวกแหลมของโคลทิลดาไปที่ถูกดวงดาว ดวงดาวจี้จี้หล่นลงมาจากราวนี้ก็เลยดูกันไม่ออกว่าใครเป็นนางฟ้า ใครเป็นแม่มด... ก็เหมือนที่พวกเราเป็นอยู่นี้แหละ คือเป็นนางฟ้านิดหน่อย และเป็นแม่มดนิดหนึ่ง ใจล่ะ ! (แม่มดกับนางฟ้า)
- ลุงเพียงปลุกมะเขือเทศ มะเขือเทศโตขึ้น - โตขึ้น จนกลายเป็นมะเขือเทศยักษ์ โตเท่าบ้านของลุงเพียง แม้ลุงพอจะเตือนให้เก็บมะเขือเทศได้แล้ว แต่ลุงเพียงก็ไม่เชื่อ อยากให้มะเขือเทศโตขึ้นอีก - โตขึ้นอีก แต่แล้วมะเขือเทศก็แตก โพละ ! บ้านลุงเพียงพัง ลุงพอและเพื่อนบ้านต่างก็มาช่วยกันซ่อมบ้านให้ลุงเพียง ต่อมาเริ่มปลุกมะเขือเทศใหม่ ลุงเพียงบอกว่า " ขอผลเล็ก ๆ ธรรมดาที่พอแล้วล่ะ " หนังสือแทรกคำถามไว้ช่วงท้าย " เธอคิดว่า ทำไมลุงเพียงถึงไม่อยากได้มะเขือเทศยักษ์แล้วล่ะ ช่วยบอกหน่อยสิจ๊ะ " (มะเขือเทศยักษ์)

ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง

ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง (Self Esteem) คือความรู้สึกที่ดีกับตัวเอง ภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง มีความมั่นใจว่าตัวเองสามารถประสบผลสำเร็จได้และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

- กบมี้มักคิดว่าตัวเองทำอะไรไม่ดีสักอย่าง ถ้าเล่นของเล่นแล้วพัง ก็เพราะ " ฉันทัดเอง " เพราะเวลาเล่นกับกบยู๋ ไม่ว่าจะเล่นต่อของแล้วของเล่นพังลงมา หรือวิ่งแข่งสามขาแล้วแพ้ กบยู๋ก็จะโทษว่าเป็นเพราะกบมี้มีกบมี้มิ่งขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง แต่ครั้งเมื่อกบมี้มิ่งไปนั่งตัดกล่องตามลำพังโดยไม่มีกบยู๋ กบมี้มิ่งกลับทำสำเร็จ ขณะที่กบยู๋ทำเองไม่ได้ ความภูมิใจและความมั่นใจในตัวเองจึงกลับคืนมา กบมี้มิ่งกล่องไปหากบยู๋พร้อมกับสอนวิธีทำกล่องให้ กบยู๋จึงยอมรับในตัวกบมี้มิ่ง (กบยู๋อวดดี/กบมี้มิ่งอ่อมตัว)
- เด็ก ๆ มักจะซุกซนและไม่ชอบคำสั่งห้าม บางที่ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุ แต่คำชมว่า " ดีมาก " เด็กจะรู้สึกว่าเป็นคำที่ไพเราะ เช่นเดียวกับเรื่องราวของเดวิด ที่ครูมักจะพูดว่า... " อย่า ! เดวิด " " อย่าผลักกัน " " อย่าวิ่งในห้อง " เดวิดก็ยังไม่หายซน จนคุณครูต้องทำโทษให้ทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียน เมื่อเดวิดทำเสร็จ ครูชมว่า " ดีมาก เดวิด ! " เดวิดยิ้มอย่างมีความสุข เกิดความรู้สึกที่ดีกับคุณค่าของตัวเอง จากคำชมสั้น ๆ ของคุณครูนั่นเอง

(เดวิดไปโรงเรียน)

- เด็กช้อยาย ไม่ได้ทำอะไรผิด

พวกเขาแค่รู้สึกไปเองว่า

ตัวเองด้อยกว่าคนอื่น

คิดไปว่า คนโน้นเก่งจัง

คนนี้สวยจัง คนนี้ฉลาดจัง

จริง ๆ แล้ว ทุกคนมีความสามารถด้วยกันทุกคน

ถึงแม้ลักษณะนิสัยของแต่ละคนจะแตกต่างกัน

แต่ทุกคนก็มีสิ่งที่พิเศษในตัวเอง

อย่าเลย อย่าเป็นเด็กช้อยาย...

บอกตัวเองเสมอ ๆ ว่าเรานั้นเป็นคนสำคัญ

เธอเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับทุก ๆ คน

ความอายเป็นเรื่องเล็ก ๆ ขอให้กล้าฝึกฝน

อย่ากลัวการพูดจากับใครทุกคน และจงเชื่อมั่นในตัวเอง (เด็กช้อยาย)

- สัตว์ต่าง ๆ ในฟาร์มแสนสุขต่างก็ชอบร้องเพลง ม้าน้อยเข้ามาอยู่ใหม่ก็อยากจะร่วมร้องด้วย แต่รู้สึกกลัวเสียง " ฮี ฮี ฮี ฮี " ของตัวเองไม่เพราะเลย จึงพยายามเลียนแบบเสียงของสัตว์

อื่น ๆ แต่เสียงที่ออกมาที่ยังไม่น่าฟัง เมื่อม้าน้อยกลับมาร้องด้วยเสียงเดิมของตัวเอง นกกระเจิบชมว่าม้าน้อยร้องเพราะ ม้าน้อยจึงเกิดความมั่นใจ เข้าร่วมร้องเพลงกับบรรดาสัตว์

อื่น ๆ ด้วยความเชื่อมั่น (ม้าน้อยร้องเพลง)

- อัลเฟรด อายที่ตัวเองมีงวงยาวมาก - มาก ต่างจากช้างตัวอื่น ๆ อัลเฟรดจึงไม่กล้าไปเล่นกับใคร และมักจะแอบร้องไห้อยู่เสมอ ๆ วันหนึ่ง มีเสียงร้องขอความช่วยเหลือจากเด็กหญิงที่ติดอยู่บนกระดานลื่นสูง สัตว์ทุกตัววิ่งไปดูแต่ไม่มีใครช่วยเด็กหญิงได้ อัลเฟรดจึงใช้งวงยาวของตัวเองพาดขึ้นไปบนกระดานลื่น ช่วยเด็กหญิงคนนั้นลงมาได้ สัตว์ทั้งหลายพากันชมว่า อัลเฟรดคือวีรบุรุษ ตั้งแต่นั้นมาอัลเฟรดก็ไม่รู้สึกอายที่มีงวงยาวอีกต่อไป อัลเฟรดบอกกับตัวเองว่า " ฉันมีความสุขที่ไม่เหมือนใคร " (อัลเฟรด)

- โตโต้ มังกรตัวใหญ่ที่ไม่พอใจขนาดรูปร่างของตัวเอง อยากมีขนาดเล็กลง เวลาเล่นซ่อนหาเพื่อน ๆ จะได้หาไม่เจอ โตโต้จึงข้ามเขาไปเก็บผลไม้ไว้เศษสี่รู้งามากิน ร่างของโตโต้ก็เลยเล็ก

ลงกลายเป็นจิ้งจก ไม่สามารถคืนสภาพเป็นมังกรได้เหมือนเดิม เรื่องราวสะท้อนในมุมกลับของการไม่พอใจในรูปลักษณ์ของตัวเอง โตโตจึงต้องยอมรับสภาพของตัวเองที่ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้อีก (มังกรแปลงกาย)

การเห็นคุณค่าความแตกต่าง

การเห็นคุณค่าความแตกต่าง (Appreciating Diversity) คือยอมรับความเหมือนและความต่างระหว่างบุคคล เข้าใจความต้องการของคนอื่นที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

- สายตาและการจับจ้องจากผู้คนในสังคมทำให้มาร์กิต เด็กพิการที่ต้องใช้ชีวิตอยู่บนรถเข็นไม่ค่อยพอใจนัก เธออยากให้ผู้คนมองเธอเหมือนเด็กปกติทั่วไป แต่เมื่อมาร์กิตได้พบกับซีจี เด็กที่ถูกล้อว่าเป็นเจ้าหมูอ้วน ซีจีช่วยให้มาร์กิตเข้าใจและยอมรับว่าทั้งเธอและเขาแตกต่างจากคนอื่น แต่ความแตกต่างก็ไม่ได้หมายความว่าคนเราผิดปกติ มาร์กิตจึงไม่คิดมากอีกต่อไป เธอพร้อมที่จะบอกใคร ๆ ว่า " ฉันเป็นคนพิการจ๊ะ " (เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน)
- พี่เข้กำลังเป็นวัยรุ่น จึงไม่ยอมเล่นสนุกกับน้องชายอย่างเคย...

ฉันคือจระเข้หน่อย แล้วนี่คือครอบครัวของฉัน

มีแม่เข้ พ่อเข้ และพี่ชายของฉันชื่อว่า " บอริส "

พี่บอริสมีอายุมากกว่าฉันหลายปี แต่เราชอบเล่นสนุกด้วยกัน

เกมสุดโปรดของพวกเราคือ " ทายซิว่า ฉันคืออะไร ? "

แล้วไม่นานมานี้เอง พี่บอริสกลับใช้เวลาอยู่แต่กับเพื่อน ๆ

พวกเขาเข้าไปขลุกอยู่ในห้องและฟังเพลงเสียงดังสนั่นนานหลายชั่วโมง

ฉันเคาะประตูเรียก " ขอผมเข้าไปด้วยได้ไหม ? " แต่ไม่มีใครได้ยินเสียงฉันเลย...

เวลาที่พี่บอริสไม่ได้อยู่กับเพื่อน ๆ เขาก็ซึมเศร้าเหงาหงอย

" เรามาเล่นเกม ' ทายซิว่า ฉันคือใคร ? ' กันมั้ยะ " ฉันชวนอย่างมีความหวัง

" พี่บอกแล้วไงว่า... พี่โตเกินกว่าจะเล่นเกมเฉิม ๆ แบบนี้ "

พี่บอริสบอกด้วยน้ำเสียงที่แสนจะหงุดหงิดและขุ่นเคือง...

สุดท้าย ทั้งคู่ก็กลับมารักกันเหมือนเดิม เพราะถึงยังไงพี่เข้ตัวร้ายก็เป็นพี่ชายที่แสนดีที่สุดในโลกเสมอ เรื่องราวที่สื่อให้เด็กเข้าใจอารมณ์ของพี่วัยรุ่น (พี่เข้ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี)

- เข้มไม่ชอบเล่นกับเด็กอื่น ๆ ในโรงเรียน

" ฉันเป็นจระเข้ตัวใหญ่หัวหาญ " เข้มมักจะบอกใคร ๆ อย่างนี้ " ฉันไม่อยากเล่นกับพวก
ตุ้งติ้งหรอก "

พวกเด็ก ๆ ได้ยินข่าวว่าสิงโตชื่อโก้ จะมาเรียนอยู่ห้องเดียวกัน

" สิงโตเหอ -- หัวหาญและแข็งแรงเหมือนฉันเลย ! " เข้มคิด " เราจะเป็นเพื่อนกัน "

เข้มกระตือรือร้นอยากเจอโก้ เขาไปรออยู่ตรงประตูตั่งนาน...

...แต่ในที่สุดเมื่อโก้ปรากฏตัว เข้มแทบไม่อยากเชื่อเลย... โก้เป็นเด็กผู้หญิง !

ทุกคนไปแนะนำชื่อตัวเองให้โก้รู้จักกันหมด และชวนเธอไปเล่นด้วย

แต่เข้มไม่เล่นกับคนอื่น เขาโมโหที่โก้เป็นเด็กผู้หญิง เขาตั้งใจไว้เลยว่า จะทำให้โก้... ไม่
มีความสุข !

แต่ด้วยความต้องการเพื่อน เข้มจึงได้สานสัมพันธ์กับโก้และเพื่อน ๆ ทุกคน เรียนด้วยกัน
เล่นด้วยกันอย่างมีความสุข (แค่คำรามนะนี่ !)

- เธอ เธอ เธอ เธอรู้ใช่ไหม
เพื่อนบางคนฉีรดที่นอน
เพื่อนบางคนกลัวเสียงลูกโป่งแตก
เพื่อนบางคนนิสัยแปลกไม่ชอบอาบน้ำ
ฮ่า ฮ่า ฮ่า เมื่อรู้ เธออาจหัวเราะเยาะ
นั่นเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมจะบอกให้
เพราะอาจทำให้เพื่อนรู้สึกเสียใจ
จงจำไว้ เอาใจเขามาใส่ใจเรา (เด็กซื่อๆ)

การคิดถึงสังคมส่วนรวม

- ขยะคือสิ่งที่เราโยนทิ้ง เพราะเราไม่ต้องการใช้มันอีกแล้ว
ขยะบางส่วนถูกเผา แต่ขยะส่วนใหญ่ถูกขนไปที่ลานขยะ
ซึ่งมันจะกองอยู่อย่างนั้นหลายปี และส่งกลิ่นเหม็นไปทั่ว
" คุณแม่ครับ ถ้าลานทิ้งขยะไม่มีที่เหลื่อ จะเกิดอะไรขึ้นครับ " ลูกหมีจอบน้อยถาม
" คิดแล้วน่ากลัวใช่ไหม เราจึงไม่ควรเพิ่มปริมาณขยะโดยไม่จำเป็น
และควรนำขยะมาแปรรูป ที่เรียกว่า ' รีไซเคิล ' ไงล่ะจ๊ะ " คุณแม่บอก

ทุกอย่างสามารถนำไปรีไซเคิลได้หมด

แต่พวกเราต้องแยกชนิดขยะและทิ้งให้ถูกต้องด้วยนะ (มาลดขยะกันเถอะ)

- วันนี้เป็นวันพิเศษ เพราะดวงอาทิตย์กับดวงจันทร์เห็นว่าโลกใบนี้เริ่มเต็มไปด้วยของสกปรก น้ำก็เน่า อากาศก็เหม็น จึงจัดงานให้สัตว์ต่าง ๆ มาช่วยกันคิดวิธีทำให้โลกนี้สวยงามน่าอยู่... เมื่อสัตว์ทั้งหลายไปถึงงาน จึงบอกดวงอาทิตย์กับดวงจันทร์ว่า
" ไม่เผาขยะ ไม่ปล่อยควันพิษสิ อากาศจะได้บริสุทธิ์สดชื่น "
" ไม่ทิ้งขยะและน้ำเสียลงในแม่น้ำ น้ำจะได้ใสสะอาด ไม่เน่าเหม็น "
" ช่วยกันปลูกต้นไม้สิ จะได้ทำให้โลกนี้สดชื่นสวยงาม " (หมุนตัวคาถาพิเศษ)

- ป่าดินสอไกลสุดตา ดูแลรักษาโดยเหล่าคนแคระ
พรวนดินรดน้ำตั้งใจ ให้เด็กมีใช้มากมายเยอะเยอะ
แต่วันนี้ป่าโล้นไป จะทำเช่นไรน้ำตาหยดแถมะ
เด็กทั้งไม่รู้คุณค่า ดินสอหมดป่าเหวดาช่วยนะ
...ทุกตัวร่วมกันสัญญา หมั่นรักษาป่าไม่ทะเลาะไม่ทะเลาะ
ประหยัดไม่ใช้ฟุ่มเฟือย เหวดาหายเหนื่อยปลดทุกข์คนแคระ

(เป๊ะเป๊ะ อย่าใช้เยอะเยอะ)

- ชมพู่หนูน้อยอาศัย ในบ้านหลังใหญ่ชายป่า
อยู่กับคุณยายคุณตา แสนสุขอรุमानาน
หนูน้อยชอบเดินเที่ยวไพร ฟังเสียงแมกไม้ขับขาน
นกหนูหนูสัตว์เบิกบาน ไผ่ตรีเจือจางกันไป
มนุษย์เรานั้นทั้งผอง ควรร่วมปกป้องป่าใหญ่
เพราะป่าเป็นที่คุ้มไพร แผ่นดินอยู่ได้ยั่งยืน

แล้ววันหนึ่งคุณแม่มารับชมพู่เข้าไปอยู่ในเมือง ชมพู่สงสัยว่าทำไมในเมืองแทบไม่มีต้นไม้เลย จึงชวนคุณแม่ปลูกต้นไม้ที่บ้าน

ตั้งแต่นั้นมาทุกคน ปลูกต้นไม้ใหญ่แข็งแรง
ไม่นานเมืองนี้ก็พล้น เป็นเมืองในฝันงดงาม

(บ้านนี้เหมือนฝันกลางเมือง)

ทักษะการแก้ปัญหา

- กระจ่างน้อยบิลลี่กับแม่ตตี้เพื่อนรัก ปลูกแครอทเพื่อส่งเข้าประกวด " ผักที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก " ทั้งสองเฝ้าดูแลแครอทอย่างดีจนแครอทมีขนาดใหญ่โต แต่เพื่อนกระจ่างอื่น ๆ ก็ปลูกผักได้ขนาดไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ถึงวันประกวดผักยักษ์ บรรดากระจ่างต่างก็เอาผักผลใหญ่ที่สุดของตนมาร่วมงาน

" ฉันว่าแตงกวาน่าจะลูกใหญ่ที่สุดแล้วล่ะ... แต่พริกทองก็ลูกใหญ่พอ ๆ กันเลยนะ "

แม่ตตี้กระซิบกระจ่าง

" เอ้อ... แล้วเราจะรู้ได้ยังไงล่ะว่า ผักของใครมีขนาดใหญ่ที่สุดกันแน่ " พวกกระจ่างต่างถามกันอย่างสงสัย

" หรือเราเอาผักพวกนี้ไปชั่งน้ำหนัก... " แม่ตตี้เสนอ

" แต่การชั่งน้ำหนักมันดูยุ่งยากเกินไป "

" หรือเราจะวัดขนาดของมันดีนะ... " บิลลี่เสนอความคิดบ้าง

" แต่การวัดขนาดมันก็ดูยุ่งยากอีกนั่นแหละ เพราะรูปทรงผักพวกนี้ไม่เหมือนกันสักนิด "

" รู้แล้ว ! " แม่ตตี้ร้องอย่างตื่นเต้น " เราเปลี่ยนมาประกวดว่าผักของใครอร่อยที่สุด "

ทันทีที่แม่ตตี้พูดจบ พวกกระจ่างทั้งหลายต่างพากันกระโจนเข้ากัดชิมผักอย่างรวดเร็ว แต่ผักทุกอย่างต่างก็อร่อยไม่แพ้กัน... จะทำอย่างไรดี... (แครอทยักษ์ของบิลลี่)

- ความลับที่ไม่ดี เช่น การโดนใครทำร้าย
ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนหรือใคร ๆ

ที่ทำให้เราเจ็บ จนเป็นแผล

อย่าเอาแต่ร้องไห้ เก็บเอาไว้ ปล่อยให้ใครรังแก

ควรรีบบอกพ่อแม่ หรือคุณครูทันที

เพราะนี่คือความลับที่ไม่ดี

ความลับที่ทำให้เรามีอันตราย...

ถ้าความลับที่ไม่ดี คือการที่มีคนไม่รู้จักมาจับต้องตัว

ทำให้เธอทั้งรู้สึกกลัวและรังเกียจ

ทำให้รู้สึกขยะเขยงไม่สบายใจ

รู้ใช้ไหมนะ ว่าควรทำอย่างไร

ใช้แล้วละ ควรรีบบอกผู้ใหญ่ในทันที

เล่าความลับนี้ให้ฟัง เพื่อให้ท่านคอยระวังใครคนนี้

ช่วยกันจัดการคนนิสัยไม่ดี

ต่อไปนี้จะรู้สึกปลอดภัย (จู้... จู้... ฉันมีความลับจะบอก)

- พ่อค้าขายหมวกจับลับอยู่ใต้ต้นไม้ เมื่อตื่นขึ้นมาปรากฏว่าหมวกหายไป เหลือเพียงใบที่สวมอยู่เพียงใบเดียว พ่อค้าแหงนหน้าขึ้นมองบนต้นไม้ ก็พบว่าพวกลิงต่างก็สวมหมวกตัวละใบ

พ่อค้าชี้หน้าฝูงลิงพร้อมกับตะโกนให้ส่งหมวกคืน

พวกลิงก็ชี้หน้าตอบพร้อมกับร้องเจี๊ยก ๆ

พ่อค้าชูกำปั้นสองข้างพร้อมกับตะโกนให้ลิงคืนหมวก

พวกลิงก็ชูกำปั้นทั้งสองข้างแล้วส่งเสียงร้องเจี๊ยก ๆ

พ่อค้าโกรธกระทืบเท้าพร้อมกับตะโกนต่อว่าลิง

พวกลิงก็กระทืบเท้าและส่งเสียงร้องเจี๊ยก ๆ

พ่อค้าโกรธจนพูดไม่ออก กระซอกหมวกออกจากหัวตัวเอง แล้วเหวี่ยงทิ้งพื้น

พวกลิงก็กระซอกหมวกออกจากหัว แล้วเหวี่ยงลงมาที่พื้น

พ่อค้าจึงแก้ปัญหาได้... โดยไม่คาดคิด... (มีหมวกมาขายจ้า)

- ลูกเบ็ดกับลูกไก่ชวนกันเดินกลับบ้าน แต่ลูกไก่พลัดตกลงไปในหลุมข้างทาง ลูกเบ็ดใช้ไม้ช่วยให้ลูกไก่ไต่ขึ้นมาจากหลุมได้

วันต่อมา ลูกเบ็ดพลัดตกลงไปที่หลุมเดิม ลูกไก่หาไม้มาช่วย แต่ลูกเบ็ดไต่ขึ้นไม่ได้ ลูกไก่จึงหาทางแก้ปัญหาด้วยการตักน้ำมาเทใส่หลุม ในที่สุดน้ำก็สูงพอที่ลูกเบ็ดจะลอยขึ้นมาถึงปากหลุมได้

จากธรรมชาติของเบ็ดและไก่ที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาการตกลงไปในหลุมของลูกเบ็ดและลูกไก่จึงไม่เหมือนกัน... (ลูกเบ็ดลูกไก่เพื่อนรัก)

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

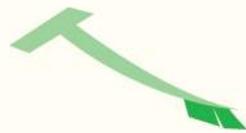
- บันทึกวันหยุด ของเด็กชายข่าวโศกที่วาดรูปต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจว่าจะเก็บภาพแห่งความสุขไปฝากทุกคนที่โรงเรียน... ส่งเสริมให้เด็กคิดสร้างสรรค์ด้วยการบันทึกหรือวาดภาพ

จากสิ่งที่เห็นรอบ ๆ ตัว

- เล่นกลางแจ้ง และ เล่นริมน้ำ นำเสนอการละเล่นต่าง ๆ ของเด็กไทยในอดีต ที่ปัจจุบันหาได้ไม่มากนัก เช่น ขี่ม้าก้านกล้วย ลากกาบหมาก เดินกะลา วิ่งเปี้ยว (เล่นกลางแจ้ง) หรือ เกาะทุ่นมะพร้าวลอยน้ำ ตีโป่งลอยตัว ล่องแพต้นกล้วย หมาเนาลอยน้ำ (เล่นริมน้ำ) ฯลฯ ทำyle่มแนะนำวัสดุอุปกรณ์และวิธีเล่น ได้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาไทย
- ของเล่นเดินทาง หนังสือที่ใช้คำน้อย ภาษางดงาม ภาพประดิษฐ์จากท่อนไม้และกิ่งไม้ ละเอียดลออ และสวยงาม ส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานศิลปะทั้งในเชิงการจัดทำภาพ และในเชิงการตีความเนื้อหา

ให้ความรู้

- ความลับของเต้านม และ ความลับของสะเก็ดแผล รวมถึง ตด และ คุณแม่พุ่งโต ให้ความรู้เกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์
- ทายซิ ทายซิ ฉันทคือใคร ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ กล่าวถึงลักษณะของ " สมเสร็จ " ว่ามีส่วนคล้ายกับสัตว์อื่น ๆ อีก ๑๑ ชนิด
- หนังสือสัมผัส ชุด ภูมิปัญญาไทย เล่นกลางแจ้ง และ เล่นริมน้ำ นำเสนอเกี่ยวกับวิถีชุมชน ความเป็นไทย ภูมิปัญญาของไทย
- มาลดขยะกันเถอะ ให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ขยะ และการรีไซเคิล

รายชื่อหนังสือ แยกตามประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาสและกลุ่มอายุ

ประเด็น หน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
<p>๑. สร้างความ ผูกพัน (๓๓)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - ของขวัญแสนวิเศษ - พ่อจ๊ะ พ่อจ๋า - แม่จ๊ะ แม่จ๋า - รู้ไหม... หนูชอบทำอะไรกับพ่อ - รู้ไหม... หนูชอบทำอะไรกับแม่ - ลูกจ๊ะ ลูกจ๋า 	<ul style="list-style-type: none"> - กุริกับกุระ - ขอหนูหลับหน่อย - ความต้องการของหมีน้อย - ความรู้สึกของตูปน้อย - ตะลุยลอมฟาง - ไปเดินเล่น - มือไม่ได้มีไว้ตี - ลูกเจี๊ยบ ๕ ตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - ของเล่นเดินทาง - ฉันจะทำอะไรถ้าไม่มีเธอ - ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ - ลูกเปิดลูกไก่เพื่อนรัก - เล่นกลางแจ้ง - เล่นริมน้ำ - สัมผัส... จับดูรู้สึกอย่างไร - โอ้ม... เพียง ! 	<ul style="list-style-type: none"> - การผจญภัยของบิลลี่ - คุณตาหนวดยาว - คุณแม่ฟุงโต - จี... จี... ฉันมีความลับจะบอก - เธอจะยกโทษให้ฉันไหม - เป็นเพื่อนกันนะ ! - ไปจับปูนากัน - พี่เซ่ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี - มาเล่นด้วยกันนะ - เรามาเป็นเพื่อนกันนะ - ฮุกน้อยซีแย
<p>๒. ความไว้ วางใจผู้อื่น (๑๒)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - แม่จ๊ะ แม่จ๋า 	<ul style="list-style-type: none"> - กบยู่อดตี/กบมีต่อมตัว (นิทานกลับหัว) - กุริกับกุระ - ข้าวไข่เจียวเดี่ยวเดี่ยววอร้อยจั่ง - ความต้องการของหมีน้อย - ความรู้สึกของตูปน้อย - ลีเกลอพิสดาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ของเล่นเดินทาง - ฉันจะทำอะไรถ้าไม่มีเธอ 	<ul style="list-style-type: none"> - การผจญภัยของบิลลี่ - จี... จี... ฉันมีความลับจะบอก - วันหยุดของบิลลี่
<p>๓. การรู้จัก ถูก - ผิด (๒๐)</p>				

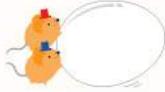

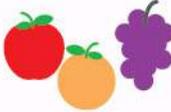
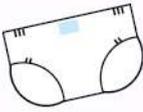
ประเด็น หน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๓.๑ ไม่ใช้ความ รุนแรง (๘)		<ul style="list-style-type: none">- คำพูดไม่ได้มีไว้ ทำร้ายกัน- เท้าไม่ได้มีไว้เตะ- ฟันไม่ได้มีไว้กัด- มือไม่ได้มีไว้ตี- ทางไม่ได้มีไว้ให้ตั้ง	<ul style="list-style-type: none">- เดวิดไปโรงเรียน- ตัวเล็ก... ฉันรัก เธอนะ	<ul style="list-style-type: none">- แค่ว่ามันนี่
๓.๒ แบ่งปัน (๘)		<ul style="list-style-type: none">- กุ๊กกับคุกกี้	<ul style="list-style-type: none">- กุ้งกิ้งรักเพื่อนบ้าน- ขนมของแม่- ปัญหาตมต- เม่นหลบฝน	<ul style="list-style-type: none">- บ้านพักทอง- แบ่ง " ฉัน " บ้างสิ- มนุษย์หิมะกับ หุ่นโล่กา
๓.๓ รู้จักยอม รับผิด (๔)		<ul style="list-style-type: none">- กบอยู่รอดดี/กบมี ถ่อมตัว (นิทาน กลับหัว)- ความรู้สึกของ ตุบน้อย		<ul style="list-style-type: none">- เธอจะยกโทษ ให้ฉันไหม- เมล่งปอจอมชน
๔. การรู้จักช่วยเหลือ และพึ่งพาตัวเอง (๑๔)				
๔.๑ สุขอนามัย (๘)		<ul style="list-style-type: none">- กุ้งกิ้งตัวมอม- เธอชอบแปรงฟัน หรือเปล้าจ๊ะ- อันไม่ไหว ขอไปด้วย- อี- ไอ้ทยาเหม็นจัง		<ul style="list-style-type: none">- ความลับของ สะกิดแผล- สามนักสู้- อย่างนะ แบบนั้น มันอันตราย !/รู้ไหม แบบนี้มันสกปรก !
๔.๒ อาหาร - โภชนาการ (๒)		<ul style="list-style-type: none">- กุ๊กไก่ปวดท้อง- กุ้งกิ้งท้องผูก		

ประเด็น หน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๔.๓ อื่น ๆ (รู้ หน้าที่/กิจวัตร ประจำวัน) (๔)	- ยามเช้าเบิกบาน	- ความต้องการ ของหมื่นน้อย - คุณแม่ชา อุ้ม หน้อย - ป่อมแม่กั้วน้ำ		
๕. ทักษะด้านความ ปลอดภัย (๖)				
๕.๑ ความ ปลอดภัยจาก เครื่องใช้/ สัตว์เลี้ยง (๔)		- หนูรึนะ ไม่เล่น หรือ - ทางไม่ได้มีไว้ให้ตั้ง	- สัมผัส... จับดู รู้สึกอย่างไร	- อย่างนะ แบบนั้น มันอันตราย !!/รู้ไหม แบบนี้มันสกปรก
๕.๒ ความ ปลอดภัย ด้านสุขภาพ (อาหาร/เชื้อ โรค) (๒)		- เชื้อโรคไม่ได้มี ไว้แบ่งปัน	- จ๊ะเอ๋... พูฟา	
๖. การควบคุม อารมณ์ตัวเอง (๑๑)		- คำพูดไม่ได้มีไว้ ทำร้ายกัน - คุณแม่ชา อุ้ม หน้อย - เท้าไม่ได้มีไว้เตะ - ฟันไม่ได้มีไว้กัด	- ขาวผ่องซีโมโห - ฉันทจะทำอย่างไร ถ้าไม่มีเธอ - เมล็ดแครอต	- ก็แค่หมวกใบ กระจิดริด ! - แครอตยักษ์ของ บิลลี่ - มังกรแปลงกาย - มีหมวกมาขายจ้า
๗. การมีแรงจูงใจ ภายใน (๘)			- นกกระจอกเทศ หาเพื่อน - บันทึกวันหยุด - เมล็ดแครอต - ยักษ์สองตน - อนุบาลข้างเบิ้ม	- ขมิ้นมัน ขยันยิ่ง - ผมเป็นหมาป่า ได้ไหมครับ - มนุษย์หิมะกับ หุ่่นไล่กา

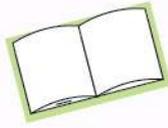
ประเด็น หน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๘. กระบวนการ เรียนรู้แบบ สืบค้น (๗)		- ขอบहुหลับหนอย	- ตต - เอ๊ะ ! ทางของใคร	- ความลับของเต้านม - เล่น... ร้อง ทำนอง ข้าว - หนังสือสัมผัส ชุต ภูมิปัญญาไทย - หมุนตัวคาถาวิเศษ
๙. ทักษะการติดต่อ สื่อสารและสร้าง สัมพันธภาพ ระหว่างบุคคล (๑๖)				
๙.๑ สัมพันธภาพ กับผู้อื่น (เพื่อน/ญาติ) (๙)		- กบอยู่อดดี/กบมี ถ่อมตัว (นิทาน กลับหัว) - ข้าวไข่เจียว เตี้ยว เตี้ยวอร่อยจัง		- การผจญภัยของ บิลลี่ - คุณตาหนวดยาว - แครอทยักษ์ของ บิลลี่ - เธอจะยกโทษให้ ฉันไหม - พี่เซ่ตัวร้ายกับ น้องชายตัวดี - มาเล่นด้วยกันนะ - วันหยุดของบิลลี่
๙.๒ การสื่อสาร ระหว่าง บุคคล (๗)	- สวัสดี... สวัสดี		- กุ้งก็รักเพื่อนบ้าน - ตัวเล็ก... ฉันรัก เธอนะ - โอ้ม... เพียง !	- แค่ว่ารามณะนี่ ! - เด็กชื้อาย - เมื่อรถเข็นเป็น ขาของฉัน
๑๐. การช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน (๘)		- กุริกับกระ	- ขนมของแม่ - ลูกเปิดลูกไก่ เพื่อนรัก - หัวผักกาดยักษ์	- เป็นเพื่อนกันนะ ! - พระจันทร์อ้อยไหม - สงครามขนมหวาน - สุกน้อยซี่แย

ประเด็น หน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๑๑. ส่งเสริม จินตนาการ (๑๒)		<ul style="list-style-type: none"> - กุริกับกระ - นับหนึ่งถึงอร้อย - สีเกลอพิศดาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ของเล่นเดินทาง 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณตาหนวดยาว - ตัวเลขไทยไก่อ่ซี่ - บ้านฟักทอง - แบ่ง " ฉั้น " บ้างซี่ - พระจันทรอร้อยโหม - แม่มดกับนางฟ้า - สงครามขนมหวาน - สามนักลู้
๑๒. การใช้ภาษา/ การนับจำนวน (๑๐)		<ul style="list-style-type: none"> - ข้าวไข่เจียว เดี่ยว - เดี่ยวอร้อยจ้ง - คุณแต่่าพูดเพราะ - นับหนึ่งถึงอร้อย - ไปเดินเล่น - มือไม้ได้มีไว้ตี - ลูกเจี๊ยบ ๕ ตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - เม่นหลบฝน - สัมผัส... จับดู - รู้สึกอ่ซี่ไร - เอ๊ะ ! ทางของใคร 	<ul style="list-style-type: none"> - ม้าน้อยร้องเพลง
๑๓. ประหยัด (๗)				<ul style="list-style-type: none"> - ฉั้นจะเก็บบ้างนะ - เป๊ะเป๊ะ อย่าใช้ - เยอะเยอะ - มาลดขะกันเถอะ - หมุนตัวคาถาวิเศษ - ห้าพี่น้องกับของ - เล่นใหม่ - ออมสินฟักทอง - อูฐออม
๑๔. มีวินัย (๓)		<ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการ - ของหมีน้อย 		<ul style="list-style-type: none"> - ค้างคาวค้างคิ่น - ตัวเลขไทยไก่อ่ซี่
๑๕. การคิดอย่างมี วิจารณญาณ (๔)			<ul style="list-style-type: none"> - กระจายตื่นตูม 	<ul style="list-style-type: none"> - มะเขือเทศยักษ์ - แม่มดกับนางฟ้า - เรามาเป็นเพื่อน - กันนะ

ประเด็น หน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๑๖. ความภูมิใจ ในคุณค่าของ ตัวเอง (๙)		<ul style="list-style-type: none"> - กบอยู่อดดี/กบมี ถ่อมตัว (นิทาน กลับหัว) 	<ul style="list-style-type: none"> - เดวิดไปโรงเรียน - บ้านที่กวันหยุด - อนุบาลช้างเม้ม 	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กขี้อาย - มังกรแปลงกาย - ม้าน้อยร้องเพลง - เมื่อรถเข็นเป็นขา ของฉัน - อัลเฟรด
๑๗. การเห็นคุณค่า ความแตกต่าง (๙)		<ul style="list-style-type: none"> - กบอยู่อดดี/กบมี ถ่อมตัว (นิทาน กลับหัว) 		<ul style="list-style-type: none"> - แค่ว่ารามณะนี่ ! - เด็กขี้อาย - พี่เขี้ยวร้ายกับ น้องชายตัวดี - ม้าน้อยร้องเพลง - เมื่อรถเข็นเป็นขา ของฉัน - แม่มัดกับนางฟ้า - เรามาเป็นเพื่อน กันนะ - อัลเฟรด
๑๘. การคิดถึง สังคมส่วนรวม (๔)				<ul style="list-style-type: none"> - บ้านนี้เหมือนฝัน กลางเมือง - เป้าะเป้าะ อย่าใช้ เยอะเยอะ - มาลดขยะกันเถอะ - หมุนตัวคาถาวิเศษ
๑๙. ทักษะการแก้ ปัญหา (๔)			<ul style="list-style-type: none"> - ลูกเปิดลูกไก่ เพื่อนรัก 	<ul style="list-style-type: none"> - แครอทยักษ์ของ บิลลี่ - จี... จี... ฉันมี ความลับจะบอก - มีหมวกมาขายจ้า

ประเด็น หน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๒๐. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์/ การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ศิลปะ การทดลองต่าง ๆ (๔)			<ul style="list-style-type: none"> - ของเล่นเดินทาง - บ้านที่กั้นหยุด - เล่นกลางแจ้ง - เล่นริมน้ำ 	
๒๑. ให้ความรู้ (๔)				
๒๑.๑ ร่างกายมนุษย์ (๔)			- ตด	<ul style="list-style-type: none"> - ความลับของเต้านม - ความลับของสะกิดแผล - คุณแม่พุ่งโต
๒๑.๒ ความรู้เรื่องสัตว์ (๑)			- ทายซิ ทายซิ ฉันคือใคร	
๒๑.๓ วัฒนธรรมความเป็นไทย/วิถีชุมชน (๓)			<ul style="list-style-type: none"> - เล่นกลางแจ้ง - เล่นริมน้ำ 	- หนังสือสัมผัส ชุดภูมิปัญญาไทย
๒๑.๔ ความรู้ อื่น ๆ (สิ่งแวดล้อม) (๑)				- มาลดขยะกันเถอะ

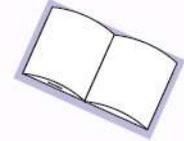

บทที่ ๕

บทวิเคราะห์ " ๑๐๘ หนังสือดี " :

การวิเคราะห์เชิงวรรณกรรม

องค์ประกอบทางวรรณกรรม

โดยทั่วไป องค์ประกอบทางวรรณกรรม ประกอบด้วย

๑. โครงเรื่อง (plot)
๒. ตัวละครหลัก (main character)
๓. ฉาก (setting)
๔. มุมมองการเล่าเรื่อง (point of view)
๕. ปมขัดแย้ง (conflict)
๖. แก่นเรื่อง (theme)
๗. เทคนิคเชิงวรรณกรรม (literacy devices)

โครงเรื่อง (plot) คือการวางลำดับ การทำเป็นเรื่อง ประกอบด้วยเหตุการณ์และการกระทำของตัวละคร ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือ ณ ที่ใดที่หนึ่ง แล้วเหตุการณ์นั้นนำไปสู่ปมปัญหาซึ่งผลักดันให้เรื่องคืบหน้าไปจนกระทั่งถึงจุดสูงสุด (climax) ของเรื่อง เมื่อตัวละครผ่านเหตุการณ์ที่สุดนี้แล้วเรื่องทั้งหมดก็คลี่คลายและสิ้นสุดลง

เรื่องสำหรับเด็กเล็ก โครงเรื่องจะไม่ซับซ้อน อาจมีเหตุการณ์เดียวหรือสองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร ผู้เขียนมักจะกำหนดเหตุการณ์ให้เกิดขึ้นตามลำดับเวลา เช่น เข้า สาย บ่าย เย็น หรือวันแรก วันที่สอง และวันต่อ ๆ ไป โดยทั่วไปมักจะเป็นการเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวละครเอก และเหตุการณ์ที่เป็นจุดสูงสุดของเรื่องก็มักจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัญหาที่ได้รับการคลี่คลายและจบลงอย่างไม่เย็นเยื่อ

หนังสือภาพสำหรับเด็ก ภาพเป็นสื่อที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสถานที่ เหตุการณ์ และการกระทำ

ของตัวละครเอก ภาพจึงสร้างอารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการแทนการบรรยายที่ยืดยาว และส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องราวที่จบลงอย่างมีความสุข

ตัวละครหลัก (main character) คือตัวละครที่เป็นศูนย์กลางของเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้แต่งสร้างเป็นเค้าโครงเรื่องขึ้น เรื่องราวที่เกิดขึ้นจะผูกพันวนเวียนอยู่ที่ตัวละครหลัก ลักษณะของตัวละครหลัก แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ

๑. **ตัวละครแบบมิติเดียว (flat character)** คือนำเสนอลักษณะเพียงด้านเดียว ถ้าเป็นตัวดีก็จะดีตั้งแต่ต้นจนจบ หรือถ้าเป็นตัวร้ายก็จะร้ายตั้งแต่ต้นจนจบ
๒. **ตัวละครแบบหลายมิติ (round character)** คือนำเสนอแบบรอบด้านหรือหลายลักษณะ มีทั้งคุณสมบัติที่ดีและไม่ดีอยู่ในตัว เช่น รักน้องแต่ก็รู้สึกอิจฉาหรือเริ่มเรื่องเป็นคนขี้เกียจ แต่เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาบางอย่างทำให้เห็นคุณค่าของการทำงาน จึงเกิดสำนึกและกลายเป็นคนขยันในที่สุด

ตัวละครแบบหลายมิติจะทำให้เรื่องแต่งมีลักษณะสมจริง และได้เห็นถึงพัฒนาการของตัวละคร อย่างไรก็ตามหนังสือเด็กมักจะแสดงคุณสมบัติที่ดีมากกว่าคุณสมบัติที่ไม่ดี

ภาพจะแสดงลักษณะนิสัยและอารมณ์ของตัวละครได้มาก และช่วยให้ผู้อ่านรู้จักและเข้าใจตัวละครได้ดีขึ้น ตัวละครเอกในหนังสือภาพสำหรับเด็กอาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรืออื่น ๆ ที่เกิดจากจินตนาการ ส่วนใหญ่จะเป็นสัตว์ที่คิดและมีพฤติกรรมแบบคน

ฉาก (setting) คือเวลาและสถานที่ที่เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นตามเค้าโครงเรื่อง สิ่งที่ตัวละครทำหรือคิด อาจเกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรือในอนาคต และสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์อาจเกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน ในบ้าน ในเมือง ในชนบท ในป่า ฯลฯ หรือในโลกที่มีแต่ในจินตนาการ

ฉากอาจรวมถึงสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตที่ปรากฏอยู่ในสถานที่ที่ตัวละครเข้าไปเกี่ยวข้องกับด้วย ซึ่งจะทำให้เข้าใจตัวละครดีขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ อุปนิสัย และปัญหาของตัวละคร ซึ่งมีบทบาทในการสร้างความรู้สึกและอารมณ์

หนังสือสำหรับเด็กโดยทั่วไปมักจะแนะนำหรือบรรยายฉากเพียงสั้น ๆ และมีการดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็ว ภาพจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างฉาก หนังสือสำหรับเด็กที่โตขึ้นจะมีรายละเอียด

เกี่ยวกับฉากมากขึ้น แต่ฉากทั้งในเรื่องเวลาและสถานที่ สำหรับบางเรื่องอาจจะมีบทบาทไม่สำคัญมากนัก

มุมมองการเล่าเรื่อง (point of view) คือมุมมองที่เกิดจากการที่ผู้เขียนเลือกผู้เล่าเรื่องให้เป็นผู้สะท้อนเรื่องราวในงานเขียนนั้นให้ผู้อ่านเข้าใจ การอ่านวรรณกรรมเรื่องหนึ่งก็เหมือนกับเรากำลังติดตามเรื่องราว เหตุการณ์ชีวิตของตัวละคร โดยมีผู้หนึ่งเล่าเรื่องราวเหล่านั้นให้เราฟัง ผู้เขียนมีวิธีการเล่าเรื่อง แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑. มุมมองบุคคลที่หนึ่ง (first person point of view) เป็นการเล่าเรื่องผ่านตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นตัวละครหลักหรือตัวละครรองก็ได้ ผู้เล่าเรื่องจะใช้สรรพนามแทนตัวเองหรือสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ตัวละครที่เป็นผู้เล่าเรื่องจะเล่าไปตามที่เขาเห็น เขาคิด เขาทำ ตามสภาพภูมิหลังและค่านิยมของตัวละครนั้น ๆ เรียกว่ามีบทบาทเป็นการสนทนากับผู้อ่านโดยตรง
๒. มุมมองบุคคลที่สามแบบมีขอบเขตจำกัด (third person limited point of view) ผู้เล่าเป็นบุคคลที่สาม เล่าเรื่องราวตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเสนอบทสนทนาของตัวละครในสภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยให้ความสนใจที่ตัวละครหลักและให้ตัวละครหลักแสดงความคิดและความรู้สึก เพราะถือว่าตัวละครหลักเป็นศูนย์กลางของเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น (แต่ไม่ใช่ลักษณะการสนทนากับผู้อ่านโดยตรง)
๓. มุมมองบุคคลที่สามแบบรอบรู้ทุกอย่าง (third person omniscient point of view) ผู้เล่าเล่าอย่างรู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่างเกี่ยวกับตัวละครและเหตุการณ์ มีอิสระที่จะไปไหนมาไหนได้ตามความพอใจ ขณะที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวละครหนึ่งก็สามารถเล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวละครอีกตัวหนึ่งได้ จะเปิดเผยบทสนทนาและบทบาทของตัวละครทั้งหมดหรือปิดไว้บางส่วนก็ได้ นอกจากนี้ยังรู้ความคิด ความรู้สึก และเจตนาของตัวละคร ตลอดจนคำพูดและบทบาทที่แสดงออกมาอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ มุมมองการเล่าเรื่องยังเกี่ยวข้องกับเสียง (voice) ที่ผู้เขียนเลือกใช้ ซึ่งแบ่งเป็น

๑. เสียงตัวละครโดยตรง (free direct speech) หมายถึงเสียงพูดของตัวละครที่ใช้โต้ตอบหรือสนทนากับตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง เสียงพูดของตัวละครโดยตรงจะอยู่ในเครื่องหมายคำพูด การโต้ตอบกันโดยตรงของตัวละครดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นอำนาจของตัวละครที่จะสื่อความคิดของตนให้ตัวละครอื่น ๆ ตลอดจนผู้อ่านได้รับรู้
๒. เสียงตัวละครแบบอ้อม (free indirect speech) หมายถึงเสียงพูดของตัวละครที่พูดสื่อความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่ไม่ได้เป็นบทสนทนาเพื่อโต้ตอบกับตัวละครอื่นในเรื่อง เสียงตัวละครแบบอ้อมจึงไม่ได้อยู่ในเครื่องหมายคำพูด เสียงตัวละครแบบนี้มีอำนาจน้อยกว่าเสียงตัวละครโดยตรง
๓. คำพูดของผู้บรรยาย (reported speech) หมายถึงคำพูดที่ผู้บรรยายพูดถึงตัวละครนั้น ๆ โดยใช้ความเห็นของผู้บรรยายเป็นหลัก ตัวละครจึงไม่มีอำนาจใด ๆ เลย

ปมขัดแย้ง (conflict) ปัญหา อุปสรรค หรือปมขัดแย้งเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของเรื่องเล่า หากไม่มีปัญหาที่ต้องเผชิญ เรื่องราวก็อาจไม่น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้อ่านอยากติดตามพฤติกรรมของตัวละครหลัก ส่วนใหญ่ปมขัดแย้งของเรื่องมักจะเป็นเรื่องราวของการต่อสู้และความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคของตัวละครหลัก จนบรรลุผลสำเร็จในที่สุด

ความขัดแย้งในงานวรรณกรรม แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับบุคคล เป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครหลักกับบุคคลอื่น เช่น การทะเลาะกันกับเพื่อน เป็นต้น
๒. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับธรรมชาติหรือสภาพแวดล้อม เช่น ตัวละครหลักเดินทางเข้าไปในป่าแล้วหลงทาง หรือต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติ เป็นต้น
๓. ความขัดแย้งภายในตัวเอง เป็นปัญหาที่ตัวละครหลักมีต่อตัวเอง เช่น การเอาชนะความกลัว การต่อสู้ระหว่างความดีและความไม่ดีของตัวเอง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หนังสือเด็กบางเรื่องอาจนำเสนอโดยไม่มีการผูกเรื่องให้เกิดความขัดแย้งเลยก็ได้ โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเล็กมักเล่าให้รู้จักว่าอะไรเป็นอะไรโดยไม่ซับซ้อน การเล่าเรื่องจะ

เริ่มเล่าให้สนุกด้วยการผูกเรื่องและซับซ้อนขึ้นเมื่อเด็กโตยิ่งขึ้น

แก่นเรื่อง (theme) คือสาระหรือหัวใจของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งของผู้เขียนสะท้อนหรือแสดงให้เห็นและเข้าใจ หรืออีกนัยหนึ่ง แก่นเรื่องก็คือสิ่งที่สรุปได้จากการอ่าน ผู้อ่านจะเข้าใจและสรุปสาระของเรื่องได้ต่อเมื่อได้อ่านเรื่องราวนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ

แก่นเรื่องที่ผู้อ่านสรุปหาความหมายจากเรื่องที่อ่าน อาจสรุปออกมาได้เป็นข้อความสั้น ๆ และมักจะเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่เห็นพ้องกัน หรือยอมรับกันทั่วไปโดยไม่มีข้อขัดแย้ง ผู้เขียนสร้างแก่นเรื่องขึ้นจากสิ่งที่ตนคิดว่าเป็นความจริงของชีวิตในสังคมนั้น ๆ แก่นเรื่องของงานวรรณกรรมจึงมักจะสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ ความคิด ทศนคติ และค่านิยม ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมนั้นนั่นเอง

หนังสือสำหรับเด็กมักสะท้อนถึงแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความจริงในชีวิต ส่งเสริมให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักปรับตัวให้เข้ากับคนในครอบครัวและคนในสังคม รู้จักแบ่งปัน ยอมรับระเบียบวินัย และปฏิบัติตามกฎกติกา เป็นต้น

เทคนิคเชิงวรรณกรรม (literacy devices) หมายถึงวิธีการเขียนที่ผู้เขียนเขียนอย่างหนึ่งแต่หมายความว่าเป็นอย่างอื่นบ้าง ให้มีความหมายกำกวม หนักเบา คลุมเครือ หรือเข้มข้นต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะขยายความให้ชัดเจนขึ้น หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้งมากขึ้น

โดยทั่วไปเทคนิคเชิงวรรณกรรมเป็นการใช้ภาษาที่ช่วยให้เกิดจินตภาพได้ชัดเจนหรือกว้างขวางกว่าภาษาตรงไปตรงมา เพราะการใช้เทคนิคเชิงวรรณกรรมส่วนใหญ่คือการใช้ภาษาเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม

การเปรียบเทียบคือการกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อยที่สุดสองสิ่ง คือสิ่งที่ถูกเปรียบและสิ่งที่นำมาเปรียบ เช่น

๑. อุปมา (simile) เป็นการเปรียบเทียบสองสิ่งที่เหมือนกัน เช่น วิ่งเร็วเหมือนพายุ
๒. อุปลักษณ์ (metaphor) เป็นการเปรียบเทียบของสองสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบกันว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเท่ากันทุกประการ เช่น ใจดีเป็นแก้ว
๓. บุคลาธิษฐาน (personification) เป็นการใช้อธิษฐานในลักษณะที่ดูเหมือนว่าสิ่ง

ทั้งหลายที่ไม่ใช่คนเป็นคน โดยให้สิ่งเหล่านั้นแสดงออกปฏิกิริยาต่าง ๆ ราวกับเป็นคน เช่น พูดได้ รู้สึกได้

๔. สัญลักษณ์ (symbol) คือสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมายถึงสิ่งอื่นที่มีคุณสมบัติร่วมกันหรือเกี่ยวข้องกัน นอกจากนั้นสัญลักษณ์คือคำที่ใช้แทนสิ่งต่าง ๆ และมีความหมายนอกเหนือจากความหมายตามตัวอักษร เช่น สีขาวเป็นสัญลักษณ์ของความบริสุทธิ์ สีดำเป็นสัญลักษณ์ของความเขลา ความผิด

๕. จินตภาพ (imagery) หมายถึง ภาพที่ผู้อ่านสร้างขึ้นมาจากการอ่าน การสร้างจินตภาพจะมีความชัดเจนและรายละเอียดแตกต่างกันออกไป

ท่วงทำนองการเขียน (style) หรือการเลือกใช้คำและประโยคให้เป็นเรื่องราวขึ้นมา มีผลทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเกิดความรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับงานเขียนสามารถสร้างตัวละครให้เด่น สร้างฉากที่ประทับใจ และสร้างความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ แก่ผู้อ่านตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

หนังสือภาพสำหรับเด็ก เมื่อประกอบกับการใช้ภาษาที่เหมาะสม จะทำให้ผู้อ่าน(ผู้ฟัง)เกิดอารมณ์และความรู้สึกประทับใจต่อตัวละคร ฉาก และเหตุการณ์ บางเรื่องผู้เขียนอาจมีการเล่นคำ การใช้คำซ้ำ ๆ หรือคำที่มีจังหวะหรือเสียงคล้องจอง ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสนุกสนานยิ่งขึ้น

ในที่นี้จะวิเคราะห์หนังสือเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการคัดสรรของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน จำนวน ๑๐๘ เรื่อง โดยวิเคราะห์ทั้งในด้านนักสร้างสรรค์หนังสือเด็ก (นักเขียน/นักวาดภาพ/นักแปล) ประเภทเนื้อหา แนวคิด (แก่นเรื่อง) ตัวละคร ฉาก รูปแบบการนำเสนอ (ร้อยแก้ว/ร้อยกรอง) และลักษณะการจัดรูปแบบของหนังสือ (ภาพ/รูปเล่ม/ลักษณะพิเศษ)

นักสร้างสรรค์หนังสือเด็ก

ในกระบวนการผลิตหนังสือเด็ก นอกจากสำนักพิมพ์ซึ่งกล่าวไปในบทก่อนแล้ว ยังประกอบด้วย ผู้ประพันธ์ ผู้จัดทำภาพ และผู้แปล (กรณีหนังสือจากต่างประเทศ)

สำหรับหนังสือคัดสรร ๑๐๘ เรื่อง ของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน แบ่งเป็นหนังสือภาพของไทย ๖๗ เรื่อง (ร้อยละ ๖๒) และหนังสือภาพที่แปลจากต่างประเทศ ๔๑ เรื่อง (ร้อยละ ๓๘)

- จากจำนวนทั้งหมด ๑๐๘ เรื่อง หนังสือที่ผู้ประพันธ์และผู้จัดทำภาพเป็นบุคคลเดียวกัน มีจำนวนร้อยละ ๒๙.๖ หรือในจำนวน ๑๐ เล่ม จะมี ๓ เล่ม ที่ผู้ประพันธ์ทั้งเขียนเรื่อง และจัดทำภาพเอง
- หนังสือคัดสรรทั้งหมด ผู้ประพันธ์มีจำนวน ๗๗ ราย (ไทย ๔๔ ต่างประเทศ ๓๓) และ ผู้จัดทำภาพมีจำนวน ๗๒ ราย (ไทย ๔๒ ต่างประเทศ ๓๐) หมายความว่าผู้ประพันธ์บางคน และ/หรือ ผู้จัดทำภาพบางคน มีหนังสือได้รับการคัดสรรมากกว่า ๑ เรื่อง
- ผู้ประพันธ์ที่มีหนังสือได้รับการคัดสรรมากที่สุด คือ ตูบปอง และ เอลิซาเบท เวอร์ดิก (สหรัฐอเมริกา) มีจำนวนร้อยละ ๕ เรื่อง เท่ากัน (ทั้ง ๕ เรื่องของทั้งสองราย จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์แฮปปี้คิดส์)
- ผู้จัดทำภาพที่มีหนังสือได้รับการคัดสรรมากที่สุด คือ มารีกา ไฮน์เลน (สหรัฐอเมริกา) มีจำนวน ๖ เรื่อง

ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ หนังสือที่ผู้ประพันธ์เป็นบุคคลเดียวกัน จะมีลักษณะงานเขียนในรูปแบบเดียวกัน เช่น ใช้ข้อความสั้น ๆ มีสัมผัสระหว่างคำ (ตูบปอง) บรรยายด้วยประโยคหรือวลีสั้น ๆ และทวนประโยคซ้ำ ๆ ระหว่างเรื่อง (เอลิซาเบท เวอร์ดิก) หรือประพันธ์ด้วยร้อยกรอง (มนฤดี ทองกลอย , ปกาศิต สุดใจ ฯลฯ) เป็นต้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นหนังสือที่จัดอยู่ในชุดเดียวกันของทางสำนักพิมพ์ (เช่น ชุดห้วงใยวัยเยาว์ ชุดส่งเสริมพฤติกรรมสร้างสรรค์ ชุดกุงกิง ชุด Bookstart ฯลฯ) หรือเนื่องจากความถนัดและเป็นเอกลักษณ์ของผู้ประพันธ์

ผู้ประพันธ์ - ผู้จัดทำภาพ

ผู้ประพันธ์ - ผู้จัดทำภาพ	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นบุคคลเดียวกัน*	๑๖	๑๔.๘	๑๖	๑๔.๘	๓๒	๒๙.๖
ต่างบุคคล	๕๑	๔๗.๒	๒๕	๒๓.๒	๗๖	๗๐.๔
รวม	๖๗	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * หนังสือที่มีผู้แต่งและผู้จัดทำภาพเป็นบุคคลเดียวกัน เป็นชาย ๘ หญิง ๘ จำนวนเท่ากันทั้งหนังสือไทย หนังสือแปล

รายชื่อผู้ประพันธ์ที่มีมากกว่า ๑ เรื่อง (จำนวนผู้ประพันธ์ทั้งหมด ๗๗ ราย)

	ผู้เขียน	จำนวน (เรื่อง)
๑	ตีบปอง	๕
๒	เอลิซาเบท เวอร์ดิก (Elizabeth Verdick)	๕
๓	เกวลิน กายทอง	๔
๔	ซีวัน วิสาสะ	๔
๕	มนฤดี ทองกลอย	๔
๖	ปกาศิต สุดใจ	๓
๗	กุนเตอร์ เซเกอร์*	๒
๘	เกนอิชิโร ยางิว (Gen - Ichiro Yagyu)	๒
๙	ชัยฤทธิ์ ศรีโรจน์ฤทธิ์	๒
๑๐	แซลลี กรินด์ลีย์ (Sally Grindley)	๒
๑๑	เดจัน เบโกวิก , ไชมอน มารินโควิก	๒
๑๒	ปรีดา ปัญญาจันทร์	๒
๑๓	พวงทิพย์ ศิลาสานต์	๒
๑๔	ภัทรา แสงदानุช	๒
๑๕	ลำภู แสงลม	๒
๑๖	วิมล วงษ์วันทนีย์ - พริตชาร์ด	๒
๑๗	ศิริลักษณ์ พุทธโคตร	๒
๑๘	เอ็อพร สัมมาทิพย์ (ไอ้นพรัตน์วิบูล) , ผศ.*	๒
๑๙	ผู้ประพันธ์ที่มีรายละเอียด ๑ เรื่อง	๕๕
	รวม	๑๐๘

หมายเหตุ : * ประพันธ์ร่วม ๑ เรื่อง

รายชื่อผู้จัดทำภาพที่มีมากกว่า ๑ เรื่อง (จำนวนผู้จัดทำภาพทั้งหมด ๗๒ ราย)

ผู้เขียน	จำนวน (เรื่อง)
๑ มารีกา ไฮน์เลน (Marieka Heilen)	๖
๒ เยาวภา จีราระรินศักดิ์*	๕
๓ อะตอม	๕
๔ ปรีดา ปัญญาจันทร์	๔
๕ นิตรสุดา ประเสริฐสุข	๓
๖ ชาตรี ศรีพลแผ้ว	๓
๗ นฤมล ตนะวรรณสมบัติ (ปั่นภาพ)	๓
๘ ลำภู แสงลก	๓
๙ ไฮดี้ ดาเมอร์ส	๓
๑๐ Marta Fabrega	๒
๑๑ เกนอิชิโร ยางิว (Gen - Ichiro Yagyū)	๒
๑๒ ชีวัน วิสาสะ	๒
๑๓ ดุสัน พาฟลิก	๒
๑๔ ปิยะมา อ่อนเจริญ	๒
๑๕ เพนนี่ แดนน (Penny Dann)	๒
๑๖ ไพลิน กลิ่นน้อย	๒
๑๗ ภัทรา แสงदानุช	๒
๑๘ วชิรารวรรณ ทับเสื่อ	๒
๑๙ อรพิมพ์ จิระศรีปัญญา	๒
๒๐ ผู้จัดทำภาพที่มีรายละเอียด ๑ เรื่อง	๕๓
รวม	๑๐๘

หมายเหตุ : * จัดทำภาพร่วมกับบุคคลอื่น ๔ เรื่อง

ในกลุ่มหนังสือแปลซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๓๘ นั้น มีทั้งจากทวีปยุโรป อเมริกา และเอเชีย เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายประเทศ โดยใช้เกณฑ์สัญชาติของผู้แต่งหรือต้นกำเนิดเดิมของเรื่อง* หนังสือจากสหรัฐอเมริกาที่มีจำนวนมากที่สุด (๙ เรื่อง) รองลงมาคือหนังสือจากประเทศอังกฤษ และญี่ปุ่น (๗ และ ๖ เรื่อง ตามลำดับ)

* เนื่องจากบางเรื่องผู้แต่ง ผู้จัดทำภาพ และสำนักพิมพ์ ต่างสัญชาติกัน จึงใช้ผู้แต่งเป็นหลัก หรือบางเรื่องเป็นการนำเอานิทานเก่าของประเทศหนึ่งไปจัดพิมพ์ในอีกประเทศหนึ่ง ใช้ประเทศต้นกำเนิดของเรื่องเป็นหลัก

หนังสือแปล

	แหล่งเดิมของ หนังสือแปล (ประเทศ)	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ**
๑	อเมริกา	๙	๘.๓
๒	อังกฤษ	๗	๖.๕
๓	ญี่ปุ่น	๖	๕.๖
๔	เบลเยียม	๔	๓.๗
๕	สเปน	๒	๑.๙
๖	ออสเตรเลีย	๒	๑.๙
๗	อิหร่าน	๒	๑.๙
๘	เซอร์เบีย	๒	๑.๙
๙	อื่น ๆ*	๗	๖.๓
	รวม	๔๑	๓๘.๐

หมายเหตุ : * อื่น ๆ ประกอบด้วย เกาหลี ไต้หวัน ฝรั่งเศส มาเลเซีย เยอรมัน รัสเซีย และอินเดีย อย่างละ ๑ เรื่อง

** ร้อยละ เทียบจากฐานของจำนวนหนังสือทั้งหมด (๑๐๘ เรื่อง)

- ในกลุ่มหนังสือแปล มีจำนวนผู้แปลทั้งหมด ๑๙ ราย (จาก ๔๑ เรื่อง) ผู้แปลที่มีจำนวนหนังสือคัดสรรมากที่สุด คือ น้านกชุก มีหนังสือแปลจำนวน ๑๒ เรื่อง (ทั้งหมดจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แฮปปี้คิดส์)
- ในการแปลชื่อเรื่อง ส่วนใหญ่จะอิงชื่อเดิมหรือตั้งชื่อเรื่องใกล้เคียงกับชื่อเรื่องเดิม หนังสือแปลบางเรื่องมีเนื้อหาภาคภาษาอังกฤษแทรกไว้ในเล่มด้วย แต่ไม่ระบุชื่อเรื่องเดิมหรือชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

รายชื่อผู้แปล (จำนวนผู้แปลทั้งหมด ๑๙ ราย จาก ๔๑ เรื่อง)

	ผู้แปล	จำนวน (เรื่อง)
๑	น้านกชุก (แปล)	๑๒
๒	พรอนงค์ นิยมคำ (แปล)	๖
๓	กองบรรณาธิการน่านมีบุ๊กส์ (แปล)	๓
๔	กัญญารัตน์ วุฒิวัฒน์ (แปล)	๓
๕	มารินา ไชริคาวา (แปล)	๒
๖	วรางคณา (แปล)	๒
๗	กาสะลอง โพธิ์ทอง (แปล)	๑
๘	งามพรรณ เวชชาชีวะ (แปล)	๑
๙	ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ . ดร. (แปล)	๑
๑๐	ธิติมา สัมปชชิต (แปล)	๑
๑๑	ปรีดา ปัญญาจันทร์ (เรียบเรียง)	๑
๑๒	แป้งนวล (แปล)	๑
๑๓	พัชนิภา ชาวแพรกน่อย (แปลและเรียบเรียง)	๑
๑๔	มนตรา (แปล) น้านกชุก (เรียบเรียง)	๑
๑๕	รุ่งอรุณ สัมปชชิต (แปล)	๑
๑๖	สารินี โพธิ์เงิน (แปล)	๑
๑๗	สิริพงศ์ สุวรรณโกคิน (แปล)	๑
๑๘	สุจิตา วีระไวยยะ (แปลและเรียบเรียง)	๑
๑๙	อาหนึ่ง (แปล)	๑
	รวม	๔๑

รายชื่อหนังสือแปล

	หนังสือแปล	สำนักพิมพ์	ชื่อเดิม/ชื่ออังกฤษ	ประเทศ
๑	อัลเฟรด	ไบร์ทคิดส์	Alfred	มาเลเซีย
๒	แครอทยักษ์ของบิลลี	ดรีม พับลิชซิง	Little Rabbit and the magic carrot	เบลเยียม
๓	การผจญภัยของบิลลี	ดรีม พับลิชซิง	Little Rabbit goes camping	เบลเยียม
๔	วันหยุดของบิลลี	ดรีม พับลิชซิง	Little Rabbit's day - off	เบลเยียม
๕	เด็กขี้อาย	ดรีม พับลิชซิง	ไม่ระบุชื่อเรื่องเดิม	สเปน
๖	จู้... จู้... ฉันมีความลับจะบอก	ดรีม พับลิชซิง	ไม่ระบุชื่อเรื่องเดิม	สเปน

หนังสือแปล	สำนักพิมพ์	ชื่อเดิม/ชื่ออังกฤษ	ประเทศ
๗ อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย !/ รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !	นานมีบุ๊คส์คิดดี	It's Dangerous / It's Dirty	เกาหลี
๘ ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ	นานมีบุ๊คส์คิดดี	Wow, wat een wolf !	เบลเยียม
๙ เรามาเป็นเพื่อนกันนะ	นานมีบุ๊คส์คิดดี	Artie and Julie	ไต้หวัน
๑๐ เดวิดไปโรงเรียน	นานมีบุ๊คส์คิดดี	David goes to school	อเมริกา
๑๑ เมล็ดแครอท	นานมีบุ๊คส์คิดดี	The Carrot Seed	อเมริกา
๑๒ เธอจะยกโทษให้ฉันไหม	นานมีบุ๊คส์คิดดี	Will you forgive me ?	อังกฤษ
๑๓ ก็แค่หมวกใบกระจิริด !	นานมีบุ๊คส์คิดดี	Just a Wee Hat !	อังกฤษ
๑๔ ชาวผ่องซีโมโท !	นานมีบุ๊คส์คิดดี	Marvin Gets MAD !	อังกฤษ
๑๕ มีหมวกมาขายจ้า	นานมีบุ๊คส์คิดดี	Caps for Sale	อินเดีย
๑๖ แค่อำรามนะนี่ !	นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์	Just One Roar !	ฝรั่งเศส
๑๗ ฉันจะทำอะไรถ้าไม่มีเธอ	นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์	What will I do without you ?	อังกฤษ
๑๘ พระจันทร์อร่อยไหม	แพรวเพื่อนเด็ก	How does the Moon taste ? (Wie Schmeckt Der Mond ?)	เยอรมัน
๑๙ กูริกับกูระ	แพรวเพื่อนเด็ก	Guri and Gura (Guri to Gura)	ญี่ปุ่น
๒๐ ตด	แพรวเพื่อนเด็ก	A story of fart (Onara)	ญี่ปุ่น
๒๑ อนุบาลข้างเบิ้ม	แพรวเพื่อนเด็ก	Gurumpa's kindergarten (Gurumpa no youchien)	ญี่ปุ่น
๒๒ อี้	แพรวเพื่อนเด็ก	Everyone eats and... (Minna Unchi)	ญี่ปุ่น
๒๓ หัวผักกาดยักษ์	แพรวเพื่อนเด็ก	The Turnip (Ookina Kabu)	รัสเซีย
๒๔ มาเล่นด้วยกันนะ	แพรวเพื่อนเด็ก	Play with me	อเมริกา
๒๕ ความลับของเต้านม	วาดดาว	A story of the breasts (Oppai no Himiysu)	ญี่ปุ่น
๒๖ ความลับของสะเก็ดแผล	วาดดาว	What is a scab ? (Kasabuta - kun)	ญี่ปุ่น
๒๗ ความต้องการของหมีน้อย	อักษรา ฟอร์ คิดส์	Needs (Potrebe)	เซอร์เบีย
๒๘ ความรู้สึกของตุนน้อย	อักษรา ฟอร์ คิดส์	Feelings (Osecanja)	เซอร์เบีย
๒๙ เชื้อโรคไม่ได้มีไว้แบ่งปัน	แฮปปี้คิดส์	Germs are not for sharing	อเมริกา
๓๐ เท้าไม่ได้มีไว้เตะ	แฮปปี้คิดส์	Feet are not for kicking	อเมริกา

หนังสือแปล	สำนักพิมพ์	ชื่อเดิม/ชื่ออังกฤษ	ประเทศ
๓๑ คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน	แฮปปี้คิดส์	Words are not for hurting	อเมริกา
๓๒ ฟันไม่ได้มีไว้กัด	แฮปปี้คิดส์	Teeth are not for biting	อเมริกา
๓๓ มือไม่ได้มีไว้ตี	แฮปปี้คิดส์	Hands are not for hitting	อเมริกา
๓๔ หางไม่ได้มีไว้ให้ดึง	แฮปปี้คิดส์	Tails are not for pulling	อเมริกา
๓๕ เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน	แฮปปี้คิดส์	The wheel chair became my legs (Meine Fube Sind Der Pollstuhl)	ออสเตรีย
๓๖ ฮูกน้อยขี้แย	แฮปปี้คิดส์	Heule Eule	ออสเตรีย
๓๗ แม่มัดกับนางฟ้า	แฮปปี้คิดส์	Witches and Fairies	อังกฤษ
๓๘ ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ	แฮปปี้คิดส์	I love you , little monkey	อังกฤษ
๓๙ พี่เขี้ยวร้ายกับน้องชายตัวดี	แฮปปี้คิดส์	My Big Brother , Boris	อังกฤษ
๔๐ นกกระจอกเทศหาเพื่อน	แฮปปี้คิดส์	Singing Ostrich	อิหร่าน
๔๑ มนุษย์หิมะกับหุ่นไล่กา	แฮปปี้คิดส์	Snowman and Scarecrow	อิหร่าน

หนังสือคัดสรรส่วนใหญ่ ประพันธ์โดยผู้ประพันธ์คนเดียว หนังสือที่ร่วมกันประพันธ์มากกว่า ๑ คน มีจำนวน ๗ เรื่อง (ประพันธ์ร่วม ๒ คน ๖ เรื่อง และมากกว่า ๒ คน ๑ เรื่อง)

- ในจำนวนหนังสือทั้งหมด ผู้ประพันธ์เกินกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศหญิง (ร้อยละ ๕๕.๕)
- เมื่อแยกพิจารณาระหว่างกลุ่มหนังสือของไทยและหนังสือแปล หนังสือของไทยผู้ประพันธ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเช่นเดียวกับภาพรวม ส่วนหนังสือของต่างประเทศที่นำมาแปล ผู้ประพันธ์ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนเท่ากัน

เพศของผู้ประพันธ์

เพศ(ผู้ประพันธ์)	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๒๔	๒๒.๒	๒๐	๑๘.๕	๔๔	๔๐.๗
หญิง	๔๐	๓๗.๐	๒๐	๑๘.๕	๖๐	๕๕.๕
มีทั้งชาย - หญิง*	๑	๐.๙	๑	๐.๙	๒	๑.๘
ไม่ระบุ**	๒	๑.๘	-	-	๒	๑.๘
รวม	๖๗	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * หนังสือที่มีผู้แต่งร่วม ๒ คน ชาย ๑ หญิง ๑

** ผู้แต่งใช้นามแฝง

(หนังสือที่มีผู้แต่งร่วมสองคน มีจำนวน ๖ เรื่อง เป็นชายล้วน ๒ เรื่อง หญิงล้วน ๒ เรื่อง และเพศละหนึ่งอีก ๒ เรื่อง และมีหนังสือที่มีผู้แต่งมากกว่าสองอีก ๑ เรื่อง เป็นเพศหญิงล้วน)

ประเภทเนื้อหา

ในด้านเนื้อหา แบ่งออกกว้าง ๆ เป็น ๖ ประเภท คือ

เนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว เช่น ความรัก ความอบอุ่น หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว (พ่อแม่ลูก) ชีวิตในโรงเรียน เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน การผจญภัยหรือการเดินทาง หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง และได้พบเรื่องราวบางอย่าง ชีวิตสัตว์หรือธรรมชาติของสัตว์ คือแนะนำให้รู้จักสัตว์หรือพฤติกรรมของสัตว์ สุขภาพร่างกาย หมายถึงเนื้อหาที่ส่งเสริมในเรื่องสุขภาพ เช่น อาบน้ำ แปรงฟัน รวมถึงการบริโภคอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย การดูแลสุขภาพ และการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในวงกว้างนอกเหนือจากครอบครัว เช่น การเล่นกับเพื่อนในละแวกบ้าน ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน เป็นต้น

หนังสือคัดสรรส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม (ร้อยละ ๔๖.๓) รองลงมา เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว (ร้อยละ ๒๓.๒) หนังสือไทยและหนังสือแปลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ประเภทเนื้อหา

เนื้อหา	จำนวน	ร้อยละ
ชีวิตในครอบครัว	๒๕	๒๓.๒
ชีวิตในโรงเรียน	๓	๒.๘
การผจญภัย/การเดินทาง	๑๒	๑๑.๑
ชีวิตสัตว์/ธรรมชาติของสัตว์	๓	๒.๘
สุขภาพร่างกาย	๑๓	๑๒.๐
การอยู่ร่วมกันในสังคม	๕๐	๔๖.๓
อื่น ๆ*	๒	๑.๙
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * อื่น ๆ คือ นับเลข หนังสือสัมผัส

ประเภทเนื้อหา จำแนกตามหนังสือไทยและหนังสือแปล

เนื้อหา	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชีวิตในครอบครัว	๒๐	๑๘.๕	๕	๔.๖	๒๕	๒๓.๑
ชีวิตในโรงเรียน	๑	๐.๙	๒	๑.๙	๓	๒.๘
การผจญภัย/การเดินทาง	๗	๖.๕	๕	๔.๖	๑๒	๑๑.๑
ชีวิตสัตว์/ธรรมชาติของสัตว์	๓	๒.๘	-	-	๓	๒.๘
สุขภาพร่างกาย	๘	๗.๔	๕	๔.๖	๑๓	๑๒.๐
การอยู่ร่วมกันในสังคม	๒๖	๒๔.๑	๒๔	๒๒.๒	๕๐	๔๖.๓
อื่น ๆ (นับเลข/หนังสือสัมผัส)	๒	๑.๙	-	-	๒	๑.๙
รวม	๖๗	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * ร้อยละคิดจากฐานของจำนวนทั้งหมด ๑๐๘ เล่ม ผลรวมของจำนวนร้อยละอาจคลาดเคลื่อน .๐๑ เนื่องจากการปัดเศษ

เนื้อหาเกี่ยวกับ ชีวิตในครอบครัว กับเนื้อหาเกี่ยวกับ การอยู่ร่วมกันในสังคม มีส่วนต่างกันถึงครึ่งหนึ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องจากหนังสือส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไป (หนังสือกลุ่ม ๓ - ๕ ปี มีร้อยละ ๒๓.๒ และ ๔ - ๖ ปี มีร้อยละ ๔๓.๕ ของจำนวนทั้งหมด) และวัย ๓ - ๕ ปี เป็นวัยอนุบาลหรือต้องเข้าศูนย์เด็กเล็กแล้ว การเตรียมความพร้อมในเรื่องทักษะทางสังคมมีความจำเป็น หนังสือจึงมีเนื้อหาการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่

- เนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว เช่น พ่อจ๊ะ พ่อจ๋า , ฐิ่ใหม่ หนูชอบทำอะไรกับแม่ , ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ , พี่เข้ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี ฯลฯ
- ชีวิตโรงเรียน เช่น แค่คำรามนะนี่ ! , เดวิดไปโรงเรียน ฯลฯ
- การผจญภัย/การเดินทาง เช่น ของเล่นเดินทาง , นกกระจอกเทศหาเพื่อน , สีเกลอพิสดาร , ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ ฯลฯ
- ชีวิตสัตว์/ธรรมชาติของสัตว์ เช่น ทายซี ทายซี ฉันคือใคร ฯลฯ
- เนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย เช่น กูกี้โก่ปวดท้อง , เธอชอบแปรงฟันหรือเปล่าจ๊ะ , ความลับของสะเก็ดแผล , กุงกิงตัวมอม ฯลฯ
- การอยู่ร่วมกันในสังคม เช่น กบยู่อดดี/กบมีอ้อมตัว , กุงกิงรักเพื่อนบ้าน , แครอตยักษ์ของบิลลี่ , มนุษย์หิมะกับหุ่นไล่กา , มาเล่นด้วยกันนะ , อัลเฟรด ฯลฯ

หากแบ่งประเภทหนังสือออกเป็น ๒ ประเภท คือบันเทิงคดีและสารคดี แล้วให้ความหมายอย่างกว้าง ๆ ว่า หนังสือสารคดี คือหนังสือที่มุ่งให้ความรู้ ไม่มีตัวละครหลัก ไม่มีบทสนทนา ส่วนหนังสือบันเทิงคดี คือหนังสือที่มุ่งเสนอความสนุกสนานมากกว่า มีการสร้างตัวละครและสอดแทรกสาระความรู้บางอย่างลงไป หนังสือคัดสรรที่จัดว่าเป็นเชิงสารคดีมีร้อยละ ๑๓.๐ ส่วนบันเทิงคดีร้อยละ ๘๗.๐

ประเภทหนังสือ

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ
สารคดี	๑๔	๑๓.๐
บันเทิงคดี	๙๔	๘๗.๐
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

- หนังสือที่จัดว่าเป็นเชิงสารคดี เช่น " ความลับของเต้านม " " ความลับของสะเก็ดแผล " " จู้... จู้... ฉันมีความลับจะบอก " " เด็กชื้อาย " " ตด " " ทายซิ ทายซิ ฉันคือใคร " ฯลฯ

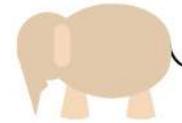
อย่างไรก็ตาม รีเบ็คกา ลูเคนส์ (Rebecca J. Lukens : A Critical Handbook of Children's Literature , 1995) ให้ความเห็นว่า " ประเภทของหนังสือสำหรับเด็กนั้นไม่ใช่จะตัดขาดจากกันโดยสิ้นเชิงเสมอไป และไม่สามารถแบ่งแยกได้โดยง่าย การระบุประเภทเป็นเพียงการคิดสร้างเกณฑ์ขึ้นมาเท่านั้น หนังสือเด็กจำนวนมากมีความหลากหลายในรายละเอียดและองค์ประกอบทางวรรณกรรม ซึ่งไม่ง่ายที่จะระบุให้ชัดเจนว่าเป็นประเภทหนึ่งประเภทใด "

แนวคิด

แนวคิด (theme) หรือแก่นของเรื่องที่ผู้ประพันธ์ต้องการสะท้อน หนังสือคัดสรรมีแก่นเรื่องที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กมี **ความเชื่อมั่น** ในตัวเองหรือรู้จักตัวเอง มากที่สุด (ร้อยละ ๑๘.๕) และแก่นเรื่องที่ส่งเสริมให้ **มีน้ำใจ** มีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ ๑๗.๖) ขณะที่ไม่ปรากฏแก่นเรื่องที่มุ่งส่งเสริมในเรื่อง **ความซื่อสัตย์**

แนวคิด/แก่นเรื่อง

แนวคิด	จำนวน	ร้อยละ
ขยัน	๑	๐.๙
ประหยัด	๗	๖.๕
ซื่อสัตย์	-	-
มีวินัย	๓	๒.๘
สุขภาพ	๑๐	๙.๓
สะอาด	๙	๘.๓
สามัคคี	๙	๘.๓
มีน้ำใจ	๑๙	๑๗.๖
เชื่อมั่นในตัวเอง/รู้จักตนเอง	๒๐	๑๘.๕
รู้จักสัตว์	๓	๒.๘
การดูแลสุขภาพ/ความปลอดภัย	๙	๘.๓
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	๙	๘.๓
ชีวิตชนบท/ภูมิปัญญาไทย	๕	๔.๖
อื่น ๆ*	๔	๓.๗
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * อื่น ๆ คือ นับเลข รู้จักคิดและสังเกต รักษาสิ่งแวดล้อม

กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรม นำความรู้ มุ่งพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ คุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุขภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ มีการใช้หนังสือเด็กเป็นเครื่องมือนำไปสู่กระบวนการดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากแก่นเรื่องของหนังสือคัดสรรจากแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านแล้ว พบว่า ไม่ปรากฏประเด็นที่ส่งเสริมคุณธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์ และประเด็นที่มีน้อยคือคุณธรรมในเรื่อง ความขยัน (ร้อยละ ๐.๙) ประเด็นที่มีน้อยเป็นลำดับรองลงมาคือเรื่อง ความมีวินัย (ร้อยละ ๒.๘)

- หนังสือที่มีแก่นเรื่องมุ่งส่งเสริมในเรื่องความขยันหมั่นเพียร คือ *ขมิ้นมัน ขยันยิ่ง* ดัดแปลงจากดอกสร้อยสุภาษิต " นกขมิ้นเหลืองอ่อน " เรื่องราวของนกขมิ้นที่มุ่งมั่นสร้างรังให้แข็งแรง ไม่หยุดเล่นสนุกเหมือนอย่างเพื่อน ๆ เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ พายุพัดมา รังของ

นักขมิ้นจึงไม่พึงเสียหายเหมือนรังของนกอื่น ๆ สอนให้มีความพากเพียรพยายาม

เมื่อเปรียบเทียบแก่นเรื่องหรือแนวคิดของเรื่อง (theme) ระหว่างหนังสือที่แต่งโดยคนไทย และหนังสือแปล พบว่า แก่นเรื่องของหนังสือที่แปลจากต่างประเทศส่วนใหญ่มุ่งไปที่การส่งเสริมให้เด็กมี **ความเชื่อมั่น** ในตนเองหรือ **ให้รู้จักตนเอง** ขณะที่หนังสือที่แต่งโดยคนไทยมีแก่นเรื่องส่งเสริมเรื่อง **ความมีน้ำใจ** มากที่สุด

เปรียบเทียบแนวคิด/แก่นเรื่องของหนังสือไทยและหนังสือแปล

แนวคิด	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขยัน	๑	๐.๕	-	-	๑	๐.๕
ประหยัด	๗	๖.๕	-	-	๗	๖.๕
ซื่อสัตย์	-	-	-	-	-	-
มีวินัย	๒	๑.๙	๑	๐.๙	๓	๒.๘
สุขภาพ	๓	๒.๘	๗	๖.๕	๑๐	๙.๓
สะอาด	๖	๕.๕	๓	๒.๘	๙	๘.๓
สามัคคี	๕	๔.๖	๔	๓.๗	๙	๘.๓
มีน้ำใจ	๑๒	๑๑.๑	๗	๖.๕	๑๙	๑๗.๖
เชื่อมั่นในตัวเอง/รู้จักตนเอง	๖	๕.๕	๑๔	๑๓.๐	๒๐	๑๘.๕
รู้จักสัตว์	๒	๑.๙	๑	๐.๙	๓	๒.๘
การดูแลสุขภาพ/ความปลอดภัย	๖	๕.๕	๓	๒.๘	๙	๘.๓
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	๘	๗.๔	๑	๐.๙	๙	๘.๓
ชีวิตชนบท/ภูมิปัญญาไทย	๕	๔.๖	-	-	๕	๔.๖
อื่นๆ (นับเลข/รู้จักสังเกต ฯลฯ)	๔	๓.๗	-	-	๔	๓.๗
รวม	๖๗	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : ร้อยละเทียบจากจำนวนหนังสือทั้งหมด ๑๐๘ เล่ม ผลรวมของจำนวนร้อยละอาจคลาดเคลื่อน .๐๑ เนื่องจากการปัดเศษ

ในเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือเรื่อง **ความสุขภาพ** ในที่นี้ตีความว่า ความสุขภาพไม่ใช่เพียงการใช้ถ้อยคำที่สุขภาพเท่านั้น หากหมายรวมถึงพฤติกรรมที่ไม่ใช้ความรุนแรงหรือไปทำร้ายผู้อื่นด้วย (เมื่อเทียบกับประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " ก็คือ การ

รู้จักถูก - ผิด ได้แก่ ไม่ใช่ความรุนแรง และทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล)

 แก่นเรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมเรื่องความสุภาพในหนังสือของไทยมีน้อยกว่าหนังสือแปล เทียบ

 สัดส่วนแล้วมีประมาณ ๑ ต่อ ๒ (ไทย ๓ เรื่อง : แปล ๗ เรื่อง) และในหนังสือของไทยที่ส่งเสริม

 ในเรื่องนี้มุ่งไปที่การใช้คำพูดที่สุภาพ เช่น

- คุณแต่่าพูดเพราะ ส่งเสริมให้พูดจาดีทางเสียง ครับ/คะ หรือ
- สวัสดี... สวัสดี " ...เอ๋ยปากลักหน ' สวัสดี ' มีผล คนรักมากมาย... " พร้อมภาพลูกหมี่

 กล่าวสวัสดีพร้อมยกมือไหว้ทุกครั้งเมื่อพบผู้ใหญ่

ในขณะที่หนังสือแปลส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่พฤติกรรมมากกว่า เช่น มือไม้ได้มีไว้ดี เท้าไม้ได้

 มีไว้เตะ มาเล่นด้วยกันนะ แค่อารามนะนี่ " เป็นต้น

ตัวละคร

ตัวละคร (characters) คือผู้ดำเนินเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์สร้างเป็น

 แก่นโครงเรื่องขึ้น มีทั้งตัวละครหลักและตัวละครรอง เรื่องราวที่เกิดขึ้นจะวนเวียนอยู่ที่ตัวละครหลัก

 หรือตัวเอกของเรื่อง

ในหนังสือคัดสรร ตัวละครมีทั้งคนล้วน สัตว์ล้วน ทั้งคนทั้งสัตว์ และบางเรื่องใช้สิ่งไม่มีชีวิต

 เช่น มนุษย์หิมะ พระจันทร์ ตัวเลข ฯลฯ มาสร้างเป็นตัวละครที่มีชีวิต

กรณีที่ใช้สัตว์เป็นตัวละคร หนังสือเกือบทั้งหมดใช้สัตว์เป็นภาพแทนคน (representation) ใน

 ลักษณะที่เรียกว่า " บุคลาธิษฐาน " (personification) คือสัตว์พูดได้และมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับคน

ประเภทของตัวละคร

ตัวละคร	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คน	๒๖	๒๔.๑	๑๓	๑๒.๐	๓๙	๓๖.๑
สัตว์	๒๔	๒๒.๒	๑๘	๑๖.๗	๔๒	๓๘.๙
ทั้งคนและสัตว์	๑๒	๑๑.๑	๗	๖.๕	๑๙	๑๗.๖
อื่น ๆ*	๕	๔.๖	๓	๒.๘	๘	๗.๔
รวม	๖๗	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * อื่น ๆ เป็นสิ่งไม่มีชีวิตที่พูดได้ เช่น ตัวเลข ขนมหิมะ แปรงสีพื้น พระจันทร์ มนุษย์หิมะ หรือ ยักษ์ แม่มด นางฟ้า บางเรื่องมีคนและ

 สัตว์รวมอยู่ด้วย

หนังสือที่มีตัวละครเป็นคนทั้งหมด และเป็นสัตว์ทั้งหมด มีจำนวนต่างกันไม่มากนัก (ร้อยละ ๓๖.๑ และ ๓๘.๙ ตามลำดับ)

ส่วนตัวละครหลักหรือตัวเอกของเรื่อง (main character) เกินกว่าครึ่งหนึ่งของหนังสือทั้งหมด ใช้คนเป็นตัวละครหลัก (ร้อยละ ๕๑.๙) เมื่อมีทั้งคนและสัตว์อยู่ในเรื่องเดียวกัน ส่วนใหญ่จะให้คนเป็นตัวเอกของเรื่อง

ประเภทของตัวละครหลัก (ตัวเอกของเรื่อง)

ตัวละครหลัก	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คน	๓๗	๓๔.๓	๑๙	๑๗.๖	๕๖	๕๑.๙
สัตว์	๒๕	๒๓.๒	๒๐	๑๘.๕	๔๕	๔๑.๗
อื่น ๆ*	๕	๔.๖	๒	๑.๙	๗	๖.๕
รวม	๖๗	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * อื่น ๆ คือ ตัวเลข ชนม(๒) แปรงสีพื้น พระจันทร์ มนุษย์หิมะ ยักษ์ บางเรื่องมีตัวละครหลักหลายตัว และบางเรื่องไม่มีตัวละครหลัก

ตัวละครหลัก จากกลุ่มหนังสือที่มีตัวละครทั้งคนและสัตว์

ตัวละครมีทั้งคนและสัตว์	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตัวเอกเป็นคน	๑๑	๑๐.๒	๖	๕.๖	๑๗	๑๕.๗
ตัวเอกเป็นสัตว์	๑	๐.๙	๑	๐.๙	๒	๑.๙
รวม	๑๒	๑๑.๑	๗	๖.๕	๑๙	๑๗.๖

หมายเหตุ : ร้อยละคิดจากฐานของจำนวนทั้งหมด (๑๐๘ เรื่อง)

ส่วนเพศของตัวละครหลัก ผู้ประพันธ์นิยมใช้ตัวเอกเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ ๓๘.๐ และร้อยละ ๒๓.๒ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับตัวผู้ประพันธ์แล้ว ผู้ประพันธ์เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ ๕๕.๕ และ ๔๐.๗ ตามลำดับ) แสดงว่าผู้เขียนที่เป็นเพศหญิงก็นิยมใช้ตัวละครเพศชายเป็นตัวเอกของเรื่อง

เพศของตัวละครหลัก

ตัวละครหลัก	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	๒๓	๒๑.๓	๑๘	๑๖.๗	๔๑	๓๘.๐
เพศหญิง	๑๙	๑๗.๖	๖	๕.๖	๒๕	๒๓.๒
มีทั้งชายและหญิง*	๗	๖.๕	๑๓	๑๒.๐	๒๐	๑๘.๕
ไม่ระบุเพศ	๑๘	๑๖.๗	๔	๓.๗	๒๒	๒๐.๔
รวม	๖๗	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * ตัวละครหลักมีมากกว่า ๑ และมีทั้งชาย - หญิง

- มีเพียงเรื่องเดียวที่นำเสนอเรื่องราวของคนพิการ และมีตัวเอกเป็นเด็กพิการ คือเด็กหญิง มาร์กกีที่ต้องใช้ชีวิตบนรถเข็น ใน *เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน* ถ่ายทอดให้เห็นถึงความคิด ความรู้สึกของผู้พิการ (ผู้ประพันธ์เป็นคนพิการที่ต้องใช้รถเข็นเช่นกัน)
- เรื่องที่ใช้ตัวละครหลักเป็นผู้ใหญ่ล้วน มีเพียงเรื่องเดียว คือ *ลุงพอกับลุงเพียงที่สอนให้รู้จักพอเพียง* ไม่โลภมาก ใน *มะเขือเทศยักษ์*
- หนังสือบางเรื่องไม่มีตัวละครหลัก แต่นำเสนอตัวละครหลายตัวโดยมีบทบาทเท่าเทียมกัน และมีทั้งชายหญิง เช่น *ก็แค่หมวกใบกระจจิริด !* เรามาเป็นเพื่อนกันนะ *ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่* เป็นต้น และส่วนหนึ่งไม่ได้ระบุเพศของตัวละครไว้ ให้ผู้อ่านตีความเอง

ในการสร้างตัวละครหลัก พบว่า กรณีที่ใช้ "คน" เป็นตัวเอกของเรื่องจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเล็กน้อย (ร้อยละ ๑๘.๕ และ ๑๖.๗ ตามลำดับ) แต่เมื่อใช้ "สัตว์" เป็นตัวเอก ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย (ร้อยละ ๑๘.๕) และไม่ระบุเพศของตัวละคร (ร้อยละ ๑๖.๗)

ตัวละครหลัก (กรณีตัวละครเป็นคน)

ตัวละครที่เป็นคน	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	๑๓	๑๒.๐	๕	๔.๖	๑๘	๑๖.๗
เพศหญิง	๑๗	๑๕.๗	๓	๒.๘	๒๐	๑๘.๕
มีทั้งชายและหญิง	๗	๖.๕	๑๑	๑๐.๒	๑๗	๑๕.๗
รวม	๓๗	๓๔.๓	๑๙	๑๗.๖	๕๖	๕๑.๙

หมายเหตุ : * ร้อยละเทียบจากจำนวนหนังสือทั้งหมด ๑๐๘ เล่ม ผลรวมของจำนวนร้อยละอาจคลาดเคลื่อน .๐๑ เนื่องจากการปัดเศษ

ตัวละครหลัก (กรณีตัวละครเป็นสัตว์)

ตัวละครที่เป็นสัตว์	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	๘	๗.๔	๑๒	๑๑.๑	๒๐	๑๘.๕
เพศหญิง	๒	๑.๙	๒	๑.๙	๔	๓.๗
มีทั้งชายและหญิง	๑	๐.๙	๒	๑.๙	๓	๒.๘
ไม่ระบุเพศ	๑๔	๑.๓	๔	๓.๗	๑๘	๑๖.๗
รวม	๒๕	๒๓.๒	๒๐	๑๘.๕	๔๕	๔๑.๗

หมายเหตุ : * ร้อยละเทียบจากจำนวนหนังสือทั้งหมด ๑๐๘ เล่ม ผลรวมของจำนวนร้อยละอาจคลาดเคลื่อน .๐๑ เนื่องจากการปัดเศษ

ในเรื่องที่ใช้สัตว์เป็นตัวละครหลัก ตัวเอกของเรื่องส่วนมากจะเป็น หมี และ กระต่าย เรื่องที่ใช้ หมี ตัวเอก เช่น ขนมหงอกแม่ , ความต้องการของหมีน้อย , คุณแม่ฟุ้งโต , สวรรค์... สวรรค์ , ฉันจะทำอะไรถ้าไม่มีเธอ (คู่กับหมาจิ้งจอก) เป็นต้น ส่วนเรื่องที่มี กระต่ายเป็นตัวเอก เช่น การผจญภัยของบิลลี่ , เป๊าะเป๊าะ อย่าใช้เยอะเยอะ , ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ , เรามาเป็นเพื่อนกันนะ (คู่กับสิงโต) เป็นต้น

ประเภทของสัตว์ที่เป็นตัวเอกของเรื่อง และปรากฏมากกว่า ๑ เรื่อง

ประเภทสัตว์	เพศชาย	เพศหญิง	ทั้งชายหญิง	ไม่ระบุเพศ	รวม
หมี	๔	-	-	๓	๗
กระต่าย	๔	๑	-	๒	๗
จระเข้	๒	-	๑	-	๓
หมา	๑	-	-	๒	๓
ช้าง	๒	-	-	-	๒
หนู	๑	-	-	๑	๒
ไก่	-	-	-	๒	๒
เป็ด	-	-	-	๒	๒

การนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครหลัก ไม่ว่าจะใช้คนหรือสัตว์ ในภาพรวมแล้วส่วนมากจะเป็นลักษณะ การนำเสนอแบบมิติเดียว (flat character) เช่น เป็นคนดีก็จะดีตั้งแต่ต้นจนจบ หรือขยันตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น ขนมของแม่ ชมันมันขยันยิ่ง มนุษย์หิมะกับหุ่นไล่กา ฯลฯ

หากเปรียบเทียบความต่างระหว่างหนังสือที่แต่งโดยคนไทยกับหนังสือแปลแล้ว พบว่าหนังสือของไทยมีสัดส่วนการนำเสนอลักษณะของตัวละครเอกแบบมิติเดียว (flat character) มากกว่าลักษณะของตัวละครแบบรอบด้าน (round character) (ร้อยละ ๓๓.๓ : ร้อยละ ๒๐.๔) ขณะที่หนังสือแปลมีการนำเสนอลักษณะของตัวละครเอกแบบหลายมิติ (รอบด้าน) มากกว่ามิติเดียว (ร้อยละ ๑๗.๖ : ร้อยละ ๑๐.๒)

ลักษณะของตัวละครหลัก

ตัวละคร	หนังสือไทย		หนังสือแปล		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
Flat character	๓๖	๓๓.๓	๑๑	๑๐.๒	๔๗	๔๓.๕
Round character	๒๒	๒๐.๔	๑๙	๑๗.๖	๔๑	๓๘.๐
ไม่ชัดเจน*	๕	๘.๓	๑๑	๑๐.๒	๒๐	๑๘.๕
รวม	๖๓	๖๒.๐	๔๑	๓๘.๐	๑๐๔	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * เป็นลักษณะที่ไม่ใช่โครงเรื่องเชิงละคร/ไม่มีตัวละครหลัก

ในส่วนของตัวละครรองที่ปรากฏในเรื่อง ผู้ประพันธ์ใช้ตัวละครที่เป็น " เพื่อน " ของตัวละครหลักมากที่สุด (ร้อยละ ๓๓.๑) รองลงมาคือตัวละคร " แม่ " (ร้อยละ ๒๙.๖)

ภาพของตัวละครรองที่ปรากฏ

ตัวละครรอง	จำนวน	ร้อยละ
พ่อ	๒๕	๑๗.๖
แม่	๔๒	๒๙.๖
ปู่/ย่า/ตา/ยาย/พี่/น้อง	๑๖	๑๑.๓
เพื่อน	๔๗	๓๓.๑
เพื่อนบ้าน (ผู้ใหญ่)	๔	๒.๘
ครู	๖	๔.๒
หมอ	๒	๑.๔
รวม	๑๔๒	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * มีหนังสือจำนวนหนึ่งที่น่าเสนอตัวละครตัวเดียว เช่น อูรูออม อย่านะแบบ นั้นมันอันตราย ฯลฯ และกลุ่มที่ไม่ระบุสถานภาพชัดเจน ไม่ได้นำมาพิจารณา

ภาพของตัวละคร " แม่ " ที่ปรากฏในเรื่อง จำนวนประมาณครึ่งหนึ่งปรากฏพร้อมกันกับพ่อ (๒๒ เรื่อง จาก ๔๒ เรื่อง) ที่เหลือ (๒๐ เรื่อง) ปรากฏในเรื่องโดยไม่มีตัวละครพ่ออยู่ด้วย

ส่วนภาพของพ่อที่ปรากฏ เกือบทั้งหมดจะปรากฏพร้อมกันกับแม่ (๒๒ เรื่อง จาก ๒๕ เรื่อง) มีเพียง ๓ เรื่องที่ปรากฏพ่อคนเดียวโดยไม่มีแม่ คือ พ่อจ๊ะ พ่อจำ , ฐิ่หม หนูชอบทำอะไรกับพ่อ และ อี (มีเพียงภาพเดียว " พ่อก็อี ")

- เรื่องที่มีแม่เป็นตัวละครร่วมในเรื่อง โดยไม่ปรากฏตัวละครพ่อ เช่น กู้กัไปปวดท้อง , กุงกิงท้องผูก , ขนมของแม่ , คุณแม่ขา อุ่มหน้อย , จ๊ะเอ... พูฟ้า , บ้านนี้เหมือนฝันกลางเมือง , ไปเดินเล่น , ฮุกน้อยซี่แย ฯลฯ
- เรื่องที่มีตัวละครหลักเป็นผู้สูงอายุ เช่น คุณตาหนวดยาว , เล่นกลางแจ้ง , เล่นริมน้ำ , หัวผักกาดยักษ์ , โอม... เพียง ! ฯลฯ
- ใช้สิ่งไม่มีชีวิตมาสร้างเป็นตัวละคร เช่น ตัวเลขไทยไก่เขี่ย , พระจันทร์ร่อยไหม , สงครามขนมหวาน , สามนักสู้ ฯลฯ

ฉาก

ในส่วนของฉาก (setting) ที่แสดงถึงสถานที่ที่เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในเรื่องนั้น ส่วนมากเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในบ้าน (ร้อยละ ๒๙.๒) และเรื่องราวที่เกิดขึ้นในป่ามีลำดับรองลงมา (ร้อยละ ๒๑.๕) อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในป่า อาจตีความได้อีกก็คือบ้าน ชุมชน หรือสังคมของบรรดาสัตว์ที่เป็นตัวละครนั่นเอง

ฉากในเรื่อง

ฉาก	จำนวน	ร้อยละ
ในบ้าน	๔๒	๒๙.๒
ละแวกบ้าน	๒๓	๑๖.๐
โรงเรียน	๘	๕.๖
ในป่า	๓๑	๒๑.๕
ในชนบท	๑๙	๑๓.๒
ในเมือง	๑๓	๙.๐
อื่น ๆ*	๘	๕.๖
รวม	๑๔๔	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : บางเรื่องมีมากกว่า ๑ ฉาก

* อื่น ๆ คือ ในฟาร์ม ในสวนสัตว์ กลางทะเล ในช่องปาก คลินิก (๒) และไม่ชัดเจน (๒)

ฉากในเรื่อง ส่วนใหญ่ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าเป็นเมืองหรือชนบท แต่บางเรื่องแสดงไว้ค่อนข้างชัดเจน หรือพิจารณาจากบริบทในเรื่องก็สามารถระบุได้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันระหว่างในเมืองกับในชนบท พบว่าเรื่องที่เกิดขึ้นในชนบทมีมากกว่าที่เกิดขึ้นในเมือง

- เรื่องราวที่ใช้ฉากในชนบท เช่น ฉันจะเก็บบ้างนะ , ตะลุยลอมฟาง , บ้านพักทอง , เป็นเพื่อนกันนะ ! , ไปจับปูนากัน , มะเขือเทศยักษ์ , เล่น... ร้อง ทำนองข้าว , เล่นกลางแจ้ง , เล่นริมน้ำ ฯลฯ
- เรื่องที่ใช้ฉากในเมือง เช่น กุ้งกิ้งท้องผูก , คุณแม่ขา อุ่มหน้อย , เด็กขี้อาย , บ้านนี้เหมือนฝันกลางเมือง , ปัญหาหมด , เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน , ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่ ฯลฯ

การนำเสนอ

หนังสือคัดสรรส่วนใหญ่นำเสนอในรูปแบบการประพันธ์ที่เรียกว่าร้อยแก้ว (ร้อยละ ๖๔.๘) มากกว่าร้อยกรองหรือการใช้คำคล้องจอง (ร้อยละ ๓๓.๓) ในส่วนของการใช้คำคล้องจอง หมายความว่าใช้คำสัมผัสระหว่างข้อความต่อเนื่องกันไปจากต้นจนจบ แต่มีใช้รูปแบบที่เป็นแบบแผนของร้อยกรองตามกำหนดฉันทลักษณ์ ประเภทที่ใช้คำคล้องจองมีประมาณ ๑ ใน ๕ ของหนังสือกลุ่มนี้ (จำนวน ๗ เรื่อง จาก ๓๖ เรื่อง)

รูปแบบการประพันธ์

การนำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
ร้อยแก้ว	๗๐	๖๔.๘
ร้อยกรอง/คำคล้องจอง	๓๖	๓๓.๓
ไม่มีตัวอักษร	๒	๑.๙
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

- หนังสือที่นำเสนอด้วยภาพอย่างเดียวโดยไม่มีตัวอักษร คือ *เม่นหลบฝน* และ *แบ่ง " จัน " บ้างสิ* (เล่มหลังมีข้อความบรรยายเรื่องราวแทรกไว้ในหน้าสุดท้ายของหนังสือ)
- เรื่องที่ใช้คำคล้องจอง เช่น *กระต่ายตื่นตูม* , *ของเล่นเดินทาง* , *รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับพ่อ* , *หนูรู้นะไม่เล่นหรอก* , *สัมผัส...* จับดู *รู้สิ* ใช้อย่างไร ฯลฯ
- หนังสือแปลไม่มีการนำเสนอในลักษณะที่เป็นร้อยกรอง

วิธีการนำเสนอ หรือการเล่าเรื่อง เป็นลักษณะของการบรรยายโดยมุมมองของบุคคลที่ ๓ (third person point of view) เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๘.๙) ในลักษณะผู้ใหญ่ (ผู้เขียน) เล่าให้เด็กฟัง และเล่าในลักษณะที่รู้แจ้งในเหตุการณ์ทุกอย่าง (omniscient narrator)

วิธีการบรรยาย ส่วนใหญ่ใช้การบรรยายโดยไม่มีบทสนทนาโต้ตอบ (ร้อยละ ๕๔.๖) แต่บางเรื่องมีการยกข้อความที่เป็นคำพูดของตัวละครมาแทรกในการบรรยายด้วย (free indirect speech)

ส่วนเรื่องที่มีบทสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละครมีจำนวนน้อยกว่า (มีร้อยละ ๔๓.๕) และปรากฏทั้งในประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง

วิธีนำเสนอ

วิธีนำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
บรรยาย*	๕๙	๕๔.๖
บรรยายและมีบทสนทนา	๔๗	๔๓.๕
ไม่มีตัวอักษร	๒	๑.๙
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * บรรยายโดยไม่มีบทสนทนา แต่มีเสียงของตัวละครแทรกเข้ามาในการบรรยาย (ยกคำพูดของตัวละครมาพูด แต่ไม่ใช่ลักษณะของการโต้ตอบกับอีกฝ่าย) มี ๒๕ เรื่อง

เสียงของตัวละคร

เสียง	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลที่ ๑	๑๒	๑๑.๑
บุคคลที่ ๓	๙๖	๘๘.๙
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

เสียงของตัวละคร (voice) ที่ผู้เขียนเลือกใช้ในการเล่าเรื่อง ในที่นี้หมายถึงการใช้สรรพนามแทนตัวผู้เล่า เช่น ใช้ "ฉัน" "หนู" ในการเล่าเหตุการณ์ คือเสียงจากบุคคลที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวละครในเรื่อง หากเล่าเรื่องโดยใช้ "เขา" หรือเรียกชื่อโดยตรงของตัวละคร คือการเล่าเรื่องจากบุคคลที่ ๓

นักวรรณกรรมเด็กบางคนมองว่า การเล่าเรื่องโดยใช้บุคคลที่ ๑ (first person narrator) เป็นผู้บรรยายจะเป็นมุมมองที่มีอำนาจสูงสุดในการเชิญชวนให้ผู้อ่านเอาตัวเองเข้าสวมรอยกับตัวละครที่เป็นผู้เล่า เพราะสรรพนามบุคคลที่ ๑ จะกลายเป็นสรรพนามแทนตัวผู้อ่าน ความคิดความเข้าใจจะคล้อยตามตัวละครไปโดยอัตโนมัติ (Stephen J.: Language and Ideology in Children's Fiction , 1992)

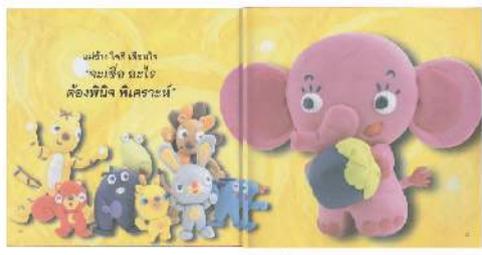
- เรื่องที่เล่าโดยบุคคลที่ ๑ มีประมาณ ๑ ใน ๑๐ ของหนังสือทั้งหมด (มีร้อยละ ๑๑.๑) เช่น กบอยู่รอดดี/กบมีถ่อมตัว , ฉันจะเก็บบ้างนะ , ฐิโหม หนูชอบทำอะไรกับแม่ , ลูกเจี๊ยบ ๕ ตัว , มาเล่นด้วยกันนะ ฯลฯ

หนังสือบางเรื่อง แม้จะเป็นเรื่องเล่าโดยบุคคลที่ ๓ (ผู้เขียน) แต่มีการใช้คำถามเชิญชวน พุดคุยกับเด็ก ๆ ให้ตอบคำถามตลอดทั้งเรื่อง เช่น ความต้องการของหมีน้อย , ความรู้สึกของตูบ น้อย , คุณแม่พุงโต , มาลดขยะกันเถอะ และบางเรื่องก็ชักชวนให้แสดงความเห็นหรือตอบคำถาม ในบางตอน เช่น " มือไม่ได้มีไว้ตี มือมีไว้ทำอะไรบ้างเอ่ย " " ลองทายซิว่า กุริกับกระเอาเปลือกไข่ไป ทำอะไรเอ่ย... " ฯลฯ เปิดโอกาสให้ผู้อ่าน (ผู้ฟัง) เข้าไปถือครองตำแหน่งของตัวละครได้ง่ายเช่นกัน

ในส่วนของการนำเสนอภาพ เกือบทั้งหมดเป็นภาพวาด มีทั้งวาดด้วยสีน้ำ สีไม้ สีน้ำมัน ฯลฯ และส่วนหนึ่งเป็นภาพประดิษฐ์จากคอมพิวเตอร์ ในส่วนที่เป็นภาพวาด มีเพียงเรื่องเดียวที่ใช้ภาพถ่ายเส้นขาว - ดำทั้งเรื่อง คือ เล่น... ร้องทำนองข้าว และอีก ๒ เรื่องที่ใช้ภาพวาดร่วมกับ ภาพถ่ายของจริง คือ นับหนึ่งถึงออร์อย และ ปัญหาหมดมด

หนังสือที่ไม่ได้ใช้ภาพวาด แต่ใช้การปั้นแป้งเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ มี ๓ เรื่อง คือ กระจ่ายตื่น ตูม , กูกโก้ววดท้อง , ม้าน้อยร้องเพลง ส่วนอีก ๑ เรื่อง ใช้ภาพแกะจากไม้ มีทั้งคนและสัตว์ คือ ของเล่นเดินทาง

กระจ่ายตื่น ตูม

ของเล่นเดินทาง

ลักษณะพิเศษของหนังสือเด็กคือ การเล่าเรื่องด้วย " เรื่องเล่า " (narrative) และ " ภาพ " ข้อความที่เล่ามักจะมุ่งหมายให้ผู้ใหญ่อ่านให้เด็กฟัง ส่วนเด็กจะดูภาพไปพร้อม ๆ กับการฟังเสียง ฟังจังหวะการอ่านคำและข้อความ นักวรรณกรรมเด็กบางคนระบุว่า เด็กจะมองตัวอักษรเป็นส่วนหนึ่งของภาพ และเรียนรู้ความหมายของคำจากการฟังเสียงฟังจังหวะการอ่าน มีคำแนะนำว่าการอ่าน ให้เด็กฟังควรถ่ายทอดให้กลมกลืนกับเนื้อหา ทำเสียงให้กลมกลืนกับภาพ

หนังสือบางเล่มใช้กลวิธีด้านตัวอักษรในการเล่นกับระดับเสียง เช่น ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ขึ้น เมื่อต้องการเน้นให้อ่านดังขึ้น

กระต่ายตื่นตูม

ชาวฟองซีโมโท

นับหนึ่งถึงร้อย

เปาะเปื้อะ อย่าใช้เยอะเยาะ

รูปแบบการนำเสนอภาพของหนังสือบางเล่ม มีการใช้ " เทคนิคของการ์ตูน " มาช่วยเพิ่มสีสันและความสนุกสนานให้กับเรื่องด้วย เช่น มีบอลลูกคำพูด มีการใช้ตัวอักษรใหญ่ - เล็กเพื่อเพิ่มระดับความดังของเสียง แบ่งภาพเป็นช่อง/เฟรมหรือมีหลายภาพใน ๑ หน้า และใช้ลายเส้นแสดงการเคลื่อนไหว เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

พี่เข้ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี

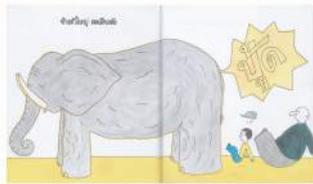
การผจญภัยของบิลลี่

แครอทยักษ์ของบิลลี่

ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ

ตูด

เชื่อใครไม่ได้มีไว้แบ่งปัน

ขาวฟ่องซีโมโห

ปัญหาหมดมด

กบอยู่รอดดี/กบมีถ่อมตัว

หนังสือบางเรื่องมีการใช้เทคนิควรรณกรรมในเชิงสัญลักษณ์ (symbol) และอุปมา (simile) เช่น

การใช้สัญลักษณ์เชิงอุปมาสัญลักษณ์ไทย

ฉากร้านขนมกลายเป็นสนามรบใน สงครามขนมหวาน หลังจากคุณยายเจ้าของร้านกลับบ้านไปแล้ว มีการใช้ภาพสัญลักษณ์แทนสนามรบด้วยการใช้ผ้าปูโต๊ะตารางแดง - ขาวแทนกระดานหมากรุก ขณะที่ขนมสองฝ่ายถูกวางบนกระดานเหมือนตัวหมากรุก ให้เผชิญหน้าพร้อมที่จะออกสงคราม

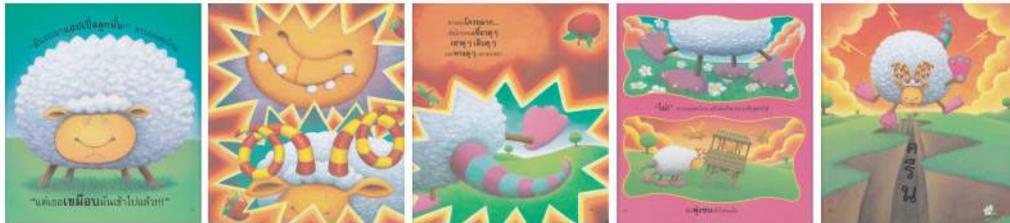

สงครามขนมหวาน

ผู้เขียนใช้ " ขนเม " เป็นสัญลักษณ์แทนคู่ตรงข้ามระหว่างความเป็นไทยกับความเป็นฝรั่ง และให้ขนเมฝรั่งเป็นฝ่ายรุกรานก่อน ขนเมไทยจึงต้องต่อสู้ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนกำหนดให้คุณค่าของความเป็นไทยเหนือกว่าฝรั่ง ด้วยการให้ขนเมไทยเป็นฝ่ายช่วยเหลือขนเมฝรั่งเมื่อมดยกพวกมาล้อม เชิดชูอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้มีคุณค่าเหนือกว่าความเป็นฝรั่ง อย่างไรก็ตาม ผลสรุปของเรื่องก็ชี้ให้เห็นว่า การปรองดองเป็นวิถีทางที่ดีที่สุด

การใช้อุปมา (simile) แทนอารมณ์โกรธ

ชาวพองโกรธมากที่ปุยนุ่นกินแอปเปิ้ลลูกที่ชาวพองจองไว้ แม้อปุยนุ่นจะขอโทษแต่ชาวพองก็ไม่หายโมโห ความโกรธจัดทำให้ชาวพองมีเขี้ยว เขา เล็บ และหางตุ ๆ งอกออกมา ชาวพองกระทุบดอกไม้ พุงชนแล้ไก่ ไล่ตะเพิดเบ็ด ไล่จับหางวัว และกระทุบเท้าอย่างแรงจนแผ่นดินแยกออกจากกัน ชาวพองจึงตกลงไปในรอยแยกของแผ่นดินที่มีแต่ความมืดมิด

ชาวพองขี้โมโห

ผู้เขียนอุปมาให้เห็นว่า คนเราเวลาโกรธแล้ว " พาล " ทำลายข้าวของ ก็จะเหมือนกับลักษณะของ ชาวพองขี้โมโห ! ตัวนี้นั่นเอง หากไม่อยากเป็นเช่นนี้ก็ต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ของตัวเอง

รูปแบบของหนังสือ/รูปเล่ม/ลักษณะพิเศษ

ในจำนวนหนังสือทั้งหมด มีรูปแบบการนำเสนอแบบหนังสือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) ร้อยละ ๑๓.๙ ในจำนวนนี้มีทั้งหนังสือไทยและหนังสือแปลในจำนวนใกล้เคียงกัน

ส่วนจำนวนหน้า ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือขนาด ๒๔ หน้า (ร้อยละ ๔๕.๔) ลักษณะรูปเล่มเกินกว่าครึ่งเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส (ร้อยละ ๖๔.๘) มีเพียงเล่มเดียวที่เป็นหนังสือพลาสติก และเป็นรูปหน้าของเบ็ด คือ ป้อมแป้มกล้วยน้ำ

รูปแบบการนำเสนอ

รูปแบบการนำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยอย่างเดียว	๙๑	๘๔.๒
หนังสือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ)	๑๕	๑๓.๙
ไม่มีตัวอักษร	๒	๑.๙
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : หนังสือภาษาไทยที่มีภาษาอังกฤษแทรกท้ายเล่ม มี ๒ เรื่อง และหนังสือไม่มีตัวอักษร มี ๑ เรื่อง
ที่มีภาษาอังกฤษแทรกท้ายเล่ม ไม่จัดเข้ากลุ่มหนังสือสองภาษาเนื่องจากไม่ได้นำเสนอพร้อมไปกับภาพ

หนังสือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ)

ชื่อเรื่อง	(แปล)	สำนักพิมพ์	ชื่อภาษาอังกฤษ
๑ กบยู่อดตี่/กบมีถ่อมตัว (นิทานกลับหัว)		บ้านแปลน	Show off Yuu / Humble Mee
๒ เธอชอบแปรงฟันหรือเปล่าจ๊ะ		บ้านแปลน	Do you like toothbrushing ?
๓ โอ้ม... พี้ยง !		บ้านแปลน	Om... Piang !
๔ สัมผัส... จับดู รู้สึกอย่างไร		พาส พับลิชชิ่ง	Touch it !! How do you feel ?
๕ ของเล่นเดินทาง		มูลนิธิเด็ก	ไม่มีชื่อภาษาอังกฤษ
๖ คุณแม่พุงโต		แฮปปี้คิดส์	Mummy's Fat Tummy
๗ มาลดขยะกันเถอะ		แฮปปี้คิดส์	Let's make less rubbish
๘ แมลงปอจอมซน		แฮปปี้คิดส์	Little Naughty Dragonfly
๙ คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน	แปล	แฮปปี้คิดส์	Words are not for hurting
๑๐ เชื้อโรคไม่ได้มีไว้แบ่งปัน	แปล	แฮปปี้คิดส์	Germs are not for sharing
๑๑ เท้าไม่ได้มีไว้เตะ	แปล	แฮปปี้คิดส์	Feet are not for kicking
๑๒ ฟันไม่ได้มีไว้กัด	แปล	แฮปปี้คิดส์	Teeth are not for biting
๑๓ มือไม่ได้มีไว้ตี	แปล	แฮปปี้คิดส์	Hands are not for hitting
๑๔ หางไม่ได้มีไว้ให้ดึง	แปล	แฮปปี้คิดส์	Tails are not for pulling
๑๕ อัลเฟรด	แปล	ไอร์แลนด์คิดส์	Alfred
มีภาษาอังกฤษแทรกท้ายเล่ม			
๑๖ แบ่ง " ฉัน " บ้างซิ		พาส พับลิชชิ่ง	Give Me Some !
๑๗ จู... จู... ฉันมีความลับจะบอก	แปล	ดรีม พับลิชชิ่ง	ไม่ระบุชื่อเรื่องเดิม
๑๘ เด็กช้อยาย	แปล	ดรีม พับลิชชิ่ง	ไม่ระบุชื่อเรื่องเดิม
มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษแทรกในเรื่อง			
๑๙ เรามาเป็นเพื่อนกันนะ	แปล	นานมีบุ๊คส์คิดดี	Artie and Julie

จำนวนหน้า

จำนวนหน้า	หนังสือไทย	หนังสือแปล	รวม	ร้อยละ
๖ หน้า*	๑	-	๑	๐.๙
๑๒ หน้า	๒	-	๒	๑.๙
๑๖ หน้า	๙	-	๙	๗.๔
๒๐ หน้า	๕	-	๕	๔.๖
๒๔ หน้า	๔๐	๙	๔๙	๔๕.๕
๒๘ หน้า	๕	๑๘	๒๓	๒๑.๓
๓๐ หน้า	-	๓	๓	๒.๘
๓๒ หน้า	๕	๔	๙	๘.๓
๓๖ หน้า	-	๓	๓	๒.๘
๔๔ หน้า	-	๑	๑	๐.๙
๔๘ หน้า	-	๑	๑	๐.๙
๖๐ หน้า	-	๑	๑	๐.๙
๗๘ หน้า	-	๑	๑	๐.๙
๙๒ หน้า	๑	-	๑	๐.๙
รวม	๖๗	๔๑	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : * หนังสือพลาสติก

รูปเล่ม

รูปเล่ม	หนังสือไทย	หนังสือแปล	รวม	ร้อยละ
จัดรูปเล่ม	๕๓	๑๗	๗๐	๖๔.๘
แนวตั้ง	๙	๒๑	๓๐	๒๗.๘
แนวนอน	๔	๓	๗	๖.๕
รูปหน้าสัตว์	๑	-	๑	๐.๙
รวม	๖๗	๔๑	๑๐๘	๑๐๐.๐

ในส่วนของภาพ ส่วนใหญ่เป็นภาพคร่อมสองหน้า (ร้อยละ ๔๙.๑) และจัดวางตัวอักษรบนพื้นหลังของภาพในส่วนที่เป็นที่ว่าง (ร้อยละ ๖๖.๔) ในจำนวนนี้มีบางส่วน (ส่วนน้อย) ที่ตัวอักษรทับบนภาพของวัตถุ และส่วนใหญ่เป็นหนังสือประเภทปกอ่อน (ร้อยละ ๕๔.๖) ในส่วนที่เป็นหนังสือปกแข็งมีราคาเฉลี่ยสูงกว่าปกอ่อนประมาณ ๑ เท่าตัว (๑๖๘.๖๑ บาท : ๘๑.๕๑ บาท ตามลำดับ)

ลักษณะการจัดภาพ

การจัดภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ภาพคร่อมสองหน้า	๕๓	๔๙.๑
ภาพจบในหน้าเดียว	๓๒	๒๙.๖
มีทั้งสองแบบ	๒๓	๒๑.๓
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : บางเรื่องนำเสนอทั้งสองลักษณะแต่สัดส่วนของประเภทใดประเภทหนึ่งมากกว่าจึงจัดไว้ในประเภทนั้น ส่วน " มีทั้งสองแบบ " คือมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

การจัดวางตัวอักษร

ภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ตัวอักษรอยู่ใต้ภาพ	๑๒	๙.๐
ตัวอักษรอยู่เหนือภาพ	๑๓	๙.๗
ตัวอักษรทับบนภาพ	๘๙	๖๖.๔
ตัวอักษรและภาพคนละหน้า	๑๘	๑๓.๔
ไม่มีตัวอักษร	๒	๑.๕
รวม	๑๓๔	๑๐๐.๐

หมายเหตุ : เนื่องจากบางเรื่องมีหลายลักษณะ จำนวนทั้งหมดจึงมากกว่าจำนวนเรื่อง และตัวอักษรทับบนภาพ หมายถึงจัดวางตัวอักษรบนพื้นที่ว่างในภาพซึ่งมีทั้งพื้นขาวหรือพื้นสี และบางเรื่องตัวอักษรทับบนภาพของวัตถุ

การระบุเลขหน้า

ระบุเลขหน้า	จำนวน	ร้อยละ
ระบุเลขหน้า	๖๖	๖๑.๑
ไม่ระบุเลขหน้า	๔๒	๓๘.๙
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐

ประเภทหนังสือ (ปก) และราคาเฉลี่ย

ปก	จำนวน	ร้อยละ	รวม	ราคาเฉลี่ย
ปกอ่อน	๕๙	๕๕.๖	๔,๘๐๙	๘๑.๕๑
ปกแข็ง	๓๓	๓๐.๖	๕,๕๖๔	๑๖๘.๖๑
Board Book	๑๒	๑๑.๑	๒,๒๐๐	๑๘๓.๓๓
Big Book	๓	๒.๘	๑,๖๕๐	๕๕๐.๐๐
หนังสือพลาสติก	๑	๐.๙	๑๗๕	๑๗๕.๐๐
รวม	๑๐๘	๑๐๐.๐	๑๔,๓๙๘	๑๓๓.๓๑

หนังสือที่ออกแบบรูปเล่มหรือเทคนิคการจัดหน้าพิเศษ เพื่อเพิ่มความสนใจของเด็กมากขึ้น มีจำนวน ๑๐ เล่ม คือ

- ของขวัญแสนวิเศษ ปกเหมือนกล่องของขวัญที่มีริบบิ้นผูก ต้องดึงริบบิ้นที่เป็นสีกหลุด ออกจึงเปิดอ่านได้ ภายในเล่มมีภาพกล่องของขวัญที่ต้องเปิดกระดาษออกดูภาพและข้อความข้างใน

- ความต้องการของหมูน้อย และ ความรู้สึกของตุบน้อย เป็นลักษณะ flip flap book พับหน้ากระดาษเข้ามาครึ่งหนึ่ง ต้องเปิดอ่านข้อความด้านหลัง

- คุณเต่าพูดเพราะ ตัดรูปทรงของหนังสือให้มีส่วนยื่นออกมาเหมือนหางเต่า

- เรามาเป็นเพื่อนกันนะ แบ่งหน้าหนังสือแต่ละหน้าเป็นครึ่งบนและครึ่งล่าง ส่วนบนเป็นเรื่องราวของตัวละครตัวหนึ่ง ส่วนล่างเป็นเรื่องราวของตัวละครอีกตัว โดยมีเนื้อหาสัมพันธ์กัน

- หมุนตัวดาวพิเศษ มีรูปสัตว์ห้าบนภาพ สามารถหมุนรอบ ๓๖๐ องศาได้

- หนังสือสัมผัส ชุดภูมิปัญญาไทย ใช้วัสดุของจริงปะทับแทรกลงในภาพ

- กบยู่อาดดี / กบมีถ่อมตัว และ อายนะ แบบนั้นมันอันตราย ! / รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก ! " ไม่มีปกหลัง ลักษณะสองเรื่องรวมอยู่ในเล่มเดียว เมื่อพลิกกลับด้านจะเป็นหน้าปกของอีกเรื่องหนึ่ง

- ป้อมแป้มกั้วน้ำ เป็นหนังสือพลาสติก รูปทรงเป็นรูปของเบ็ด ด้านหน้าเป็นหัวเบ็ด ปกหลังเป็นลำตัว ภายในมีช่องให้เด็กสอดมือเล่นเป็นหุ่นมือได้

สุนทรียภาพในหนังสือคัดสรร

สุนทรียภาพ คือความรู้สึกซาบซึ้งในคุณค่าของความงาม ความไพเราะ ความรื่นรมย์ เป็นความงดงามในมโนภาพ ไม่ว่าจะ เป็นความงามที่เกิดจากภาพ เสียง ตัวอักษร จินตนาการ หรือประสาทสัมผัสอื่น ๆ

หนังสือภาพสำหรับเด็ก มีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ " ภาพ " เป็นสื่อสำคัญ เป็น functional picture คือมีหน้าที่สื่อ " สาร " สื่อ " ความหมาย " ด้วยภาพ เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน และเรียนรู้ความหมายของภาพเกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของ และเหตุการณ์ต่าง ๆ จากการดูภาพ รู้จักเปรียบเทียบเสียงและจังหวะของคำกับกิริยาอาการของคนและสัตว์จากภาพ รู้จักเปรียบเทียบคำความหมาย และรับค่านิยมบางประการที่สอดแทรกไว้ในหนังสือ

สำหรับเด็กแล้ว ความสำคัญจึงอยู่ที่ภาพและความหมายที่แสดงจากภาพมากกว่าการอ่าน

ตัวอักษร (เด็กเล็กโดยทั่วไปยังอ่านตัวอักษรไม่ได้) ข้อความที่เล่าเรื่องมักจะมุ่งหมายให้ผู้ใหญ่อ่าน ให้เด็กฟัง ส่วนเด็กจะฟังและดูภาพไปพร้อม ๆ กับฟังเสียง ฟังจังหวะการอ่านคำและข้อความ และเรียนรู้ความหมายไปพร้อม ๆ กัน

สุนทรียภาพในหนังสือเด็กจึงเกิดจากการสื่อสารผ่านภาพ และน้ำเสียงของผู้ที่อ่านให้ฟัง สร้างอารมณ์และจินตนาการให้กับเด็กให้รู้สึกถึงความงามและความซาบซึ้งซึ่งที่พวกเขาสัมผัสได้ มีการแนะนำว่าการอ่านหนังสือให้เด็กฟังควรถ่ายทอดให้กลมกลืนกับเนื้อหา ทำเสียงให้กลมกลืนกับภาพ เช่น คำรามแบบสิงโต หรือส่งเสียงแหลมเล็กเหมือนหนู คุณค่าของความงามและความซาบซึ้งซึ่งจะเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ในเชิงพินิจวรรณกรรม จะมองคุณค่าของหนังสือใน ๓ ด้าน คือ รส อลังการ และคุณากร " รส " คือสร้างอารมณ์ " อลังการ " คือความงดงามที่เกิดจากเนื้อหา (และภาพ) และ " คุณากร " คือส่งเสริมให้เกิดคุณงามความดีหรือคุณลักษณะทางบวก

หนังสือคัดสรรของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน เป็นหนังสือที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่ามีความสมบูรณ์ครบทั้ง ๓ ด้าน ในที่นี้จะพิจารณาในเชิงสุนทรียภาพของหนังสือดังกล่าว ทั้งในด้านศิลปะการใช้คำ การเล่นกับเสียง ตัวอักษร และ " ภาพ " โดยเสนอตัวอย่างจากบางเล่ม

- เรื่องราวที่ดัดแปลงมาจากนิทานอีสป *กระต่ายตื่นตูม* เปลี่ยนมาใช้ข้อความสั้น ๆ มีการเว้นวรรคเป็นคำ ๆ ให้อ่านง่าย และเล่นสัมผัสกับเสียงอักษร ท่วงทำนองภาษามีอรรถรส มีเสียงสูง - ต่ำสนุกสนาน นอกจากนี้ ในช่วงที่ตื่นเต้นเร้าใจก็ใช้ขนาดของตัวอักษรให้มีขนาดใหญ่ขึ้น สร้างอารมณ์ให้คล้อยตาม ส่วนภาพใช้แบ่งปันเป็นต้นไม้ ดอกไม้ และสัตว์นานา

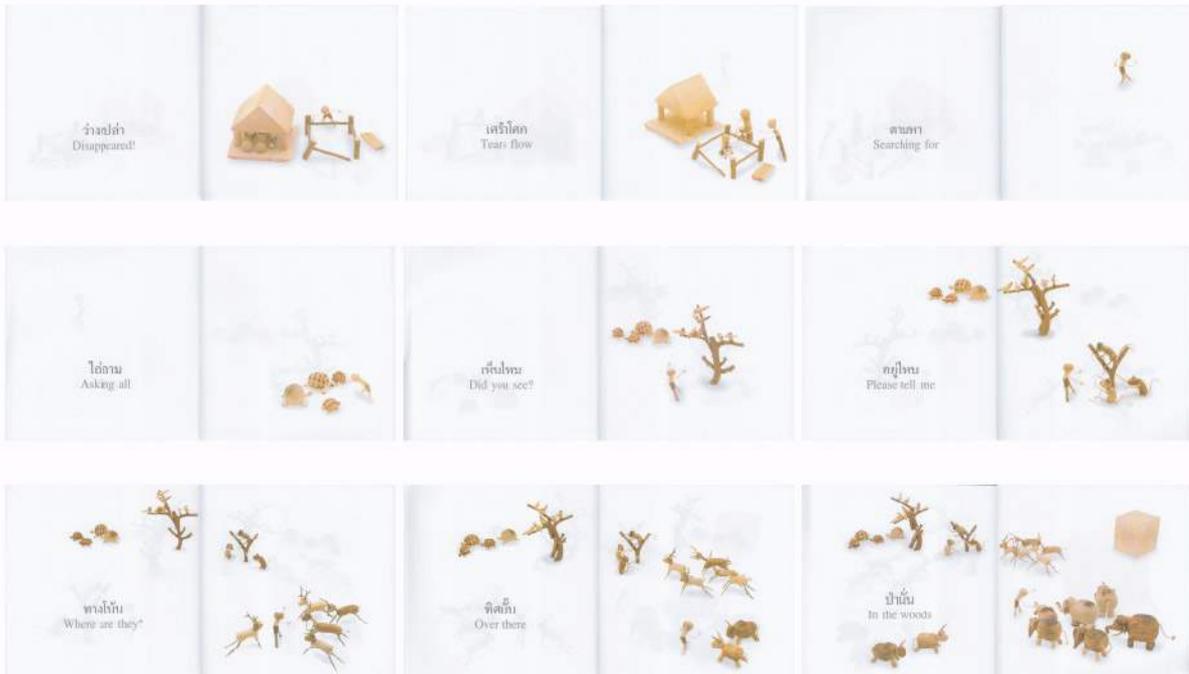
กระรอก กระแต ตัวตุ่น
วิ่งซุ่มนูน กระแต๊ะ กระเต๊ะ
กระโดด กระดุง กระดุง
หัวเราะ ตีพุง ในป่าละเมาะ
จับปล้น เสียงตูม ดังก้อง
ทุกตัว จ้องมอง หลังป่าละเมาะ
เห็นกระต่าย ตะโกนหน้าตื่น

อย่ามัวแต่ยืน ต้องตี ต้องเคาะ
**" เร็ว เร็ว อย่าช้า รีบหนี
 ฟ้าถล่มตุ้ม ที่ป่าละเมาะ "**
 กระรอก กระแต ตัวตุ่น
 ป่าร้อง วิ่งวุ่น ทุกที่ ลัดเลาะ
 ป่าป่วน เพราะสัตว์ น้อยใหญ่
 ร้องไป วิ่งไป ท่วมป่าละเมาะ...
 (กระต่ายตื่นตุ้ม)

- เมื่อสัตว์เลี้ยงที่ตัวเองรักและผูกพันหายไป เด็กชายจึงออกตามหา เรื่องราวของการเดินทางใน ของเล่นเดินทาง หนังสือที่ใช้คำน้อยเพียง ๒ พยางค์ต่อภาพตลอดทั้งเรื่อง คำนาย ๆ แต่สื่อความหมายได้เต็ม ๆ เมื่ออ่านต่อเนื่องให้ความรู้สึกเหมือนอ่านบทกวี ภาพประดิษฐ์จากท่อนไม้และกิ่งไม้ งดงามทั้งคำทั้งภาพ

- เหล่าคน แคะ น้ำตาหยด เหมะ ขอให้เทวดาช่วย แนะ เพราะเด็ก ๆ ใช้ดินสออย่างไม่รู้คุณค่า จนป่าดินสอสิ้นไป จะทำอย่างไรดี... หนังสือที่ใช้ถ้อยคำเล่าเรื่องเล่นกับสระ " แอะ " ตลอดทั้งเล่ม เป๊าะเป๊าะ อย่าใช้เยอะเยอะ สอนเด็ก ๆ ให้รู้จักประหยัด มัธยัสถ์ เริ่มต้นจากการใช้ดินสอ " อย่าใช้เยอะเยอะ " ภาพของตัวอักษรมีขนาดใหญ่ - เล็ก ราวกระโดดโลดเต้นได้

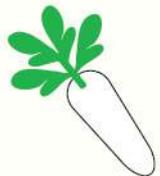

เปิดเรียนครูแจกเด็กไป
 เด็กไม่สงสัยกระดาษแคะ
 ลัญญาให้อย่างประหยัด
 ตอรับเสียงชัดเสียงแจ้วแจ๊แจ๊
 ผ่านไปไม่ถึงสัปดาห์
 เจ้าช่างจอมซ่าไม่น่าซ่องแวะ
 เหลาดินสอจนสุดแรง
 ดินสอหลายแท่งหักดั่งเป๊าะเป๊าะ
 ฝ่ายเจ้าลิงแสนซุกซน
 ดินสอตกหล่นบนพื้นหัก " แปะ "
 ไม่ถนอมไม่ยอมรักษา
 เทียวเล่นเสยอากาศะเต๊ะกระเต๊ะ
 กระจ่ายน้อยจอมประหยัด
 รู้เก็บรู้จัดครูไม่ต้องแนะ
 ดินสอแท่งสั้นจืดจู้
 ก็ยังใช้อยู่ไม่บ่นสักแอะ...
 (เป๊าะเป๊าะ อย่าใช้เยอะเยอะ)

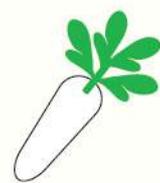
- หนังสือที่ประพันธ์ด้วยร้อยแก้วหลายเรื่อง ใช้ข้อความ ย้ำ ซ้ำ ทวน ในการนำเสนอเหตุการณ์ในเรื่อง เพื่อให้เด็ก ๆ สนุกสนานกับประสบการณ์ซ้ำ ๆ และจดจำข้อความที่ได้ยินได้ฟัง หัวผักกาดยักษ์ เป็นหนึ่งในจำนวนหนังสือที่นำเสนอในลักษณะดังกล่าว ภาพการออกแรงดึงหัวผักกาด

อย่างเอาจริงเอาจังของคุณตา พร้อมข้อความ " ฮุยเลฮุย... " ทำให้ผู้อ่านเอาใจช่วยและอยากเข้าไป
 ร่วมด้วย เรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นถึงการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน ผลที่สุดความสำเร็จย่อมเกิดขึ้น

ตาพยายามถอนหัวผักกาด
 ฮุยเลฮุย ฮีบ...
 แต่หัวผักกาดก็ยังไม่หลุด
 ตาจึงไปตามยายมา
 ยายดึงตา
 ตาก็ดึงหัวผักกาด
 ฮุยเลฮุย เอ้า ฮุยเลฮุย ฮีบ...
 แต่หัวผักกาดก็ยังไม่หลุด
 ยายจึงไปตามหลานมา
 หลานดึงยาย
 ยายดึงตา
 ตาก็ดึงหัวผักกาด
 ฮุยเลฮุย เอ้า ฮุยเลฮุย ฮีบ...
 แต่หัวผักกาดก็ยังไม่หลุด
 หลานจึงไปตามหมา
 หมาดึงหลาน
 หลานดึงยาย
 ยายดึงตา
 ตาก็ดึงหัวผักกาด
 ฮุยเลฮุย เอ้า ฮุยเลฮุย ฮีบ...
 แต่หัวผักกาดก็ยังไม่หลุด

(หัวผักกาดยักษ์)

- อีกเรื่องหนึ่งที่มีนัยยะถึงการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อให้บรรลุผลบางอย่าง พร้อม ๆ ไปกับจินตนาการว่า พระจันทร์อรร้อยใหม่ เมื่อบรรดาสัตว์แห่งหน้ามองพระจันทร์ดวงกลมโตสีขาวนวลบนท้องฟ้า พวกเขาต่างก็นึกอยากจะชิมพระจันทร์...

...เมื่อไปถึงยอดเขา เต่าก็เขย่งตัวไปจับพระจันทร์ แต่จับไม่ถึง

เต่าจึงเรียกช้างมาช่วย

เมื่อช้างมาถึง จึงเหยียบบนหลังเต่า แล้วเอื้อมวงไปจับพระจันทร์

พระจันทร์คิดว่า พวกสัตว์จะมาเล่นไล่จับ จึงขยับลอยหนีขึ้นไป จนช้างจับไม่ถึง

ช้างจึงเรียกยีราฟมาช่วย

เมื่อยีราฟมาถึง จึงเหยียบบนหลังช้าง ช้างเหยียบบนหลังเต่า แล้วยึดคอไปจับพระจันทร์

พระจันทร์คิดว่า ยีราฟจะมาเล่นไล่จับ จึงขยับลอยหนีขึ้นไปอีก จนยีราฟจับไม่ถึง

ยีราฟจึงเรียกม้าลายมาช่วย

เมื่อม้าลายมาถึง จึงเหยียบบนหลังยีราฟ ยีราฟเหยียบบนหลังช้าง ช้างเหยียบบนหลังเต่า

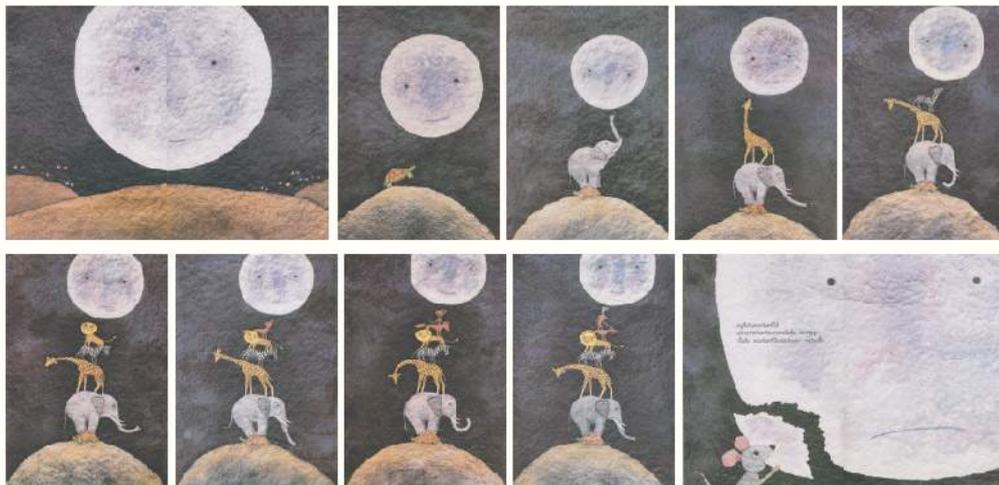
แล้วเอื้อมไปจับพระจันทร์

พระจันทร์คิดว่า ม้าลายจะมาเล่นไล่จับ จึงขยับลอยหนีขึ้นไปอีก จนม้าลายจับไม่ถึง

ม้าลายจึงเรียกสิงโตมาช่วย...

(พระจันทร์อรร้อยใหม่)

- เอ๊ะ ! ทางของใคร นำเสนอในลักษณะของภาพต่อเนื่องจำนวนหลายหน้า เริ่มจากทางของสัตว์ไปสู่ลำตัว จนถึงช่วงหัวในหน้าถัดไป ภาพต่อเนื่องบางชุดมีความยาวถึง ๘ หน้า

เอ๊ะ ! ทางของใคร

- เด็ก ๆ จะซึมซับสุนทรียภาพของรูปภาพที่สวยงาม พร้อม ๆ กับได้เรียนรู้เรื่องของความรัก ความผูกพันระหว่างแม่ - ลูก ใน ขอบนุหลับน้อย หนังสือที่ให้รายละเอียดของภาพสวยงามและเหมือนจริง จากการได้เห็นภาพสัตว์ต่าง ๆ นอนหลับกับแม่ด้วยท่วงท่าธรรมชาติ ช่วงทำยถาม เด็ก ๆ ว่า เด็ก ๆ ละจะนอนแบบไหนดี คำแนะนำคือ " เด็ก ๆ นอนหลับกับแม่ดีที่สุด "

ขอบนุหลับน้อย

หนังสือคัดสรรแต่ละเล่มมีรายละเอียดที่ต่างกันไป แต่เหนืออื่นใด สุนทรียภาพที่ซึมซาบเข้าไปในตัวเด็กจากการได้อ่าน " ๑๐๘ หนังสือดี " เหล่านี้ ก็เป็นพัฒนาการที่ติงามในตัวเองอยู่แล้ว

บทที่ ๖

หนังสือภาพกับบริบทของสังคมไทย

แนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยด้านพัฒนาการเด็กได้แสดงว่า ปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถเปลี่ยนลักษณะการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ และช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสมองคือช่วง ๐ - ๖ ปี

ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่สมองของเด็กมีการพัฒนาสูงสุด โดยเฉพาะในช่วง ๓ - ๔ ปีแรกของชีวิต การเลี้ยงดูในบ้านจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อพัฒนาการของเด็ก ดังนั้น กิจกรรมระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก หนังสือสำหรับเด็ก และสภาพการเลี้ยงดูในบ้านจึงเป็นปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญ

" การสำรวจเด็กและเยาวชน พ.ศ.๒๕๕๑ " โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ^๑ สรุปว่า ทั่วประเทศ มีเด็กเล็ก ๐ - ๕ ปี จำนวน ๕.๕ ล้านคน (ชาย ๒.๘ ล้านคน หญิง ๒.๗ ล้านคน) และการสำรวจครั้งนี้ได้มี การสำรวจการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกในบ้านกับเด็กอายุ ๐ - ๕ ปี พบว่า " แม่ " เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกประเภทกับเด็กในสัดส่วนสูงสุด รองลงมาคือคนอื่น ๆ ในครัวเรือน ส่วน " พ่อ " มีสัดส่วนต่ำสุดในทุกกิจกรรม

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่บุคคลในบ้านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กมากที่สุดคือ การเล่นร่วมกัน รองลงมาคือ การพาเด็กไปนอกบ้าน ส่วนกิจกรรมที่ทำกับเด็กน้อยที่สุดคือ การเล่านิทาน/เล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟัง

^๑สำนักงานสถิติแห่งชาติ ทำการสำรวจในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๑ จากครัวเรือนตัวอย่าง ๕๙,๐๐๐ ครัวเรือน เป็นการสำรวจกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุตั้งแต่ ๐ - ๒๔ ปี โดยแยกรายละเอียดเป็น ๔ กลุ่มอายุ คือ ๐ - ๕ ปี , ๖ - ๑๑ ปี , ๑๒ - ๑๗ ปี และ ๑๘ - ๒๔ ปี และให้นิยามว่า " เด็ก " คือผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๗ ปี ส่วน " เยาวชน " คือผู้ที่อายุ ๑๘ - ๒๔ ปี

ร้อยละของสมาชิกในครัวเรือนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้กับเด็กอายุ ๐ - ๕ ปี (๒๕๕๑)

ประเภทกิจกรรม	แม่	พ่อ	คนอื่น ๆ ในครัวเรือน	ไม่มีใครร่วม ในกิจกรรมนี้
๑. การอ่านหนังสือ/ดูสมุดภาพร่วมกับเด็ก	๕๖.๓	๓๕.๘	๔๑.๑	๒๖.๒
๒. การเล่านิทาน/เล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟัง	๕๓.๔	๓๐.๑	๓๖.๗	๒๙.๑
๓. การร้องเพลงร่วมกับเด็ก/ร้องกล่อมเด็ก	๖๓.๖	๓๔.๓	๔๗.๑	๑๔.๕
๔. การพาเด็กไปนอกบ้าน	๗๒.๙	๕๕.๑	๕๙.๗	๔.๑
๕. การเล่นร่วมกันกับเด็ก	๗๔.๘	๕๗.๓	๖๖.๕	๒.๕
๖. การทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น นับเลข วาดรูป	๖๑.๖	๔๒.๕	๕๐.๓	๑๘.๕

ส่วน การอ่านหนังสือให้เด็กฟังหรือดูหนังสือภาพร่วมกับเด็ก ก็มีสัดส่วนค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่น และประมาณ ๑ ใน ๔ ของเด็กเล็ก ไม่มีผู้ร่วมในกิจกรรมนี้ (ร้อยละ ๒๖.๒)

การสำรวจครั้งเดียวกันนี้ มี การสำรวจจำนวนหนังสือสำหรับเด็กที่มีอยู่ในบ้าน ซึ่งกำหนดให้ มีอย่างน้อย ๓ เล่ม (ตามตัวชี้วัดด้านพัฒนาการของเด็กที่ยูนิเซฟพัฒนาขึ้น) พบว่า เด็กเล็ก (๐ - ๕ ปี) อาศัยอยู่ในบ้านที่มีหนังสือสำหรับเด็กเพียงร้อยละ ๔๐.๗

ร้อยละของเด็กเล็ก ๐ - ๕ ปี ที่มีหนังสือสำหรับเด็กในบ้าน จำแนกตามรายภาค (๒๕๕๑)

ภาค	ร้อยละ
ทั่วราชอาณาจักร	๔๐.๗
กรุงเทพมหานคร	๕๐.๙
ภาคกลาง	๔๖.๑
ภาคเหนือ	๔๑.๕
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๓๕.๖
ภาคใต้	๓๕.๙

ผลสำรวจเรื่อง " การอ่านหนังสือของคนไทย " ในปี ๒๕๕๑^๒ พบว่า เด็กเล็กที่อายุต่ำกว่า ๖ ปีทั่วประเทศมีประมาณ ๕.๙ ล้านคน (ชาย ๓.๐ ล้านคน หญิง ๒.๙ ล้านคน) มีผู้ที่อ่านหนังสือเองหรือผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง (นอกเวลาเรียน) ประมาณ ๒.๑ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๖.๐ ของจำนวนเด็กเล็กทั้งหมด

ในกลุ่มเด็กเล็กที่อ่านหนังสือหรือมีผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง^๓ นี้ อ่านสัปดาห์ละ ๒ - ๓ วัน มากที่สุด (ร้อยละ ๓๙.๖) และใช้เวลาในการอ่านเฉลี่ย ๒๗ นาที ต่อวัน

ร้อยละ ๗๐.๗ ของเด็กเล็กที่อ่านหนังสือ มีผู้ใหญ่ซื้อหนังสือให้อ่านเพิ่มเติมจากตำราเรียนตามหลักสูตร และส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือให้เด็กเล็กเฉลี่ยไม่เกิน ๒๐๐ บาท ต่อเดือน (ร้อยละ ๖๖.๑)

จากข้อมูลการสำรวจของสำนักสถิติแห่งชาติ อาจสรุปได้ว่า ในสังคมไทย การใช้หนังสือเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยยังค่อนข้างน้อย ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กฟังมีเพียงร้อยละ ๓๖.๐ ของครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และจำนวนหนังสือสำหรับเด็กที่มีในบ้านตามเกณฑ์ที่กำหนด (๓ เล่ม) ก็มีเพียงร้อยละ ๔๐.๗

ส่วนใหญ่มักอ้างกันว่า การที่คนไทยอ่านหนังสือกันน้อย เพราะสังคมไทยเป็นสังคมมุขปาฐะ ใช้การสื่อสารด้วย " การพูด " เล่าเรื่องสู่กันฟังมากกว่า " การอ่าน " แต่เมื่อเทียบสัดส่วนระหว่าง การอ่านหนังสือหรือดูสมุดภาพร่วมกับเด็ก กับ การเล่านิทานหรือเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟัง (โดยไม่ใช้หนังสือ) กลับพบว่า การอ่านหนังสือเป็นกิจกรรมที่สมาชิกทุกกลุ่มในบ้านทำร่วมกับเด็กมากกว่า การพูดเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เด็กฟัง

หลายหน่วยงานร่วมกันรณรงค์ให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะการเริ่มต้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย หนังสือภาพสำหรับเด็กที่คัดสรรโดยแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ส่วนหนึ่งได้สอดแทรกอุดมการณ์นี้ลงในเนื้อหาของหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นข้อความหรือภาพของความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือ (ร่วมกับพ่อแม่) อย่างไรก็ตาม การรณรงค์ให้ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นกิจกรรมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ใหญ่เห็นความสำคัญในการใช้หนังสือภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็ก

^๒ การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ทำการสำรวจในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๕๑ จากครัวเรือนตัวอย่าง ๕๓,๐๔๐ ครัวเรือน มีการสำรวจเป็น ๒ กลุ่ม คือ การอ่านหนังสือของเด็กเล็กที่อายุต่ำกว่า ๖ ปี และการอ่านหนังสือของผู้ที่มีอายุ ๖ ปีขึ้นไป

^๓ เด็กเล็กที่อ่านหนังสือเกือบทั้งหมด (ร้อยละ ๙๘.๙) มีผู้ปกครองอ่านหนังสือให้ฟัง และมีร้อยละ ๑.๑ ที่เด็กอ่านด้วยตัวเองโดยไม่มีผู้ปกครองอ่านหนังสือให้ฟัง

หนังสือภาพสำหรับเด็กเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการเพื่อเตรียมเด็กเข้าสู่สังคม (socializing agents) และมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวต่างจากสื่ออื่น กิจกรรมการอ่านกับตัวหนังสือที่ถูกอ่าน มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน กิจกรรมการอ่านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่าน (พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู) กับเด็ก ส่วนหนังสือที่ถูกอ่านมักมีแก่นเรื่องที่สะท้อนถึงการขัดเกลา (socialize) และเตรียมตัวเด็กเข้าสู่สังคมในอนาคต มีการสอดแทรกกติกา ค่านิยม ตลอดจนความสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคม คุณลักษณะเช่นนี้เป็นสิ่งที่เด็กควรต้องรู้

หนังสือภาพสำหรับเด็กเขียนขึ้นโดยผู้ใหญ่ บนพื้นฐานเจตนาที่จะปลูกฝังคุณลักษณะบางอย่างให้กับเด็ก เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กเข้าสู่สังคมในอนาคตได้อย่างราบรื่น การนำเสนอเนื้อหาและตัวละครจึงสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม ความคิด ความเชื่อของผู้ใหญ่ ภายใต้บริบทของสังคมนั้น ๆ

หนังสือภาพสำหรับเด็กจึงมีนัยยะเป็น " บทเรียน " ในการปลูกฝัง ขัดเกลา (socialize) ให้เด็กรู้จักและเข้าใจสังคมรอบตัว และการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น นั่นเอง

จากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือภาพที่ได้รับการคัดสรรจากแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สรุป ความเป็น " บทเรียน " ในการเตรียมความพร้อมให้เด็กอย่างกว้าง ๆ ได้ ๒ ลักษณะ คือ ส่วนหนึ่งให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเอง (ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา/อารมณ์/สุขภาพร่างกาย) และอีกส่วนหนึ่ง ให้เด็กรู้จักและเข้าใจสังคมรอบตัว (ส่งเสริมทักษะ/พัฒนาการทางสังคม) ซึ่งทั้งสองส่วนโยงใยสัมพันธ์กัน ภายใต้บริบททางสังคม (ของผู้เขียน)

ลักษณะเด่นของสังคมไทย คือ เป็นสังคมที่มีน้ำใจต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีความเอื้ออาทรต่อกันและกัน เนื้อหาของหนังสือที่แต่งโดยคนไทยจึงมีแนวคิด (แก่นเรื่อง) ในเรื่อง ความมีน้ำใจ มากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของผู้เขียน (คนไทย) ที่ต้องการปลูกฝังและขัดเกลาเด็กตามค่านิยมของสังคม เมื่อพิจารณาในประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " (windows of opportunity) ก็พบว่า หนังสือที่แต่งโดยคนไทยมีประเด็นในเรื่อง การสร้างความผูกพัน มากกว่าประเด็นอื่น ๆ

ความมีน้ำใจและการสร้างความผูกพัน เป็นฐานของสังคมนับว่าดีอยู่แล้ว

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งพัฒนาเด็กให้มีคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ คือ ชยัน

จากผลสำรวจของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งสำรวจกลุ่มเด็กอายุ ๑ - ๕ ปี และ ๖ - ๑๔ ปี ใน ๒๐ จังหวัด (รายละเอียดในภาคผนวก) พบว่า ครอบครัวไทย ผู้เลี้ยงดูเด็กเป็นแม่ร้อยละ ๖๓ รองลงมาเป็นปู่ย่าตายาย ร้อยละ ๒๕ ส่วนพ่อมีเพียงร้อยละ ๗ แสดงให้เห็นว่า สภาพความเป็นจริงทางสังคมสะท้อนออกมาในหนังสือภาพสำหรับเด็ก ในการสำรวจครั้งเดียวกันระบุว่า " เด็กไทยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง โดยพบว่า ๑ ใน ๓ ของเด็กอายุ ๖ - ๑๔ ปี เคยชกต่อยกันในโรงเรียน เคยถูกขโมยของหรือทำลายข้าวของในโรงเรียน ทำให้เด็กบางส่วนไม่ยอมไปโรงเรียนเนื่องจากรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัย "

จากการวิเคราะห์ประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในหนังสือคัดสรร มีข้อน่าสังเกตที่พบว่า หนังสือที่แต่งโดยคนไทย ไม่มีการนำเสนอในประเด็น " ไม่ใช้ความรุนแรง " หนังสือของไทยส่งเสริมในเรื่อง " ความสุภาพ " ซึ่งเป็นหนึ่งในคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ แต่เป็นลักษณะความสุภาพด้วยการใช้คำพูด (เช่น พูดมีหางเสียงครับ/ค่ะ หรือทักทายด้วยการยกมือไหว้สวัสดีกับผู้ใหญ่ เป็นต้น) อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมที่ไม่ใช้ความรุนแรง พบในกลุ่มของหนังสือแปล

หากมองในแง่บริบททางสังคม (ของผู้เขียน) สังคมไทยให้ความสำคัญกับลำดับชั้นทางสังคม มีระบบอาวุโสสูง - ต่ำ จึงสะท้อนความสุภาพอ่อนน้อมมีสัมมาคารวะออกมาทางหนังสือภาพ ส่วนสังคมของผู้เขียนหนังสือที่นำมาแปล ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันทางสังคม ลักษณะของความสุภาพจึงสื่อออกมาด้วยการไม่ใช้ความรุนแรงหรือไม่ไปทำร้ายผู้อื่น

ในบริบทด้านวัฒนธรรมและวิถีไทย หนังสือภาพของไทยส่วนหนึ่งส่งเสริมให้ภาคภูมิใจกับภูมิปัญญาไทย นำเสนอภาพของการละเล่นแบบไทย ๆ ในสมัยก่อน ภาพของขนมไทย วัสดุของใช้ที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน และภาพชีวิตในท้องทุ่งท้องนา ซึ่งเป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของไทย ส่งเสริมให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ความเป็นไทย

อนึ่ง ข้อสังเกตเกี่ยวกับหนังสือภาพที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบไทย ๆ เหล่านี้ ล้วนนำเสนอในรูปแบบของร้อยกรองทั้งสิ้น

หนังสือภาพจึงสะท้อนภาพของสังคมให้เด็กได้รู้จักและเข้าใจ " โลก " หรือสังคมรอบตัว
เมื่อเด็กได้อ่านได้ฟังเรื่องราวจากหนังสือ ย่อมได้รับอิทธิพลต่าง ๆ ไปจากหนังสือไม่ทางตรงก็ทาง
อ้อม การได้สัมผัสเรื่องราวจากหนังสือภาพดี ๆ จะซึมซาบและฝังแน่นอยู่ในตัวเด็ก ก่อเกิดคุณ
ลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ประโยชน์ที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อสังคมในภาพรวม

ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู ที่จะสร้าง " โอกาส " ให้เด็กได้รับเรื่องราวเหล่านั้นมากน้อย
เพียงใด

บทที่ ๗

บทสรุปเพื่อการขยายผล

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้คัดสรรหนังสือดีสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๑๐๘ เล่ม เป็นหนังสือภาพของไทย ๖๗ เรื่อง (ร้อยละ ๖๒) และหนังสือแปล ๔๑ เรื่อง (ร้อยละ ๓๘) จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ๒๑ แห่ง (๑๗ กลุ่มบริษัท)

การจัดแบ่งหนังสือตามระดับอายุ แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ ๐ - ๒ , ๑ - ๓ , ๓ - ๕ และ ๔ - ๖ ปี เป็นหนังสือในกลุ่ม ๔ - ๖ ปี จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ ๔๓.๕) และหนังสือในกลุ่ม ๐ - ๒ ปี มีจำนวนน้อย (ร้อยละ ๗.๔) ส่วนหนังสือในกลุ่ม ๑ - ๓ ปี และ ๓ - ๕ ปี มีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ ๒๕.๙ และ ๒๓.๒ ตามลำดับ)

ในกลุ่มอายุ ๐ - ๒ ปี ไม่มีหนังสือแปล ส่วนกลุ่มอื่น ๆ มีทั้งหนังสือภาพของไทยและหนังสือแปล และเกินกว่าครึ่งหนึ่งของหนังสือแปลเป็นหนังสือในกลุ่ม ๔ - ๖ ปี

การคัดสรรหนังสือใช้กรอบแนวคิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งแบ่งได้ ๒๑ ประเด็น ประเด็นที่พบมากที่สุดคือ การสร้างความผูกพัน (ร้อยละ ๑๕.๗) ส่วนประเด็นที่พบน้อยที่สุด คือ การมีวินัย (ร้อยละ ๑.๔) รองลงมาคือ ทักษะการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดถึงสังคมส่วนรวม และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์หรือทำกิจกรรมสร้างสรรค์ (ร้อยละ ๑.๙ เท่ากันทั้งสิ้นประเด็น)

ประเด็นการสร้าง ความผูกพัน พบในหนังสือของทั้ง ๔ กลุ่มอายุ

ในด้านเนื้อหา เป็นเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมมากที่สุด (ร้อยละ ๔๖.๓) รองลงมาคือเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว (ร้อยละ ๒๓.๒) ส่วนแนวคิดของเรื่อง (theme) มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตัวเอง/รู้จักตัวเอง มากที่สุด (ร้อยละ ๑๘.๕) และมุ่งส่งเสริมเด็กในเรื่อง การมีน้ำใจ มีลำดับรองลงมา (ร้อยละ ๑๗.๖)

เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดของเรื่อง (theme) ระหว่างหนังสือของไทยกับหนังสือแปล พบว่า แก่นเรื่องของหนังสือแปลส่วนใหญ่มุ่งส่งเสริมให้เด็กมี ความเชื่อมั่นในตัวเอง/รู้จักตัวเอง ขณะที่หนังสือของไทยมีแก่นเรื่องส่งเสริมเรื่อง ความมีน้ำใจ มากที่สุด

จากแนวคิดของเรื่อง (theme) นำไปเทียบกับคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ ตามแนวทาง

ของกระทรวงศึกษาธิการ (ชยันต์ ประหยัด ซือส์ตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ) พบว่าแนวคิดของเรื่องส่งเสริมในเรื่อง ความซื่อสัตย์ ไม่ปรากฏในหนังสือคัดสรรทั้งของไทยและหนังสือแปล

ในส่วนของตัวละคร มีทั้งเรื่องที่ใช้ตัวละครเป็นคนทั้งหมด สัตว์ทั้งหมด และทั้งคนทั้งสัตว์ในเรื่องเดียวกัน กรณีที่ใช้สัตว์เป็นตัวละคร ส่วนใหญ่ใช้ในลักษณะภาพแทน (representation) คือมีพฤติกรรมและการกระทำแบบเดียวกับมนุษย์ หนังสือที่มีทั้งคนและสัตว์ในเรื่องเดียวกัน ผู้เขียนจะให้คนเป็นตัวเอกของเรื่อง

ส่วนเพศของตัวละครหลัก (main character) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ ๓๘.๐) แต่มีข้อแตกต่าง คือ กรณีที่ใช้คนเป็นตัวละครทั้งหมดในเรื่อง ส่วนใหญ่ตัวเอกเป็นเด็กหญิงและเป็นเหตุการณ์/เรื่องราวระหว่างแม่ - ลูก ส่วนหนังสือที่ใช้สัตว์เป็นตัวละครทั้งหมดหรือสัตว์กับคน ส่วนใหญ่ตัวเอกจะเป็นเพศชาย

ประเภทของสัตว์ที่เป็นตัวเอกมากที่สุดคือ หมู และ กระต่าย

ลักษณะของตัวละคร หนังสือภาพของไทยส่วนใหญ่นำเสนอแบบมิติเดียว (flat character) เช่น เป็นคนดีตั้งแต่ต้นจนจบ ส่วนหนังสือแปล ส่วนใหญ่นำเสนอแบบหลายมิติ (round character) คือเสนอทั้งด้านดีและไม่ดีของตัวละคร

รูปแบบการประพันธ์ ส่วนใหญ่เป็นร้อยแก้ว (ร้อยละ ๖๔.๘) ในลักษณะบุคคลที่สามเป็นผู้เล่าเรื่อง (third person omniscient narrator) (ร้อยละ ๘๘.๙) และส่วนหนึ่งมีบทสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละคร ส่วนหนังสือที่นำเสนอแต่ภาพโดยไม่มีตัวอักษรบนภาพเลยมี ๒ เรื่อง

รูปเล่ม ส่วนใหญ่เป็นหนังสือปกอ่อน ขนาดสี่เหลี่ยมจัตุรัส จำนวน ๒๔ หน้า ส่วนหนึ่งนำเสนอแบบหนังสือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) หนังสือบางเล่มมีการนำเทคนิคของการ์ตูนมาใช้ เช่น ใช้ลายเส้นแสดงการเคลื่อนไหว มีบอลลูก และใช้ตัวอักษรเพิ่มระดับความดังเสียง และบางเล่มมีการจัดรูปเล่มแบบพิเศษเพื่อดึงดูดความสนใจ

ส่วนราคาเฉลี่ย ตกเล่มละ ๑๓๓ บาท (ราคาเฉลี่ย ปกอ่อน ๘๑ บาท และปกแข็ง ๑๖๘ บาท)

หนังสือภาพที่เปิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน เป็นตัวอย่างของ " หนังสือดี " ที่ผ่านการคัดสรรแล้วว่า ให้ความสุขและความ

สนุก พร้อม ๆ ไปด้วยกับการปลูกฝังมิติในการพัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมตามพัฒนาการของสมอง
อย่างไรก็ตาม มีข้อคิดเห็นบางประเด็นที่ควรพิจารณา

- หนังสือภาพในระดับ ๐ - ๒ ปี มีจำนวนน้อย สำนักพิมพ์และนักสร้างสรรค์หนังสือเด็ก อาจช่วยส่งเสริมด้วยการผลิตหนังสือในกลุ่มนี้ให้เพิ่มมากขึ้น
- ในหนังสือภาพสำหรับเด็ก มีประเด็น " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยบาง ประเด็นที่ยังมีน้อย คือ การมีวินัย (self discipline) ทักษะการแก้ปัญหา (problem solving skill) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) การคิดถึงสังคมส่วนรวม (social concern) และการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์หรือทำกิจกรรมแบบสร้างสรรค์ (creative development) หากมีการคัดสรรหนังสือในครั้งต่อไป หรือการส่งเสริมการอ่านในระดับวัยที่สูงขึ้น อาจต้องพิจารณาเพิ่มเติมประเด็นเหล่านี้เป็นพิเศษ
- คุณธรรมพื้นฐานที่ส่งเสริมในเรื่อง " ความซื่อสัตย์ " ไม่ปรากฏในหนังสือภาพ ผู้ที่นำหนังสือไปใช้อาจช่วยเสริมได้ โดยหาช่องทางสอดแทรกประเด็นนี้ในขณะที่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง ลักษณะที่เรียกว่า gap filling (เช่น แนะนำว่าไม่ควรหยิบของผู้อื่นมาเป็นของตน หรือไม่ควรพูดโกหก เป็นต้น) อย่างไรก็ตาม ควรสอดแทรกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของเรื่องด้วย (ประเด็นนี้เป็นประเด็นหนึ่งของ " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในเรื่องการรู้จักถูก - ผิด ซึ่งควรปลูกฝังตั้งแต่ ๓ - ๕ ปี)
- ในการส่งเสริมให้มีการใช้หนังสือ ควรส่งเสริมโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมาย นอกจากตัวของเด็กปฐมวัยแล้ว ผู้ที่จะสร้างโอกาสให้เด็กได้รับเรื่องราวจากหนังสือได้ คือ พ่อแม่และครู พี่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนอนุบาล (เด็ก ๓ - ๕ ปี ร้อยละ ๗๖ อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/โรงเรียนอนุบาล) อาจจัดให้มีการสัมมนาปฏิบัติการโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ให้รู้เทคนิคการใช้หนังสือพร้อม ๆ กับให้ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก
- ในการประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้หนังสือภาพเหล่านี้ อาจมีการจัดทำโปสเตอร์ส่งไปตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แผนกสูตินารีของโรงพยาบาล ฯลฯ หรือนำเรื่องราวบางตอน อ่าน (หรือเล่า) ออกอากาศทางวิทยุหรือสื่ออื่น พร้อมกับเชิญชวนให้อ่านหนังสือทั้งเล่ม (และเล่มอื่น ๆ) กรณีจัดทำโปสเตอร์ อาจต้องขออนุญาตสำนักพิมพ์นำภาพและข้อความจากเนื้อหาของหนังสือมาแสดง และเชิญชวนให้อ่านทั้งเล่ม และเล่มอื่น ๆ ด้วย (โปสเตอร์ควรมีหลากหลาย)

- ในส่วนของการสร้างเวทีเสวนา เพื่อแสวงหาแนวคิด แนวทางในการพัฒนาหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย หรือต่อเนื่องถึงระดับประถมศึกษา น่าจะได้นำเอาสาระหลาย ๆ ประเด็นที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๖ ซึ่งกล่าวถึงสภาพการณ์หรือบริบทของสังคมไทย มาเปิดประเด็นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์พิจารณาสู่การสร้างสรรค์คุณภาพคน คุณภาพสังคมด้วยหนังสือต่อไป

.....

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

Arbuthnot, May Hill and Zena Sutherland. **Children and Books.** Illinois : Scott, Foresman and Company.1972

Brain Development: Windows of Opportunity. : <http://www.extension.iastate.edu/polk/news/Family+Newsletter.htm>

Gabbard, Carl. **Windows of Opportunity for Early Brain and Motor Development.** Journal of Physical Education, Recreation & Dance, Vol. 69, 1998.
: <http://www.questia.com/googleScholar.qst?docId=5002298181>

Graham, Judith. **Brain Development : What We Know About How Children Learn.** : University of Maine Cooperative Extension, Bulletin #4356. : <http://www.umext.maine.edu/onlinepubs/htmlpubs/4356.htm>

Jeppson Jandy, Myers – Walls Judith A. and Love Dee. **Brain Development.** : <http://www.ces.purdue.edu/providerparent/child%20growth-development/Children%20and%20Colors.htm>

Lukens, Rebecca J. **A Critical Handbook of Children’s Literature.** (5th edition) New York : HarperCollins College Publishers, 1995.

Newberger, Julee J. **New Brain Development Research – A Wonderful Window of Opportunity to Build Public Support for Early Childhood Education.** Young Children, May 1997. p.4–9.

Paul, Anne. **Maximizing the window of opportunity for learning in your child.** : http://www.dumex.com.my/young_children/child_development/article/19_36_m_Child_Development_02

Ripton, Nancy. **Checklist of Early Child Development.** (17 February 2009) : <http://www.justthefactsbaby.com/baby/article/tracking-your-childs-milestones/70>

Stephens J. **Language and Ideology in Children’s Fiction.** London : Longman. 1992.

Window of Opportunity. Advance magazine, Texas A&M University Division of Research and Graduate Studies : http://epsy.tamu.edu/articles/window_of_opportunity

Windows of Opportunity in your Child’s Life. (7 April 2009) : <http://www.childup.com/blog/post/2009/04/07/Windows-of-Opportunity-in-your-Childs28099s-Life.aspx>

ภาษาไทย

นิพนธ์ แจ่มดวง และคณะ. **การ์ดตูน โลกใบใหญ่ของความรักและจินตนาการ.** (โครงการสื่อสร้างการ์ตูนเพื่อพัฒนา
สุขภาวะทางจิตวิญญาณ สถาบันการ์ตูนไทย) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
เมษายน ๒๕๕๘. หน้า ๕๐ - ๕๑.

ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์,นพ. **คู่มือการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในครอบครัว (Single Parent) เล่ม ๕.** (จากงานเสวนา
เปิดห้องเรียนพ่อแม่ ในหัวข้อ "สร้างเสริมพฤติกรรมเด็กตามพัฒนาการ " วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗) :
มูลนิธิเครือข่ายครอบครัวและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สถาบันคลังสมองแห่งชาติ. **สมองกับการเรียนรู้.** มิถุนายน ๒๕๕๑.

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้. **รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๐ - ๓ ปี ตาม
สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย.** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
ธันวาคม ๒๕๕๒.

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้. **รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓ - ๕ ปี ตาม
สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย.** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
ธันวาคม ๒๕๕๒.

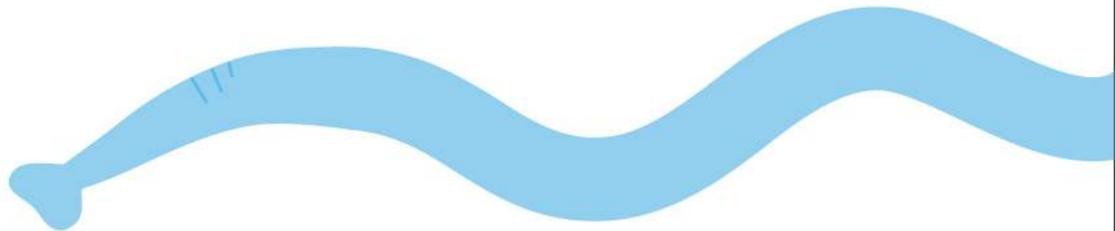
โสภภาพรณ รัตนัย (แปลและเรียบเรียง). **ขวบปีแรกแห่งชีวิต พัฒนาการของทารกวัยแรกเกิด.** สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง ,
พิมพ์ครั้งที่ ๒, มกราคม ๒๕๓๖.

อุดม เพชรสังหาร,นพ. **การค้นพบทางประสาทวิทยาศาสตร์ : นวัตกรรมทางการศึกษา.** (จากการประชุมเชิงวิชาการ
๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ , เมษายน ๒๕๕๑. หน้า ๒๓
- ๒๖.

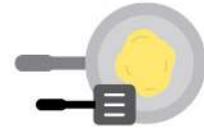

ภาคผนวก

สาธารณสุขเผย เด็กไทย เตี้ยลง และไอคิวต่ำมากขึ้น

สธ. เผยเด็กไทยอายุ ๑ - ๑๔ ปี " อ้วน - เตี้ย - ไอคิวต่ำ "

ปลัด สธ. เผยผลสำรวจ ด้านสุขอนามัยเด็ก ของคณะแพทยศาสตร์ มอ. ระบุ เด็กไทย อายุตั้งแต่ ๑ - ๑๔ ปี มีปัญหาขาดสารอาหารทำให้ตัวเตี้ย รายที่กินเกินก็เป็นโรคอ้วน ขณะที่ การทดสอบไอคิวก็ต่ำกว่าเกณฑ์ถึง ๕๐%...

เมื่อวันที่ ๑๒ ก.ย. ๒๕๕๓ นพ.ไพจิตร วราชิต ปลัดกระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า ขณะนี้ กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายเร่งพัฒนาคุณภาพเด็กไทย ให้เด็กไทยมีคุณสมบัติ เก่ง ดี มีสุข และแข็งแรง จึงมอบหมายให้สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี ร่วมกับองค์กรที่ทำงานด้านการดูแลเด็ก ทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเด็กไทย รวมทั้งให้นักวิชาการด้านพัฒนาการเด็กออกมาชี้แนะ สังคม กระตุ้นผู้ปกครอง ครู ให้ความสำคัญพัฒนาการเด็ก เนื่องจากเด็กไทยขณะนี้ มีสภาพน่าเป็นห่วงหลาย ๆ เรื่อง

ปลัด สธ. กล่าวต่อว่า จากผลสำรวจสุขภาพอนามัยของเด็ก โดยคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มอ.) เมื่อปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ โดยสำรวจเด็ก ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มปฐมวัย อายุ ๑ - ๕ ปี และกลุ่มเด็กอายุ ๖ - ๑๔ ปี จาก ๒๐ จังหวัด พบว่า ครอบครัวไทยขณะนี้ มีเด็กเฉลี่ยครอบครัวละ ๒ คน ผู้เลี้ยงดูเป็นแม่ ร้อยละ ๖๓ รองลงมาเป็นปู่ย่าตายาย ร้อยละ ๒๕ และพ่อ ร้อยละ ๗ ผู้เลี้ยงดูร้อยละ ๕๐ จบประถมศึกษา และเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี ร้อยละ ๗๖ อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาล

นพ.ไพจิตร กล่าวอีกว่า เมื่อสำรวจด้านสุขภาพอนามัย พบว่า เด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ป่วยมากกว่าปีละ ๕ ครั้ง จากโรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้หวัด และอุจจาระร่วง นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กเผชิญกับปัญหาขาดสารอาหาร และกินเกินพอดี โดยเด็กอายุ ๑ - ๑๔ ปี จำนวน ๕๒๐,๐๐๐ คน หรือ ๔.๔ % ตัวเตี้ยกว่าเกณฑ์ ในจำนวนนี้มีเด็กอายุน้อยกว่า ๒ ปี จำนวน ๑๘,๐๐๐ คน ที่เตี้ย แคระแกร็นอย่างรุนแรง ซึ่งเสี่ยงต่อการบกพร่องทางสติปัญญา และมีเด็กอายุ ๑ - ๑๔ ปี จำนวน ๑,๐๘๐,๐๐๐ คน หรือ ๙ % มีปัญหาเรื่องความอ้วน ที่จะมีความเสี่ยงป่วยเป็นโรคเบาหวานและโรคเรื้อรังอื่น ๆ สูงกว่าเด็กปกติทั่วไป ขณะที่ผลการสำรวจด้านเชาว์ปัญญา พบว่า ในช่วง ๑๔ ปีที่ผ่านมา ค่าเฉลี่ยระดับเชาว์ปัญญาหรือไอคิวของเด็กไทยไม่เพิ่มขึ้นเหมือนประเทศอื่น " มีเด็กถึงร้อยละ ๕๐ ที่มีระดับเชาว์ปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ คือ ๘๐ มีเพียงร้อยละ ๑๑

ที่มีค่าเฉลี่ยระดับเซาว์ปัญญาสูงกว่าปกติ นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กไทยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง โดยพบว่า ๑ ใน ๓ ของเด็กอายุ ๖ - ๑๔ ปี เคยชกต่อยกันในโรงเรียน เคยถูกขโมยของ หรือทำลายข้าวของในโรงเรียน ทำให้เด็กอายุ ๖ - ๙ ปี ร้อยละ ๔ และเด็กอายุ ๑๐ - ๑๔ ปี ร้อยละ ๖ ไม่อยากไปโรงเรียนเนื่องจากรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัยต่อตนเอง " ปลัด สธ. กล่าว

ด้าน พญ.ศิริภรณ์ สุวัณนิตวิธ ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กล่าวว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กไทยมีพัฒนาการ ไอคิว รวมทั้งสุขภาพต่ำลง เนื่องจากสภาพสังคมไทยเปลี่ยนไปสู่การเป็นครอบครัวเดี่ยว พ่อแม่มุ่งแต่ทำงาน ใช้เทคโนโลยีเลี้ยงดูเด็ก เพราะคิดว่าดีกว่า ปลอดภัยกว่าที่จะให้ลูกไปเล่นนอกบ้าน โดยจะทำให้เกิดผลเสียต่อพัฒนาการสมบุรณ์แบบของร่างกาย และเด็กอาจเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบเกม โดยไม่รู้ตัวว่าอะไรคือเรื่องจริง อะไรคือเรื่องเล่น ดังนั้น ผู้ปกครองควรแบ่งเวลาเอาใจใส่บุตรหลาน อย่างมุ่งแต่ทำงานหาเงิน

ที่มา : นสพ. ไทยรัฐ (๑๓ กันยายน ๒๕๕๓)

รายชื่อ " ๑๐๘ หนังสือดี " (ลำดับตามสำนักพิมพ์)

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ราคา	แปล
๑	คุณเต่าพูดเพราะ	ก้อนเมฆ	๕๕	
๒	เอ๊ะ ! ทางของใคร	เกริกยืนพันธ์	๗๕	
๓	การผจญภัยของบิลลี่	ดรีม พับลิชชิ่ง (บุ๊คพอยท์)	๕๕	แปล
๔	แคโรตย์กับของบิลลี่	ดรีม พับลิชชิ่ง (บุ๊คพอยท์)	๕๕	แปล
๕	จู้... จู้... ฉันมีความลับจะบอก	ดรีม พับลิชชิ่ง (บุ๊คพอยท์)	๑๒๐	แปล
๖	เด็กชื่อยาย	ดรีม พับลิชชิ่ง (บุ๊คพอยท์)	๑๒๐	แปล
๗	วันหยุดของบิลลี่	ดรีม พับลิชชิ่ง (บุ๊คพอยท์)	๕๕	แปล
๘	ฉันจะเก็บข้างนะ	ตลาดหลักทรัพย์ฯ	๘๐	
๙	ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่	ตลาดหลักทรัพย์ฯ	๕๐	
๑๐	ออมสินพักทอง	ตลาดหลักทรัพย์ฯ	๘๐	
๑๑	อูฐอ่อม	ตลาดหลักทรัพย์ฯ	๕๐	
๑๒	บ้านที่วันหยุด	ไทยวัฒนาพานิช	๖๒	
๑๓	อัลเฟรด	ไบริท คิด (ทวพ.)	๑๗๕	แปล
๑๔	ชาวผ่องซีโมโห !	นานมีบุ๊คส์คิดดี	๘๘	แปล
๑๕	ก็แค่หมวกใบกระจิริด !	นานมีบุ๊คส์คิดดี	๕๕	แปล
๑๖	เดวิด ไปโรงเรียน	นานมีบุ๊คส์คิดดี	๘๕	แปล
๑๗	เธอจะยกโทษให้ฉันไหม	นานมีบุ๊คส์คิดดี	๕๕	แปล
๑๘	ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ	นานมีบุ๊คส์คิดดี	๑๓๕	แปล
๑๙	เรามาเป็นเพื่อนกันนะ	นานมีบุ๊คส์คิดดี	๕๕	แปล
๒๐	อย่านะ แบบนั้นมันอันตราย !/ รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !	นานมีบุ๊คส์คิดดี	๑๒๕	แปล
๒๑	มีหมวกมาขายจ้า	นานมีบุ๊คส์คิดดี (SCG)	๗๐	แปล
๒๒	เมล็ดแครอท	นานมีบุ๊คส์คิดดี (SCG)	๔๐	แปล
๒๓	แค่คำรามนะนี่ !	นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์	๕๕	แปล
๒๔	ฉันจะทำอย่างไรถ้าไม่มีเธอ	นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์	๕๕	แปล
๒๕	บ้านนี้เหมือนฝันกลางเมือง	บรรณกิจ ๑๙๙๑	๑๘๐	
๒๖	ไปจับปูนากัน	บรรณกิจ ๑๙๙๑	๑๙๐	
๒๗	ไปเดินเล่น	บรรณกิจ ๑๙๙๑	๑๘๐	
๒๘	มังกรเปล่งกาย	บรรณกิจ ๑๙๙๑	๒๔๐	
๒๙	กบอยู่รอดดี/กบมีต่อมตัว (นิทานกลับหัว)	บ้านแปลน (แปลนสारा)	๗๕	
๓๐	ค้างคาวค้างคืน	บ้านแปลน (แปลนสारा)	๗๕	
๓๑	คุณแม่ขา อุ่มหน้อย	บ้านแปลน (แปลนสारा)	๗๕	
๓๒	เธอชอบแปรงฟันหรือเปล่าจ๊ะ	บ้านแปลน (แปลนสारा)	๗๕	
๓๓	โอม... เพียง !	บ้านแปลน (แปลนสारा)	๗๕	
๓๔	ปัญหาหมดจด	ประกาศการ พับลิชชิ่ง (ว.พ.)	๑๐๐	

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ราคา	แปล
๓๕	มะเขือเทศยักษ์	ประกาศการ พับลิชชิ่ง (ว.พ.)	๑๒๐	
๓๖	ของขวัญแสนวิเศษ	พาส พับลิชชิ่ง	๒๕๐	
๓๗	นับหนึ่งถึงอร้อย	พาส พับลิชชิ่ง	๗๕	
๓๘	แบ่ง " ฉันท " บ้างซิ	พาส พับลิชชิ่ง	๑๕๐	
๓๙	สวัสดี... สวัสดี	พาส พับลิชชิ่ง	๕๕	
๔๐	สัมผัส... จับดู รู้สึกอย่างไร	พาส พับลิชชิ่ง	๑๙๐	
๔๑	หนังสือสัมผัส ชุดภูมิปัญญาไทย	พาส พับลิชชิ่ง	๒๒๕	
๔๒	หมุนตัวคาถาวิเศษ	พาส พับลิชชิ่ง	๙๕	
๔๓	ไต่หยาเหม็นจัง	พาส พับลิชชิ่ง	๗๕	
๔๔	ขมื่นมัน ขยั่นยั้ง	พาส แอท คิตส์	๑๖๕	
๔๕	ป้อมแปมกล้วน้า	พาส แอท คิตส์	๑๗๕	
๔๖	เป๊าะเป๊าะ อย่าใช้เยอะเยะ	พาส แอท คิตส์	๗๕	
๔๗	พ้อจ๊ะ พ้อจ๋า	พาส แอท คิตส์	๗๕	
๔๘	แม่จ๊ะ แม่จ๋า	พาส แอท คิตส์	๗๕	
๔๙	ลูกจ๊ะ ลูกจ๋า	พาส แอท คิตส์	๗๕	
๕๐	อันไม่ไหว ขอไปด้วย	พาส แอท คิตส์	๗๕	
๕๑	กุรีกับกุระ	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๗๕	แปล
๕๒	ขนมของแม่	แพรวเพื่อนเด็ก	๒๑๕	
๕๓	ขอหนูหลับหน่อย	แพรวเพื่อนเด็ก	๒๐๐	
๕๔	คุณตาหนวดยาว	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๐๙	
๕๕	ตด	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๔๕	แปล
๕๖	ทายซิ ทายซิ ฉันทคือใคร	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๔๙	
๕๗	พระจันทร์อร้อยไหม	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๕๐	แปล
๕๘	มาเล่นด้วยกันนะ	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๕๐	แปล
๕๙	เม่นหลบฝน	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๑๐	
๖๐	ลูกเจี๊ยบ ๕ ตัว	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๒๕	
๖๑	เล่นกลางแจ้ง	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๗๐	
๖๒	เล่นริมน้ำ	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๗๐	
๖๓	หัวผักกาดยักษ์	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๗๕	แปล
๖๔	อนุบาลช้างเบิ้ม	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๗๕	แปล
๖๕	อี	แพรวเพื่อนเด็ก	๑๔๕	แปล
๖๖	ของเล่นเดินทาง	มูลนิธิเด็ก	๑๑๕	
๖๗	ตัวเลขไทยไก่เขี่ย	มูลนิธิเด็ก	๑๔๐	
๖๘	บ้านพักทอง	มูลนิธิเด็ก	๑๔๐	
๖๙	สงครามขนมหวาน	มูลนิธิเด็ก	๑๔๐	

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ราคา	แปล
๗๐	ตะลุย ลอมฟาง	สานอักษร	๗๐	
๗๑	เป็นเพื่อนกันนะ !	สานอักษร	๗๐	
๗๒	เล่น... ร้อง ทำนองข้าว	สานอักษร	๕๐	
๗๓	จะเอ... ฟุ่ฟา	สุวีรียาสาส์น (ชมรมเด็ก)	๕๐	
๗๔	สามนักสู้	สุวีรียาสาส์น (ชมรมเด็ก)	๑๘๐	
๗๕	ยามเช้า เบิกบาน	ห้องเรียน	๑๒๐	
๗๖	ความต้องการของหมिन้อย	อักษรา พอร์ คิดส์	๕๕	แปล
๗๗	ความรู้สึกของตูปน้อย	อักษรา พอร์ คิดส์	๕๕	แปล
๗๘	ลูกเบ็ดลูกไก่เพื่อนรัก	อักษรา พอร์ คิดส์	๔๐	
๗๙	กระต่ายตื่นตูม	แสบปี้คิดส์	๑๖๐	
๘๐	กุกไก่ปวดท้อง	แสบปี้คิดส์	๕๕๐	
๘๑	กุงกิงตัวมอม	แสบปี้คิดส์	๘๕	
๘๒	กุงกิงห้องผูก	แสบปี้คิดส์	๘๕	
๘๓	กุงกิงรักเพื่อนบ้าน	แสบปี้คิดส์	๘๕	
๘๔	คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน	แสบปี้คิดส์	๑๘๕	แปล
๘๕	คุณแม่พุงโต	แสบปี้คิดส์	๘๕	
๘๖	เชื้อโรคไม่ได้มีไว้แบ่งปัน	แสบปี้คิดส์	๑๘๕	แปล
๘๗	ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ	แสบปี้คิดส์	๙๕	แปล
๘๘	เท้าไม่ได้มีไว้เตะ	แสบปี้คิดส์	๑๘๕	แปล
๘๙	นกกระจอกเทศหาเพื่อน	แสบปี้คิดส์	๗๕	แปล
๙๐	พี่เข้ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี	แสบปี้คิดส์	๗๕	แปล
๙๑	ฟันไม่ได้มีไว้กัด	แสบปี้คิดส์	๑๘๕	แปล
๙๒	มนุษย์หิมะกับหุ่ไก	แสบปี้คิดส์	๗๕	แปล
๙๓	ม้าน้อยร้องเพลง	แสบปี้คิดส์	๕๕๐	
๙๔	มาลดขยะกันเถอะ	แสบปี้คิดส์	๘๕	
๙๕	มือไม่ได้มีไว้ตี	แสบปี้คิดส์	๑๘๕	แปล
๙๖	เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน	แสบปี้คิดส์	๑๙๕	แปล
๙๗	แม่มดกับนางฟ้า	แสบปี้คิดส์	๙๕	แปล
๙๘	แมลงปอจอมซน	แสบปี้คิดส์	๘๕	
๙๙	รู้ไหม... หนูชอบทำอะไรกับพ่อ	แสบปี้คิดส์	๑๖๕	
๑๐๐	รู้ไหม... หนูชอบทำอะไรกับแม่	แสบปี้คิดส์	๑๖๕	
๑๐๑	สี่เกลอพิสดาร	แสบปี้คิดส์	๘๕	
๑๐๒	หนูรู้นะ ไม่เล่นหรรอก	แสบปี้คิดส์	๑๖๕	
๑๐๓	หางไม่ได้มีไว้ให้ดึง	แสบปี้คิดส์	๑๘๕	แปล
๑๐๔	ฮูกน้อยขี้แย	แสบปี้คิดส์	๙๕	แปล

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	สำนักพิมพ์	ราคา	แปล
๑๐๕	ข้าวไข่เจียว เดี่ยวเดียวอร่อยจัง	วาดดาว	๕๕๐	
๑๐๖	ความลับของเต้านม	วาดดาว	๒๘๐	แปล
๑๐๗	ความลับของสะกิดแผล	วาดดาว	๒๘๐	แปล
๑๐๘	ยักษ์สองตน	วาดดาว	๑๖๐	

หมายเหตุ : บางสำนักพิมพ์ นำมาจัดเรียงให้อยู่ในกลุ่มเครือสำนักพิมพ์เดียวกันจึงไม่ได้ลำดับตามอักษร (สนพ.โบรท์ คิด, วาดดาว)

รายชื่อผู้เขียน (ลำดับตามจำนวนเรื่อง)

ลำดับ	ผู้เขียน	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ	แปล
๑	ตุ๊ปอง ตุ๊ปอง ตุ๊ปอง ตุ๊ปอง ตุ๊ปอง	๕	กระต่ายตื่นตูม ก๊วกโก่ปวดท้อง รู้ใหม่... หนูชอบทำอะไรกับพ่อ รู้ใหม่... หนูชอบทำอะไรกับแม่ หนูรู้นะ ไม่เล่นหรรอก	
๒	เอลิซาเบท เวอร์ดิก (Elizabeth Verdick)	๕	คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน	แปล
	เอลิซาเบท เวอร์ดิก (Elizabeth Verdick)		เชื่อใจไม่ได้มีไว้แบ่งปัน	แปล
	เอลิซาเบท เวอร์ดิก (Elizabeth Verdick)		เท้าไม่ได้มีไว้เตะ	แปล
	เอลิซาเบท เวอร์ดิก (Elizabeth Verdick)		ฟันไม่ได้มีไว้กัด	แปล
	เอลิซาเบท เวอร์ดิก (Elizabeth Verdick)		หางไม่ได้มีไว้ให้ดึง	แปล
๓	เกวลิน ภายทอง	๔	กบอยู่รอดดี/กบมีถ่อมตัว (นิทานกลับหัว)	
	เกวลิน ภายทอง		คุณแม่ขา อุ่มหน้อย	
	เกวลิน ภายทอง		เธอชอบแปรงฟันหรือเปล่าจ๊ะ	
	เกวลิน ภายทอง		โอม... เพียง !	
๔	ชีวัน วิสาสะ	๔	คุณตาหนวดยาว	
	ชีวัน วิสาสะ		สีเกลอพิสดาร	
	ชีวัน วิสาสะ (ให้คำ)		เล่นกลางแจ้ง	
	ชีวัน วิสาสะ (ให้คำ)		เล่นริมน้ำ	
๕	มนฤดี ทองกลอย	๔	กุงกุงตัวมอม	
	มนฤดี ทองกลอย		กุงกุงท้องผูก	
	มนฤดี ทองกลอย		กุงกุงรักเพื่อนบ้าน	
	มนฤดี ทองกลอย		แมลงปอจอมชน	
๖	ปกาศิต สุดใจ	๓	พ่อจ๊ะ พ่อจ๋า	
	ปกาศิต สุดใจ		แม่จ๊ะ แม่จ๋า	
	ปกาศิต สุดใจ		ลูกจ๊ะ ลูกจ๋า	
๗	กุนเตอร์ เซเกอร์	๒	แคโรตย์ยักษ์ของบิลลี	แปล
	กุนเตอร์ เซเกอร์ และไฮดี้ ดาเมอร์ส		วันหยุดของบิลลี	แปล
๘	เกนอิชิโร ยาจิว (Gen - Ichiro Yagyū)	๒	ความลับของเต้านม	แปล
	เกนอิชิโร ยาจิว (Gen - Ichiro Yagyū)		ความลับของสะเก็ดแผล	แปล
๙	ชัยฤทธิ์ ศรีโรจน์ฤทธิ์	๒	สงครามขนมหวาน	
	ชัยฤทธิ์ ศรีโรจน์ฤทธิ์		มาน้อยร้องเพลง	
๑๐	แซลลี่ กรินด์ลีย์ (Sally Grindley)	๒	ฉันจะทำอย่างไรถ้าไม่มีเธอ	แปล
	แซลลี่ กรินด์ลีย์ (Sally Grindley)		เธอจะยกโทษให้ฉันไหม	แปล

ลำดับ	ผู้เขียน	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ	แปล
๑๑	เดจัน เบโกวิก , ไชมอน มารินโควิก เดจัน เบโกวิก , ไชมอน มารินโควิก	๒	ความต้องการของหมिन้อย ความรู้สึกของตูปน้อย	แปล แปล
๑๒	ปรีดา ปัญญาจันทร์ ปรีดา ปัญญาจันทร์	๒	เม่นหลบฝน ยักษ์สองตน	
๑๓	พวงทิพย์ ศิลาสานต์ พวงทิพย์ ศิลาสานต์	๒	ของขวัญแสนวิเศษ ป้อมแม่กัลน้ำ	
๑๔	ภัทรา แสงदानุช ภัทรา แสงदानุช	๒	บ้านนี้เหมือนฝันกลางเมือง ไปเดินเล่น	
๑๕	ลำภู แสงลก ลำภู แสงลก	๒	อันไม่ไหว ขอไปด้วย ไอ้ทยาเหม็นจัง	
๑๖	วิมล วงษ์วันหนึ่ - พริตชาร์ต วิมล วงษ์วันหนึ่ - พริตชาร์ต	๒	คุณแม่พุงโต มาลดขยะกันเถอะ	
๑๗	ศิริลักษณ์ พุทธโคตร ศิริลักษณ์ พุทธโคตร	๒	เป็นเพื่อนกันนะ ! เล่น... ร้อง ทำนองข้าว	
๑๘	เอื้อพร สัมมาทิพย์ (โอนพรัตน์วิบูล) , ผศ. เอื้อพร สัมมาทิพย์ , ผศ. และคณะ	๒	หนังสือสัมผัส ชุดภูมิปัญญาไทย ขมมันมัน ขยับยัง	
๑๙	Jennifer Moore - Mallinos	๑	จู้... จู้... ฉันมีความลับจะบอก	แปล
๒๐	Núria Roca	๑	เด็กช้อย	แปล
๒๑	กฤษณะ กาญจนภา	๑	ขนมของแม่	
๒๒	เกริก ยूनพันธ์	๑	เอ๊ะ ! ทางของใคร	
๒๓	ชัตติยดา ไชโย	๑	ค่างควาค่างคีน	
๒๔	โจเซฟ ทีบออลด์ (Joseph Theobald)	๑	ชาวผ่องซีโมโห !	แปล
๒๕	เฉินจื่อหยวน (Chen Chih - Yuan)	๑	เรามาเป็นเพื่อนกันนะ	แปล
๒๖	ชาล็อต ลาบาร์อนน์ (Charlotte Labaronne)	๑	แค่คำรามนะนี่ !	แปล
๒๗	ชินตะ โช (Shinta Cho)	๑	ตด	แปล
๒๘	เชวยูนซอง (Choi, Yoon - Jeo)	๑	อย่านะ แบบนั้นมันอันตราย !/ รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !	แปล
๒๙	เดวิด แชนนอน (David Shannon)	๑	เดวิดไปโรงเรียน	แปล
๓๐	ตุลย์ สุวรรณกิจ	๑	ทายซิ ทายซิ ฉันคือใคร	
๓๑	ทวีวัฒน์ โพธิ์รัชต์	๑	ออมสินฟักทอง	
๓๒	ทาโร โกมิ (Taro Gomi)	๑	อี	แปล
๓๓	เทพศิริ สุขโสภา	๑	ของเล่นเดินทาง	
๓๔	ธารินี เหลืองอารีพร	๑	สัมผัส... จับดู รู้สึกอย่างไร	
๓๕	นวรรตน์ สีหุไร	๑	ไปจับปูนากัน	
๓๖	น้ำเมฆ (ธนะชัย สุนทรเวช)	๑	คุณเต่าพูดเพราะ	

ลำดับ	ผู้เขียน	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ	แปล
๓๗	เบ็กกี้ บลูม (Becky Bloom)	๑	ก็แค่มากไปกระจิด !	แปล
๓๘	ป้าเหง่ง	๑	ลูกเบ็ดลูกโก่เพื่อนรัก	
๓๙	ปิยะพงษ์ โมกษพันธ์ , เกื้อกมล นิยม	๑	ตะลุยมพาง	
๔๐	พรอนงค์ นิยมคำ	๑	ข้าวไข่เจียว เดี่ยวเดียวอร่อยจัง	
๔๑	พอล ฟรีสเตอร์ (Paul Friester)	๑	ฮุกน้อยขี้แย	แปล
๔๒	พัชรี มีสุคนธ์	๑	ยามเช้าเบิกบาน	
๔๓	พีรียา พงษ์สาริกัน	๑	ฉันจะเก็บบ้านนะ	
๔๔	พุงกลม	๑	มะเขือเทศยักษ์	
๔๕	พูนสุข บุญยสวัสดิ์ , รศ., ศศิพันธ์ บุญยสวัสดิ์	๑	หมูนตัวคาถาวิเศษ	
๔๖	แพงขวัญ	๑	จ๊ะเอ๋... ฟุฟ่า	
๔๗	ฟรานเชสกา วิกนากา (Francesca Vignaga)	๑	อัลเฟรด	แปล
๔๘	ฟรานซ์ - โยเซฟ ฮูไอนิจจ์ (Franz - Joseph Huainigg)	๑	เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน	แปล
๔๙	ภัทรวลี นิมนวล	๑	บันทึกวันหยุด	
๕๐	มะซุเมห์ นาวาซานี (Masumeh Navazani)	๑	มนุษย์หิมะกับหุ่นไล่กา	แปล
๕๑	มาร์ทีน แอ็กัสซี (Martine Agassi)	๑	มือไม้ได้มีไว้ตี	แปล
๕๒	มารี ฮอลล์ เททส์ (Marie Hall Ets)	๑	มาเล่นด้วยกันนะ	แปล
๕๓	มินามิ นิชิวจิ (Minami Nishiuchi)	๑	อนุบาลข้างเบิ้ม	แปล
๕๔	โมจกัน โมชตัก (Mojgan Moshtagh)	๑	นกกระจอกเทศหาเพื่อน	แปล
๕๕	ไมเคิล เกรจเนียช (Michael Grejniec)	๑	พระจันทร์ออร์อยใหม่	แปล
๕๖	รักษิตา	๑	ตัวเลขไทยไก่เขี่ย	
๕๗	รินนา คณานุวัฒน์	๑	ขอหนูหลับหน่อย	
๕๘	ริเอโกะ นาคางาวะ (Rieko Nakagawa)	๑	กุรีกับกระ	แปล
๕๙	รูท ครอสส์ (Ruth Krauss)	๑	เมลิ็ดแครอต	แปล
๖๐	ลิซ พิชอน (Liz Pichon)	๑	พี่เขี้ยวร้ายกับน้องชายตัวดี	แปล
๖๑	วชิราวรรณ ทับเสื่อ	๑	ลูกเจี๊ยก ๕ ตัว	
๖๒	วิภาวี ฉกาจทรงศักดิ์	๑	ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่	
๖๓	วิริยะ สิริสิงห	๑	สามนักสู้	
๖๔	ศักดิ์ชัย ศรีวัฒนาปิติกุล	๑	แบ่ง "ฉัน" บ้างซี	
๖๕	ศุภนิดา จันทรสวัสดิ์	๑	อุฐ่ออม	
๖๖	สเตฟาน โบเนน (Stefan Boonen)	๑	ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ	แปล
๖๗	สายฝัน	๑	มังกรแปลงกาย	
๖๘	สิริลักษณ์ รัตนสุวัจน์	๑	สวัสดิ์... สวัสดิ์	
๖๙	สุกัญญา จันทรเพ็ญ	๑	บ้านพักทอง	
๗๐	สุภาพวรรณ ศรีสุข	๑	นับหนึ่งถึงออร์อย	

ลำดับ	ผู้เขียน	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ	แปล
๗๑	ทูกาง	๑	ปัญหาหมดมด	
๗๒	อรอนงค์ บุญเพ็ง	๑	เป๊าะเป๊าะ อย่าใช้เยอะเยะ	
๗๓	อเล็กเซ ตอลสตอย (Alexsei Tolstoi)	๑	หัวผักกาดยักษ์	แปล
๗๔	เอวา มอนตานารี (Eva Montanari)	๑	แม่มดกับนางฟ้า	แปล
๗๕	แอลัน ดิวแรนต์ (Alan Durant)	๑	ตัวเล็ก...ฉันรักเธอนะ	แปล
๗๖	เอสไฟร์ สโลบอดกินา (Esphyr Slobodkina)	๑	มีหมีมากมาขายจ้า	แปล
๗๗	ไฮดี้ ดาเมอร์ส	๑	การผจญภัยของบิลลี	แปล
	รวม	๑๐๘		

รายชื่อผู้จัดทำภาพ (ลำดับตามจำนวนเรื่อง)

ลำดับ	ผู้จัดทำภาพ	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ	แปล
๑	มารีกา ไฮน์เลน (Marieka Heilen)	๖	คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน	แปล
	มารีกา ไฮน์เลน (Marieka Heilen)		เชื่อโรคไม่ได้มีไว้แบ่งปัน	แปล
	มารีกา ไฮน์เลน (Marieka Heilen)		เท้าไม่ได้มีไว้เตะ	แปล
	มารีกา ไฮน์เลน (Marieka Heilen)		ฟันไม่ได้มีไว้กัด	แปล
	มารีกา ไฮน์เลน (Marieka Heilen)		มือไม่ได้มีไว้ตี	แปล
	มารีกา ไฮน์เลน (Marieka Heilen)		หางไม่ได้มีไว้ให้ดึง	แปล
๒	เยาวภา จีราระรินศักดิ์	๕	บันทึกวันหยุด	
	เยาวภา จีราระรินศักดิ์ , สุทัศน์ ปาละมะ		คุณแม่ขา อุ้มหน่อย	
	เยาวภา จีราระรินศักดิ์ , สุทัศน์ ปาละมะ		โอม... .เพียง !	
	เยาวภา จีราระรินศักดิ์ , ทักษิณก เชียงทอง		เธอชอบแปรงฟันหรือเปล่านั้น	
	เยาวภา จีราระรินศักดิ์ , อรรถพล ดุ้มใหม่		ค่างควาค่างคีน	
๓	อะตอม	๕	คุณแม่พุงโต	
	อะตอม		มาลดขยะกันเถอะ	
	อะตอม		รู้ไหม... หนูชอบทำอะไรกับพ่อ	
	อะตอม		รู้ไหม... หนูชอบทำอะไรกับแม่	
	อะตอม		หนูรู้นะ ไม่เล่นหรรอก	
๔	ปรีดา ปัญญาจันทร์	๔	เม่นหลบฝน	
	ปรีดา ปัญญาจันทร์		ยักษ์สองตน	
	ปรีดา ปัญญาจันทร์		เล่นกลางแจ้ง	
	ปรีดา ปัญญาจันทร์		เล่นริมน้ำ	

ลำดับ	ผู้จัดทำภาพ	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ	แปล
๕	ฉัตรสุดา ประเสริฐสุข ฉัตรสุดา ประเสริฐสุข ฉัตรสุดา ประเสริฐสุข	๓	พ่อจ๊ะ พ่อจ๋า แม่จ๊ะ แม่จ๋า ลูกจ๊ะ ลูกจ๋า	
๖	ชาตรี ศรีพลแผ้ว ชาตรี ศรีพลแผ้ว ชาตรี ศรีพลแผ้ว	๓	กุงกิงตัวมอม กุงกิงท้องผูก กุงกิงรักเพื่อนบ้าน	
๗	นฤมล ตนะวรรณสมบัติ ปั้นภาพ นฤมล ตนะวรรณสมบัติ ปั้นภาพ นฤมล ตนะวรรณสมบัติ ปั้นภาพ	๓	กระต่ายตื่นตูม กูกไก่ปวดท้อง ม้าน้อยร้องเพลง	
๘	ลำภู แสงลภ ลำภู แสงลภ ลำภู แสงลภ	๓	อันไม่ไหว ขอไปด้วย ไอ้หยาเหม็นจัง หมุนตีวาคาพิเศษ	
๙	ไฮดี้ ดาเมอร์ส ไฮดี้ ดาเมอร์ส ไฮดี้ ดาเมอร์ส	๓	การผจญภัยของบิลลี แครอทยักษ์ของบิลลี วันหยุดของบิลลี	แปล แปล แปล
๑๐	Marta Fàbrega Marta Fàbrega	๒	จู้... จู้... ฉันมีความลับจะบอก เด็กชื้อาย	แปล แปล
๑๑	เกนอิชิโร ยางิว (Gen - Ichiro Yagyū) เกนอิชิโร ยางิว (Gen - Ichiro Yagyū)	๒	ความลับของเต้านม ความลับของสะเก็ดแผล	แปล แปล
๑๒	ซีวัน วิสาสะ ซีวัน วิสาสะ	๒	คุณตาหนวดยาว สี่เกลอพิสดาร	
๑๓	ดูสัน พาฟลิก ดูสัน พาฟลิก	๒	ความต้องการของหมีน้อย ความรู้สึกลึกของตูปน้อย	แปล แปล
๑๔	ปิยะมา อ่อนเจริญ ปิยะมา อ่อนเจริญ	๒	นับหนึ่งถึงออร์อย สวัสดี... สวัสดี	
๑๕	เพนนี่ แดนน (Penny Dann) เพนนี่ แดนน (Penny Dann)	๒	ฉันจะอย่างไรถ้าไม่มีเธอ เธอจะยกโทษให้ฉันไหม	แปล แปล
๑๖	ไฟลีน กลิ่นน้อย ไฟลีน กลิ่นน้อย	๒	ปัญหาตมตม มะเขือเทศยักษ์	
๑๗	ภัทรา แสงदानุช ภัทรา แสงदानุช	๒	บ้านนี้เหมือนฝันกลางเมือง ไปเดินเล่น	
๑๘	วชิราวรรณ ทับเสื่อ วชิราวรรณ ทับเสื่อ	๒	ขนมของแม่ ลูกเจี๊ยบ ๕ ตัว	
๑๙	อรพิมพ์ จิระศรีปัญญา อรพิมพ์ จิระศรีปัญญา	๒	ตะลุยกอมฟาง เป็นเพื่อนกันนะ !	

ลำดับ	ผู้จัดทำภาพ	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ	แปล
๒๐	กันจณา ดำโลสี	๑	ตัวเลขไทยไก่เขี่ย	
๒๑	เกริก ยุ้นพันธ์	๑	เอ๊ะ ! ทางของใคร	
๒๒	เกริกกิจ เพิ่มเสนีย์	๑	ป้อมแม่กกล้วยน้ำ	
๒๓	ครีอกเกตต์ จอนท์สัน (Crockett Johnson)	๑	เมล็ดแครอท	แปล
๒๔	คิมอึนจิน (Kim , Eun - Jin)	๑	อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย !/ รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !	แปล
๒๕	แคเทอริน แม็กยูเวน (Katherine McEwen)	๑	ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ	แปล
๒๖	จิตติมา คำภา	๑	สัมผัส... จับดู รู้สึกอย่างไร	
๒๗	จิตติมา เฮงวินิจ	๑	หนังสือสัมผัส ชุดภูมิปัญญาไทย	
๒๘	โจเซฟ ทีบอลด์ (Joseph Theobald)	๑	ชาวฟองซีโมโ!	แปล
๒๙	เฉินจื่อหยวน (Chen Chih - Yuan)	๑	เรามาเป็นเพื่อนกันนะ	แปล
๓๐	ชาล็อต ลาบาร์อนน์ (Charlotte Labaronne)	๑	แค่คำรามนะนี่ !	แปล
๓๑	ชินตะ โช (Shinta Cho)	๑	ตด	แปล
๓๒	ชูเรียว ซาโต้ (Churyo Sato)	๑	หัวผักกาดยักษ์	แปล
๓๓	เซซุสุดา มีเงิน	๑	กบอยู่รอดดี/กบมีถ่อมตัว (นิทานกลับหัว)	
๓๔	เซอิจิ โฮริอูจิ (Seiichi Horiuchi)	๑	อนุบาลช้างเบิ้ม	แปล
๓๕	ณัฐพัชร ศิริพล	๑	เป๊าะเป๊าะ อย่าใช้เยอะเยะ	
๓๖	เดชา แซ่ซัน	๑	สามนักสู้	
๓๗	เดวิด แชนนอน (David Shannon)	๑	เดวิดไปโรงเรียน	แปล
๓๘	ตุลย์ สุวรรณกิจ	๑	ทายซิ ทายซิ ฉันคือใคร	
๓๙	ไตรรงค์ ประสิทธิ์พล	๑	เล่น... ร้อง ทำนองข้าว	
๔๐	ทวีวัฒน์ โพธิ์รัชต์	๑	ออมสินพักทอง	
๔๑	ทาโร โทมิ (Taro Gomi)	๑	อี	แปล
๔๒	นันทวัน วาตะ	๑	ฉันจะเก็บข้างนะ	
๔๓	เบ็กกี้ บลูม (Becky Bloom)	๑	ก็แค่หมวกใบกระจิด !	แปล
๔๔	ประทีป หนองปลาหมอ ประดิษฐ์หุ่นไม้	๑	ของเล่นเดินทาง	
๔๕	ปรีชา ดวงทอง	๑	จ๊ะเอ๋... ฟูฟ่า	
๔๖	พัชชา ดิษยนันท์	๑	ขมื่นมัน ขยันยิ่ง	
๔๗	พันธุ์แก้ว คูหิรัตน์พิศาล	๑	ยามเช้าเบิกบาน	
๔๘	ฟรานเชสคา วิกนากา (Francesca Vignaga)	๑	อัลเฟรด	แปล
๔๙	ฟารุต สัมครไทย	๑	สงครามขนมหวาน	
๕๐	ฟิลิปต์ กูสเซนส์ (Philippe Goossens)	๑	ฮุกน้อยซี่แย	แปล
๕๑	เฟเรนา บัลล์เฮาส์ (Verena Ballhaus)	๑	เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน	แปล
๕๒	แฟรงค์ ดาเนน (Frank Daenen)	๑	ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ	แปล

ลำดับ	ผู้จัดทำภาพ	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ	แปล
๕๓	ภัทรีดา ประสานทอง	๑	ข้าวไข่เจียว เตียวเตียวอวยร้อยจั่ง	
๕๔	มาติซา คาเซรูนี (Matisa Kazerooni)	๑	มนุษย์หิมะกับหุ่่นโลกา	แปล
๕๕	มารี ฮอลล์ เอทส์ (Marie Hall Ets)	๑	มาเล่นด้วยกันนะ	แปล
๕๖	แม่เอ๋อ (นวิษฐา สุนทรเวช)	๑	คุณเต้าพูดเพราะ	
๕๗	ไมเคิล เกรจ์เนียช (Michael Grejniec)	๑	พระจันทร์อวยใหม่	แปล
๕๘	ยศวดี คุรุทกล่อม	๑	บ้านพักทอง	
๕๙	ยูริโกะ โอมูระ (Yuriko Omura)	๑	กุริกับกุระ	แปล
๖๐	รติมัย หงส์วิสุทธิกุล	๑	แมลงปอจอมชน	
๖๑	รพีรัฐ นพคุณ	๑	ของขวัญแสนวิเศษ	
๖๒	รมณี	๑	มังกรแปลงกาย	
๖๓	รินนา คณานุวัฒน์	๑	ขอหนูหลับหน่อย	
๖๔	ลิซ พิชอน (Liz Pichon)	๑	พี่เซ่ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี	แปล
๖๕	วิภาวี ฉกาจทรงศักดิ์	๑	ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่	
๖๖	ศักดิ์ชัย ศรีวัฒนปิติกุล	๑	แบ่ง " ฉันท " บ้างซิ	
๖๗	ศุภานิดา จันทรสวัสดิ์	๑	อุฐ่ออม	
๖๘	อนุชา สีหอุไร	๑	ไปจับปูนากัน	
๖๙	อภิชา แยมสำรวจ	๑	ลูกเปิดลูกไก่เพื่อนรัก	
๗๐	อาลี มาฟาเครี (Ali Mafakheri)	๑	นกกระจอกเทศหาเพื่อน	แปล
๗๑	เอวา มอนตานารี (Eva Montanari)	๑	แม่มดกับนางฟ้า	แปล
๗๒	เอสไฟร์ สโลบอดคินา (Esphyr Slobodkina)	๑	มีหมีมาขายจ้า	แปล
	รวม	๑๐๘		

รายชื่อผู้แปล (ลำดับตามจำนวนเรื่อง)

ลำดับ	ผู้จัดทำภาพ	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ
๑	น้านกฮูก (แปล)	๑๒	๑ คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน
	น้านกฮูก (แปล)		๒ เชื้อโรคไม่ได้มีไว้แบ่งปัน
	น้านกฮูก (แปล)		๓ ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ
	น้านกฮูก (แปล)		๔ เท้าไม่ได้มีไว้เตะ
	น้านกฮูก (แปล)		๕ นกกระจอกเทศหาเพื่อน
	น้านกฮูก (แปล)		๖ พี่เซ่ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี
	น้านกฮูก (แปล)		๗ ฟันไม่ได้มีไว้กัด

ลำดับ	ผู้จัดทำภาพ	จำนวน (เรื่อง)	ชื่อหนังสือ
	น้านกฮูก (แปล)		๘ มือไม่ได้มีไว้ตี
	น้านกฮูก (แปล)		๙ แม่เมดกับนางฟ้า
	น้านกฮูก (แปล)		๑๐ ทางไม่ได้มีไว้ให้ตั้ง
	น้านกฮูก (แปล)		๑๑ ฮูกน้อยซี่แย
	น้านกฮูก (แปล)		๑๒ มนุษย์หิมะกับหุ่นไล่กา
๒	พรอนงค์ นิยมคำ (แปล)	๖	๑ กุริกับกุระ
	พรอนงค์ นิยมคำ (แปล)		๒ ตด
	พรอนงค์ นิยมคำ (แปล)		๓ มาเล่นด้วยกันนะ
	พรอนงค์ นิยมคำ (แปล)		๔ หัวผักกาดยักษ์
	พรอนงค์ นิยมคำ (แปล)		๕ อนุบาลข้างเบิ้ม
	พรอนงค์ นิยมคำ (แปล)		๖ อี
๓	กองบรรณาธิการน่านมีบุ๊กส์ (แปล)	๓	๑ ฉันจะทำอะไรถ้าไม่มีเธอ
	กองบรรณาธิการน่านมีบุ๊กส์ (แปล)		๒ เดวิดไปโรงเรียน
	กองบรรณาธิการน่านมีบุ๊กส์ (แปล)		๓ เธอจะยกโทษให้ฉันไหม
๔	กัญญารัตน์ วุฒิวัฒน์ (แปล)	๓	๑ การผจญภัยของบิลลี่
	กัญญารัตน์ วุฒิวัฒน์ (แปล)		๒ แครอตยักษ์ของบิลลี่
	กัญญารัตน์ วุฒิวัฒน์ (แปล)		๓ วันหยุดของบิลลี่
๕	มารินา ไฮริคาวา (แปล)	๒	๑ ความลับของเต้านม
	มารินา ไฮริคาวา (แปล)		๒ ความลับของสะเก็ดแผล
๖	วรางคณา (แปล)	๒	๑ ความต้องการของหมिन้อย
	วรางคณา (แปล)		๒ ความรู้ลึกของตุบน้อย
๗	กาละลอง โพธิ์ทอง (แปล)	๑	ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ
๘	งามพรรณ เวชชาชีวะ (แปล)	๑	เมล็ดแครอต
๙	ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์, ดร. (แปล)	๑	มีหมวกมาขายจ้า
๑๐	ธิติมา สัมปชสิทธิ์ (แปล)	๑	เรามาเป็นเพื่อนกันนะ
๑๑	ปรีดา ปัญญาจันทร์ (เรียบเรียง)	๑	พระจันทร์ออร่อยใหม่
๑๒	แป้งนวล (แปล)	๑	แค่คำรามนะนี่ !
๑๓	พัชนิภา ชาวแพรกน้อย (แปลและเรียบเรียง)	๑	เด็กขี้อาย
๑๔	มนตรา (แปล) น้านกฮูก (เรียบเรียง)	๑	เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน
๑๕	รุ่งอรุณ สัมปชสิทธิ์ (แปล)	๑	ชาวผ่องซีโมโท !
๑๖	สาริณี โพธิ์เงิน (แปล)	๑	อย่างนะ แบบนั้นมันอันตราย ! / รู้ไหม แบบนั้นมันสกปรก !
๑๗	สิริพงศ์ สุวรรณโกคิน (แปล)	๑	ก็แค่หมวกใบกระจิดริด !
๑๘	สุจิตา วีระไวทยะ (แปลและเรียบเรียง)	๑	จู้... จู้... ฉันมีความลับจะบอก
๑๙	อาหนึ่ง (แปล)	๑	อัลเฟรด
	รวม	๔๑	

ลำดับ	ชื่อหนังสือ	กลุ่ม	แปล	ผู้เขียน	ภาพ	ผู้แปล	สำนักพิมพ์	พิมพ์ครั้งที่	รูปเล่ม	ขนาด (cm.)	จำนวนหน้า	ราคา	ชื่อภาษา	ประเทศ
๔๔	สัมผัส...จับคู่ วัสดุอย่างไร	๓		ชวรัตน์ เหลืองอวีพร	จิตติมา ต้มปา		พาส พัลลิ่งซิ่ง	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๘)	ปกแข็ง	๒๕x๓๕	๒๔ หน้า	๑๕๐	สยามภาษา	ประเทศไทย
๔๕	สามนิ้วผู้	๔		วิริยะ ศิริสิงห	ศุภา เศรษฐ		สุวิทย์อักษร	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๘)	ปกแข็ง	๒๕x๓๕.๕	๒๐ หน้า	๑๕๐	สยามภาษา	ประเทศไทย
๔๖	สิ่งของพิศดาร	๒		ชินัน วิสาสะ	ชินัน วิสาสะ		แอนน์ทีตส์	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๖)	ปกอ่อน	๒๐x๓๐.๕	๒๔ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๔๗	หนังสือสั้นสุด ขงจื๊อกับขุนนางไทย	๔		เอื้อพร สังฆะทิพย์	ฉนิภา แสงวีดิง		พาส พัลลิ่งซิ่ง	พิมพ์ครั้งที่ ๒ (๒๕๕๖)	ปกแข็ง-Board	๒๐x๓๐	๑๔ หน้า	๒๒๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๔๘	หนูรู้จะ ไม่เล่นพวกรา	๒		ผู้แปล	ธนะพอม		แอนน์ทีตส์	พิมพ์ครั้งที่ ๒ (๒๕๕๖)	ปกแข็ง-Board	๑๗x๒๕	๑๖ หน้า	๑๒๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๔๙	พจนานุกรมจากตัวอักษร	๓		พูนสุภา บุณย์สวัสดิ์,ศ.ก.	ลำบุญ แสงธนา	พจนานัด นิยมคำ	พาส พัลลิ่งซิ่ง	พิมพ์ครั้งที่ ๒ (๒๕๕๖)	ปกอ่อน	๒๐x๓๐.๕	๒๔ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๕๐	หัวล้านกาพย์	๓	แปล	อรรถกษ อดุลย	สุวิเชียร ชาติไธ	พจนานัด นิยมคำ	แอนน์ทีตส์	พิมพ์ครั้งที่ ๖ (๒๕๕๖)	ปกแข็ง	๒๖.๕x๓๕.๕	๒๔ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๕๑	หาเงาไม่ได้มีไว้ให้ตั้ง	๒	แปล	เอศิตาพร เวชรัก	มาริษา โคนันตนา	นันทาชญา	แอนน์ทีตส์	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๙)	ปกแข็ง-Board	๑๗x๒๕	๒๖ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๕๒	ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่	๓	แปล	วิภาวี ฉกาจทรงศักดิ์	วิภาวี ฉกาจทรงศักดิ์	พจนานัด นิยมคำ	เอสตาจักษ์ทรัพย์	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๙)	ปกอ่อน	๑๗x๒๕	๒๖ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๕๓	อนุบาลตั้งมั่น	๓	แปล	มีนมี นีติจตุ	เชลลณี ไกรฤติ	พจนานัด นิยมคำ	แวงวทือนเด็ก	พิมพ์ครั้งที่ ๗ (๒๕๕๖)	ปกแข็ง	๒๖x๓๕	๒๘ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๕๔	อโยธยา แขนงนั้นอันเศวตยา //	๔	แปล	เสาวนีย์ของ	ศิรินันท์ โปธิ์เงิน	พจนานัด นิยมคำ	นันทมีปฏิสิทธิ์	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๖)	ปกอ่อน-๒ ด้าน	๑๗x๒๕	๒๘ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๕๕	ผู้เฒ่า แขนงนั้นอันเศวตยา //	๔	แปล	เสาวนีย์ของ	ศิรินันท์ โปธิ์เงิน	พจนานัด นิยมคำ	นันทมีปฏิสิทธิ์	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๖)	ปกอ่อน-๒ ด้าน	๑๗x๒๕	๒๘ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๐	อมยิ้มพิพิของ	๕		ทวีวัฒน์ โพธิ์รัชต์	ทวีวัฒน์ โพธิ์รัชต์		เอสตาจักษ์ทรัพย์	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๙)	ปกอ่อน	๒๕x๓๕.๕	๒๔ หน้า	๑๕๐	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๑	อันไม่ไหว ขอไปด้วย	๑		ลำบุญ แสงธนา	ลำบุญ แสงธนา	อาทัง	พาส แอน คิตส์	พิมพ์ครั้งที่ ๒ (๒๕๕๖)	ปกอ่อน	๒๐x๓๐	๒๔ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๒	อีตงพด	๕	แปล	พราวเสตรา วิกานทา	พราวเสตรา วิกานทา	พจนานัด นิยมคำ	ใบแก้วคิตส์	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๖)	ปกแข็ง	๒๕.๕x๒๖.๕	๒๔ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๓	อี	๒	แปล	ทาร์โร โดม	ทาร์โร โดม		แวงวทือนเด็ก	พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ (๒๕๕๖)	ปกอ่อน	๒๖x๓๕	๒๘ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๔	อูฐอ้อม	๕		สุภาณิศา จันทระรังสรรค์	สุภาณิศา จันทระรังสรรค์		เอสตาจักษ์ทรัพย์	พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ (๒๕๕๖)	ปกอ่อน	๒๖x๓๕	๒๘ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๕	เอ๊ะ! หางของใคร	๓		เกศิกา ผู้พันธ์	เกศิกา ผู้พันธ์		เกริกบุญพันธ์	พิมพ์ครั้งที่ ๒ (๒๕๕๙)	ปกอ่อน	๒๖.๕x๒๕.๕	๑๖ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๖	โอม...เพ็ญ!	๓		เกศิกา กายทอง	เมวภา จิราวีรัตน์ศักดิ์		บ้านแดน	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๙)	ปกอ่อน	๒๕x๓๕	๒๔ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๗	ไปเลยทีหลัง	๒		ลำบุญ แสงธนา	ลำบุญ แสงธนา		พาส พัลลิ่งซิ่ง	ประกอบพิธีพิมพ์	ปกอ่อน	๒๐x๓๐.๕	๒๔ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย
๑๐๘	ดูอันอันเฝย	๕	แปล	พอล พร็ลเตอร์	ฟิลิปป์ กุลจนาณ	นันทาชญา	แอนน์ทีตส์	พิมพ์ครั้งแรก (๒๕๕๖)	ปกอ่อน	๒๕x๓๕.๕	๒๘ หน้า	๑๕๕	สยามภาษา	ประเทศไทย

รายชื่อ " ๑๐๘ หนังสือดี " แยกตามประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาสและกลุ่มอายุ

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๑. สร้างความผูกพัน (๓๓)	<ul style="list-style-type: none"> - ของขวัญแสนพิเศษ - พ่อจ๊ะ แม่จ๋า - แม่จ๊ะ แม่จ๋า - รู้ไหม... หุซอมหากจะรักกับพ่อ - รู้ไหม... หุซอมหากจะรักกับแม่ - ลูกจ๊ะ ลูกจ๋า 	<ul style="list-style-type: none"> - กูรักกับกระ - ขอหนูหลับหน่อย - ความต้องการของหนูมีน้อย - ความรู้สึกของหนูมีน้อย - หนูอยากเล่น - มีอะไรก็ได้มีไว้ดี - ลูกจ๋า ๕ ตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - ของเล่นเดินทาง - ฉันจะทำอะไรถ้าไม่มีเธอ - ตัวเล็ก... ฉันรักเธอนะ - ลูบมือลูบเท้าเพื่อนรัก - เล่นกลางแจ้ง - เล่นริมน้ำ - สัมผัส... จับดู รู้สึกอย่างไร - โอม... เพียง ! 	<ul style="list-style-type: none"> - การผจญภัยของบิลลี - อุณเดหาหนวดยาว - อุณแด่หญิงโต - จี... จี... ฉันมีความลับบอก - เธอจะยกโทษให้ฉันไหม - เป็นเพื่อนกันนะ ! - ไปจับปูกัน - พี่ตัวร้ายกับน้องชายตัวดี - มาเล่นด้วยกันนะ - เวลาเป็นเพื่อนกันนะ - อยู่น้อยก็แย
๒. ความไว้วางใจผู้อื่น (๑๒)	<ul style="list-style-type: none"> - แม่จ๊ะ แม่จ๋า 	<ul style="list-style-type: none"> - กล้วยทอดก็กลม่อตัว (นิทานกลับหัว) - กูรักกับกระ - ข้าวไข่เจียว เดี่ยวเดียวอร่อยจัง - ความต้องการของหนูมีน้อย - ความรู้สึกของหนูมีน้อย - ลีลาของพิสตาร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ของเล่นเดินทาง - ฉันจะทำอะไรถ้าไม่มีเธอ 	<ul style="list-style-type: none"> - การผจญภัยของบิลลี - จี... จี... ฉันมีความลับบอก - วันหยุดของบิลลี
๓. การรู้จักถูก - ผิด (๒๐)				
๓.๑ ไม่ใช้ความรุนแรง (๔)		<ul style="list-style-type: none"> - คำพูดไม่ได้มีไว้ร้ายกัน - เท้าไม่ได้มีไว้เตะ - ฟันไม่ได้มีไว้กัด - มือไม่ได้มีไว้ตี - หงไม่ได้มีไว้ตีตัง 	<ul style="list-style-type: none"> - เครียดไม่ร้องเรียน - ตัวเล็ก...ฉันรักเธอนะ 	<ul style="list-style-type: none"> - แด่คำรามนะดี
๓.๒ แบ่งปัน (๔)		<ul style="list-style-type: none"> - กูรักกับกระ 	<ul style="list-style-type: none"> - กูรักกับเพื่อนบ้าน - ชนมของแม่ - ปัญหาตลอด - เล่นหลบฝน 	<ul style="list-style-type: none"> - บ้านพักทอง - แบ่ง * ฉัน * บ้างสิ - มนุษย์หิมะกับหุ่นไล่กา
๓.๓ รู้จักยอมรับผิด (๔)		<ul style="list-style-type: none"> - กล้วยทอดก็กลม่อตัว (นิทานกลับหัว) - ความรู้สึกของหนูมีน้อย 		<ul style="list-style-type: none"> - เธอจะยกโทษให้ฉันไหม - แผลงปอจอมทรน

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๔. การรู้จักช่วยเหลือและพึ่งพิงตัวเอง (๑๕)				
๕.๑ สุขอนามัย (๕)		<ul style="list-style-type: none"> - กู้กึ่งตัวมอม - แตะขอ แปร่งพื้นหรือปล้ำจะ - อันไม่ไหว ขอไปด้วย - อี - ไอหยุดหนึ่งจั่ง 		<ul style="list-style-type: none"> - ความลับของระเก็ดแดล - ตามนี้สิ - อย่างะ แบบนั้นมันอันตราย ! / - รู้ไหมแบบนี้มันสกปรก !
๕.๒ อาหาร - โภชนาการ (๒)		<ul style="list-style-type: none"> - กูกไปบวดท้อง - กูกึ่งท้องผูก 		
๕.๓ อื่น ๆ (รู้หน้าที่/กิจวัตรประจำวัน) (๔)	<ul style="list-style-type: none"> - ยามเข้าบ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการของพี่น้อย - คุณแม่ตา อุ่มหน่อย - ป้อมแม่ป้อมลิ้นน้ำ 		
๕. ทักษะด้านความปลอดภัย (๖)		<ul style="list-style-type: none"> - หนึ่งนะ ไม่เล่นหระก - ทางไม่ได้มีไว้ให้ตั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ลั่นสัส... จังดู รู้สึ้อย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> - อย่างะ แบบนั้นมันอันตราย ! / - รู้ไหมแบบนี้มันสกปรก !
๕.๑ ความปลอดภัยจากเครื่องใช้/ สัตว์เลี้ยง (๕)		<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อโรคไม่ได้มีไว้เป่งน 	<ul style="list-style-type: none"> - จ๊ะอ้อ... พูฟ้า 	
๕.๒ ความปลอดภัยด้านสุขภาพ (อาหาร/เชื้อโรค) (๒)		<ul style="list-style-type: none"> - คำพูดไม่ได้มีไว้ทำร้ายกัน - คุณแม่ตา อุ่มหน่อย - เท้าไม่ได้มีไว้เตะ - ฟันไม่ได้มีไว้กัด 	<ul style="list-style-type: none"> - ชาวห้องนี่ไม่โท - ฉันจะทำอย่างไรถ้าไม่มีเตอ - เนลิตแครอด 	<ul style="list-style-type: none"> - ก็แค่หมวกไปกระจะจิดิต ! - แครอดอีกข้างบิลลี - มังกรแปลงกาย - มีหมวกมาขายจ้า
๖. การควบคุมอารมณ์ตัวเอง (๑๑)			<ul style="list-style-type: none"> - นกกระจอกเทศหาเพื่อน - บ้านก็วันหยุด - เนลิตแครอด - ยักษ์สองตน - อนุบาลข้างเน้ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ขมิ้นนั้น ขยั้นยิ่ง - ผมเป็นหมาป่าได้ไหมครับ - มนุษย์หิมะกับหุ่นโลกา
๗. การมีแรงจูงใจภายใน (๕)		<ul style="list-style-type: none"> - ขอหนูหลับหน่อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ๑๓ - เย้ ! ทางของใคร 	<ul style="list-style-type: none"> - ความลับของง่าม - เล่น...ร้อง ทำนองข้าว - หนังสือนี่ลั่นสัส ชุดนี้มีปัญญาไทย - หมุนตัวจากทิศ
๘. กระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (๗)				

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๙. ทักษะการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (๑๖)				
๙.๑ สัมพันธภาพกับผู้อื่น(เพื่อน/ญาติ) (๙)	<ul style="list-style-type: none"> - คุยอยู่คนเดียว/กับแม่พร้อมตัว (นิทานกลับหัว) - ช้าๆไปเดียว เดี่ยวเดียวพร้อมอย่าง 		<ul style="list-style-type: none"> - การผจญภัยของบิลลี่ - คุณตาหนวดยาว - แครตตั๊กนอร์ของบิลลี่ - เขาจะยกโทษให้ฉันไหม - พี่ตั้งตัวร้ายกับน้องชายตัวดี - มาเล่นด้วยกันนะ - วันหยุดของบิลลี่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การผจญภัยของบิลลี่ - คุณตาหนวดยาว - แครตตั๊กนอร์ของบิลลี่ - เขาจะยกโทษให้ฉันไหม - พี่ตั้งตัวร้ายกับน้องชายตัวดี - มาเล่นด้วยกันนะ - วันหยุดของบิลลี่
๙.๒ การสื่อสารระหว่างบุคคล (๗)	<ul style="list-style-type: none"> - สวัสดี... สวัสดี 		<ul style="list-style-type: none"> - กิ่งรักรักเพื่อนบ้าน - ตัวเล็ก... ล้นรักเธอนะ - โอ้ม... เพียง ! 	<ul style="list-style-type: none"> - แด่คำรามนะนี้ ! - เด็กที่อาย - เมื่อรถเข็นเป็นขาของฉัน
๑๐. การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (๘)		<ul style="list-style-type: none"> - คุยกับกระ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขนมหงอกแม่ - ลูกเบียดลูกไปเพื่อนรัก - หัวตัวกาคาตักกี้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเพื่อนกันนะ ! - พระจันทร์ร่อยรอยใหม่ - สงครามตามหนวาน - ฐาน้อยขี้แย
๑๑. ส่งเสริมจินตนาการ (๑๒)		<ul style="list-style-type: none"> - คุยกับกระ - น้มนิ่งเงิ่งร่อย - สีกาลพิสดาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ของเล่นเดินทาง 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณตาหนวดยาว - ตัวเลขไทยโก้เจ๋ย - บ้านพักทอง - แม่ * ล้น * บ้างซี - พระจันทร์ร่อยรอยใหม่ - แม่เมตกับนางฟ้า - สงครามตามหนวาน - สามน้กลู
๑๒. การใช้ภาษา/การนับจำนวน (๑๐)		<ul style="list-style-type: none"> - ช้าๆไปเดียว เดี่ยวเดียวพร้อมอย่าง - คุณตาหนวดเพราะ - น้มนิ่งเงิ่งร่อย - ไปเดินเล่น - มือไม่ได้มีไว้ตี - ลูกเจียม ๕ ตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นหลบฝน - ล้มล้ม... จับดู รูลูกอย่างไร - เอ๊ะ ! ทางของใคร 	<ul style="list-style-type: none"> - ม้าน้อยร้องเพลง

ประเด็นหน้าต่างโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๑๓. ประหยัด (๙)				<ul style="list-style-type: none"> - ค้นเจอกับมังงะ - เป๊ะแป๊ะ อยาใช้อะเอะ - มาดตะยกันแกะ - หมูตัวดาววิเศษ - ห้าพี่น้องกับของเล่นใหม่ - ออเนลันท์ทอง - ยูซออม
๑๔. มีวินัย (๓)		- ความต้องการของหมื่นน้อย		<ul style="list-style-type: none"> - ค้างคาวค้างคืน - ตัวเลขไทยไปเซีย
๑๕. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (๔)			- การถ่ายตุ้มตุ้ม	<ul style="list-style-type: none"> - มะเขือเทศยักษ์ - แมมดกับนางฟ้า - เรามาเป็นเพื่อนกันนะ
๑๖. ความภูมิใจในคุณค่าของตัวเอง (๒)		- กล้วยทอดดี/กล้วยต้มดี (นิทานกลับหัว)	<ul style="list-style-type: none"> - เดวิดไปโรงเรียน - บ้านที่กว้างใหญ่ - อนุบาลช้างเบิ้ม 	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กช้อย - มังกรแปลงกาย - ฝ้ายน้อยร้องเพลง - เมื่อรถเข็นเป็นขาของเงิน - อัลเฟรด
๑๗. การเห็นคุณค่าความแตกต่าง (๒)		<ul style="list-style-type: none"> - กล้วยทอดดี/กล้วยต้มดี (นิทานกลับหัว) 		<ul style="list-style-type: none"> - แค่ว่ารมนะนี่ ! - เด็กช้อย - พี่ชัชวาลย์กับน้องชายตัวดี - ฝ้ายน้อยร้องเพลง - เมื่อรถเข็นเป็นขาของเงิน - แมมดกับนางฟ้า - เรามาเป็นเพื่อนกันนะ - อัลเฟรด
๑๘. การคิดถึงสังคมส่วนรวม (๔)				<ul style="list-style-type: none"> - บ้านที่มีห้องฝนกลางเมือง - เป๊ะแป๊ะ อยาใช้อะเอะ - มาดตะยกันแกะ - หมูตัวดาววิเศษ

ประเด็นหน้าต่างแห่งโอกาส	๐ - ๒ ปี	๑ - ๓ ปี	๓ - ๕ ปี	๕ - ๖ ปี
๑๙. ทักษะการแก้ปัญหา (๕)			- ถูกเบียดถูกไปเพื่อหวังรัก	- แครอทยักษ์ของโกลด์ - จี...จี... จี... ฉันมีความลับเจอบอก - มีหมวกมาขายจ้า
๒๐. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์/การทำกิจกรรมสร้างสรรค์ ศิลปะ การทดลองต่าง ๆ (๕)			- ของเล่นเดินทาง - บินที่วันหยุด - เล่นกลางแจ้ง - เล่นริมน้ำ	
๒๑. ให้ความรู้ (๙)				
๒๑.๑ ร่างกายมนุษย์ (๕)			- ๑๓	- ความลับของเต้านม - ความลับของสะดือที่แผล - อุณหภูมิขงไต
๒๑.๒ ความรู้เรื่องสัตว์ (๑)			- ทายซี ทายซี ฉันคือใคร	
๒๑.๓ วัฒนธรรมความเป็นไทย/วิถีชุมชน (๓)			- เล่นกลางแจ้ง - เล่นริมน้ำ	- หนังสือนิทานชุดภูมิปัญญาไทย
๒๑.๔ ความรู้อื่น ๆ (สิ่งแวดล้อม) (๑)				- มาลดขยะกันเถอะ

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีบทบาทหน้าที่ในการประสานกลไก นโยบาย และปัจจัยขยายผลจากทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการสร้างเสริมพฤติกรรมและวัฒนธรรมการอ่าน ให้เข้าถึงเด็ก ครอบครัว และชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงหนังสือ

คณะกรรมการกำกับทิศทางแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

- ประธาน : รศ.นพ. ปัญญา ไข่มุก
- กรรมการ : ดร.อมรา ปฐภิญโญบูรณ์
- กรรมการ : คุณเข็มพร วิรุณราพันธ์
- กรรมการ : รศ.ดร. วิลาสินี อดุลยานนท์
- กรรมการและเลขานุการ : คุณสุดใจ พรหมเกิด

คณะกรรมการที่ปรึกษาแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

- ผู้ทรงคุณวุฒิ : รศ.ถิรพันธ์ อนวัชศิริวงศ์
คุณสุรพล พิทยาสกุล (พล ข้าวสด)
คุณโอม รัชเวทย์
- กรรมการที่ปรึกษา : ดร.จิริยุทธ์ สิ้นธุพันธ์
อ.นันทอง ทองใบ
คุณพาฝัน ศุภวานิช
คุณอมราพร แผ่นดินทอง
คุณพิรุณ อนวัชศิริวงศ์
- ผู้จัดการ : คุณสุดใจ พรหมเกิด
- กรรมการเลขานุการ : คุณพวงผกา แส่นเขื่อนสี
- ผู้ช่วยเลขานุการ : คุณกนกกาญจน์ เอี่ยมชื่น

ร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย โครงการ และกิจกรรม เพื่อสร้างเสริมให้เกิดพฤติกรรมและวัฒนธรรมการอ่านเพื่อสังคมสุขภาวะกับเราได้ที่

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

๔๒๔ หมู่บ้านงาไม้ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๖๗ แยก ๓ ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด

กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทรศัพท์ : ๐-๒๔๒๔-๔๖๑๖-๗ โทรสาร : ๐-๒๔๒๔-๔๖๑๖-๗ กต ๓

E-mail : info@happyreading.in.th website : http://www.happyreading.in.th

Facebook : http://www.facebook.com/happy2reading .

Twitter : http://www.twitter.com/happy2reading

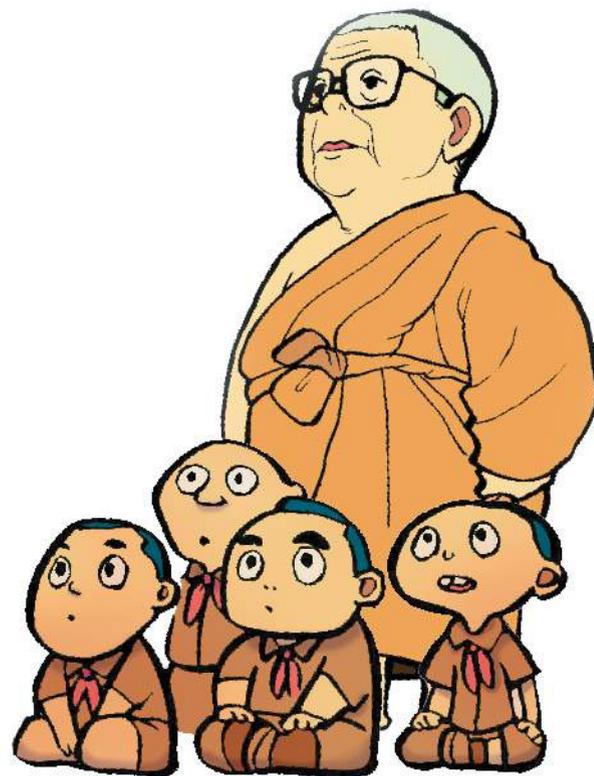

" เด็กคือผู้สร้างโลกที่แท้จริง

.....

เรา จะเตรียมเขาอย่างไร "

พุทธทาสภิกขุ

บทคัดย่อ

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้คัดสรรหนังสือดีสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน ๑๐๘ เล่ม เป็นหนังสือภาพของไทย ๖๗ เรื่อง (ร้อยละ ๖๒) และหนังสือแปล ๔๑ เรื่อง (ร้อยละ ๓๘) จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ ๒๑ แห่ง (๑๗ กลุ่มบริษัท)

การจัดแบ่งหนังสือตามระดับอายุ แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ ๐ - ๒ , ๑ - ๓ , ๓ - ๕ และ ๔ - ๖ ปี เป็นหนังสือในกลุ่ม ๔ - ๖ ปี จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ ๔๓.๕) และหนังสือในกลุ่ม ๐ - ๒ ปี มีจำนวนน้อย (ร้อยละ ๗.๔) ส่วนหนังสือในกลุ่ม ๑ - ๓ ปี และ ๓ - ๕ ปี มีจำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ ๒๕.๙ และ ๒๓.๒ ตามลำดับ)

ในกลุ่มอายุ ๐ - ๒ ปี ไม่มีหนังสือแปล ส่วนกลุ่มอื่น ๆ มีทั้งหนังสือภาพของไทยและหนังสือแปล และเกินกว่าครึ่งหนึ่งของหนังสือแปลเป็นหนังสือในกลุ่ม ๔ - ๖ ปี

การคัดสรรหนังสือใช้กรอบแนวคิด " หน้าต่างแห่งโอกาส " ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งแบ่งได้ ๒๑ ประเด็น ประเด็นที่พบมากที่สุดคือ การสร้างความผูกพัน (ร้อยละ ๑๕.๗) ส่วนประเด็นที่พบน้อยที่สุด คือ การมีวินัย (ร้อยละ ๑.๔) รองลงมาคือ ทักษะการแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดถึงสังคมส่วนรวม และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์หรือทำกิจกรรมสร้างสรรค์ (ร้อยละ ๑.๙ เท่ากันทั้งสี่ประเด็น)

ประเด็นการสร้างความผูกพัน พบในหนังสือของทั้ง ๔ กลุ่มอายุ

ในด้านเนื้อหา เป็นเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมมากที่สุด (ร้อยละ ๔๖.๓) รองลงมาคือเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัว (ร้อยละ ๒๓.๒) ส่วนแนวคิดของเรื่อง (theme) มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตัวเอง/รู้จักตัวเอง มากที่สุด (ร้อยละ ๑๘.๕) และมุ่งส่งเสริมเด็กในเรื่อง การมีน้ำใจ มีลำดับรองลงมา (ร้อยละ ๑๗.๖)

เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดของเรื่อง (theme) ระหว่างหนังสือของไทยกับหนังสือแปล พบว่า แก่นเรื่องของหนังสือแปลส่วนใหญ่มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตัวเอง/รู้จักตัวเอง ขณะที่หนังสือของไทยมีแก่นเรื่องส่งเสริมเรื่องความมีน้ำใจมากที่สุด

เมื่อนำไปเทียบกับคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ ตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า แนวคิดของเรื่องที่ส่งเสริมในเรื่อง ความซื่อสัตย์ ไม่ปรากฏในหนังสือคัดสรรทั้งของไทยและหนังสือแปล

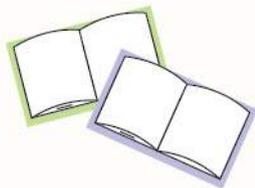
ตัวละครหลัก (main character) ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ ๓๘.๐) ในด้านลักษณะของตัวละคร หนังสือภาพของไทยส่วนใหญ่นำเสนอแบบมิติเดียว (flat character) ส่วนหนังสือแปลส่วนใหญ่นำเสนอแบบหลายมิติ (round character)

รูปแบบการประพันธ์ ส่วนใหญ่เป็นร้อยแก้ว (ร้อยละ ๖๔.๘) ในลักษณะบุคคลที่สามเป็นผู้เล่าเรื่อง (third person omniscient narrator) (ร้อยละ ๘๘.๙) ส่วนรูปเล่ม ส่วนใหญ่เป็นหนังสือปกอ่อน ขนาดสี่เหลี่ยมจัตุรัส จำนวน ๒๔ หน้า ส่วนหนึ่งนำเสนอแบบหนังสือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) หนังสือภาพบางเล่มมีการนำเทคนิคของการ์ตูนมาใช้ และหนังสือภาพบางเล่มมีการจัดรูปเล่มแบบพิเศษเพื่อดึงดูดความสนใจ

บริบททางสังคมสะท้อนออกมาในหนังสือภาพสำหรับเด็ก ลักษณะเด่นของสังคมไทยเป็นสังคมที่มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีความเอื้ออาทรต่อกัน เนื้อหาหนังสือภาพที่แต่งโดยคนไทยจึงมีแก่นเรื่องมุ่งส่งเสริมในเรื่องความมีน้ำใจมากที่สุด สังคมไทยให้ความสำคัญกับลำดับชั้น มีระบบอาวุโส หนังสือภาพจึงสะท้อนออกมาในเรื่องความสุภาพ อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ ส่วนหนังสือแปล บริบททางสังคมของผู้เขียนให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันทางสังคม ความสุภาพจึงสื่อออกมาด้วยการสอนเด็กไม่ให้ใช้ความรุนแรงหรือไม่ไปทำร้ายผู้อื่น

หนังสือภาพสำหรับเด็กจึงมีนัยยะเป็น " บทเรียน " ในการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้รู้จักและเข้าใจสังคมรอบตัว พร้อม ๆ กับการรู้จักและเข้าใจตนเอง

ในสังคมไทย การใช้หนังสือเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยยังคงค่อนข้างน้อย ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กฟังมีเพียงร้อยละ ๓๖.๐ ของครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และจำนวนหนังสือเด็กที่มีในบ้านตามเกณฑ์ที่กำหนด (๓ เล่ม) มีเพียงร้อยละ ๔๐.๗ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ ๒๕๕๑) การรณรงค์ให้ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นกิจกรรมที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ใหญ่เห็นความสำคัญของการใช้หนังสือภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กและคุณภาพของสังคม

หนังสือภาพทำหน้าที่สะท้อนภาพของสังคมให้เด็กได้รู้จักและเข้าใจ " โลก " หรือสังคมรอบตัว เมื่อเด็กได้อ่าน ได้ฟังเรื่องราวจากหนังสือ ย่อมได้รับอิทธิพลต่างๆ ไปจากหนังสือ ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม การได้สัมผัสเรื่องราวจากหนังสือภาพดีๆ จะซึมซาบและฝังแน่นอยู่ในตัวเด็ก ก่อเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ประโยชน์ย่อมส่งผลต่อสังคมในภาพรวม

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ " ผู้ใหญ่ " ที่จะสร้าง " โอกาส " ให้เด็กได้รับเรื่องราวเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด...

พริษฐ์ อนุวัชศิริวงศ์

